

Keyifli Okumalar Dileriz

Binlerce kategoride milyonlarca PDF e-kitap, ders kitapları, dergiler ve romanlara platformumuz üzerinden ücretsiz ulaşabilirsiniz.

RESMİ WEB SİTEMİZ

<https://rantey.org>

Yedek ve Duyuru Kanallarımız

Sitemize erişim engeli gelmesi veya adres değişikliği durumunda aşağıdaki kanallardan güncel giriş adresine erişebilirsiniz:

- Telegram: <https://t.me/birkitapbir>
- WhatsApp Kanalımız : <https://whatsapp.com/channel/0029VbDHv8uE50Us4lvMoc0Y>

MODERN TÜRK ŞİİRİNİN İKİ YÜZYILI

19. Yüzyıldan 1950'lere

Büyük Türk Şiiri Antolojisi 1

ATAOL BEHRAMOĞLU

SOSYAL YAYINLAR

Ücretsiz PDF Kitap Arşivi - <https://rantev.org>

SON YÜZYIL BÜYÜK
TÜRK ŞİİRİ
ANTOLOJİSİ
MODERN ŞİİRİMİZİN
İKİ YÜZYILI

SON YÜZYIL BÜYÜK TÜRK ŞİİRİ ANTOLOJİSİ

Hazırlayan Ataol Behramoğlu

Tasarım: İzlenim Yapım

Baskı: Kitap Matbaacılık

Sayfa düzeni: New Baskerville 9/12

ISBN 975-7384-17-8

975-7384-16-X (1. Cilt)

-
1. Basım: Aralık, 1987
  2. Basım: Ekim, 1991
  3. Basım: Mart, 1993
  4. Basım: Mart, 1997
  5. Basım: Ekim, 1999
  6. Basım: Kasım, 2001

© Sosyal Yayınlar, Babı âli Caddesi, No. 14 Cağaloğlu—İstanbul

Tel: (0212) 5277982 — (0212) 5221894

WEB SAYFASI: <http://www.kitap-net.com>

E-POSTA: kitapnet@izlenim.com

ATAOL BEHRAMOĞLU

SON YÜZYIL BÜYÜK
TÜRK ŞİİRİ
ANTOLOJİSİ

MODERN ŞİİRİMİZİN İKİ YÜZYILI

BİRİNCİ CİLT
(19. Yüzyıl Sonlarından 1950'lere)

Gözden Geçirilmiş ve
Genişletilmiş Altıncı Basım

SOSYAL YAYINLAR

GEÇEN YÜZYIL SONLARINDAN GÜNÜMÜZE ÇAĞDAŞ TÜRK ŞİİRİNİN EVRELERİ

I.- GEÇEN YÜZYIL SONLARINDAN 1920'LERE

Bir çağdaş Türk şiiri seçkisi hazırlanırken yanıtlanmış olması gereken ilk soru, çağdaşlık kavramının ne olduğu ve ülkemiz özelinde başlangıcının nasıl saptanması gerektiğidir.

Yirminci yüzyıl Türk şiirinin özde ve biçimde bazı temel özelliklerinin kaynaklarını araştırış, bizi geçen yüzyılın son çeyreğine, Divan şiirimizin geleneksel tema ve biçim kalıplarının kırılma evrelerine götürür.

Divan şiiri, özellikle 18. yüzyılda ve Nedim'in şiirleriyle dilde ve anlatımda bir yalınlığa yönelmiştir. Fakat, bu şiirin devrim niteliğinde yeni temalar ve buna bağlı olarak da yeni biçim özellikleri ve tonlamalar kazanması, daha sonra, Tanzimat dönemi şiiriyle olmuştur. Bu dönemde özellikle Namık Kemal, şiirlerinin içerdiği yeni kavramlar ve araştırmacıların üzerinde birleştikleri 'merdane eda'sı ve 'gür ses'iyle, şiirimizin yeni bir evreye girmesinde devrim niteliğinde bir dönüşümün başlangıcında yer almıştır. Batılı düşünceye ve kavramlara yönelişleri, ulusallık bilincine henüz sahip olmamakla birlikte halk şiirine ve halk diline ilgileri, toplum için sanat savını ileri sürüşleri de Tanzimat şairlerinin ortak ve şiirimiz bakımından yenilikçi özellikleridir. Bu nedenlerle, çağdaş şiirimizi, arayışlarının, savlarının ve kimi şiirlerinin etkileri günümüz Türk şiirine kadar uzanan Tanzimat dönemi şairleri ve özellikle de Namık Kemal'le başlatmak doğal sayılmalıdır.

Namık Kemal'in önderlik ettiği toplumcu kanadın yanı sıra, Tanzimat şiirinin bireyci kanadını oluşturdıklarını söyleyebileceğimiz Recaizade Ekrem ve Abdülhak Hâmid Tarhan, şiirlerindeki kişisel ve içtenlik, yeni ses ve biçim öğeleriyle, Divan şiirinin geleneksel öz ve biçim kalıplarından ayrılarak Servet-i Fünun şiirini hazırlamışlardır. Recaizade ve Hamid'in şiirleriyle, Türk şiirinin Doğu şiiri etki alanından çıkarak, başta Fransız şiiri olmak üzere Batı şiirinin etki alanına girişi de kesinlik kazanmıştır.

Servet-i Fünun şiirinin büyük temsilcisi Tevfik Fikret, Divan şiirinin ölçü ve biçim kalıplarını kırmayı daha da ileri götürerek 'serbest müstezad' türünü oluşturmuş, Türk şiir diline kendisi öncesinde var olmayan bir akıcılık ve ezgisellik kazandırmıştır. Şiir dilimizin konuşma dili öğeleri ve tonlamalarıyla zenginleşmesi de, bu dile yine Tevfik Fikret'in kazandırdığı bir yeniliktir. Öte yandan, Tanzimat şiirinin de içerik bakımından temel özellikleri olan özgürlükçülük, zorbalığa karşı oluş temaları, Tevfik Fikret'in şiirinde insancılık, halkçılık, yurtseverlik, savaşa karşı oluş temalarıyla düşünsel bir genişlik ve derinlik kazanmış; daha da önemlisi, bu temalar, salt birer tema oluşlarının ötesinde, didaktik olmayan, kişisel bir ses tonunun içten, inançlı cınıltılarıyla dönemin tüm yenilikçi, devrimci insanların bilinçlerinde ve yüreklerinde derin izler bırakmıştır. Bu özellikleriyle Tevfik Fikret sadece çağdaş şiirimizin değil, dönemin aydınlanmacı dünya şairleri düşünüldüğünde, iki yüzyılın kesiştiği yıllarda dünya şiirinin de önemli, seçkin bir şairidir.

Cumhuriyet öncesi dönemin özgün şairlerinden Mehmet Emin Yurdakul, halkçı, toplumcu, yurtsever şiirimizin bir başka önemli temsilcisidir. Çoğu kez didaktizmin sınırlarını aşamamış ve kullandığı yalın Türkçeyi şiir dili düzeyine yükseltmemiş olmakla birlikte, 1899'da yayınlanan *Türkçe Şiirler*'le şiir dilimizin ulusallaşmasının öncülerinden olmuş, sayıları az da olsa bazı şiirlerinde özde ve biçimde ulaştığı içtenlik, duruluk ve pürüzsüzlükle 20. yüzyıl başlarındaki şiirimize kaynaklık eden öncüler arasında yer almıştır. Aynı dönemin şairlerinden Mehmet Âkif, halkçı toplumcu, yurtsever temalarıyla ve halkın konuşma dilini şiire getirmekle şiirimizin demokratlaşmasına önemli katkıda bulunmuş; Rıza Tevfik, halk şiirine dikkat çekerek ve bu türde verdiği örneklerle şiirimizin ulusal biçimler arayışında bir yönelişin öncülerinden olmuştur. Yergilerindeki içerik ve anlatım özellikleriyle Eşref'i de, bu şiir türünü demokratlaştıran, etkileri günümüzde de duyumsanan yeni bir ergici şiir anlayışının öncülerinden saymak gerekir.

Cumhuriyet dönemi öncesi şiirimizin ustalarından Ahmet Hâşim, Fransız şiirinin modern anlatım öğeleriyle Divan şiiri özelliklerini senteze ulaştırdığı şiirlerinde, Servet-i Fünun şiirine göre daha yoğun ve kişisel bir şiir dünyası yaratabilmiştir. 1921 yılında yayınlanan *Piyâle*'nin önsözünde "şiir belirsiz ne kadar yaklaşırsa o kadar şiir olur" sözleriyle günümüz Türk şiirinde de etkinliği olan bir

anlayışı özetleyen Ahmet Hâşim, çağdaş şiirimizde 'izlenimcilik' tanımıyla nitelenebilecek bir yönelişin ilk büyük ustasıdır. Etkileri günümüze kadar uzanan bir şairdir.

Şiirinin oluşumu yine Cumhuriyet öncesi dönemde gerçekleşen Yahya Kemal ise, aruz ölçüsüne bağlı kalmakla birlikte, Servet-i Fünun nazminin 'tatlı su lehçesi'nden, Divan şiiri dilinden, "fazla dar ve mahalli" bulduğu halk şiiri dilinden farklı bir şiir dili, "Türkçenin kendine mahsus, süssüz, tabii, samimi ifade özellikleri"ni aramış, bu alanda ulaştığı başarıyla da çağdaş şiir dilimizin belkemiğini oluşturan ürünlerin başında yer alan şiirlerin yaratıcısı olmuştur.

Geçen yüzyıl sonlarından Cumhuriyet dönemine kadar uzanan yaklaşık elli yıllık bir zaman diliminin belli başlı şairlerini, Divan şiirinden ulusal ve modern bir şiire doğru ana yöneliş ve arayışların özelliklerini böylece belirtmiş oluyoruz. Görülebileceği gibi, yirminci yüzyıl Türk şiirinin temel bazı özellikleri, kaynaklarını ve köklerini bu ilk büyük zaman diliminde bulmaktadır.

II.- 1920'LERDEN 1950'LERE

Osmanlıcaya karşı halkın konuştuğu Türkçeyi, aruza karşı hece veznini savunanların çabaları, yukarıda belirttiğimiz gibi, köklerini geçen yüzyılın sonlarında bulur. Ancak, bu çabalar yirminci yüzyılın ilk çeyreğinde hızlanarak cumhuriyet sonrası ilk yıllarda kesin utkuya ulaşmıştır.

Hece şairleri, konuşulan Türkçe ve hece vezniyle kişisel, ulusal, toplumsal konuları işlerlerken, genellikle romantik, lirik bir yaklaşım içinde olmuşlardır. Aşk, gurbet, yalnızlık, ölüm, temaları hece şiirinin başlıca temalarıdır. Öte yandan, romantik bir halkçılık ve yurtseverlik de hece şiirinin temel bir özelliğidir. Bu genel özelliklerin tümünü şiirlerinde bulduğumuz Faruk Nafiz Çamlıbel, akıcı şiir dili, biçim ve öz alanında yenilikçi öğelerle kendi döneminin ve sonraki dönemlerin şairleri üzerinde etkili bir kişilik olmakla birlikte, bütün bu özelliklerde derine inemeyişin, yüzeyselliğin de tipik bir temsilcisidir. Bireysel temalarda (özellikle ölüm, yalnızlık, v.b.) Faruk Nafiz'in ulaşmadığı kişisel, derinlik ve etkililiğe, bazı şiirleriyle Ali Mümtaz Arolat'ın ve büyük ölçüde Necip Fazıl Kısakürek'in ulaşmış olduğu söylenebilir. Ali Mümtaz

Arolat şiirlerindeki biçimsel denge bakımından, Necip Fazıl Kısakürek ise, hecede yeni ses arayışları, özgün uyaklar, çarpıcı benzetmeler, bunların oluşturduğu yoğun ve özgün şiir atmosferi bakımından, hece şiirinin önemli şairleridirler. Şiirlerinin sayıca azlığına karşın Kemalettin Kamu, bu şiirlerin kimilerinde ulaştığı niteliksel yoğunluk ve biçimsel yalınlıkla kişisel, yerli, içten bir lirizmin temsilcilerinden biri olarak hece şiirindeki gelişimin önemli bir kişiliği olabilmıştır. Şiirinin etkileri Cahit Sıtkı Tarancı, Ziya Osman Saba, v.b. şairlere uzanır. Gerek kişisel, gerekse toplumsal temalarda Ömer Bedrettin Uşaklı'nın ulaştığı içeriksel yoğunluk ve biçimsel yetkinlik ise, sadece o dönem şiiri bakımından değil, çağdaş şiirimizin tümü ölçüsünde de önemli bir düzeydedir. Ömer Bedrettin Uşaklı'nın şiirlerinde, Faruk Nafiz'de bulunmayan bir sahicilik ve betim gücü, Necip Fazıl'da bulunmayan bir aydınlık, ülke konulu şiirlerinde gerçekçilik ve yine üstün bir betim gücü, kişisel yaşam konulu şiirlerinde ise, derin bir duyarlık ve içtenlik vardır.

İlk ürünleri, hece şairlerinininkiler gibi, 1920'li yıllarda yayınlanan Ahmet Hamdi Tanpınar, genelde hece ölçüsünü benimsemekle birlikte, temaları ve yöntemleriyle hece şairlerinden ayrı bir konumdadır. Sözcükler ve şiir dünyası bakımından Hâşim'den, dize yapısı ve şiirinin genel plastiği bakımından ise Yahya Kemal'den etkilenmiş, felsefi-lirik diye nitelenebilecek bir türde özgün ve başarılı şiirler yazmıştır. Etkileri günümüz şiirinde de duyumsanmaktadır. İlk ürünleri 1920'li yılların sonlarında yayınlanmaya başlayan Ahmet Muhip Dranas, şiirimize kazandırdığı yeni betim, ses, tonlama ve tema öğeleriyle, şiirsel biçimde ulaştığı sağlam dengeyle, hece şairlerinden farklı ve üst bir düzeyin şairidir. Dranas şiirinin etkileri de kendi döneminin ve bir sonraki dönemin şiirinden günümüze kadar uzanır.

Daha Cumhuriyet öncesi yıllarda heceyle yazılmış ilk şiirlerindeki gür sesi, taşkın üslubu ve alışılmadık temalarıyla hece şiirinin öz ve biçim kalıplarını zorlayan genç Nâzım Hikmet'in , 1929 yılında *Jokond ile Si Ya Uve 835 Satır* ve 1930'lu yıllarda ard arda yayınladığı şiir kitaplarıyla getirdiği yenilikler, çağdaş Türk şiiri için gerek öz gerek biçim bakımından gerçek bir devrim olmuştur. Bu kitaplarıdaki şiirlerle çağdaş şiirimizde 'serbest nazım' (özgür koşuk) dönemi açılmış, Türk şiiri hiçbir evresinde sahip olmadığı ölçüde, ses, biçim ve tema öğeleriyle zenginleşmiştir. 1930'lu yılların başla-

rında yayınladığı kitaplarıyla Ercüment Behzat Lav'ı da, Batı ülkelerindeki modern şiir biçimlerini yerli temalara uygulayan deneyci, yenilikçi bir şair olarak anmak gerekir. Ercüment Behzat Lav, çağdaş şiirimizde önemli yeri olan ironik şiir türünün de şiirimizde ilk önemli temsilcisi sayılabilir.

1930'lu yıllarda hece şiiri, A.K. Tecer, B.K. Çağlar gibi daha az başarılı şairlerce sürdürülmekteyken, Cahit Sıtkı Tarancı'nın *Ömrümde Sükût* (1933), Fazıl Hüsnü Dağlarca'nın *Havaya Çizilen Dünya* (1933) adlı ilk şiir kitapları yayımlandı. Ününü asıl sağlayan ikinci kitabı *Otuz Beş Yaş* 1946'da yayınlanan Tarancı, kendinden önceki ustalardan Tanpınar, N.Fazıl Kısakürek ve K.Kamu'nun, Fransız şiirinin ve halk şiirinin etkilerini taşıyan şiirleriyle yerli, içten, lirik, kişisel bir şiir dünyası yaratmayı başarmıştır. Daha ilk kitabında yer alan şiirlerindeki izlenimci ve sezgici öğeler, yeni benzetme ve imgeler, yoğun ve kişisel şiir dünyasıyla büyük ve özgün bir şiir yeteneğine sahip olduğunu kanıtlayan Dağlarca ise, 1940'ta yayınlanan *Çocuk ve Allah*'la modern Türk şiirinin başyapıtlarından birini yaratmıştır.

Sağlığında Türkiye'de basılan son kitabı *Şeyh Bedreddin Destanı* (1936) olan, şiirlerini 1938 yılından sonra dönemin ilerici, toplumcu dergilerinde takma adla yayınlanmak üzere hapisshaneden gönderen Nâzım Hikmet'in toplumcu-gerçekçi doğrultusunda birleşen farklı kuşaklarından İlhami Bekir Tez, Hasan İzzettin Dinamo, Rifat Ilgaz, Cahit Irgat, Niyazi Akıncıoğlu, A.Kadir, Abdülkadir Demirkan (Vedat Türkali), Ömer Faruk Toprak, Enver Gökçe, Mehmed Kemal, Arif Damar (Barikat), Ahmed Arif, v.b. şairler Türkiye'nin 2. Dünya Savaşı'na girmediği, fakat toplumumuzun dünyadaki savaşla daha da ağırlaşan baskı ve yoksulluk koşullarını yaşadığı 1940'lı yıllarda (ve kimileri 1950'lerde) yayınlanan şiirleriyle tema, biçim ve anlatım özellikleri bakımından her biri kendi özgünlükleriyle katkıda bulundukları 1940 toplumcu şairler kuşağını oluşturdular. Bu toplumcu şairlerin şiirlerinin ortak temaları olan barış, özgürlük, eşitlik özelemlerinin etkileri, o dönem Türk şiirinin pek çok şairinin ürününde belli ölçülerde duyumsanır.

1940'lı yıllar Türk şiirinin bir başka önemli olgusu da, üç genç şairin (Orhan Veli, Oktay Rifat, Melih Cevdet) şiirlerinden oluşan *Garip* seçkisinin yayınlanmasıdır. Seçkinin önsözünde, şiirde ölçü ve uyağa, 'şairaneliğe' karşı olduklarını belirten bu genç şairler,

gerçekten de, dilin, dizenin en yalın birimlerine indirgenmiş şiirleriyle, çağdaş şiir dilimizin ve konusalarının (tematik) konuşma dili ve günlük yaşam yalınlığıyla buluşmasında önemli bir işlev gördüler. Gerek kurucularının bazı şiirleriyle, gerekse öykünmeciler elinde bir çeşit dilsel beceriyle, espri-ye indirgenen *Garip* şiiri, yozlaştırılıp çoğaltılırken, akımı başlatan şairlerden Orhan Veli ve Oktay Rifat, *Garip* seçkisinden sonra 1940'lı yıllarda yayınladıkları öteki şiir kitaplarında Türk şiirinin lirik ana kaynağına yöneldiler. Yine, Orhan Veli'nin sağlığında her üç şairin, onun ölümünden sonra da Oktay Rifat ve Melih Cevdet Anday'ın şiirlerinde, 1940 toplumcu şairlerinin temaları da farklı sanatsal biçim ve yaklaşımlarla da olsa (ironi ve humor öğeleri, v.b.) çokça işlendi.

1940'lı yıllarda ilk şiir kitaplarını yayınlayan Asaf Hâlet Çelebi, özellikle eski Doğu kültürlerinden masal ve söylencelerden özümsemiştiği sözcük ve kavramlarla kendine özgü masalsı bir şiir dünyası, özgün bir görüntü, ses ve vurgu dizgesi yaratabildi. Orhon Murat Arıburnu 1940'ta yayınlanan *Kovan*'la, dile, sözcük oyununa dayalı bir espri şiirinin toplumsal içerikten de yoksun olmayan özgün örneklerini verdi.

Bedri Rahmi Eyüboğlu, Cahit Külebi, Necati Cumalı gibi şairler, 1940'lı yıllardaki ürünlerinde *Garip* şiirinin yalın dil ve anlatım özelliklerine bağlı kalmakla birlikte, yöresel renkler, yöresel dil ve anlatım özellikleri, yalın ve özlü bir lirizmle örülü şiirleriyle farklı bir şiir yörüngesi oluşturdular. Ceyhun Atuf Kansu da, 40'lı yıllar ve 50'li yılların yoğun halkçı öğeler taşıyan bu yeni lirizminin seçkin bir şairi olarak belirdi. Bir koşutluk kurmak gerekirse, bu şairlerle 1940 toplumcular kuşağı şairlerinden Niyazi Akıncıoğlu ve Ahmed Arif'in şiirleri arasında (ritm ve tonlama özellikleri bakımından değil, fakat yöresel dil ve yöresel renklerin şiirde yansıması bakımından) bazı ortak öğeler bulunduğu söylenebilir.

III.- 1950'LERDEN GÜNÜMÜZE

1950'li yıllar Nâzım Hikmet'in yurt dışında bulunduğu, 40'lı yıllar toplumcu şairleri üzerindeki siyasal baskıların yoğunlaşarak bu şairlerin suskunluğa itildiği dönemdir. 1944'te yayınlanan *Sınıf* adlı şiir kitabı nedeniyle tutuklanan Rifat Ilgaz, 1953'te yayınladığı *Devam* adlı şiir kitabı ve dönemin toplumcu mizah dergilerinde

yayınlanan yazıları nedeniyle hapsedir. 1943'te *Tebliğ* adlı ilk şiir kitabının yayınlanışından sonra tutuklanan ve sürgüne gönderilen A.Kadir, ikinci şiir kitabı, *Hoş Geldin Halil İbrahim*'i ancak 1959'da yayınlatabilmiştir. 1950 ve 1952'de iki kez tutuklanan Ahmed Arif'in 40'lı yıllarda ve 50'li yılların başlarında yazdığı şiirleri, çok sonra, ancak 1968'de kitaplaşabilecektir. Enver Gökçe'nin 1951'deki tutukluluğu, hapis ve sürgün yılları, 50'li yılların sonlarına kadar sürmüştür. Onun şiir kitapları da ancak 1970'li yıllarda yayınlanabilecektir... 1950'li yılların başlarında Vedat Türkali, Niyazi Akıncıoğlu, Arif Damar, Şükran Kurdakul gibi toplumcu şairler siyasal nedenlerle tutukludurlar. Cahit Irgat'ın *Rüzgârlarım Konuşuyor* (1947) ve *Ortalık* (1952) adlı şiir kitapları da aynı dönemde kovuşturmaya uğradı.

1950'de toplumcu şiirimizin önemli bir olgusu. Fazıl Hüsnu Dağlarca'nın *Toprak Ana*'sının yayınlanışındır. Bu kitap şiirimizde köy ve köylü temalarının gerçekçi açıdan işlenmesinde önemli bir katkıdır. Köy kökenli şairler olan Talip Apaydın ve Mehmet Başaran'ın yine 1950'li yıllarda yayımlanan ilk şiir kitaplarıyla ise köy ve köylü gerçeği birinci ağızdan yansıtılmıştır. 40'lı yılların ustalarından Oktay Rifat ve Melih Cevdet Anday 50'li yıllarda toplumsal yergi türünün ağırlıkta olduğu şiir kitapları yayınladılar. Anday'ın 1956'da yayınlanan *Yanyana* adlı şiir kitabı kovuşturmaya uğradı. Ceyhun Atuf Kansu 1951'de *Yanık Hava*, 1955'te *Haziran Defteri* adlı şiir kitaplarıyla, halkçı gerçekçi şiir alanında seçkin örnekler verdi.

Behçet Necatigil, 40'lı yılların ürünü olan şiirlerinde, Orhan Veli, Tarancı, Dağlarca şiir öğelerini özümsemiş olarak 50'li yılların başlarında kendi şiir dilini ve dünyasını geliştirip olgunlaştırdı. Büyük kentteki küçük insanın boğucu yaşamını Çevre (1951), Evler (1953), v.b. şiir kitaplarında kendine özgü kırık ses tonuyla yansıttı. Aynı ortam ve duygular, bir önceki kuşağın değerli bir şairinin, Ziya Osman Saba'nın 1957'de yayınlanan *Nefes Almak* adlı yapıtında da yoğun biçimde yansımaları buldu. Daha genç kuşaktan Metin Eloğlu 1951'de *Düdüklü Tencere*, 1957'de *Sultan Palamut*, 1958'de *Odun* adlı şiir kitaplarıyla, Garip şiirinde daha çok şiirsel bir tema olarak ikinci elden yansıyan kenar mahalle insanının duygularını ve yaşamını, o insana özgü konuşma dili özellikleri ve seçkin bir humor gücüyle şiire getirdi...

1948'de yayınlanan ilk şiir kitabı *Duvar*'da 40 toplumcular kuşa-

ğının ortak tema ve ses özellikleri yansıyan Attilâ İlhan *Sisler Bulvarı* (1954) ve bu kitabını izleyen kitaplarındaki şiirlerle çok zengin bir imgelemen ürünü olan gözûpek ve yeni benzetmeler, şiddetli ve diri bir romantizmle, şiirimiz bakımından yeni bir lirik kahraman yarattı. Fransız şiirinden ve 40'lı yıllar toplumcu şiirinin romantik coşkunluğundan etkilenimler taşıyan bu şiirler *Garip* şiirinin özde ve biçimde aşırı yalınlaştırmacılığına bir tepkiydi. Fakat 1940 toplumcu şiirinin temelde gerçekçi, toplumcu kahramanı, aşırı romantik ve bireyci özellikleri ağır basan bir başka kişilikle yer değiştirmişti...

1952'de yayınlanan *Türkiyem*'deki şiirlerinde etken, başkaldırıcı bir romantizmin yeni tonlamaları duyumsanan Turgut Uyar'ın 1959'daki kitabı *Dünyanın En Güzel Arabistanı*'nda, bir önceki kitabında da rastlanan izlenimci öğelerin çoğaldığı, soyutlama eğiliminin arttığı şiirler yer aldı. İlk kitabıyla genellikle Orhan Veli şiirinin etki alanında görünen Edip Cansever, 1957'de şairinin nesnelere bakıştaki özgünlüğü, söz dizimi ve betimlemelerdeki yeniliklerle şiirimizde yeni bir dönemin açılmakta olduğunu belirleyen kitaplardan *Yerçekimli Karanfil*'i yayınladı: Oktay Rifat 1956'da, yapay, zorlama bir gerçeküstücülüğün ürünlerini *Perçemli Sokak*'ta topladı. Behçet Necatigil, şiir dili ve dünyasının giderek soyutlaştığı *Arada* (1958), *Dar Çağ* (1960), *Yaz Dönemi* kitaplarındaki şiirlerle, Edip Cansever'le ortak bir dil ve tema atmosferinde buluştu. 40'lı yıllarda ve 50'li yılların başlarında çeşitli üslup ve arayışların yansıdığı kitaplarında açık, aydınlık şiirler yayınlayan İlhan Berk, 1958'de yayınlanan *Galile Denizi*'nde soyut betimlemelere, uzak çağrışımlara, soyut bir şiir dünyasına yöneldi. Fazıl Hüsni Dağlarca 60'lı yıllara doğru dilde soyutlamacılığın yoğunlaştığı ürünler verdi. Sonradan 'İkinci Yeni' diye adlandırılacak olan şiir anlayışının Ece Ayhan, Cemal Süreya, Sezai Karakoç, Kemal Özer, Ülkü Tamer, v.b. daha genç şairlerinin, bu anlayışın genel özelliklerini yansıtan ilk kitapları da 1950'li yılların sonlarında yayınlandı.

1960'a böyle bir şiir ortamında gelindi. İlhan Berk 1960 ve 1961 yıllarında yayınladığı şiir kitaplarında ve özellikle 1962'de yayınlanan *Mısırkalyon*ğne'de dilde ve betimde soyutlamacılığı 'lettrisme'e vardırıarak bu kitaba yazdığı önsözde, şiirde sözcüğün kendi başına, anlamdan bağımsız bir önem taşıdığı görüşünü savundu. Turgut Uyar 1962'de yayınlanan *Tütünler Islak*'ta, önceki kitabındaki

soyutlamacı, simgeci öğeleri daha da ileri götürerek, metafizik yanı ağır basan bir şiir dünyası kurdu. Edip Cansever 60'lı yıllarda yayınlanan kitaplarıyla yine metafizik bir atmosferin ağır bastığı bir dil ve tema dünyasını geliştirdi. 70'li yıllarda T.Uyar *Toplandılar* (1974), E.Cansever *Sonrası Kalır* (1974) başlığı altında kitaplaştırdıkları şiirlerinde 70'li yılların başlarındaki toplumsal olayların etkisi altında kalmış olmakla birlikte, genelde, şiirlerinin 50'li yılların sonları ve 60'lı yıllarda oluşan dil ve tema özelliklerini sürdürdüler. 1975 yılında yayınlanan *Atlas*'ta somut nesnelere, doğabilime ilgisi gözlemlenen İlhan Berk, bu ilgisini sonraki kitaplarında da sürdürdü. Cemal Süreya, ikinci kitabı *Göçebe*'de (1965) daha soyut bir alana kaymakla birlikte, sonraki ve yeni şiirlerinde, ilk şiirlerindeki klasik biçimlere ve erotik konulara dönmüş görünmekte. Ece Ayhan, dilci tutumunun ağır bastığı 1968'deki *Ortodoksluklar*'dan sonra, *Devlet ve Tabiat*'ta (1973) daha somut ve toplumsal temalara yöneldi. İlk şiirlerindeki mistik hava giderek yoğunlaşan Sezai Karakoç, yazılarıyla da İslamcı görüşün başlıca kuramcılarından oldu.

Behçet Necatigil, *Divançe* (1965) ve *En/Cam*'da (1970) yayınlanan bazı şiirlerinde, İ.Berk'te görülen 'lettrisme' tutumuna yaklaştı. Metin Eloğlu, *Horozdan Korkan Oğlan*'da (1960) gözlemlenen dil soyutlamacılığı ve kurmaca bir dil oluşturma eğilimini *Türkiye'nin Adresi* (1965) ve sonraki kitaplarında artan dozlarda sürdürdü.

60'lı yıllardaki *Ben Sana Mecburum* (1960), *Belâçiceği* (1962), v.b. kitaplarıyla 50'li yıllardaki çizgisini sürdüren Attilâ İlhan, *Tutuklunun Günlüğü*'nde (1973) yeni toplumsal temaları, şiirinin kendine özgü biçimleriyle işledikten sonra, erotik temaların ağır bastığı şiirler yayınladı. Divan şiirinin ses ve biçim özelliklerine ilk şiirlerinden beri var olan ilgisinin yoğunlaştığı gözlemlendi.

Melih Cevdet Anday *Kolları Bağlı Odysseus*'la (1963) T.Uyar, özellikle de E.Cansever'in şiirlerinde gözlemlenen felsefi, düşünsel şiir yöntemini daha yalın anlatım biçimleri ve daha nesnel bir yaklaşımla örnekledi. Sonraki yılların ürünleriyle de bu tür şiirin kimi zaman seçkin örneklerine ulaştı. Oktay Rifat *Elleri Var Özgürlüğün*'den (1966) sonra günümüze kadar yayınlanan kitaplarında M.C. Anday gibi, klasik şiir biçimlerine, felsefi, düşünsel bir şiire yönelirken, özellikle doğasal betimlerde şiirimizde az rastlanır bir ayrıntıcılığın, güçlü bir dil ve biçim ustalığının örneklerini veriyor.

Nâzım Hikmet'in *Kurtuluş Savaşı Destanı*, 1965 yılında, şairin sağlığında Türkiye'de basılan son kitabı *Şeyh Bedreddin Destanı*'ndan otuz yıl sonra yayınlanabildi... Bunu *Memleketimden İnsan Manzaraları* (1966, 67), *Saat 21-22 Şiirleri* (1965), *Rubailer* (1966), *Dört Hapishaneden* (1966), v.b. izledi. 1975-80 yılları arasında *Tüm Şiirleri*'nin basımı sekiz ciltte tamamlandı. Otuz yıllık bir aradan sonra eski yıllardan yazılmış şiirlerinin yeniden, gerek hapishanelerde, gerekse yurt dışında yazılmış şiirlerinin ilk kez yayınlanışları Türk şiir ortamını derinden etkiledi. Türkiye'de son yirmi yıllık toplumsal yaşamın en büyük yazınsal ve siyasal olaylarından biri oldu.

1940 toplumcu şairler kuşağının en genç temsilcilerinden Ahmed Arif'in 1940'lı yıllarda ve 50'li yılların başlarında bazıları dergilerde yayınlanan şiirleri 1968 yılında *Hasretinden Prangalar Eskittim* adıyla kitaplaştı. Başta Nâzım Hikmet'inkiler olmak üzere toplumcu şiirin ortak değerlerinin, hece şiiri, aruz ve halk şiiri söyleyiş özelliklerinin ve tonlamalarının köklü bir sentezi olan bu şiirlerin yayınlanışı da 60 sonrası Türk şiirinin büyük bir olayı oldu. 40 toplumdular kuşağının önde gelen şairlerinden A.Kadir, yine 1968'de bütün şiirlerini *Mutlu Olmak Varken* adı altında topladı. 60'lı ve sonraki yıllarda toplumcu şiirimizin başkaca önemli ustalarının eski ya da yeni şiirlerinden oluşan kitapların yayını da birbirini izledi.

60'lı ve 70'li yıllarda Fazıl Hüsni Dağlarca, Ceyhan Atuf Kansu gibi eski ustalar, toplumsal temalar işleyen, yurttan ve dünyadaki siyasal olaylara toplumsal bilinç ve duyarlılıkla eğilen, güncel, kavgacı bir şiirin örneklerini verdiler.

İlk şiirlerinde A.İlhan dili ve şiir dünyasının etkileri gözlemlenen Hasan Hüseyin, 1964'te *Kavel*, 1965'te, *Temmuz Bildirisi*, 1966'da *Kızılırmak* kitaplarıyla toplumcu şiirde yeni koşulların ürünü olan özgün bir ses ve kişilik olarak belirdi. Şükran Kurdakul, 1963'te *Nice Kaygılardan Sonra*, 1965'te *İzmir'in İçinde Amerikan Neferi* kitaplarıyla toplumsal temaları genellikle geleneksel biçimlerle işledi.

60 sonrası toplumsal pratiğini siyasal eylem içinde etkin biçimde yer alarak yaşayan genç kuşak şairlerinden Metin Demirtaş *Görüşme Yeri* (1969), İsmet Özel *Evet İsyan* (1969), Süreyya Berfe *Gün Ola* (1969), Ataoğlan Behramoğlu *Bir Gün Mutlaka* (1970), Özkan Mert *Kuracağın Herşeyi Yeniden* (1970) adlı şiir kitaplarını aynı zaman dili-

mi içinde yayınladılar. Bu şairlerden Behramoğlu, Özel, Berfe ve Mert, Ant dergisinin 2/9/16 Aralık 1969 tarihli 153/154/155. sayılarında 'Devrimci Genç Şairler Savaş Açıyor' başlığı altında, özellikle İkinci Yeni şiir anlayışına karşı görüşlerini dile getirdiler. Nihat Behram *Hayatımız Üstüne Şiirler* (1972), Refik Durbaş *Hücremde Ay Işığı* (1974) kitaplarıyla, genel tema ve biçim özellikleriyle 60 sonrası yeni toplumcu şairler kuşağı içinde yer aldılar. Nihat Behram'ın ilk kitabını kısa aralıklarla izleyen şiir kitaplarında 70'li yılların toplumsal acıları yoğun biçimde yansdı.

İlk kitabı *Yazma'nın* (1950) yayınlanışından yirmi yılı aşkın bir zaman sonunda *Sevgi Duvarı*'yla (1973) lirizm ve humor öğelerini ustalıklı birleştiren bir şair kimliği gösteren Can Yücel, 1974'te yayınlanan *Bir Siyasinin Şiirleri*'yle toplumsal yergi türüne yeni bir canlılık ve güncellik kazandı. Kendine özgü sözcükleri, temaları, edası, vurguları, tonlamaları olan bir şiir dili ve dünyası yaratarak son onbeş yirmi yılın en etkili şairlerinden biri oldu. 1964'te yayınlanan *Sığıda* da Necatigil ve İkinci Yeninin etki alanında görünmekle birlikte kendine özgü, simgesel diye nitelenebilecek bir şiir dili oluşturan Gülten Akin, *Kırmızı Karanfil* (1971), *Ağullar ve Türküler* (1976), *Seyran Destanı* (1979) kitaplarıyla daha nesnel ve toplumsal temalara yöneldi. Başta Nâzım Hikmet'in şiiri olmak üzere toplumcu ve halkçı şiir geleneğimizden, halk şiiri ve kültüründen özgün bir yaklaşımla yararlanmayı başardı. 50'li yılların sonları ve 60'lı yılların başlarında yayınlanan ilk iki kitabından uzun bir süre sonra 70'li yıllarda yayınladığı *Kavga'nın Yüreği* (1973), *Yaşadığımız Günlerin Şiirleri* (1974), *Sen de Katılmalısın Yaşamı Savunmaya* (1976), v.b. kitaplarıyla Kemal Özer, ilk kitaplarında benimsediği şiir anlayışını denebilirse temelinden değiştirerek toplumcu, epik bir anlayışın, toplumsal ve güncel temaları işleyen bir şiirin örneklerini verdi. 60'lı yılların başlarında İkinci Yeni estetiği içinde ilk kitaplarını yayınlayan şairlerden Özdemir İnce *Karşı Yazgı* (1974), Ali Püsküllüoğlu *Unutma Onları* (1976) ve bunları izleyen kitaplarıyla gerek biçim ve söyleyiş özellikleri, gerekse temalar bakımından İkinci Yeni şiirinden koparak toplumcu görüş ve estetiğe yöneldiler.

İlk kitabı *Gölgeleri Kullanmak*'ta (1963) A.İlhan ve A.Arif şiirinin etki alanında, toplumcu doğrultuda özgün şiirler yayınlayan Ahmet Oktay, 60'lı ve 70'li yıllarda yayınlanan kitaplarında özellikle Edip Cansever şiirinin etkilerini taşıyan kapalı, simgeci bir şiir anlayışının

örneklerini verdikten sonra, *Sürdürülen Bir Şarkının Tarihi*'nde (1981), ustalastığı şiir biçimleriyle, toplumsal, halksal temalar işledi. Dağlarca'nın imge ve uyak düzenine yakınlığı ve bazı şiirlerinde Divan şiirine ilgisi gözlemlenen ilk kitabı *Bakış Kuşu*'ndan (1969) sonra yayınladığı *Bedreddin Üzerine Şiirler* (1975) ve *Doğu Şiirleri*'nde (1979) Hilmi Yavuz, Divan şiirini yeniden üretme deneyebilecek bir tutum ve yöntemle, gerek sözcük seçimi, gerek uyak düzeni, gerekse söz dizimi ve benzetmeleriyle özgün bir şiir yapısı oluşturdu.

Evet İsyan'daki özgün ritim ve betim özelliklerini ve toplumsal eleştiriciliğini sürdürmekle birlikte, 1975'te yayınlanan *Cinayetler Kitabı*'yla İsmet Özel'in, içerik, tema, sözcük ve kavramlar bakımından 'İslamcı görüşü'ü benimsediği görüldü. Refik Durbaş ve Süreyya Berfe'nin yeni şiirlerinde, kenar mahalle insanının, lumpen çevrelerin konuşma dili, düşünce ve duygu özelliklerini şiire yansıtmaya çabası gözlemlendi. 1960'lı yıllarda yayınlanan *Gecekondu* (1964), *Yasak* (1966) adlı ilk kitaplarında da toplumsal temalar işleyen Sennur Sezer, *Direnç* (1977), v.b. yeni kitaplarında da yalnız ve içten şiirler yayınladı. 60'lı yılların şairlerinden Eray Canberk ilk kitabı *Kuytu Sular*'dan (1969) sonra 1983'te yayınlanan *Yüreğin Burkulduğu Zaman* adlı kitabıyla da gerek kişisel gerekse toplumsal temaları, duyarlı, özenli bir dil işçisi olarak işlemeyi sürdürdü.

Kitapları 70'li ve 80'li yıllarda yayınlanan en genç kuşak şairlerinden Yaşar Miraç *Trabzonlu Delikanlı* (1979), Ozan Telli *Şahinçe* adlı (1981) kitapları ve bunları izleyen şiirleri ve kitaplarında, halk şiiri, halk dili ve kültürü öğelerinden ustaca, bilinçle yararlanışlarıyla günümüz Türk şiirinde özgün bir yönelişi oluşturdular. Abdülkadir Bulut ve Ahmet Ada, kökenlerini halkçı şiir geleneğinde bulan, renkli, betimleyici şiir dilleriyle dikkati çektiler. Abdülkadir Bulut konularıyla, temalarıyla da, yeni koşullarda toplumcu şiir geleneği içinde yer aldı. Genç kuşak şairlerinin pek çoğunun ürünlerinde görüldüğü gibi, toplumsal acılar ve bunları somut olarak yaşamının kişisel izleri, İsmail Uyaroğlu, Ahmet Telli ve Ahmet Erhan'ın şiirlerinde her birinin kendi biçim ve anlatım özgünlükleriyle, yoğun biçimde yansıdı. Abdülkadir Budak ve Ali Cengizkan'ın şiirleri, tutumlu dil işçiliği, humor ve ironi öğeleriyle göze çarptı. Neşe Yaşın'ın şiirlerinde farklı bir toplumsal yaşantıya (Kıbrıs'taki savaşın acılarına) tanık olmanın özgün duyarlılığı ve temalar yansıdı. Genelinde bakıldığında da günümüz Türk Şiirinin toplumcu, ulusal, sentezci bir doğrultuda gelişmekte olduğu söylenebilir.

* * *

Yüzyılı aşkın bir süreyi kapsayan yenilikçi şiirimizin belli başlı kişiliklerini ve yönelişlerini belirtmek amacını taşıyan bu genel dökümda uygulanan ölçüt ve antolojide yer alan şairler için biyografiler bölümünde yapılan ayrıntılı değerdendirmelerde bu satırların yazarına ait olan görüşlerin, tümüyle kişisel ve öznel olduğu kuşkusuzdur. Edebiyat tarihçisi ya da incelemecisi olmadığım ve böyle bir savım da bulunmadığım için Sosyal Yayınlar bana bir çağdaş Türk şiiri antolojisi hazırlamamı önerdiğinde bu öneriyi uzun süren bir kararsızlıktan sonra kabul edişimin başlıca nedeni, böyle bir çalışmanın bana, modern şiirimizin evrelerini yeniden, daha yoğun ve ayrıntılı olarak inceleme fırsatı sağlayacak oluşunu düşünmem ve bu fırsatı önemsememdir. Çünkü her konuda ve alanda olduğu gibi edebiyat alanında da geçmişten ve gelecekten kopuk bir zaman sürecinde tek başına ve bağıntısız olduğumuzu sanmak, genel bir toplumsal hastalığımızdır. Çalışmaya koyulduktan sonra geçen bir kaç yıllık sürede yüzlerce şiir kitabı ve derlemeyi gözden geçirirken aldığım notları elden geldiğince sistemleştirip şairler ve dönemler arasında bağlantılar kurmaya çalıştıktan sonra biyografiler bölümünde yayınlayışım ise, bu notların, tüm kişisellik, öznellik ve zorunlu sınırlılıklarına karşın, daha ayrıntılı, nesnel ve bilimsel inceleme yapacak olanlara ipuçları verebileceğini umut etmemdendir. Bu notları alıp değerdendirmeleri yapmaya beni yönelten sorular şunlar olmuştur: Yenilikçi şiirimizin gerek öz ve temaları, gerek biçim alanlarında, başlangıç dönemlerinden bugünlere kadar süregelen temel özellikleri var mıdır, varsa bunlar nelerdir? Farklı dönemlerin ve farklı grupların şairlerinin ürünleri arasında da ortak tema ve biçim özellikleri var mıdır, varsa bunlar nelerdir? Son yüzyıllık şiirimizin başlıca metinleri üzerinde yapılacak bütünsel, karşılaştırmalı bir çalışma sonucunda ne gibi ortak ya da farklı olgular ve özelliklerle karşılaşacağız. Beni bu çalışmaya yönelten önemli bir neden de, özellikle Cumhuriyet sonrasında günümüze kadar uzanan sürede birbirinden kopuk monografiler, kişi ya da dönem incelemeleri ötesinde bu alanda yapılması gereken bütünsel ve karşılaştırmalı bir çalışmanın, bir modern (yenilikçi, çağdaş) Türk şiiri tarihinin eksikliğini duymuş olmamdır.

Biyografiler ve değerdendirmeler bölümünde, biyografik bilgiler için Şükran Kurdakul'un *Şairler ve Yazarlar Sözlüğü*, Behçet Necati-

gil'in *Edebiyatımızda İsimler Sözlüğü* ve Kenan Akyüz'ün *Batı Tesirinde Türk Şiiri Antolojisi* yararlandığım başlıca kaynaklar oldu. Bu değerli araştırmacılara teşekkür borçluyum. Aynı bölümdeki değerlendirmelerde, yukarda adı edilen kaynaklardan ve başka araştırmacılar-dan alıntılar tırnak içinde aktarılmış ve kaynak belirtilmiştir. Bunların dışında kalan değerlendirmeler (gerek bu giriş yazısı, gerekse biyografiler ve değerlendirmeler bölümünde) eksikleri, yanlışları ve varsa doğrularıyla bu satırların yazarına aittir.

Şairlerin seçiminde özgünlük ve tipiklik, şiirlerin seçiminde de yine bu özellikler ve (öznelliği kaçınılmaz olan) güzellik beğenisi başlıca ölçütlerim oldu. Bundan başka, son yüzyıllık şiirimiz alanın-da en çok sayıda şaire ve şiire ve günümüze doğru yaklaştıkça da en çok sayıda genç şaire yer veren bir seçki oluşu, bu antolojinin sanırım bir başka özelliğini oluşturmaktadır.

ATAOL BEHRAMOĞLU
İstanbul, Kasım 1983

İKİNCİ BASIMA ÖNSÖZ

Antolojinin yeni basımı ilk basımdaki bazı eksiklerin giderilmesine, dizgi yanlışları, v.b. hataların düzeltilmesine olanak verdi. Yeni basımın bir başka özelliği, doğal olarak, ilk basımdan bu yana geçen yaklaşık on yıllık süredeki şiir olgularını da yansıtmakta oluşudur. Böylece, zaman dilimlerinin düzenlenmesinde bir değişiklik de gerekti. “1950’lerden Günümüze” bölümü “1950’lerden 1980’lere başlığı altında yeniden düzenlendi ve kitaba “80’li Yıllardan Seçmeler” başlıklı bir yeni bölüm eklendi. İlk basımda “1950’lerden Günümüze” başlıklı bölümde yer alan bazı şairler, bu basımda, başka yeni şairlerle birlikte, “80’li Yıllardan Seçmeler” bölümünü oluşturdular.

“Son Yüzyıl Büyük Türk Şiiri Antolojisi”nin 2. basımı, 2000’li yıllara yaklaşmakta olduğumuz bir zaman diliminde yapıyor... Antolojide yer alan şiirleri ve şairler üzerine değerlendirmeleri yeni basım için topluca bir kez daha gözden geçirirken, modern şiirimizin iki yüzyılı (XIX. ve XX. yüzyıllar) kapsayan oluşumlarının karşılaştırmalı ve bütünsel değerlendirmelerine sahip olamayışımızın eksikliğini bir kez daha duydum.

Şiirlerin yanlışsız metinlerini elde etmek için, antoloji ve derlemelerin ötesinde, şairlerin sağlığında basılmış kitaplarının bile yeterli olamayabileceğini yine bu çalışma sırasında fark ettim. Kuşku duyduğum noktalarda, yaşayan şairlerin kendilerine başvurduğum, böylece kitaplarındaki bazı dizgi yanlışlarını düzelttiğimiz de oldu...

Antolojinin ilk basımında olduğu gibi yeni basımının hazırlanmasında da bir çok arkadaşımın katkısı vardır. Hepsine (ve özellikle de ikinci basımın redaksiyonundaki katkılarından ötürü Sosyal Yayınlar’ın sahibi ve yöneticisi Enver Aytekin’e) teşekkürü borç bilirim.

İçlerinden biri olmakla muduluk duyduğum bütün Türk şairlerine de yürekten teşekkür borçluyum...

ATAOL BEHRAMOĞLU
Haziran 1991

ALTINCI BASIMA ÖNSÖZ

“Son Yüzyıl Büyük Türk Şiiri Antolojisi”nin ilk basımı 1987’de, “gözden geçirilmiş ve genişletilmiş” 2. basımı 1991’de yapılmıştı. Bu ikinci basımdan on yıl sonra, bir kez daha gözden geçirilmiş ve genişletilmiş olarak 6. basımı yapılıyor.

İkinci basımda 230 şair, 1000’i aşkın şiir yer alıyordu. Bu yeni basımda (geçen dönemlere ilişkin eksikliklerin tamamlanması, özellikle de çağdaş şiirimizden örneklerin 2000’li yıllara kadar getirilmesiyle) şair sayısı 267’ye, şiir sayısı da önceki basımlardakinden daha yüksek bir sayıya ulaşmış oldu. Antolojinin “80’li Yıllardan Seçmeler” başlığını taşıyan dördüncü bölümü, “80’li ve 90’lı yıllardan seçmeler” olarak değişti. Böylece, “Son Yüzyıl Büyük Türk Şiir Antolojisi”nin bu basımı aşağıdaki dört ana bölümden oluşuyor: I. Cilt- “Geçen Yüzyıl Sonlarından 1920’lere”, “1920’lerden 1950’lere”; II. Cilt- “1950’lerden 1980’lere”, “80’li ve 90’lı Yıllardan Seçmeler”.

Antolojinin ilk hazırlıklarına koyulduğum 80’li yılların başlarında böyle bir çalışmaya girmeyi kabul etmemin başlıca nedeni, bu çalışmanın bana şiirimizi daha yakından irdeleme fırsatını verecek olmasıydı. Bu amacımı gerçekleştirdim. Düşüncelerimi, gözlemlerimi, ilk basımın önsözünde ve arka bölümdeki notlarda özetledim. “Son Yüzyıl Büyük Türk Şiiri Antolojisi”nin gördüğü ilginin başlıca nedenlerinden biri, sanıyorum ki, sonradan bir çok değerlendirmede alıntulandığını gördüğüm bu değerlerdir...

Antolojinin bu yeni basımında, önceki yıllara ve özellikle de ürün vermeyi sürdüren, şiirlerinde aşama yaptıklarını düşündüğüm (genellikle 70’li, 80’li yıllarda ilk ürünlerini vermiş) şairlere ilişkin özet notlarımı elden geldiğince yenileyip geliştirdim... 90’lı yıllar şiirini topluca okuyup üzerinde düşünmek ise, bu çalışmaya koyulduğum ilk yıllardaki kadar öğretici ve gönendirici oldu.

Bu toplu okuma bana günümüz Türk şiirinin temalarda ve biçim arayışlarında çeşitlenip zenginleşmeyi sürdürdüğünü gösterdi.

Daha önceki kuşaklardan ustaların yanısıra, doğum tarihleri 1950'li ve 60'lı yıllar olan ve bu derlemenin önceki basımlarında en genç şairler olarak yer alan bir şairler topluluğunun, bugün artık on yıl önceki "genç şair"ler değil, günümüz şiirinin ustaları olduklarını düşünüyorum... 80'li ve 90'lı yıllardaki ürünleriyle aşama yaptıklarını düşündüğüm bu şairlerden bir bölümünü şöylece sıralayabilirim: Enis Batur (*Doğ.* 1953), Abdülkadir Budak (*Doğ.* 1955), Murathan Mungan (*Doğ.* 1955), Oğuzhan Akay (*Doğ.* 1955), Haydar Ergülen (*Doğ.* 1956), Adnan Özer (*Doğ.* 1957), Enver Ercan (*Doğ.* 1958), Orhan Alkaya (*Doğ.* 1958), Mehmet Yaşın (*Doğ.* 1958), Nevzat Çelik (*Doğ.* 1961), Sunay Akın (*Doğ.* 1962), Küçük İskender (*Doğ.* 1966) vb.

Kuşkusuz genişletilebilecek bu listeye, ilk ürünleri 90'lı yıllarda yayınlanan Şavkar Altınel (*Doğ.* 1953), Roni Margulies (*Doğ.* 1955) ile 90'lı yılların Altay Öktem (*Doğ.* 1964), Bejan Matur (*Doğ.* 1968) gibi adları da eklenebilir.

"Son Yüzyıl Büyük Türk Şiir Antolojisi" için başlangıçta düşündüğüm ve Sosyal Yayınlar'a önerdiğim ad, "Modern Şiirimizin İki Yüzyılı" idi. 1787 doğumlu Âkif Paşa'dan 1981 doğumlu Can Baha-dır Yüce'ye kadar yaklaşık iki yüzyıllık bir sürecin şairlerini ve şiir serüvenini kapsamakla yeni basım, hiç değilse bir alt başlık olarak bu adı daha da hak etmiş oluyor.

Yaşamakta olduğumuz 21. yüzyıl şiirinin süreçleri ise, olası yeni basımlarda yer almayacak... Bir başka deyişle, "Son Yüzyıl Büyük Türk Şiiri Antolojisi", son biçimini almış bu basımıyla, bundan sonraki olası basımlarda da değişmeksizin kalacak.

ATAOL BEHRAMOĞLU
İstanbul, 25 Temmuz 2001

DÖNEMLER & ŞAİRLER

I) 19. YÜZYIL SONLARINDAN 1920'LERE

Âkif Paşa (1787-1845)
Ziya Paşa (1825-1880)
Şinasi (1826-1871)
Namık Kemal (1840-1888)
Eşref (1846-1912)
Recaizade Mahmut Ekrem (1847-1914)
Abdülhak Hâmid Tarhan (1852-1937)
Süleyman Nesip (1866-1917)
Ali Ekrem Bolayır (1867-1937)
Tevfik Fikret (1867-1915)
Mehmet Emin Yurdakul (1869-1944)
Rıza Tevfik Bölükbaşı (1869-1949)
Cenap Şahabettin (1870-1934)
Hüseyin Siret Özsever (1872-1959)
Mehmet Âkif Ersoy (1873-1936)
Ziya Gökalp (1876-1924)
Faik Âli Ozansoy (1876-1950)
İhsan Raif (1877-1926)
Celal Sahir Erozan (1883-1935)
Ahmet Hâşim (1884-1933)
Yahya Kemal Beyatlı (1884-1958)
Emin Bülent Serdaroğlu (1886-1942)
Ali Canip Yöntem (1887-1967)

II) 1920'LERDEN 1950'LERE

Orhan Seyfi Orhon (1890-1972)
Enis Behiç Koryürek (1891-1949)
Halit Fahri Ozansoy (1891-1971)
Şükûfe Nihal (1896-1973)
Ali Mümtaz Arolat (1897-1967)
Faruk Nafiz Çamlıbel (1898-1973)
Kemalettin Kamu (1901-1948)
Nâzım Hikmet (1902-1963)

Ahmet Hamdi Tanpınar (1901-1962)
 Ahmet Kutsi Tecer (1901-1967)
 Halide Nusret Zorlutuna (1901-1984)
 Necmettin Halil Onan (1902-1968)
 Zeki Ömer Defne (1903-1992)
 Ercüment Behzat Lav (1903-1984)
 Ömer Bedrettin Uşaklı (1904-1946)
 Necip Fazıl Kısakürek (1905-1983)
 Sait Faik Abasıyanık (1906-1954)
 İlhami Bekir Tez (1906-1984)
 Sabahattin Ali (1907-1948)
 Asaf Hâlet Çelebi (1907-1958)
 Cevdet Kudret (1907-1992)
 Sabri Esat Siyavuşgil (1907-1968)
 Behçet Kemal Çağlar (1908-1969)
 Yaşar Nabi Nayır (1908-1981)
 Mustafa Seyit Sutüven (1908-1969)
 Hasan İzzettin Dinamo (1909-1989)
 Ahmet Muhip Dranas (1909-1980)
 Hâmit Macit Selekler (1909-1974)
 Ziya Osman Saba (1910-1957)
 Cahit Sıtkı Tarancı (1910-1956)
 Rıfat Ilgaz (1911-1993)
 Hasan Basri Alp (1912-1945)
 Bedri Rahmi Eyüboğlu (1913-1975)
 Halim Şefik Güzelson (1913-1990)
 İskender Fikret Akdora (Doğ. 1914)
 Fazıl Hüsnü Dağlarca (Doğ. 1914)
 Orhan Veli Kanık (1914-1950)
 Oktay Rifat (1914-1988)
 Celal Sılay (1914-1974)
 S.Aldanır (Doğ. 1915)
 Melih Cevdet Anday (Doğ. 1915)
 Baki Süha Ediboğlu (1915-1972)
 Müştak Erenus (Doğ. 1915)
 Aziz Nesin (1915-1995)
 Niyazi Akıncıoğlu (1916-1979)
 İlhan Berk (Doğ. 1916)
 Cahit Irgat (1916-1971)
 Behçet Necatigil (1916-1979)
 Celal Vardar (1916-1991)

A.Kadir (1917-1985)
Fahri Erdinç (1917-1986)
Cahit Külebi (1917-1997)
Nahit Ulvi Akgün (1918-1996)
Orhon M.Arıburnu (1918-1989)
Hasan Şimşek (1918-1988)
Salâh Bırsel (1919-1999)
Ceyhun Atuf Kansu (1919-1978)
Suat Taşer (1919-1982)
Vedat Türkali (Doğ. 1919)
Halim Yağcıoğlu (Doğ. 1919)
Sabahattin Kudret Aksal (1920-1993)
Sabahattin Batur (Doğ. 1920)
Enver Gökçe (1920-1981)
Ahmet Köksal (1920-1997)
Mehmed Kemal (1920-1998)
Rüşti Onur (1920-1942)
Ömer Faruk Toprak (1920-1979)
Necati Cumalı (Doğ. 1921-2001)
Muzaffer Tayyip Uslu (1922-1946)
Lütfi Özkök (Doğ. 1923)
Şükrü Enis Regü (1923-1976)

III) 1950'LERDEN 1980'LERE

Feyyaz Kayacan (1919-1993)
Özdemir Asaf (1923-1981)
Nevzat Üstün (1924-1979)
Feyzi Halıcı (Doğ. 1924)
Sunullah Arısoy (1925-1988)
Arif Damar (Doğ. 1925)
Atilla İlhan (Doğ. 1925)
Mehmet Karabulut (Doğ. 1925)
Sabri Altınel (1926-1985)
Talip Apaydın (Doğ. 1926)
Mehmet Başaran (Doğ. 1926)
Bekir Sıtkı Erdoğan (Doğ. 1926)
Ümit Yaşar Oğuzcan (1926-1984)
Kâmrân S. Yüce (1926-1986)
Can Yücel (1926-1999)

Ahmed Arif (1927-1991)
 Metin Eloğlu (1927-1985)
 Hasan Hüseyin (1927-1984)
 Şükran Kurdakul (Doğ. 1927)
 Mustafa Şerif Onaran (Doğ. 1927)
 Turgut Uyar (1927-1985)
 İlhan Demiraslan (1928-1980)
 Edip Cansever (1928-1986)
 Berin Taşan (Doğ. 1928)
 Ercüment Uçarı (1928-1996)
 Ali Yüce (Doğ. 1928)
 Muazzez Menemencioğlu (Doğ. 1929)
 Seyfettin Başçılar (Doğ. 1930)
 Muzaffer İlhan Erdost (Doğ. 1930)
 Yılmaz Gruda (Doğ. 1930)
 Tahsin Saraç (1930-1989)
 Ece Ayhan (Doğ. 1931)
 Cemal Süreya (1931-1990)
 Talât Halman (Doğ. 1931)
 Server Tanilli (Doğ. 1931)
 Özcan Yalım (Doğ. 1931)
 Tevfik Akdağ (1932-1993)
 Ahmet Necdet (Doğ. 1933)
 Gülten Akın (Doğ. 1933)
 Cevat Çapan (Doğ. 1933)
 Teoman Karahun (Doğ. 1933)
 Sezai Karakoç (Doğ. 1933)
 Ahmet Oktay (Doğ. 1933)
 Cengiz Bektas (Doğ. 1934)
 Erdoğan Alkan (Doğ. 1935)
 Kemal Özer (Doğ. 1935)
 Ali Püsküllüoğlu (Doğ. 1935)
 Bedrettin Aykın (Doğ. 1936)
 Özdemir İnce (Doğ. 1936)
 Onat Kutlar (1936-1995)
 Ruşen Hakkı (Doğ. 1936)
 Tekin Sönmez (Doğ. 1936)
 Oktay Tuncer (Doğ. 1936)
 Hilmi Yavuz (Doğ. 1936)
 Nihat Ziyalan (Doğ. 1936)
 Günel Altıntaş (Doğ. 1937)

Kemal Burkay (Doğ. 1937)
Ergin Sander (Doğ. 1937)
Ülkü Tamer (Doğ. 1937)
Metin Demirtaş (Doğ. 1938)
Ergin Günçe (1938-1983)
Türkân İldeniz (Doğ. 1938)
Dinçer Sümer (Doğ. 1938)
Ahmet Uysal (Doğ. 1938)
Afşar Timuçin (Doğ. 1939)
Halil Uysal (Doğ. 1939)
Halûk Aker (Doğ. 1940)
Eray Canberk (Doğ. 1940)
Fikret Demirağ (Doğ. 1940)
Aydın Hatipoğlu (Doğ. 1940)
Yüksel Pazarkaya (Doğ. 1940)
Nurer Uğurlu (Doğ. 1940)
Cahit Zarifoğlu (1940-1987)
Metin Altıok (1941-1993)
Egemen Berköz (Doğ. 1941)
Melisa Gürpınar (Doğ. 1941)
Abdullah Nefes (Doğ. 1941)
Hüseyin Atabaş (Doğ. 1942)
Ataol Behramoğlu (Doğ. 1942)
Süreyya Berfe (Doğ. 1943)
Abdülkadir Bulut (1943-1985)
Sennur Sezer (Doğ. 1943)
Refik Durbaş (Doğ. 1944)
Özkan Mert (Doğ. 1944)
İsmet Özel (Doğ. 1944)
Güven Turan (Doğ. 1944)
Nihat Behram (Doğ. 1946)
Hidayet Karakuş (Doğ. 1946)
Ahmet Özer (Doğ. 1946)
Hüseyin Peker (Doğ. 1946)
Mehmet Taner (Doğ. 1946)
Ahmet Telli (Doğ. 1946)
Murtaza Vural (Doğ. 1946)
Hüseyin Yurttaş (Doğ. 1946)
Ahmet Ada (Doğ. 1947)
Arkadaş Z.Özger (1948-1973)
İsmail Uyaroğlu (Doğ. 1948)

Azer Yaran (Doğ. 1949)
 Seyyit Nezir (Doğ. 1950)
 Ozan Telli (Doğ. 1950)
 Barış Pirhasan (Doğ. 1951)
 İzzet Yasar (Doğ. 1951)
 Abdülkadir Budak (Doğ. 1952)
 Erdal Alover (Doğ. 1952)
 Enis Batur (Doğ. 1953)
 Erol Çankaya (Doğ. 1953)
 Yaşar Miraç (Doğ. 1953)
 Adnan Yücel (Doğ. 1953)
 Ali Cengizkan (Doğ. 1953)
 Veysel Çolak (Doğ. 1954)
 Hüseyin Avni Dede (Doğ. 1954)
 Leyla Şahin (Doğ. 1954)

IV) 80'Lİ VE 90'Lİ YILLARDAN SEÇMELER

Gülseli İnal (Doğ. 1947)
 İnci Asena (Doğ. 1948)
 Behçet Aysan (1949-1993)
 Sina Akyol (Doğ. 1950)
 Gültekin Emre (Doğ. 1951)
 Müslim Çelik (Doğ. 1952)
 Ayten Mutlu (Doğ. 1952)
 Mehmet Müfit (Doğ. 1952)
 Şavkar Altunel (Doğ. 1953)
 Metin Cengiz (Doğ. 1953)
 Şükrü Erbaş (Doğ. 1953)
 Tarık Günersel (Doğ. 1953)
 Tuğrul Tanyol (Doğ. 1953)
 Hüseyin Ferhad (Doğ. 1954)
 A. Kadir Paksoy (Doğ. 1954)
 Halim Yazıcı (Doğ. 1954)
 Oğuzhan Akay (Doğ. 1955)
 Mehmet Çetin (Doğ. 1955)
 Roni Margulies (Doğ. 1955)
 Murathan Mungan (Doğ. 1955)
 Yusuf Alper (Doğ. 1956)
 Adnan Azar (Doğ. 1956)

Salih Bolat (Doğ. 1956)
Haydar Ergülen (Doğ. 1956)
Turgay Fişekçi (Doğ. 1956)
Hüseyin Haydar (Doğ. 1956)
Lale Müldür (Doğ. 1956)
Suha Tuğtepe (Doğ. 1956)
Halil İbrahim Özcan (Doğ. 1957)
Adnan Özer (Doğ. 1957)
Hasan Öztoprak (Doğ. 1957)
Suat Vardal (Doğ. 1957)
Orhan Alkaya (Doğ. 1958)
Enver Ercan (Doğ. 1958)
Ahmet Erhan (Doğ. 1958)
Oktay Taftalı (Doğ. 1958)
Mehmet Yaşın (Doğ. 1958)
Cezmi Ersöz (Doğ. 1959)
Mustafa Kôz (Doğ. 1959)
Salih Mercanoğlu (Doğ. 1959)
Neşe Yaşın (Doğ. 1959)
Tuğrul Keskin (Doğ. 1960)
Nevzat Çelik (Doğ. 1961)
Turgay Kantürk (Doğ. 1961)
Namık Kuyumcu (Doğ. 1961)
Metin Celal (Doğ. 1961)
Yılmaz Odabaşı (Doğ. 1961)
Mecit Ünal (Doğ. 1961)
Sunay Akın (Doğ. 1962)
Akgün Akova (Doğ. 1962)
Seyhan Erözçelik (Doğ. 1962)
Betül Tarıman (Doğ. 1962)
Birhan Keskin (Doğ. 1963)
Önder Kızılkaya (Doğ. 1963)
Mesut Adnan (Doğ. 1963)
İbrahim Baştuğ (Doğ. 1964)
Küçük İskender (Doğ. 1964)
Altay Öktem (Doğ. 1964)
Ömer Erdem (Doğ. 1967)
Bejan Matur (Doğ. 1968)
Didem Madak (Doğ. 1970)
Tuna Kiremitçi (Doğ. 1973)
Can Bahadır Yüce (Doğ. 1981)

19. YÜZYIL
SONLARINDAN
1920'LERE

ÂKİF PAŞA
(1787-1845)

MERSİYE

Tıfl-ı nazeninim unutmam seni
Aylar günler değil geçse de yıllar
Telhkâm eyledi firakın beni
Çıkar mı hatırdan o tatlı diller

Kıyılmaz iken öpmeğe tenin
Şimdi ne haldedir nazik bedenin
Andıkça gülşende gonce dehenin
Yansın ahım ile kül olsun güller

Tagayyürler gelip cism-i semine
Döküldü mü siyah ebru cebine
Sırma saçlar yayıldı mı zemine
Dağıldı mı kokladığım sümbüller

Feleğin kinesi yerin buldu mu
Gül yanağın reng-i ruyun soldu mu
Acaba çürüdü toprak oldu mu
Öpüp okşadığım o pamuk eller

(Münşeatü Eşar-ı Âkif Paşa)

ZİYA PAŞA

(1825-1880)

GAZEL

Diyar-ı küfrü gezdim beldeler kâşaneler gördüm
Dolaştım mülk-i islâmı bütün viraneler gördüm

Buhundum ben dahi dar-üş-şifa-yı Bab-ı Âli'de
Felatun'u beğenmez anda çok divaneler gördüm

Huzur-ı gûşe-yi meyhaneyi ben görmedim gitti
Ne meclisler ne sahbâlar ne işrethaneler gördüm

Cihan namındaki bir maktel-i âma yolum düştü
Hükümet derler anda bir nice salhaneler gördüm

Ziya değmez humarı keyfine meyhane-i dehrin
Bu işretgehte ben çok durmadım ammâ neler gördüm

(1870)

ŞİNASI

(1826-1871)

ARZ-I MUHABBET

Eşi yok bir güzeli sevdi beğendi gönlüm
Kıskanır kendi gözümde yine kendi gönlüm
Gâhi hasret iken ol sineye sinem kavuşur
Sanma gönlümde olan derd-i muhabbet savuşur
Yaseminden bile naziktir o boy bos anda
Sarmaşık-vari sarılısam eğilir ol anda
Candan ülfet edeli öyle civan dilber ile
İstemem gayrisini hur ü melek olsa bile
Mest olup neşe-yi şehvetle o gözler bayılır
Serpilince yüzüne gözyaşım amma ayrılır
Bağrım ezmez mi süzüldükçe o baygın gözler
Beni imrendirir ağzındaki tatlı sözler
Kendi hüsnünden utanmış da kızarmış yanağı
Yüzün örtüp kapamış saçları baştan aşağı
Uğradım zülfü hayaliyle karasevdâya
Böyle Mecnun dahi düşkün mü idi Leyla'ya
Can çekişmekten ise canımı versem bari
Can feda eyleme bir iş mi sevince yarı
Ben şehid olmadan aşkıyla mezarım kazayım
Taşımı gözlerimin kanlı yaşıyla yazayım

(*Müntahabat-ı Eş'ar*)

NAMIK KEMAL
(1840-1888)

KASİDE

Görüp ahkâm'ı asrı münharif sıdk u selametten
Çekildik izzet ü ikbal ile bab-ı hükûmetten
Usanmaz kendini insan bilenler halka hizmetten
Mürüvvet-mend olan mazluma el çekmez ianetten
Vücudun kim hamir-i mayesi hâk-i vatandadır
Ne gam rah-ı vatanda çak olursa cevri ü mihnetten
Hakir olduysa millet şanına noksan gelir sanma
Yere düşmekle cevher sakıt olmaz kadr ü kıymetten
Muini zalimin dünyada erbab-ı denaettir
Köpektir zevk alan sayyad-ı bî-insafa hizmetten
Hemen bir feyz-i baki terk eder bir zevk i faniye
Hayatın kadrini âli bilenler hüsn-i şöhretten
Nedendir halkta tul-i hayata bunca rağbetler
Nedir insana bilmem menfaat hıfz-ı emanetten
Cihanda kendini her fertten alçak görür ol kim
Utanmaz kendi nefsinden de ar eyler melametten
Felekten intikam almak demektir ehl-i idrake
Edip tezyid-i gayret müstefit olmak nedametten
Durur ahkâm-ı nusret ittihad-ı kalb-i millete
Çıkar âsar-ı rahmet ihtilaf-ı rey-i ümmetten
Eder tedvir-i âlem bir mekinin kuvve-i azmi
Cihan titrer sebat-ı pay-i erbab-i metanetten
Kaza her feyzini her lutfunu bir vakt için saklar
Fütür etme sakın milletteki za'f ü betaetten
Değildir şîr-i der-zencire töhmet acz-i akdamı
Felekte baht utansın bi-nasip erbab-ı himmetten
Ziya dûr ise evc-i rif'atından ıztıraridir
Hicab etsin tabiat yerde kalmış kabiliyetten
Biz ol nesl-i kerim-i dude-yi Osmanıyanız kim
Muhammedir serapa mayemiz hun-i şehadetten
Biz ol âli-himen erbabı cidd ü içtihadız kim
Cihangirane bir Devlet çıkardık bir aşiretten
Biz ol ulvi nihadanız ki meydan-ı hamiiyyette
Bize hâk-i mezar ehven gelir hak-i mezelletten
Ne gam pür-ateş-i hevl olsa da gavga-i hürriyyet

>>

Kaçar mı merd olan bir can için meydan-ı gayretten
 Kemend-i can güdazı ejder-i kahr olsa celladın
 Müreccahtır yine bin kerre zencir-i esaretten
 Felek her türlü esbab-ı cefasın toplansın gelsin
 Dönersem kahbeyim millet yolunda bir azimetten
 Anılsın mesleğimde çektiğim cevır ü meşakkatler
 Ki edna zevki âladır vezaretten sedaretten
 Vatan bir bi-vefa nazende-i tannaza dönmüş kim
 Ayırmaz sadıkan-ı aşkını âlam-ı gurbetten
 Müberrayım reca vü havften indimde âlidir
 Vazifem mefaatten hakkım ağraz-ı hükümetten
 Civanmerdan-ı milletle hazer gavgadan ey bidad
 Erir şemşir-i zulmün ateş-i hun-i hamıyyetten
 Ne mümkün zulm ile bidad ile imha-i hürriyet
 Çalış idraki kaldır muktedirsen âdemoiyyetten
 Gönülde cevher-i elmasa benzer cevher-i gayret
 Ezilmez şiddet-i tazyikten tesir-i sıkletten
 Ne efsunkâr imişsin ah ey didar-ı hürriyet
 Esir-i aşkın olduk gerçi kurtulduk esaretten
 Senindir şimdi cezb-i kalbe kudret setr-i hüsn etme
 Cemalin ta ebet dur olmasın enzar-ı ümmetten
 Ne yar-i can imişsin ah ey ümmid-i istikbal
 Cihanı sensin azat eyleyen bin ye's ü mihnetten
 Senindir devr-i devlet hükmünü düynaya infaz et
 Hûda ikbalini hıfz eylesin her türlü afetten
 Kılâb-ı zulme kaldı gezdiği nazende sahralar
 Uyan ey yareli şir-i jiyan bu hab-ı gafletten

KITALAR

I

Zalim olsa ne rütbe bi pervâ
 Yine bünyad-ı zulmü biz yıkarız
 Merkez-i hake atsalar da bizi
 Küre-i arzı patlatır çıkarız

II

Çekmedim ömrümde zencir-i esaret barını
 Kayd-ı dünyadan müberrayım bilir dünya beni
 İşte meydan-ı hamıyyet kaçma ey cellad-ı zulm
 Ya seni mahveylesin Mevlâ cihanda ya beni

EŞREF
(1846-1912)

KİTALAR

I

Eylemem ölsem de kızbi ihtiyar,
Doğruyu söyler gezer bir şairim.
Bir güzel mazmun bulunca, Eşrefa,
Kemdimi hicveylemezsem kâfirim!

II

Kabrimi kimse ziyaret etmesin Allah için,
Gelmesin reddeylerim billahi öz kardeşimi.
Gözlerim ebna-yi âdemden o rütbe yıldız kim,
İstemem ben fatiha, tek çalmasımlar taşımı!

III

Vakt-i istibdatta söz söylemek memnu idi;
Ağlatırdı ağzını açsan hükümet ananı!
Devr-i hürriyetdeyiz şimdi, değişti kaide,
Söyletirler evvela, sonra s.....ler ananı!

IV

Çekdiğim cevri ü cefanın sebebinden sorma,
Deme kim: -Badıheva menkabe dellalı budur!
Habs ile, nefy ile, işkence ile ömür geçer,
İşte Türkiyye'de şair olanın hali budur!

V

Vükelâ kabrine heykel dikelim şöyle yazıp
Ki: "Bunun hal-i hayatında yeri münhal idi
Sanmayın yevm-i vefatında bilindi kadri
Sağlığında yine bu böylece bir heykel idi"

VI

Pâdişâhım, bir dirahda döndü kim gûya vatan,
Daima bir baltadan bir şahı hali kalmıyor;
Gam değil amma bu mülkün böyle elden gitmesi,
Gitgide zulmetmeğe elde ahali kalmıyor!

RECAİZADE MAHMUT EKREM

(1847-1914)

GÜZELİM!

Nedir bu cevri tegafül zaman zaman güzelim?
Kaıncıdır bu eziyetli imtihan güzelim?
Tükendi sabr ü tahammül... Üzöldü can güzelim.
Bu naz ise yetişir artık el-aman güzelim!

Bütün gün eş-i teesürle gözlerim dolsun..
Baher-ı şevk u ümidim bütün bütün solsun..
İlelebet bana böyle hayat zehr olsun
Sana hulusuma geldiyse bir ziyan güzelim!

Hayat bende mücerret seninle kaimdir..
Neşat ü lezzet ü şevkim seninle daimdir..
Sen olmasan nazarımda güneş de muzlimdir:
Sözün hakikati işte budur inan güzelim!

Gamınla mün'adım oldu tasarrufum özüme..
Seni tefekkür ile uyku girmiyor gözüme.
İnanmak istemiyorsan eğer benim sözüme
Buna şehadet eder gökte ahteran güzelim!

Nasib yok mu bana ba'dema hitabından?
Ses almayım mı daha nağme-yi rûbabından?
Tevahhuş eyliyorum hal-i ihticabından..
Sen anla.. Ben edemem hissimi beyan güzelim.

Ben infiale beca nabeca nihayet ver..
Yine şikâyet... şükre... niyaza ruhsat ver!
İade eyleyeyim neş'emi cesaret ver..
Nazardan eyleme didarını nihan güzelim!

Kusurum anlamadım çünkü etmedin mesul..
Olurdu mazeretim belki de karin-i kabul.
Senin sükûtuna karşı benim melûl melûl
Yetişmiyor mu sana ettiğim figan güzelim?

Ne hal ise beni affet de sermsar eyle..
Küçük düşürmek ile bari ahz-ı sâr eyle..
Dahil i merhametim vechin aşikâr eyle.
Bu sîvedir sana şâyân olan hemân güzelim.

(*Pejmürde*)

AH NİJADI..

Hasret beni çayır çayır yakarken
Bedenimde buzdan bir el yürüyor
Hayaline çılgın çılgın bakarken
Kapanası gözümü kan bürüyor.

Dağda kırdı rast getirsem bir dere
Gözyaşlarım akıtarak çağlarım.
Yollardaki ufak ufak izlere
Senin sanır bakar bakar ağlarım.

Güneş güler, kuşlar uçar havada
Uyanırlar nazlı nazlı çiçekler...
Yalnız mısın o karanlık yuvada
Yok mu seni bir kayırır, bir bekler?..

Can isterken hasret oduyla yansın
Varlık beni alil alil sürüyor.
Bu kaygıya yürek nasıl dayansın?
Bedenciğin topraklarda çürüyor?

Bu ayrılık bana yaman geldi pek,
Ruhum hasta, kırık kolum kanadım.
Ya gel bana, ya oraya beni çek,
Gözüm nuru oğulcuğum, Nijad'ım!

(*Nijad Ekrem*)

ABDÜLHAK HÂMİD TARHAN
(1852-1937)

FERYAD: 8

Mesken oldu bana şu sahralar
Gezerim sû-be-sû tek ü تنها,
Yerde gökte beğendiğim eşya
Yarimi her nazarda arzeyler.
Gece sath-ı semada suret-yab,
Belki de aksi-i hüsnüdür mehtab!

(*Sahra*)

PERLAŞEZ

Akıbet gitti mi güzel Tereze
Yolda gezmek muhal iken kardan?
Geçerek dehşetiyle bulvardan
Ne çabuk vasil oldu Perlaşez'e!

Ah o bikes verem şehidesinin
Açılan vechi pek dokundu bana!
Girye-nâk olduğun kılar ima
Hâli çeşman-ı mevt-didesinin!

Daha na'sında can takarrürde:
Hissolunmakta kalbinin sığağı;
Gül gibi pembe sade bir yanağı;
Ki o da an-be-an tagayyürde!

Benzi solmuş teneffüsü durmuş;
Zühre'nin bir nazire peykerine
Gökyüzünden lika-yı bîferine
Sanki bir saye-i beyaz urmuş!

Dense layık vücuduna şeffaf,
Münkeşif haricinden esrarı.
İşte kalbinde zahir âsarı
Daha mahvolmamış ümid-i zifaf!

Bister-i aşka benziyor kucağı;
Ne kadar nerm ü nazenin o beden!
Gözünün rengi belli hariçden,
Örtülüyken müebbeden kapağı!

Tek ü تنها içinde medfeninin
Yatıyor hod-be-hod tebah olmuş!
Döşegi bak nasıl siyah olmuş,
Yasemenden beyaz olan teninin!

.....

(*Belde*)

BAĞ-I RANÎ

Gördüm tanıdım değildi pek hoş
Hoşlanmış idim fakat o kızıdan
Layık mı ana değil demek hoş
Çıkmak ne reva bu söz ağızdan
Yadımda değildi yada geldi
Temin ederim ki pek güzeldi

Ahvalime hiç değildi âgâh
Hattâ bana âşına değilken
Söylerdi lisan-ı hâli her gâh
Her hâline vakfım senin ben
Baktukça alınır yüzünde bir hâl
Tavsifini mümkün olmaz ikmal

Bir hâl idi hüsnünden güzel o
Tasvirde pertev-i zekâyı
Bir hüsn idi çehreye bedel o
Tenvirde zulmet-i bekayı
Söyler dururum içip peyapey
Herkül gibi bir Venüs ne hoş şey

(*Bunlar O'dur*)

MAKBER'DEN

Eyvah! Ne yer, ne yar kaldı,
Gönlüm dolu ah u zar kaldı.

Şimdi buradaydı gitti elden,
Gitti ebede gelip ezelden.

Ben gittim o hâksar kaldı,
Bir kûşede tarumar kaldı.

Baki o, enis-i dilden, eyvah!
Beyrutta bir mezar kaldı.

.....

Ben neyleyeyim büyükse devran?
Taksiri nedir küçükse insan?..

Kâr etmedi verdiğim devalar,
Geçti yere ettiğim dualar.

Gördük seni ey Hakîm-i Mutlak,
Ey hastalara veren şifalar...

.....

Dendan ne bilir gıda-yı ruhu?..
Makber ne bilir safa-yı ruhu?..

Ol akldan üstühan ne anlar?..
Bilmezse mekin, mekân ne anlar?..

Sensiz bulan intiha-yı ruhu,
Bir zerre görür feza-yı ruhu.

Olmazsa vücut ile beraber,
Ben neyliyeim beka-yı ruhu?..

.....

Hasna meleğim ki etti rihlet,
Söylerdi bütün lisan-ı ismet.

Kim elsinenin odur bihini,
En ruhşinası, dilnişini.

Hindî'ye de eylemişti rağbet,
Türkîye ise verirdi ziynet,

Anlardı ne derse bir Fransez,
Eylerdi bir Anglezle sohbet,

Ya kahve, ya çay içerdik erken,
Kalkıp piyano çalardı; derken,

Oynardı çocuklarım beraber,
Sonra—bu da belki raksa benzer!..

Birden odama firar edip ben,
Hamdeyler idim buna içimden.

.....

Artık keseyim yeter figanı,
Ervaha dokunmasın ziyanı.

Bu ah ki candan eyliyor cûş,
Artık anı kendim eyleyin gûş.

Medfen olayım ana, cihanı,
Fevkimde tavaf ede revanı.

Artık kalayım sükût içinde,
Fikretmek için o yar-ı cânı.

SÜLEYMAN NESİP
(1866-1917)

DİLENCİ KIZ

Kış ortasıydı.. hava pek soğuktu, yerlerde
Bir arşını mütecavizdi galiba karlar;
Soğuktu, haura geldikçe ellerim sızlar
O kış, evet o şita-yı sefalet-averde

Sokakta dondu sanırdım kanım burudetten;
Soğuk soğuk ciğerimden geçerdi bad-ı vezan!
Yolumda her kimi görsem benim gibi nâlân
Olurdu titreyerek serdi-yi tabiatten.

Bir akşam üstü... Bütün donmuş ortaklık, herkes
Telaş ile müteveccihiti kendi hanesine,
Elinde bir yiyecek naklederdi lanesine.

Erişti gûşuma pek ince, pek küçük bir ses:
O karlar üstüne düşmüştü bir zavallı melek,
Morarmış ağzı ile derdi: "Bir dilim ekmek!"

(1896)

ALİ EKREM BOLAYIR
(1867-1937)

FİRKETE

Söyle nazik, güzel demircik sen,
Acaba kaç nigâh-ı dikkatle
Ne kadar itina-yı san'atle
Şekl-i zîb aldın incecik telden?

Hayır, insan değil eden imal
O yapar belki bir nümune sana;
Sonra bî-kayd-ı intizam-ü kemal,
Seni ibzal edip durur makina.

Yine sen kesretinle nazende
Bir güzelsin ki o cüst ü şermende,
Yakışırın kadınlığın eline;

Firkete, anlarım letafetini,
Nazarım kıskanır saadetini
Sen iliştikçe saçların teline!

(Zılâl-ı İlham)

TEVFİK FİKRET

(1867-1915)

HALÛK'UN BAYRAMI

Baban diyor ki: "Meserret çocukların, yalnız
Çocukların payıdır! Ey güzel çocuk, dinle;
Fakat sevincinle
Neler düşündürüyorsun, bilir misin?... Babasız,
Ümitsiz, ne kadar yavrucakların şimdi
Sıyâh-ı mateme benzer terane-i îdi!

Çıkar o süsleri artık, sevindiğin yetişir;
Çıkar, biraz da şu öksüz giyinsin, eğlensin;
Biraz güzellensin

Şu ru-yı zerd-i sefalet... Evet meserrettir
Çocukların payı; lakin sevincinle
Sevinmiyor şu yetim, ağlıyor... Halûk, dinle!

(Rübâb-ı Şikeste)

YAĞMUR

Küçük, muttarit, muhteriz darbeler
Kafeslerde, camlarda pür ihtizaz;
Olur dem-be-dem nevha-ger, nağme-sâz
Kafeslerde, camlarda pür ihtizaz;
Küçük, muttarit, muhteriz darbeler...

Sokaklarda seylabeler ağlaşır,
Ufuk yaklaşır... yaklaşır... yaklaşır;

Bulutlar karardıkça zerrata bir
Ağır, muhtazır dalgalanma gelir;

Bürür bir soğuk gölge etrafı hep,
Nümayan olur gündüzün nısf-ı şeb.

Söner şimdi, manzur olurken demin
Heyûlası karşımda bir âlemin.

Açılmaz ne bir yüz, ne bir pencere;
Bakıldıkça vahşet çöker yerlere.

Geçer boş sokaktan, hayalet gibi,
Şitaban ü pûşîde-ser bir sabî.

O dem leyl-i yadımda, solgun, tebâh,
Sürür bir kadın bir rida-i siyâh.

Saçaklarda kuşlar ~ hazindir bu pek!
Susarlar, uzaktan ulur bir köpek.

Öter gûş-i ruhumda boş bir enin,
Boğuk bir tezad-ı sükûn ü tanin,

Küçük, pür-heves, gevherîn katreler
Sokaklarda, damlarda pür ihtizaz;

Olur mutassıl nevha-ger, nağme saz;
Sokaklarda, damlarda pür ihtizaz

Küçük, pür-heves gevherîn katreler

(Rübâb-ı Şikeste)

LEYL-İ VEDÂ

Ooh, gel... rûh-ı tabiat gibi mahmur ü hamûş,
Bu vefasız gecenin koynunda
Kalalım bir ebedi saniye dalgın, bîhûş...
Kim bilir, belki de son leyle-yi sevdamızdır;
Bunda her lahza biraz ömr-i saadet sayılır!

Ooh, bak dalgaların cezbe-yi sâfiyyetine;
Sanki bir hamle-yi sevdaya açık bir sîne.

O kadar râkid ü sâkit, o kadar müstağrak,
O kadar uykuda her şey ki hemen korkulacak.

Ooh, gel gel, bu hafâ-gâha beraber gidelim;
Orda sensiz geçecek günleri tazmin edelim.

Bir siyah kuş gibi âmâde-yi pervaz ü firâr
Bu vefasız gecenin koynunda
Edelim gel, ebedi kalmak için bir ısrar...
Kim bilir belki de son lahza-yı sevdamızdır;
Hoş geçen her dem-i sevda ebediyet sayılır!...

(Rübâb-ı Şikeste)

MAZİ...ÂTİ

Mazi... O şimdi gölge iken, şimdi zî-hayat
Bir cism olan; o şimdi ölen, şimdi canlanan
Mevcut; evet o dalga, o girdab-ı hatırat
İnsan için nedir? Evet, insan ki doğmadan
Ölmekle uğraşır ve bu takdire katlanır,
Mazide bir taayyünü haiz midir?.. Hayır.
Ölmek, hayatı tazelemektir: Biz ölmesek,
Efkâr ölür; hayat-ı beşer şahs-ı fikretin
Bir cümle-î tekâmülü... Her fikr-i müşterek,
Bir sadmedir; onunla kımıldar bu hey'etün
Zerrat-ı bi-nihayesi, zerrat-ı nâimi;
Kevnin, hülâsa, fikr-i beşerdir munazzimi.

Mazide kabil olsa taayyün, beka, sübut,
Âti nasıl hayal edilir?.. Bir zekâ-şiken
Durgunluk ihtinak-ı melulüyle pür-sükût.
Ancak tenebbüt eyleyen, ancak pinekleyen,
Mensuh ü münhasif, mütenahni, ateh-lika
Bir varlık... İşte, çehre-i mazi-i zî-bekaa!

Mazi... o bir muallim, o bir pîr, o bir peder,
Hâlin tutup sinirli elinden ağır, sabûr,
Âüye doğru yedmeli... Âtî, o pür-seher

»»

Bir ufk-ı muhtecib ki füyûzâta mehd-i nûr,
Efkâr için sipîhr-i teâlî bilinmeli;
Âtî çıkınca ortaya, mazi silinmeli!

(Rübâb-ı Şikeste)

SABAH OLURSA...

Bu memlekette de bir gün sabah olursa, Halûk,
Eğer bu memleketin sislenen şu nasiye-i
Mukadderatı kavi bir elin kavi, muhyî
Bir ihtizaz-ı temasıyla silkinip şu donuk,
Şu paslı çehre-i millet biraz gülerse... —o gün
Ben ölmemiş bile olsam, hayata pek ölgün
Bir irtibatım olur şüphesiz; — o gün benden
Ümidi kes, beni kötrüm ve boş muhitimde
Meraretimle unut; çünkü leng ü pejmürde
Nazarlarım seni maziye çekmek ister; sen
Bütün hüvviyet ü uzviyyetinle âtisın:
Terennüm eyliyor el'an kulaklarımda sesin!

Evet, sabah olacaktır, sabah olur, geceler
Tulû'-ı haşre kadar sürmez; âkıbet bu sema,
Bu mai gök size bir gün acır; melûl olma.
Hayata neş'e güneştir, melal içinde beşer
Çürür bizim gibi... siz , ey feza-yı ferdanın
Küçük güneşleri, artık birer birer uyanın!
Ufukların edebi iştiyakı var nura.
Tenewür.. asrımızın işte ruh-ı ââmî;
Silin bulutları, silkin zılal-i ahvali,
Ziya içinde koşun bir halas-ı meşkûra.
Ümidimiz bu: ölürsek de biz, yaşar mutlak
Vatan sizinle şu zindan karanlığından uzak!

21 Eylül 1905 (Rübâb-ı Şikeste)

DEVENİN BAŞI

(Halûk'un Ezberi)

Vaktiyle büyük bir devenin bir başı varmış...
 Başsız deve olmaz ya, masal, neyse; bütün gün
 Yaz kış, bu beyinsiz, bu çürük baş
 Çöl, kır, tepe, dağ, taş,
 Biçareyi beyhude sürükler ve yorarmış...
 Biçare ağır gövde ne yapsın, kime küssün?
 Bir karga bulup derdini dökmüş, o demiş: —Vah!
 Baştan büyük Allah... başa gelmiş, çekeceksin.
 Artık işe hörgüç bile şaşmış
 Kuyruksa dolaşmış
 Baştan başa enhayı; fakat kimseyi Allah
 Baştan düşürüp kuyruğa baktırmazın; ilkin
 Bir parça durup dinleyen olmuşa da, git git,
 Âlem bu uzun derdi işitmekten usanmış;
 Artık kime dinletmeğe gitse,
 Kim duysa, işitse,
 Yüz vermediğinden, devecik sakın ü sâkit
 Bir hendeğe inmiş, başı sokmuş ve uzanmış,
 Birden çekilip: "Haydi – demiş – düzaha, murdar!"

Haksızlık eden başları bir gün... koparırlar.

(Halûk'un Defteri)

MİLLET ŞARKISI

Çiğnendi, yeter, varlığımız cehl ile kahre;
 Doğrandı mübarek vatanın bağı sebepsiz.
 Birlikte bugün bulmalıyız derdine çare;
 Can kardeşi, kan kardeşi, şan kardeşiyiz biz.
 Millet yoludur, hak yoludur tuttuğumuz yol;
 Ey hak, yaşa, ey sevgili millet, yaşa... var ol!

Gel kardeşim, annen sana muhtaç; ona koşmak...
 Koşmak ona, kurtarmak o bî-bahtı vazifen.

>>

Karşında göğüs bağı açık, ölgün, yatıyor bak;
Onsuz yaşamaktansa beraber ölüş, ehven.
Her an o güzel sineyi hançerliyor eller;
İmdatına koşmazsak eğer mahvı mukarrer.

Zulmün topu var, güllesi var, kal'ası varsa,
Hakkın da bükülmez kolu, dönmez yüzü vardır.
Göz yumma güneşten, ne kadar nuru kararsa,
Sönmez ebedi, her gecenin gündüzü vardır.
Millet yoludur, hak yoludur tuttuğumuz yol;
Ey hak, yaşa, ey sevgili millet, yaşa... var ol!

Vaktiyle baban kimseye minnet mi ederdî?
Yok, kalmadı hâşâ sana zillet pederinden.
Dünyada şerefür yaşatan milleti, ferdi;
Silkin, şu mezellet tozu uçsun üzerinden.
İnsanlığı pââmâl eden alçaklığı yık, ez;
Billah yaşamak yerde sürüklenmeğe değmez.

Haksızlığın envaını gördük... bu mu kanun?
En gamlı sefaletlere düştük... bu mu devlet?
Devletse de, kanunsa da, artık yeter olsun;
Artık yeter olsun bu denî zulm ü cehalet...

Millet yoludur hak yoludur tuttuğumuz yol;
Ey hak, yaşa, ey sevgili millet, yaşa... var ol!

8 Temmuz 1908 (Rübâb-ı Şikeste)

DOKSAN BEŞ'E DOĞRU

Bir devr-i şeâmet: yine çiğnendi yeminler;
Çiğnendi, yazık, milletin ümmid-i bülendi!
Kanun diye topraklara sürtüldü cebinler;
Kanun diye, kanun diye, kanun tepelendi...
Beyhude figanlar yine, beyhude eninler!

Eyvah! Otuz üç yıl o zehir giryeleriyle,
Hüsrânları, buhranları, ehvâli, melali,

>>

Âmâl ü devâhîsi ve sulh u seferiyle
 Bir sel gibi akmış, mütevekkil, mütehâlî...
 Yazsın bunu tarih-i iber hatt-ı zeriyle!

Ey bir dem-i rüya gibi geçmiş kara günler,
 Bir lahza edin seyr-i cahîminizi tekrar;
 Dönsün bize mazi, o derin nazra-yi muğber...
 Heyhat! Otuz üç yıl, otuz üç yıl bütün ekdar;
 Heyhat!.. Ne bir ders, ne de bir fikr-i mukarrer!

Silmez fakat elvahını tarih-i muanit;
 Doksan Beş'i aç: Gölgesi bir tac-ı harîsin
 Saklar mütelaşi, mütereddit, mütemerrit
 Evza'-ı şeb-engîzini bir bûm-ı habisin;
 Hâlâ o vesavis, o desayis, o mefasit.

Hâlâ o şebîn zeyl-i temadisi bu ızlam;
 Hâlâ o cehalet, o tecahül ve o techil;
 Hâlâ vatanın hissesi bir tûde-yi âlâm;
 Hâlâ düşünen başlara hep lâtme-yi tenkil
 Hâlâ sırtan dişlere hep lokma-yı in'am.

Hâlâ tarafiyyet, hasebiyyet, nesebiyyet;
 Hâlâ "Bu senindir, bu benim!" kısmeti cari;
 Hâlâ gazab altında hakikatle hamiiyet...
 Hep dünkü terennüm, sayıdan, saygıdan ârî;
 Son nağmesi yalnız: Yaşasın sevgili millet!

Millet yaşamaz, hakka tahassürle solurken
 Sussun diye vicdanına yumruklar inerse;
 Millet yaşamaz, Meclis'i müstahkar olurken
 İğfal ile, tehdit ile titrer ve sinerse;
 Millet yaşamaz ma'ser-i millet boğulurken!

Kanun diyoruz; nerde o mescûd-ı muhayyel?
 Düşman diyoruz; nerde bu? Hariçte mi, biz mi?
 Hürriyetimiz var, diyoruz, şanlı, mübeccel.
 Düşman bize kanun mu, ya hürriyetimiz mi?
 Bir hamlede biz bunları kahr ettik en evvel.

Bir hamle-i mahmûm-ı tagallüble değıştik
Hürriyeti şahsiyyete, kanunu gurura;
Heyhat! Otuz üç yıl geri düştük ve bu mühlik
Yoldan şu nedametli ve gafletli mürura
Bî-şübhe o humma-yı cünun oldu muharrik.

Ey millete bir sille olan darbe-i münker
Ey hürmet-i kanunu tepen saadme-yi bîdâd
Milliyeti, kanunu mukaddes tanıyan her yâdın
Vicdan seni lanetle, mezelletle eder yâdın.

Düşün sana - meyyal-i tahakküm, -eğilen ser,
Kopsun seni – bir hak diye – alkışlayan eller!

(19 Ocak 1912)

HÂN-I YAĞMA

Bu sofracık, efendiler, -ki iltikama muntazır
Huzurunuzda tütüyor -şu milletin hayâtudur;
Şu milletin ki muztarib, şu milletin ki muhtazır!
Fakat sakın çekinmeyin, yiğın, yutun hapır hapır...
Yiğın efendiler, yiğın; bu hân-ı iştiha sizin;
Doyunca, tıksırınca, çatlayıncaya kadar yiğın

Efendiler, pek açsınız, bu çehrenizde bellidir;
Yiğın, yemezseniz bugün yarın kalır mı, kim bilir?
Şu nâdi-i niam, bakın kudumunuzla müftehir;
Bu hakkıdır gazanızın, evet, o hak da elde bir!...
Yiğın, efendiler, yiğın; bu hân-ı iştiha sizin;
Doyunca, tıksırınca, çatlayıncaya kadar yiğın!

Bütün bu nazlı beylerin ne varsa ortalıkta, sây:
Haseb, neseb, şeref, şataf, oyun, düğün, konak, saray;
Bütün sizin, efendiler, konak, saray, gelin, alay;
Bütün sizin, bütün sizin hazır hazır, kolay kolay...
Yiğın, efendiler, yiğın; bu hân-ı iştiha sizin;
Doyunca, tıksırınca, çatlayıncaya kadar yiğın!

Büyüküğün biraz ağır da olsa hazmı yok zarar,
Gurur-ı ihtışamı var, sürur-ı intikamı var.

Bu sofa iltifatınızdan işte âb-ü-tab umar.
Sizin şu baş, beyin, ciğer, bütün şu kanlı lokmalar...
Yiyin, efendiler, yiyin; bu hân-ı iştiha sizin;
Doyunca, tıksırınca, çatlayıncaya kadar yiyin!

Verir zavallı memleket, verir ne varsa; mâlini,
Vücudunu, hayatını, ümidini, hayalini,
Bütün ferâğ-ı hâlini, olanca şevk-i bâlini...
Hemen yutun, düşünmeyin haramını, helalini...
Yiyin, efendiler, yiyin; bu hân-ı iştiha sizin;
Doyunca, tıksırınca, çatlayıncaya kadar yiyin!

Bu harmanın gelir sonu, kapıştırın gider ayak!
Yarın, bakarsınız, söner bu gün çıturdayan ocak!
Bu gün ki mideler kavi, bu gün ki çorbalar sıcak,
Atıştırın, tıksırın, kapış kapış, çanak çanak...
Yiyin efendiler, yiyin; bu hân-ı iştiha sizin;
Doyunca, tıksırınca, çatlayıncaya kadar yiyin!

(Haziran 1912)

PROMETE

Kalbinde her dakika şu ulvi tahassürün
Minkar-i âteşini duy, daima düşün:
Onlar niçin semada, niçin ben çukurdayım?
Gülsün neden cihan bana, ben yalnız ağlayım?..
Yükselmek asumana ve gülmek ne tatlı şey!

Bir gün şu hastalıklı vatan canlanırsa... Ey
Müştak-ı feyz ü nur olan âti-i milletin
Meçhul elektrikçisi, aktar-ı fikretin
Yüklen getir -ne varsa- biraz meskenet-fiken,
Bir parça ruhu, benliği idraki besliyen,
Esmar-i bünyehîzini; boş durmasın elin.
Gör daima önünde esatir-i evelin
Gökten deha-yi nârı çalan kahramanını...

Varsın bulunmasın bilecek nam ü şanını.

(Halûk'un Defteri)

MEHMET EMİN YURDAKUL
(1869-1944)

BENİM ŞİİRLERİM

–Sen kalbsizsin, hani senin gençliğinin hayatı?
–Aşkларım mı? Bir nefesle solabilen bu şeyler
Bir yanardağ ateşiyle kömür gibi karardı;
Şimdi ise yerlerinde bir sıtmal yel eser

Evet, benim her şi'rimde yılan dişli diken var;
Sizler gidin, bal verecek yeni açmış gül bulun.
Belki benim acı sesim kulakları tırmalar;
Sizler gidin, genç kızların türküsüyle şen olun.

Varın sizler, onlar ile korularda el ele
Gezin, gülün, bir çift bülbül aşkı ile yaşayın;
Yalnız kendi, yalnız kendi ruhunuzu okşayın.

Zavallı ben, elimdeki şu üç telli saz ile
Milletimin felaketli hayatım söyleyim;
Dertlilerin gözyaşını çevrem ile sileyim!..

(*Türk Sazı*)

BIRAK BENİ HAYKIRAYIM

Ben en hakir bir insanı kardeş duyan bir ruhum;
Bende esir yaratmayan bir Tanrı'ya iman var;
Paçavralar altındaki yoksul beni yaralar;

Mazlumların intikamı olmak için doğmuşum.
Volkan söner, lakin benim alevlerim eksilmez;
Bora geçer, lakin benim köpüklerim eksilmez.

Bırak beni haykırayım, susarsam sen matem et;
Unutma ki şairleri haykırmayan bir millet,
Sevenleri toprak olmuş öksüz çocuk gibidir;

Zaman ona kan damlayan dişlerini gösterir.
Bu zavallı sürü için ne merhamet, ne hukuk;
Yalnız bir sert bakışlı göz, yalnız ağır bir yumruk!..

(*Türk Sazı*)

RIZA TEVFİK BÖLÜKBAŞI
(1869-1949)

GÖZ ÂŞİNALIĞI

İsmi bilmezdim, fakat tanırdım:
Ne yosma bir çiçek takışı vardı!
Kızıl saçlarını ateş sanırdım:
Güneş nuru gibi yakışı vardı.

Öyledir gün şafak söktüğü zaman,
—Göllere gölgeler çöküğü zaman! —
Saçını çözüp de döktüğü zaman,
Dalga dalga düşüp akışı vardı.

Hüsnünde bir eda var ki âşîydi.
Beni harab eden o edâsıydı;
Sevdalı gönlümün âşinasıydı,
Yüzüme bir şirin bakışı vardı.

1897 (*Serab-ı Ömrüm*)

YUNUS EMRE'YE ARMAĞAN

Yüce dağlar ardından
Deniz aşırı geldim
Evliyalar yurdundan
Selam tapşırı geldim.

Ulu bir şara vardım
Dosta armağanım var
Erenlerin bağından
Güller devşirü geldim.

Boz bulanık bir çaydım
Aşk iline baş urdum
Çalkanıp sefa buldum
Süzülüp duru geldim.

Yunus'un toprağına
Vardım yüzüm sürmeğe
Sildim gönül pasını
Yanuben aru geldim.

Cûşa geldim çağlarım
Âşık oldum ağlarım
Candan coşan esrarı
Döküp taşıru geldim.

Rıza Tevfik Allah'tan
Ayrılma ol dergâhtan
Ben kurtuldum günahattan
İğriydim, doğru geldim.

1914 (Serab-ı Ömrüm)

UÇUN KUŞLAR

Uçun kuşlar uçun doğduğum yere;
Şimdi dağlarında mor sünbül vardır.
Ormanlar koynunda bir serin dere,
Dikenler içinde sarı gül vardır.

O çay ağır akar, yorgun mu bilmem?
Mehtabı hasta mı, solgun mu bilmem?
Yaslı gelin gibi mahzun mu bilmem?
Yüce dağ başında siyah tül vardır.

Orda geçti benim güzel günlerim;
O demleri anıp bugün inlerim.
Destan-ı ömrümü okur dinlerim,
İçimde oralı bir bülbül vardır.

Uçun kuşlar, uçun burda vefa yok;
Öyle akar sular, öyle hava yok;
Feryadıma karşı aks-i seda yok;
Bu yangın yerinde soğuk kül vardır.

Hey Rıza, kederin başından aşkın,
Bitip tükenmiyor elem-i aşkın,
Sende –derya gibi- daima taşkın,
Daima çalkanır bir gönül vardır.

(*Serab-ı Ömrüm*)

DİLEK

Dilerim ki fani dünyada kimse
Ömrünü mihnetle telef etmesin.
Fakat kâmil adam olmak isterse,
Elem çektiğine esef etmesin.

1947 (*Serab-ı Ömrüm*)

CENAP ŞAHABETTİN
(1870-1934)

SENİN İÇİN

Sesin işler gibi bir şuh kanat gamlarıma,
Seni dinlerken olur kalbim uçan kuşlara eş;
Gün batarken sanırım gölgeni bir başka güneş,
Sarısnılık getirir gözlerin akşamlarıma.

Doğuyor ömrüme bir yirmi sekiz yaş güneşi,
Bir kuş okşar gibi sen saçlarımı okşarken.
Koklarım ellerini gülleri koklar gibi ben;
Avucundan alırım kış günü bir yaz ateşi.

Gönlüme avdet eder her unutulmuş nisan
Ne zaman gençliğini yolda hırâman görsem.
Eskiden pembe dudaklarda dağılmış busen
Toplanır leblerime, bir gece dalgın dursan.

Seni zambak gibi gördükçe açık pencerede
Gül açar baharın evvelki hazanlık korusu.
Genç eder ufkumu hülyalarımın genç kokusu;
Sorarım ak saçımın örttüğü yıllar nerede?

Cephemi varsın o solgun seneler soldursun.
Yeni yıldız gibi doğdukça güzel her akşam,
Gençliğin böyle benimken kocamam, hiç kocamam.
Ruhum, ölsem bile ben, sen yaşayan ruhumsun.

(Hayatı ve Seçme Şiirleri)

HÜSEYİN SİRET ÖZSEVER
(1872-1959)

BOĞAZIÇI NOTLARI

II

Akşamın rengi soldu gün gideli,
Batı maziye açtı bir dehliz;
Yaşlı bir levha şimdi mavi deniz
Abanoz gölgelerle çerçevesi.

Özledim pek şu köhne sayfiyeyi;
Orda oğluyla münzevi Ekrem;
Komşu gitmiş Sezai, bir görsem,
Onların hali belki benden iyi

Bir gün elbet bu ayrılık bitecek,
Mevsimin son zamanı yaklaşıyor;
Kargalar ufka bir çelenk taşıyor,
Bu bahar son bahârım olsa gerek.

(*Kıvılcımlı Kül*)

TERENNÜM

Gördüm, seni sevdim güzelim gonce-yi tersin;
Sevmek mi güzel, yoksa sevilmek mi ne dersin?
Ben ağlıyorum... sen de mi bitabı-ı kedersin?
Sevmek mi güzel, yoksa sevilmek mi ne dersin?

Fark eyledim aşkınla bugün nur ü zalâmı;
Sensin geceler manzaramın mah-ı tamamı.
Lutf et! Bana anlat bu muamma-yı garamı;
Sevmek mi güzel, yoksa sevilmek mi ne dersin?

(*Bağbozumu*)

MEHMET ÂKİF ERSOY

(1873-1936)

KÜFE

Beş-on gün oldu ki, mutada inkıyâd ile ben
 Sabahleyin çıkıvermiştim evden erkenden.
 Bizim mahalle de İstanbul'un kenarı demek:
 Sokaklarında gezilmez ki yüzme bilmeyerek!
 Adım başında derin bir buhayre dalgalanır,
 Sular karardı mı, artık gelen gelir dayanır!
 Bir elde olmalı kandil, bir elde iskandil,
 Selametın yolu insan için bu, başka değil!
 Elimde bir koca değnek, onunla yoklayarak,
 Önüm adaysa basıp, yok, denizse atlayarak,
 –Ayakta durmaya elbirliğiyle gayret eden,
 Lisan-ı hal ile amma rûkûa niyyet eden-
 O sâl - horde, harab evlerin saçaklarına,
 Sığınmış öyle giderken, hemen ayaklarına
 Delilimin koca bir şey takıldı... Baktım ki:
 Genişçe bir küfe yatmakta, hem epey eski.
 Bu bir hamal küfesiymiş... Acep kimin? derken;
 On üç yaşında kadar bir çocuk gelip öteden,
 Gerildi, tekmeyle indirdi öyle bir küfeye:
 Tekermeker küfe bitap düştü ta öteye.
 –Benim babam senin altında öldü, sen hâlâ
 Kurumla yat sokağın ortasında böyle dahil
 O anda karşıki evden bir orta yaşlı kadın
 Göründü:
 “ —Oh benim oğlum, gel etme kırma sakın!
 Ne istedin küfeden, yavrum? Ağzı yok, dili yok,
 Baban sekiz sene kullandı...Hem de derdi ki: ” Çok
 Uğurlu bir küfedir, kalmadım hemen yüksüz...”
 Baban gidince demek kaldı âdeta öksüz!
 Onunla besleyeceksin ananla kardeşini,
 Bebek misin daha öğrenmedin mi sen işini?”
 Dedim ki ben de:
 “ —Ayol dinle annenin
 sözünü!”

Fakat çocuk bana haykırdı ekşitip yüzünü:
 “-Sakallı, yok mu işin? Git cehennem ol şuradan!
 Ne dırlanıp duruyorsun sabahleyin oradan?
 Benim içim yanıyor: dağ kadar babam gitti...”
 -Baban yerinde adamdan ne istedin şimdi?
 Adamcağız sana, bak hal dilince söylerken...
 “-Bırak hanım, o çocuktur, kusura bakmam ben...
 Adın nedir senin oğlum?”

“-Hasan.”

“-Hasan, dinle.

Zararlı sen çıkacaksın bütün bu hiddetle.
 Benim de yandı içim anlayınca derdini...
 Fakat, baban sana ısmarlayıp da gitti sizi.
 O, bunca yıl çalışıp alınının teriyle seni
 Nasıl büyüttü? Bugün, sen de kendi kardeşini,
 Yetim bırakmayarak besleyip büyütmelisin.”
 “-Küfeyle öyle mi?”

“-Hay hay! Neden bu söz lakin?

Kuzum, ayıp mı çalışmak, günah mı yük taşımak?
 Ayıp: dilencilik işlerken el, yürürken ayak.”
 “-Ne doğru söyledi! Öp oğlum amcanın elini ...”
 “-Unuttun öyle mi? Bayramda komşunun gelini:
 ”Hasan, dayım yatı mekteplerinde zabittir;
 Senin de zihnini açık...Söylemiş olaydık bir...
 Koyardı mektebe...Dur söyleyim” demişti hani?
 Okutma sen de hamal yap bu yaşta şimdi beni!”
 Söz anladım ki uzun, hem de pek uzun sürecek;
 Benimse vardı o gün birçok işlerim görecekt;
 Bıraktım onları, saptım yokuşlu bir yoldan.
 Ne oldu şimdi acep, kim bilir, zavallı Hasan?
 Bizim çocuk yaramaz, evde dinlenip durmaz;
 Geçende Fatih’e çıkuk ikindi üstü biraz.
 Kömürcüler Kapısı’ndan girince biz, develer
 Kızın merakını celbetti, daima da eder:
 O yamruyumru beden, upuzun boyun, o bacak,
 O arkasındaki püskül ki kuyruğu olacak!
 Hakikaten görecekt şey değil mi ya? Derken,
 Dönünce arkama, baktım: Beş on adım geriden,
 Belinde enlice bir şal, başında âbânî;
 Bir orta boylu, güler yüzlü pîr-i nurani;

Yanında koskocaman bir küfeyle bir çocuk,
 Yavaş yavaş geliyorlar. Fakat tesadüfe bak:
 Çocuk, benim o sabah gördüğüm zavallı yetim...
 Şu var ki, yavrucağın hâli eskisinden elim:
 Cılız bacaklarının dizden altı çırpıplak...
 Bir ince mintanın altında titriyor, donacak!
 Ayakta kundura yok, başta var mı fes? Ne gezer!
 Düğümlü, alınının üstünde sade bir çember.
 Nefes değil o soluklar, kesik kesik feryat;
 Nazar değil o bakışlar, dümû-i istimdat
 Bu bir ayaklı sefalet ki yalnayak, baş açık;
 On üç yaşında buruşmuş cebin-i safi, yazık!
 O anda mekteb-i rüşdiyyeden taburla çıkan
 Bir elliden mütecaviz çocuk ki, muntazaman
 Geçerken eylediler ihtiyarı vakfe - güzün...
 Hasan'la karşılaşırken bu sahne oldu hazin...
 Evet, bu yavruların hepsi, pür-sürud-i şebap
 Eder dururdu birer âşîyan-ı nura şitab.
 Birazdan oynayacak hepsi bunların, ne iyi,
 Fakat Hasan, babasından kalan o pis küfeyi,
 -Ki ezmek istedi görmekle rehğüzarında-
 İlel'ebet çekecek duş-i ıztırasında!
 O, yük değil, kaderin bir cezası masuma...
 Yazık, günahı nedir, bilmeyen şu mahkûma!

(*Safahat: Birinci Kitap*)

NAZIM PARÇALARI

Ressam Haklı

Bir zaman vardı ya tarih-i mukaddes modası...
 Yeni yaptırdığı köşkün büyücek bir odası,
 Mutlaka eski tasvir ile ziynetlensin,
 Diye, ressam aratır hayli zaman bir zengin
 Biri peyda olarak, ben yaparım, der, kolunu
 Sıvayıp akşama varmaz, sekiz arşın salonu
 Sıvar amma ne sıvar! sahibi der:

-Usta bu ne

Kıpkızıl bir boya çektin odanın her yerine!

—Bu resim, askeri basmakta iken Fir'avın
Bahri Ahmer yarılıp geçmesidir Musa'nın.

—Hani Musa be adam?

—Çıkmuş efendim karaya.

—Fir'avun nerde?

—Boğulmuş

—Ya bu kan rengi boya?

—Bahri Ahmer'e efendim, yeşil olmaz ya bu da!

—Çok güzel levha imiş! Doğrusu şenlendi oda!

(*Safahat: Birinci Kitap*)

İtiraf

Safahat'ımda, evet, şi'r arayan hiç bulamaz;

Yalnız, bir yeri hakkında "hazin işte bu!" der.

Küfe? Yok. Kahve? Hayır. Hasta? Değil. Hangisi var ya?

Üç buçuk nazma gömülmüş koca bir ömr-i heder!

(*Safahat: Birinci Kitap*)

ŞARK

Musallat, hiç göz açtırmaz da Garbın kanlı kâbusu,

Asırlar var ki, İslamın muattal, beyni, bazusu.

"Ne gördün, şarkı çok gezdin?" diyorlar. Gördüğüm: yer yer

Harap iller; serilmiş hanümanlar; başsız ümmetler;

Yıkılmış köprüler; çökmüş kanallar; yolcusuz yollar;

Buruşmuş çehreler; tersiz alınlar; işlemez kollar;

Bükülmüş beller; incelmüş boyunlar; kaynamaz kanlar;

Düşünmez başlar; aldırılmaz yürekler; paslı vicdanlar;

Tegallüpler, esaretler, tahakkümler, mezelletler;

Riyalar; türlü iğrenç iptilalar; türlü illetler;

Örümcek bağlamış, tütmez ocaklar; yanmış ormanlar;

Ekimsiz tarlalar; ot basmış evler; secdesiz başlar;

"Gaza" namıyla dindaş öldüren biçare dindaşlar;

İpissiz âşiyânlar; kimsesiz köyler; çökük damlar;

Emek mahrumu günler; fikr-i ferda bilmez akşamlar!..

Geçerken, ağladım geçtim; dururken, ağladım durdum;
 Duyan yok, ses veren yok, bin perişan yurda başvurdum.
 Mezarlar, âhiretler, yükselen karşında dûradûr;
 Ne topraktan güler bir yüz, ne göklerden güler bir nur?
 Derinlerden gelir feryadı yüz binlerce âlâmın;
 Ufuklar bir kızıl çember, bükük boynunda İslâmın!
 Göğüsler hırlayıp durmakta, zincirler daralmakta;
 Bunalmış üç yüz elli milyon cansa gırtlakta!

İlahi! Gördüğüm âlem mi insaniyyetin mehdi?
 Bütün umranı tarihin bu çöllerden mi yükseldi?
 Şu zâirsiz bucaklar mıydı vahdaniyyetin yurdu?
 Bu kumlardan mı, Allahım, nebiler fışkırıp durdu?
 Henüz tek berk-i îman çıkmadan cevvinde dünyanın.
 Bu göklerden mi, Yarap, coştı, sağnak sağnak, edyanın?
 Serendipler şu sahillere mi, Cudiler bu dağlar mı?
 Bu iklimin mi İbrahim'e yol gösterdi ecramı?
 Haremler, Beyt-i Makdisler bu topraktan mı yoğruldu?
 Bu vadiler mi dem tuttukça bihuş etti DAVUD'u?
 Hiralar, Tûr-i Sinalar bu âfâkın mı şehkârı?
 Bu taşlardan da, yer yer, taştı RUH-ULLAH'ın esrarı?

Cihanın Garbı vahşet - zar iken, Şarkında Karnak'lar,
 Haremler, Sedd-i Çinler, Tak-ı Kısırâlar, Havernaklar,
 İremeler, Sur-i Babiller sema-peymâ değil miydi?
 O maziler, İlahi, bir yıkık rüya mıdır şimdi?
 Ne yapsın, naümit olsun mu Şarkın intibahından,
 Perişan ruhumuz, haip, dönerken bargâhmdan?

Bu haybetten usandık biz, bu hüsrân artık elversin!
 İlahi, nerde bir nefhan ki, donmuş hisler ürpersin,
 Serilmiş sineler kâbusu artık silkip üstünden.
 "Hayat elbette hakkındır!" desin, dünya "değil" derken?

(Safahat: Yedinci Kitap)

BÜLBÜL

–Basri Bey oğlumuz–

Bütün dünyaya küskündüm, dün akşam pek bunalmıştım;
 Nihayet, bir zaman kırlarda gezmiş, köyde kalmıştım.
 Şehirden kaçmak isterken sular zaten kararmıştı,
 Pek ıssız bir karanlık sonradan vadiyi sarmıştı.
 Işık yok, yolcu yok, ses yok; bütün hilkat kesilmiş lal...
 Bu istiğrakı tek bir nefha olsun etmiyor ihlal.
 Muhîtin hâli “insaniyyet”in timsalidir sandım;
 Dönüp maziye tırmandım, ne hicranlar, neler andım!
 Taşarken haşrolup beynimden artuk bin müselsel yad,
 Zalamın sinesinden fışkıran memdut bir feryad.
 O müstağrak, o durgun vecdi nâgâh öyle coşturdu
 Ki vâdiden bütün, yer yer, eninler çağlayıp durdu.
 Ne muhrik nağmeler, Yarab, ne mevcamevc demlerdi:
 Ağaçlar, taşlar ürpermişti, güya Sur-ı Mahşerdi!
 –Eşin var âşîyanın var, baharın var, ki beklerdin;
 Kıyametler koparmak neydi, ey bülbül, nedir derdin?
 O zümrüt tahta kondun, bir semavi saltanat kurdun,
 Cihanın yurdu hep çiğnense, çiğnenmez senin yurdun,
 Bugün bir yemyeşil vâdi, yarın bir kıpkızıl gülşen,
 Gezersin hanümanın şen, içim şen, kâinatın şen.
 Hazansız bir zemin isterse, şayet ruh-ı serbazın,
 Ufuklar, bu’ d-i mutlaklar bütün mahkum-i pervazın.
 Değil bir kayda, sığmazsın -kanatlandın mı- eb’âda;
 Hayatın en muhayyel gayedir âhrara dünyada.
 Neden öyleyse matemlerle eyyâmın perişandır?
 Niçin bir damlacık göğsünde bir ımman huruşandır?
 Hayır, matem senin hakkın değil... Matem benim hakkım:
 Asırlar var ki, aydınlık nedir hiç bilmez âfakım!
 Teselliden nasibim yok, hazan ağlar baharımda;
 Bugün bir hanümansız serseriyim öz diyarımda!
 Ne hüsrandır ki: Şarkın ben vefasız, kansız evladı,
 Serapa Garba çiğnettim de çıktım hâk-i ecdadı!
 Hayalimden geçerken şimdi, fikrim herc ü merc oldu,
 SALAHADDİN-İ EYYUBÎ’lerin, FATİH’lerin yurdu.
 Ne zilletir ki: nâkus inlesin beyninde OSMAN’ın;
 Ezan sussun, fezalardan silinsin yadı Mevlanın!
 Ne hicrandır ki: en şevketli bir mazi serap olsun;

O kudretler, o satvetler harap olsun, türap olsun!
 Çökük bir kubbe kalsın mabedinden YILDIRIM Hanın;
 Şenaaatlerle çiğnensin muazzam kabri ORHAN'ın!
 Ne heybettir ki; vahdetgâhı dinin devrilip, taş taş,
 Sürünsün şimdi milyonlarca me'vâsız kalan dindaş!
 Yıkılmış hanümanlar yerde işkenceyle kıvransın;
 Serilmiş gövdeler, binlerce, yüz binlerce doğransın!
 Dolaşsın sonra, İslamın haremğâhında namahrem...
 Benim hakkım, sus ey bülbül, senin hakkın değil mâtem!*

(Safahat: Yedinci Kitap)

* Bu manzume yazılırken Yunan istilası altındaki topraklarımız hususiyle Bursa'ya dair elim haberler geliyordu, tetkikine de inkân yoktu.

KISSADAN HİSSE

Geçmişten adam hisse kaparmış... Ne masal şey!
 Beş bin senelik kıssa yarım hisse mi verdi?
 "Tarih"i "tekerrür" diye tarif ediyorlar;
 Hiç ibret alınsaydı, tekerrür mü ederdi?

(Safahat: Yedinci Kitap)

İSTİKLAL MARŞI

Korkma! Sönmez bu şafaklarda yüzen al sancak,
 Sönmeden yurdumun üstünde tüten en son ocak,
 O benim milletimin yıldızıdır parlayacak,
 O benimdir, o benim milletimindir ancak!

Çatma, kurban olayım çehreni ey nazlı hilal;
 Kahraman ırkıma bir gül! Ne bu şiddet bu celas!
 Sana olmaz dökülen kanlarımız sonra helal
 Hakkıdır hakka tapan, milletimin istiklal.

Ben ezelden beridir hür yaşadım, hür yaşarım;
 Hangi çılgın bana zincir vuracakmış? Şaşarım!
 Kükremiş sel gibiyim, bendimi çiğner, aşarım,
 Yırtarım dağları, enginlere sığmam, taşarım.

Garb'ın âfakını sarmışsa çelik zırhlı duvar,
Benim iman dolu göğsüm gibi serhaddim var.
Ulusun, korkma! Nasıl böyle bir imanı boğar.
“Medeniyet!” dediğin tek dişi kalmış canavar?

Arkadaş, yurduma alçakları uğratma sakın;
Siper et gövdeni, dursun bu hayasızca akın.
Doğacaktır sana va'd ettiği günler Hakk'm,
Kim bilir, belki yarın, belki yarından da yakın.

Bastığın yerleri “toprak” diyerek geçme, tanı!
Düşün, altındaki binlerce kefensiz yatanı.
Sen şehit oğlusun, incitme, yazıktır atanı,
Verme, dünyaları alsan da bu cennet vatanı.

Kim bu cennet vatanın uğruna olmaz ki feda?
Şüheda fışkıracak toprağı sıksan, şüheda!
Canı, cananı, bütün varımı alsın da Hüda,
Etmesin tek vatanımdan beni dünyada cüda.

Ruhumun senden İlahi şudur ancak emeli;
Değmesin mabedimin göğsüne namahrem eli!
Bu ezanlar -ki şahadetleri dinin temeli-
Ebedi yurdumun üstünde benim inlemeli.

O zaman vecd ile bin secde eder -varsa- taşım,
Her cerihamdan, İlahi, boşanıp kanlı yaşım;
Fışkırır ruh-ı mücerret gibi yerden na'sım;
O zaman yükselerek arşa değer belki başım!

Dalgalan sen de şafaklar gibi ey nazlı hilal!
Olsun artık dökülen kanlarımın hepsi helal!
Ebediyyen sana yok, ırkıma yok izmihlal:
Hakkıdır, hür yaşamış bayrağımın hürriyet,
Hakkıdır, hakka tapan milletimin istiklal!

(2 Mart 1921)

ZİYA GÖKALP
(1876-1924)

MEDENİYYET

Avrupa bir akademi âzaları milletler;
Her biri bir nurlu deha, çünkü ayrı harsı var.
Avrupa bir darülfünun, hocaları milletler;
Her birinin ihtisası, bir örneksiz dersi var.

Bu nurlardan biri sönse medeniyyet loş kalır;
Derslerinden biri durur, bir kürsüsü boş kalır.
Medeniyyet, beynelmilel yazılacak bir kitap;
Her faslını bir milletin harsı teşkil edecek.

Medeniyyet bir konser ki birçok çalgı, saz rübab
Birleşmekle bir ahengi ancak tekmi edecek.

Bu kitabın bir mebhəsi eksik olsa okunmaz;
Bir âleti yoksa, ahenk gönüllere dokunmaz.

(*Yeni Hayat*)

FAİK ÂLİ OZANSOY
(1876-1950)

NE GÜZEL ŞEY

Yıldızlı semalardaki haşmet ne güzel şey
Mehtaba dalıp yar ile sohbet ne güzel şey
Dünyamızın üstünde bütün ruhlar uyurken
Yıldızların aldında ibadet ne güzel şey
Fani ve adavetlere mahşer bu cihanda
Bir bitmeyecek aşk u muhabbet ne güzel şey
Dünyada senin âşkın olmak ne saadet
Allah ile -haşa!- bu rekabet ne güzel şey
Lütfen bana güldün, güzelim, mültefit oldun
İcab-ı necabet bu... necabet ne güzel şey
Ey hilkatın emsali yok ibda-ı kemali
Senden bana bir zerre inayet ne güzel şey
Hüsnündeki mana-yı semavi ne ilahi
Aşkımdaki reng-i ebediyet ne güzel şey

(1950)

İHSAN RAİF

(1877-1926)

GECE BAŞLARKEN

Ebrulu semaya hilkat elmas serper,
Durgunca bir deniz sahilleri öper,
Söner ufuklarda sevdalı bir kamer;
Yıldız gibi uçar ateşböcekleri,
Gecenin gözyaşı öper çiçekleri.

Bir mahmurluk sarar etrafı, herkesi;
Kesilir hayatın uğuldayan sesi.
Üfler ışıkları zulmetin nefesi;
Kapanır semanın bihuş mavi gözü
Leylin kucığında uyurken yeryüzü.

(Gözyaşları)

CELAL SAHİR EROZAN
(1883-1935)

TUHFE-İ TAKDİS

Benim kadınlara ifrat-ı hürmetim vardır.
Bütün bu âleme mensup olan güzellikler
Benim gözümde kadınsız leyaldir yek-ser;
Kadın bu zulmeti nuruyla hırpalır, dağıtır.

Şefik bir kadının sine-i nezihinde
Yatarsa bir gecelik hangi ıstırap uyumaz?
Onun gözünden uçan en küçük tebessüm-i raz
Hayal ü fikri yeşil bir cihan-ı ümmide

Seyahat ettirerek müsterih ü müstesna
Dakikalar yaşatır; bazı kimsesizliğine
Bulur zavallıların, bir temayüliyle deva.

Kadın bu annedir, âğuş-ı şefkatinde bizi
Daha çocukken eder tesliyet rahîmane;
Ve susturan da odur en birinci nalemizi.

(Beyaz Gölgele)

AHMET HAŞİM
(1884-1933)

MEHTAPTA LEYLEKLER

Kenar-ı âba dizilmiş, sükûn ile bekler
Fusun-u maha dalan pür-hayal leylekler...
Havada bir gölü tanzir eder sema bu gece
Onun böcekleri gûya nücumdur yekser...
Neden bu âb-ı semavide avlananlar yok
Bu haşr-ı nur-u hüveynatı hangi kuşlar yer?
Eder bu hikmete gûya ki vakf-ı ruhu nazar
Fusun-u maha dalan pür-hayal leylekler...

(*Göl Saatleri*)

ORMAN

Su değil, mevsimin havası akan,
Duyduğun yaprağın, dalın sesidir;
Suda yıldızların parıltısıdır,
Bu karanlıkta bazı bazı çakan...

(*Piyale*)

MERDİVEN

Ağır, ağır çıkacaksın bu merdivenlerden,
Eteklerinde güneş rengi bir yığın yaprak,
Ve bir zaman bakacaksın semaya ağlayarak...

Sular sarardı... yüzün perde perde solmakta,
Kızıl havaları seyret ki akşam olmakta...

Eğilmiş arza, kanar, muttasıl kanar güller,
Durur alev gibi dallarda kanlı bülbüller,
Sular mı yandı? neden tunca benziyor mermer?

Bu bir lisan-ı hafidir ki ruha dolmakta,
Kızıl havaları seyret ki akşam olmakta...

(Piyale)

BİR GÜNÜN SONUNDA ARZU

Yorgun gözümlün halkalarında
Güller gibi fecr oldu nümayan,
Güller gibi... sonsuz iri güller,
Güller ki kâğıtın daha nâlân,
Gün doğdu yazık arkalarında!

Altın kulelerden yine kuşlar,
Tekrarını ömrün eder ilan
Kuşlar mıdır onlar ki her akşam,
Âlemlerimizden sefer eyler?..

Akşam, yine akşam yine akşam,
Bir sırma kemerdir suya baksam;
Akşam, yine akşam, yine akşam,
Göllerde bu dem bir kâğıt olsam!

(Piyale)

PARILTI

Âteş gibi bir nehr akıyordu,
Ruhumla o ruhun arasından,
Bahsetti derinden ona hâlim,
Aşkın bu unulmaz yarasından.

Vurdukça bu nehrin ona aksi,
Kaçtım o bakıştan, o dudaktan;
Baktım ona sessizce uzaktan,
Vurdukça bu aşkın ona aksi.

(Piyale)

KARANFİL

Yârin dudağından getirilmiş
Bir katre alevdir bu karanfil,
Ruhum acısından bunu bildi!

Düştükçe vurulmuş gibi, yer yer,
Kızgın kokusundan kelebekler,
Gönlüm ona pervane kesildi.

(*Piyale*)

BİR YAZ GECESİ HÂTIRASI

İşveyle, fısıltıyla, gülüşle,
Olmuş şeb-i sevda yine bitap;
Oklar gibi saplanmada kalbe,
Düştükçe semadan yere mehtap...

Buseyle kilitlenmiş ağızlar,
Gözler neler eyler, neler işrap;
Uçmakta bu ateşli havada,
Vuslat demi bir kuş gibi bitap.

(*Piyale*)

YAHYA KEMAL BEYATLI

(1884-1958)

AÇIK DENİZ

Balkan şehirlerinde geçerken çocukluğum;
Her lahza bir alev gibi hasretti duyduğum.
Kalbimde vardı "Byron"u bedbaht eden melal!
Gezdim o yaşta dağları, hülyam içinde lal...
Aldım Rakofça kırlarının hür havasını,
Duydum akıncı cedlerimin ihtirasını,
Her yaz, şimale doğru asırlarca bir koşu...
Bağrımda bir akis gibi kalmış uğultulu.
Mağlupken ordu, yaşlı dururken bütün vatan,
Rüyama girdi her gece bir fatihane zan.
Hicretlerin bakıyyesi hicranlı duygular...
Mahzun hudutların ötesinden akan sular,
Gönlümde hep o zanla beraber çağıldadı,
Bildim nedir ufuktaki sonsuzluğun tadı.
Bir gün dedim ki "istemem artık ne yer ne yar"!
Çıktım sürekli gurbete, gezdim diyar diyar;
Gittim o son diyara ki serhaddidir yerin,
Hâlâ dilimdedir tuzu engin denizlerin!

Garbin ucunda, son kıydan en gürültülü
Bir met zamanı, gökyüzü kurşunla örtülü,
Gördüm deniz dedikleri bin başlı ejderi;
Gördüm güzel vücudunu zümrütleyen deri
Keskin bir ürperişle kımıldandı anbean;
Baktım ve anladım ki o ejderdi canlanan.
Sonsuz ufuktan ah o ne coşkun gelişti o!
Birden nasıl toparlanarak kükremişti o!
Yelken vapur ne varsa kaçışmış limanlara,
Yalnız onundu koskoca meydan ve manzara!
Yalnız o kalmış ortada, âsi ve bağıri hun,
Bin mağra ağzı açmış, ulurken uzun uzun...
Sezdim bir âşina gibi, heybetli hüznünü!
Ruhunla karşı karşıya kaldım o met günü,

Şekvanı dinledim, ezeli muztarip deniz!
 Duydum ki ruhumuzla bu gurbette sendeniz,
 Dindirmez anladım bunu hiç bir güzel kıyı;
 Bir bitmeyen susuzluğa benzer bu ağrısı.

(*Kendi Gök Kubbemiz*)

I T R İ

Rıfkı Melûl Meriç'e

Büyük İtri'ye eskiler derler,
 Bizim öz mûsikimizin piri;
 O kadar halkı sevkedip, yer yer,
 O şafak vaktinin cihangiri,
 Nice bayramların sabah erken,
 Göğü, top sesleriyle gürlerken,
 Söylemiş saltanatlı Tekbir'i.

Ta Budin'den Irak'a, Mısır'a kadar,
 Fethedilmiş uzak diyarlardan,
 Vatan üstünde hür esen rüzgâr,
 Ses götürmüş bütün baharlardan.
 O deha öyle toplamış ki bizi,
 Yedi yüz yıl süren hikâyemizi
 Dinlemiş ihtiyar çınarlardan.

Musikisinde bir taraftan din,
 Bir taraftan bütün hayat akmış;
 Her taraftan Boğaz, o şehrayın,
 Mavi Tunca'yla gür Fırat akmış.
 Nice seslerle, gök ve yerlerimiz,
 Hüznümüz, şevkimiz, zaferlerimiz,
 Bize benzer o kâinat akmış.

Çok zaman dinledim Nevakâr'ı,
 Bir terennüm ki hem geniş, hem şuh:
 Dağılırken "Neva"nm esrarı,
 Başlıyor şark ufuklarında vuzuh;

Mest olup sözlerinde her heceden,
Yola düşmüş, birer birer, gecedен
Yürüyor fecre elli milyon ruh.

Kıskanıp gizlemiş kaza ve kader
Belki binden ziyade bestesini,
Bize mirası kaldı yirmi eser.
“Nât”ıdır en mehîbi, en derini.
Vakıa ney, kudüm gelince dile,
Hızlanan mevlevi semâyle
Yedi kat arşa çıkmış “Âyin”i.

O ki bir ihtîşamlı dünyâyâ
Ses ve tel kudretiyle hâkimdi;
Âdeta benziyor muammaya;
Ulemamız da bilmiyor kimdi?
O eserler bugün define midir?
Ebediyette bir hazine midir?
Bir bilen var mı? Nerdeler şimdi?

Öyle bir musikiyi örten ölüm,
Bir teselli bırakmaz insanda.
Muhtemel görmüyor henüz gönlüm;
Çok saatler geçince hicranda,
Düşülür bir hayale, zevk alınır:
Belki hâlâ o besteler çalınır,
Gemiler geçmiyen bir ummanda.

(*Kendi Gök Kubbemiz*)

ATİK-VALDE'DEN İNEN SOKAKTA

Nihad Sami Banarlı'ya

İftardan önce gittim Atik - Valde semtine,
Kaç def'a geçtiğim bu sokaklar, bugün yine,
Sessizdiler. Fakat Ramazan manevîyeti
Bir tatlı intizara çevirmiş sükûneti;
Semtın oruçlu halkı, süzölmüş benizliler,
Sessizce çarşıdan dönüyorlar birer birer;

Bakkalda bekleyen fıkara kızcağızları
 Az çok yakından sezdiriyor top ve iftarı.
 Meydanda kimse kalmadı artık bütün bütün;
 Bir top gürültüsüyle bu sahilde bitti gün.
 Top gürleyip oruç bozulan lahzadan beri,
 Bir nurlu neş'e kapladı kerpiçten evleri.
 Yarab nasıl ferahlı bu âlem, nasıl temiz!
 Tenha sokakta kaldım oruçsuz ve neş'esiz.
 Yurdun bu iftarından uzak kalmanın gamı
 Hadsiz yaşattı ruhuma bir gurbet akşamı.
 Bir tek düşünce oldu teselli bu derdime;
 Az çok ferahladım ve dedim kendi kendime:
 "Onlardan ayrılış bana her an üzüntüdür;
 Madem ki böyle duygularım kaldı, çok şükür."

(*Kendi Gök Kubbemiz*)

KAR MUSİKİLERİ

Bin yıldan uzun bir gecenin bestesidir bu.
 Bin yıl sürecek zannedilen kar sesidir bu.

Bir kuytu manastırda dualar gibi gamlı,
 Yüzlerce ağızdan koro hâlinde devamlı.

Bir organun âhengi yayılmakta derinden...
 Duydumsa da zevk almadım İslav kederinden.

Zihnim bu şehirden, bu devirden çok uzakta,
 Tanburi Cemil Bey çalıyor eski plakta.

Birdenbire mes'udum işitmek hevesiyle
 Gönüm dolu İstanbul'un en özlü sesiyle.

Sandım ki uzaklaştı yağın kar ve karanlık,
 Uykumda bütün bir gece Körfez'deyim artık!

Varşova 1927 (Kendi Gök Kubbemiz)

KOCA MUSTAPAŞA

Koca Mustapaşa! Ücra ve fakir İstanbul!
Ta fetihten beri mü'min, mütevekkil, yoksul,
Hüznü bir zevk edinenler yaşıyorlar burada,
Kaldım onlarla bütün gün bu güzel rü'yada.
Öyle sinmiş bu vatan semtine milliyetimiz
Ki biziz hem görülen, hem duyulan, yalnız biz.
Manevi çerçeve beş yüz senedir hep berrak;
Yaşayanlar değil Allah'a gidenlerden uzak.
Bir bahar yağmuru yağmış da açılmış havayı
Hisseden kimse hakikat sanıyor hulyayı.
Âhîret öyle yakın seyredilen manzarada,
O kadar komşu ki dünyaya duvar yok arada,
Geçer insan bir adım atsa birinden birine,
Kavuşur karşıda kaybettiği bir sevdiğine.

Serviliklerde sükûn, yolda sükûn, evde sükûn.
Bu taraf sanki bu halkıyla ezelden meskûn.
Bir afif aile sessizliği var evlerde;
Örtüyor fakrı, asaletle çekilmiş perde.
Kaldırımsız, daracık eğri sokak, doğru sokak...
Her geçildikçe basılmış ve düzelmiş toprak.
Kuru ekmekle, bayat peyniri lezzetle yiyen,
Çeşmeden her su içerken: "Şükür Allah"a diyen
Yaşıyor sade maişetlerin en safında;
Ruh esen kuytu mezarlıkların etrafında.
Bu vatandaş biraz ahşapla, biraz kerpiçten
Yapabilmiş bu güzellikleri birkaç hiçten.
Türk'ün âsude mizacıyla Bizans'ın kederi
Karışıp mağfîret iklimi edinmiş bu yeri.

Şu fetih vak'ası, yara! Ne büyük mucizedir!
Her tecellisini nakletmek uzundur bir bir;
Bir tecellisi fakat, ruhu saatlerce sarar:
Koca Mustapaşa var, camii var, semti de var
Elli yıl geçtiği günlerde büyük mucizeden,
Hak'tan ilham ile bir gün o güzel semte giden,
Rum vezîr, eski manastırda ederken secde,
Kalbi çok dolduran iman ile gelmiş vecde,

Onu, tek Tanrısının mabedi etmiş de hayal,
Vakfedip her neye malikse, bütün mal ü menal,
Bir fetih camii yapmak dilemiş islama.
Sebep olmuş bu eser yad edilir bir nama.

Dört asırdır inerek camie nur üstüne nur
Yerde bulmuş yaşıyanlar da, ölenler de huzur.
Ona hâlâ gidilirken geçilir bir yoldan,
Göze çarpar ölüm âyetleri sağdan soldan,
Sarmaşıklar, yazılar, taşlar, ağaçlar karışık;
Hafız Osman gibi hattatla gömülmüş bir ışıık
Bu mezarlıkta siyah toprağı aydınlatıyor;
Belli, kabrinde, O, bir nura sarılmış yatıyor.

Gece, şi'riyle sararken Koca Mustapaşa'yı
Seyredenler görür Allaha yakın dünyayı.
Yolda tek tük görünenler çekilir evlerine;
Gece sessizliği semtin yayılır her yerine.
Bir ziyaretçi derin zevk alarak manzaradan,
Unutur semtine yollanmayı artık buradan,
Gizli bir his bana, hâtif gibi, ihtar ediyor;
Çok yavaş, yalnız içimden duyulan sesle, diyor:
"Gitme! Kal! Sen bu taraf halkına dost insansın;
Onların meşrebi, iklimi ve ırkındansın.
Gece, her yerdeki efsunlu sükûnundan iyi
Avutur gamlıyı, teskin eder endişeliyi;
Ne ledünni gecedir! Ta ağaran vakte kadar,
Bir mücevher gibi Sünbül Sinan'ın ruhu yanar.
Ne saadet! Bu taraflarda, her ülfetten uzak,
Vatanın fatihi cedlerle beraber yaşamak!..."

Geç vakit semtime döndüm Koca Mustapaşa'dan
Kalbim ayrılmadı bir an o güzel rüyadan.
Bu muammayı uzun boylu düşündüm de yine,
Dikkatim hadisenin vardı derinliklerine;
Bu geniş ülkede, binlerce latif illerde,
Nice yıl; cedlerimiz kökleşerek bir yerde,
Manevi varlığının resmini çizmiş havaya.
-Ki bugün karşılaştın benzetiyor rüyaya-
Kopmuşuz bizler o öz varlık olan manzaradan.

Bahseder gerçi duyanlar bir onulmaz yaradan;
Derler: İnsanda derin bir yaradır köksüzlük;
Budur âlemde hudutsuz ve hazine öksüzlük.
Sızlatır bazı saatler dayanılmaz bir acı,
Kökü toprakta kalıp kendi kesilmiş ağacı.
Ruh arar başka teselli her esen rüzgârda.
Ne yazık! Doğmuyoruz şimdi o topraklarda!

(*Kendi Gök Kubbemiz*)

AKŞAM MUSİKİSİ

Kandilli'de, eski bahçelerde,
Akşam kapanınca perde perde,
Bir hatıra zevki var kederde.

Artık ne gelen, ne beklenen var;
Tenha yolun ortasında rüzgâr
Teşrin yapraklarıyla oynar.

Gittikçe derinleşir saatler,
Rikkatle, yavaş yavaş ve yer yer
Sessizlik daima ilerler.

Ürperme verir hayale sık sık,
Her bir kapıdan giren karanlık,
Çok belli ayak sesinden artık.

Gözlerden uzaklaşınca dünya
Bin bir geceden birinde güya
Başlar rüya içinde rüya.

(*Kendi Gök Kubbemiz*)

RİNDLERİN ÖLÜMÜ

Hafız'ın kabri olan bahçede bir gül varmış;
Yeniden her gün açarmış kanayan rengiyle,

Gece, bülbül ağaran vakte kadar ağlarmış
Eski Şiraz'ı hayal ettiren âhengiyle.

Ölüm âsude bahar ülkesidir bir rinde;
Gönlü her yerde buhurdan gibi yıllarca tüter.
Ve serin serviler altında kalan kabrinde
Her seher bir gül açar, her gece bir bülbül öter.

(*Kendi Gök Kubbemiz*)

DENİZ TÜRKÜSÜ

Dolu rüzârla çıkıp ufka giden yelkenli
Gidişin seçtiğin, akşam saatinden belli.
Ömrünün geçtiği sahilten uzaklaştıkça
Ve hayalinde doğan âleme yaklaştıkça,
Dalga kıvrımları ardında büyük tenhalık,
Başka bir çerçevedir, git gide dünya artık.
Daldığın mihveri, gittükçe, sarar başka ziya;
Mavidir her taraf, üstün gece, altın derya...

Yol da benzer hem uzun, hem de güzel bir masala
O saatler ki geçer başbaşa yıldızlarla.
Lakin az sonra leziz uyku bir encama varır;
Hilkatin gördüğü rüya biter, etraf ağarır.
Som gümüşten sular üstünde, giderken ileri
Ta uzaklarda şafak bir bir açar perdeleri
Musikisiyle bir âlem kesilir çalkantı:
Ve nihayet görünür gök ve deniz saltanatı.

Girdiğin aynada, geçmiş gibi diğer küreye,
Sorma bir saniye, şüpheyle, sakın: "Yol nereye?"
Ayılıp neş'eni yükseltici sarhoşluktan,
Yılma korkunç uçurum zannedilen boşluktan
Duy tabiatte biraz sen de ilah olduğunu,
Ruh erer varlığının zevkine duymakla bunu.

Çıktığın yolda, bugün, yelken açık, yapıyınız,
Gözlerin arkaya çevrilmeyerek, pervasız,
Yürü! Hür maviliğin bittiği son hadde kadar!..

İnsan, âlemde hayal ettiği müddetçe yaşar.

(*Kendi Gök Kubbemiz*)

HÜZÜN VE HÂTIRA

Gurbette duyduğum sonu gelmez hüznüleri,
Yaprakların döküldüğü hicranlı günleri,
Aldım birer birer, acıdım kendi halime.
Aksetti bir dakika uzaktan hayalime
Tenha Emirgân'ın Çınaraltı'nda kahvesi,
Poyrazla söyler gibi yaprakların sesi.
Hem başka hem de hayli yakın karşı mabede,
Mermerle kaplı çeşmede, mevzun kitabede
Baktım Yesari hatlarının bir nefisine.
Daldım coşup giden denizin musikisine.

(*Kendi Gök Kubbemiz*)

VUSLAT

Bir uykuyu cananla beraber uyuyanlar,
Ömrün bütün ikbalini vuslatta duyanlar,
Bir hazzı tükenmez gece sanmakla zamanı,
Görmezler ufuklarda şafak söktüğü anı...
Gördükleri rüya, ezeli bahçedir aşka;
Her mevsimi bir yaz ve esen rüzgârı başka.
Bülbülden o eğlencede feryat işitilmez,
Gül solmayı, mehtap azalıp bitmeyi bilmez...
Gök kubbesi her lahza bütün gözlere mavi,
Zenginler o cennette fakirlerle müsavi;
Sevdaları hulyalı havuzlarda serinler,
Sonsuz gibi bir fiskeye âhengini dinler.

Bir ruh o derin bahçede bir def'a yaşarsa.
 Boynunda onun kolları, koynunda o varsa,
 Dalmışsa, onun saçlarının rayihasıyla,
 Sevmekteki efsunu duyar her nefesiyle;
 Yıldızları boydan boya doğmuş gibi, varlık,
 Bir mucize hâlinde, o gözlerdedir artık;
 Kanmaz en uzun buseye, öptükçe susuzdur,
 Zira susatan zevk o dudaklardaki tuzdur;
 İnsan ne yaratmışsa yaratmıştır o tuzdan.
 Bir sır gibidir az çok ilah olduğumuzdan.

Onlar ki bu güller tutuşan bahçededirler.
 Bir gün, nereden, hangi tesadüfle gelirler?
 Aşk onları sevkettiği günlerde, kaderden,
 Rüzgâr gibi bir şevk alır oldukları yerden;
 Geldikleri yol... Ömrün ışıktan yoludur o:
 Âlemde bir akşam ne semavi koşudur ol!
 Dört atlı o gerdune gelirken dolu dizgin,
 Sevmiş iki ruh, ufku görürler daha engin,
 Simaları gittikçe parıldar bu zaferle,
 Gök her tarafından donanır meşalelerle.

Bir uykuyu cananla beraber uyuyanlar
 Varlıkta bütün zevki o cennette duyanlar,
 Dünyayı unutmuş bulunurken o sularda,
 –Zalim saat ihmal edilen vakti çalar da–
 Bir ân uyunurlarsa leziz uykularından,
 Baştan başa, her yer kesilir kapkara zindan.
 Bir faciadır böyle bir âlemde uyanmak,
 Günden güne hicranla bunalmış gibi yarmak.
 Ey talih! Ölümünden de beterdir bu karanlık;
 Ey aşk! O gönüller sana mal oldular artık;
 Ey vuslat! O âşıkları efsununa ram et!
 Ey tatlı ve ulvi gece! Yıllarca devam et!

(*Kendi Gök Kubbemiz*)

ERENKÖYÜ'NDE BAHAR

Canan aramızda bir adındı,
Şirin gibi hüsn ü âna unvan,
Bir sahile hem şereftü hem şan,
Çok kerre hayalimizde canan
Bir şi'ri hatırlatan kadındı.

Doğmuştu içimde ta derinden
Yıldızları mavi bir semanın;
Hazzıyla harap idim edanın,
Hâlâ mütehayyilim sadanın
Gönlümde kalan akislerinden.

Mevsim iyi, kâinat iyiydi;
Yıldızlar o yanda, biz bu yanda,
Hulya gibi hoş geçen zamanda
Sandım ki güzelliğin cihanda
Bir saltanatın güzelliği idi.

İstanbul'un öyledir baharı;
Bir aşk oluverdi âşinalık...
Aylarca hayal içinde kaldık;
Zannımca Erenköyü'nde artık
Görmez felek öyle bir baharı.

(Kendi Gök Kubbemiz)

GEÇMİŞ YAZ

Rüya gibi bir yazdı. Yaratın hevesinle,
Her anını, her rengini, her şi'rini hazdan,
Hâlâ doludur bahçeler en tatlı sesinle!
Bir gün, bir uzak hatıra özlersen o yazdan

Körfezdeki dalgın suya bir bak, göreceksin:
Geçmiş gecelerden biri durmakta derinde;
Mehtap... iri güller... ve senin en güzel aksin...
Velhasıl o rüya duruyor yerli yerinde!

(Kendi Gök Kubbemiz)

HATIRLATAN

Hicran, gün ortasında öten bir horoz gibi,
Seslendi pek vakitsiz... İçim yandı ansızın.

Mazi yosunla örtülü bir göl ki yok dibi,
Mevsim serin ve bahçede yaprak yığın yığın.

Hicran gün ortasında neden böyle seslenir,
Birden hatırlatır unutan kalbe sevgiyi?

Keskin bir özleyişle hayal ettiren nedir,
Bir devre varsa insanın ömründe en iyi?

Ey sevgi anladım bu uzaktan seda ile,
Ömrün yegâne lezzetidir hatıran bile.

(*Kendi Gök Kubbemiz*)

BÜYÜ ŞİİR

Paris'te genç iken koyu Baudelaire-perest idim.
Balkon'la, Yolculuk'la, Güzellik'le mest idim.

Sinmişti şi'ri ruhuma ulvi keder gibi;
Absente damla damla sızan bir şeker gibi.

Hulyasının yarattığı iklim o başka yer!
Gür defnelerle çevrili, afyonlu bahçeler...

Her zevki bir haram olan efsunlu cennetin
Koynunda vardı lezzeti bin türlü nimetin.

Bir gün veda edip o diyarın hayatına,
Döndüm bütün bütün vatanın kâinatına.

Lakin o bahçelerde geçen devreden beri
Kalbimde solmamıştır o şi'in çiçekleri.

(*Kendi Gök Kubbemiz*)

RÜBAİ

İhsan Şükrü'ye

Bilmem kime yahut neye uyduk gittik
Gahi meye gahi neye uyduk gittik
Erbabı-ı zekâ rıyayı mezhep bildi
Bizler dil-i divane'ye uyduk gittik

(*Rubailer*)

SES

Yarap ne müsavâtı ne hürriyeti ver
Hattâ ne o yoldan gelecek şöhreti ver
Hep neşve veren aşkı terennüm dilerim
Yarap bana bir ses yaratan kudreti ver

(*Rubailer*)

RUBAİ

İkbale geçen hayli taraftan öğülür
İdbare düşen de her taraftan söğülür
Âhir öğülen öğen sögen birlikte
Hep aynı değirmende karışmış döğülür

(*Rubailer*)

TERCİH

Dünyada ne ikbal ne servet dileriz
Hattâ ne de ukbâda saadet dileriz
Aşkın gül açan bülbül öten vaktinde
Yaranla tarab yâr ile vuslat dileriz.

(*Rubailer*)

EMİN BÜLENT SERDAROĞLU

(1886-1942)

SANA

Soğuk Geceler

Bu karda son krizantemler artık ölmüştür.

Bütün soğuktan ölür

Şikeste dalların üstünde titreşen kuşlar.

Dışarda her yer kar...

Bu kış semasının üstünde ay da buz tutmuş.

Uzakta bir baykuş

Beyaz mesafeye meş'um ü nagehan uludu...

Ziyadeleşti buğu

Şu ince camların üstünde... Ey kadın gelme...

Hayır... Sakın gelme...

Bak akşam oldu, ocak söndü, lamba yok, boş oda;

Dışarda yollarda

Kalan köpekleri rüzgârlar işte donduruyor...

Ve bir saat vuruyor

Uzakta... bak... gece geç, şimdi nısf-ı leyl oluyor;

Bu yolda gelmek zor;

Ayakların yorulur, dizlerin üşür, gelme

Bu boş kalan evime...

ALİ CANİP YÖNTEM
(1877-1967)

SOKAK FENERİ

Ölü bir camdan ağlayan korku
İniyor serseri ve boş geceye;
Kaldırımlar bütün sükût, uyku...

Her duvar, her kovukta şimdi niye
Bir büyük göz niyaz eder, ağlar
“Bitsin artık bu gizli şüphel!” diye?

Korkarım... Saklanır heyulalar...
Bana der: “İşte bir sahife oku,
Sarı gölgede hasta kalbin var!..”

Ölü bir camdan ağlayan korku...

(Geçtiğim Yol)

II

1920'LERDEN
1950'LERE

ORHAN SEYFİ ORHON
(1890-1972)

ANADOLU TOPRAĞI

Senelerce sana hasret taşıyan
Bir gönülle kollarına atılsam.
Ben de, bir gün, kucağında yaşayan
Bahtiyarlar arasına katılsam.

Bu bakımsız, en kuytu bir bucağın
Bence İrem Bağı gibi güzeldir.
Bir yıkılmış evin, harâb ocağın,
Şu heybetli saraylara bedeldir.

Kadîr Mevlam, eğer senden uzakta
Bana takdir eylemişse ölümü;
Rahat etmem bu yabancı toprakta,
Cennette de avutamam gönlümü.

Anladım ki: Sevda, gençlik, şeref, şan...
Asılsızmış şu yalancı dünyada.
Hasretinle yâd ellerde dolaşan
Hızır'ı bulsa yine ermez murâda.

Yalnız senin tatlı esen havanda
Kendi milli gururumu sezerim.
Yalnız senin dağında, ya ovanda
Başım gökte, alnım açık gezerim.

Hürüm derim, eskisinden daha hür,
Zincirinle bağlansa da ayağım.
Şimdikinden daha ferah görünür,
Zindanında olsa bile durağım.
Bir gün olup kucağına ulaşsam,
Gözlerimden döksem sevinç yaşımı.
Sancağının gölgesinde dolaşsam,
Öpsem, öpsem toprağını, taşını!

(Gönülden Sesler)

DİYORLAR

Ölürsem yazıktır sana kanmadan,
Kollarım boynunda halkalanmadan.
Bir günüm geçmiyor seni anmadan,
Derdine katlandım hiç usanmadan...
Diyorlar: "Kül olmaz ateş yanmadan,
"Denizler durulmaz dalgalanmadan!"

Saadet benziyor boş bir seraba,
Düşüyor her seven gönül azaba.
Gelmiyor çekilen derdler hesaba,
Diyorum: "Sebepe ne bu ızıraba?"
Diyorlar: "Kül olmaz ateş yanmadan,
"Denizler durulmaz dalgalanmadan!"

(Gönülden Sesler)

VASİYET

Dostlarım, toplanın öldüğüm zaman;
Riyayı bir günlük bir yana atın!
Tutunuz tabutun bir kenarından;
Bir derin çukura beni fırlatın!

Kalınca büsbütün sizden uzakta,
Vücudum çürürken kara toprakta,
Uzanın rahatça sıcak yatakta,
Yaşamak gururu içinde yatın!

Yüzyüze getirmez bizi asırlar,
Meydana vurulsun saklanan sırlar
Sayılsın şahsıma ait kusurlar,
Korkmayın içine yalan da katın!

Anlayım: kimlermiş dost sandıklarım;
Muhabbetlerini kışandıklarım?
Anlayım: ne boşmuş inandıklarım?
Şu yalan hayatı bana anlatın!

Dostlarım, anmayın artık adımı!
 Siliniz gönülden eski yâdımı!
 Kırmız, sonuncu itimadımı:
 Ölünce bir daha beni aldatın!

VEDA

Hani, o bırakıp giderken seni
 Bu öksüz tavrını takmıyacaktın?
 Alnına koyarken veda buseni,
 Yüzüme bu türlü bakmıyacaktın?

Hani, ey gözlerim bu son vedada,
 Yolunu kaybeden yolcunun dağda,
 Birini çağırmak için imdada
 Yaktığı ateşi yakmıyacaktın?

Gelse de en acı sözler dilime,
 Uçacak sanırım bir kaç kelime...
 Bir alev halinde düştün elime,
 Hani, ey gözyaşım akımyacaktın?

O, BEYAZ BİR KUŞTU

O, beyaz bir kuştı, uzun kanatlı;
 Ardında ışıktan bir iz bıraktı.
 Yol gibi dağları aştı bir atlı
 Arada bir engin deniz bıraktı.
 Uzaktan gelirken derin akisler,
 Kapadı geçtiğim yolları sisler.
 Tutuştu içimde birikmiş hisler;
 Gönلümü o kadar temiz bıraktı.

O, beyaz bir kuştı, ak kanatlıydı;
 Yol gibi dağları aşan atlıydı;
 Hayaldi, hayalden bile tatlıydı;
 Ne ışık bıraktı, ne iz bıraktı!

(O Beyaz Bir Kuştı)

ENİS BEHİÇ KORYÜREK
(1891-1949)

HÂTIRA

Geçsin günler, haftalar
Aylar, mevsimler, yıllar...
Zaman, sanki bir rüzgâr
Ve bir su gibi aksın...

Sen gözlerimde bir renk
Kulaklarımda bir ses
Ve içimde bir nefes
Olarak kalacaksın...

(*Güneşin Ölümü*)

HALİT FAHRİ OZANSOY
(1891-1971)

ARUZA VEDA

İlk hasretiyle gençliğimin ilk elemeleri
Ey paslı tellerinde gülen, ağlıyan aruz,
Ey eski dost, yâd edelim eski demleri,
Madem ki son sadanı dağıtmış, yorulmuşuz!

Anlat alevli bir çölün üstünde ansızın
Billur sesinle hıçkırarak doğduğun günü!
Binbir diyarda binbir ilahî güzel kızın
Anlat nasıl terennümün inletti gönlünü!

Neydin gönülde, şimdi ne oldun, zavallı, sen,
Hıçkır benim de bari bu son gizli nâlemi!
Timsalin âsûmanda ziyalarla işlenen
Bir pembe gül mü, yoksa bir altın piyale mi?

Akşam, guruba karşı tüten bir buhurdanın
Hüznüyle şahit olma nihayet zevaline!
İran yoliyle-Zühre tacın, nağme kervanın-
Şâhane geldiğin gibi şâhane git yine!

Biz şimdi başka bir yeni âhenge bağlıyız:
Âşık saziyle geldi erenler bu meclise.
Yalnız bugün senin gibi ölgün sadalıyız,
Zira bu saz da parçalanır gülmek istese...

İncitmeden rûbabını insafsız ellerin
Zalim temaslariyle zamanın sitemleri,
Ah ayrılırken, inleyerek paslı tellerin,
Ey eski dost, yâd edelim eski demleri!...

BALKONDA SAATLER

III

Arka mahallelerde kızgın bir yaz öğlesi!
Tabak tıkrıldları duyuluyor evlerden...
Uzakta bir satıcı, yahut bir çocuk sesi...

Susuzluktan bunalmış uçamazken serçeler,
Tozlu sokaklar gibi tutuşup alevlerden
Bodur ağaçlar ile bomboş kalmış bahçeler!

İşte karşıkini de güneş çerçeveledi:
Demin duvar dibinde uyuklıyan btr kedi
Sıyrılıyor yavaşça mutfağın loşluğuna...

Bayılıyor hararet otu, taşı, böceği;
Fazla güneş içmiş te ortada ay çiçeği
Ayak üstü uğramış ılık sarhoşluğuna!

XII

Ay bir lotüs, kocaman... düşmüş bir berraklığa...
Gök parlıyor durgun bir göl gibi sâf ve şeffaf...
Işık dalgalarında yıkıyor her taraf...

Ay, balkonda başını dayadı parmaklığa
Uyuyor... Uzakta bir saat çaldı: Bir..iki!
Billur bir hıçkırıktır bu sesin içindeki...

Ay, ışıkla süsleyip bir örümcek ağını
Minyatür bir cibinlik astı dışardan cama.
Ses yok...yalnız yukarda, damda bir miyavlama!

Ay, odaya düşürdü solgun bir yaprağını:
Lambasız bir masanın üzerinde şimdi süs
Bir vazunun içinden parıldayan bu lotüs

(Balkonda Saatler)

AKŞAM

Akşam, bir dua gibi derin, içli bir akşam
Kalbimi dolduracak ellerimi uzatsam;
Ellerimi uzatsam eriyecek saçlarım,
Demet demet gufranla dolacak avuçlarım.

Yarasalar uçarken alaca karanlıkta
İçimden de taşıyor akşam gibi bir dua;
Akşam gibi bir dua, ince, tatlı, yumuşak...

Ah, böyle ölmeliyim akşamla sarmaşarak...

ŞÜKÛFE NİHAL
(1896-1973)

DUYMAYAN KADINA

Topla eteklerini yerlere sürünmesin,
Rüzgâra cilvelenen tülleri görünmesin,
Köşede kar içinde can veren çocuklar var...

Süzülerek çıkarken bir barın kapısından,
Haberin yok yurdumun eleminden, yasından...
Köşede kar içinde can veren çocuklar var...

Yerlere pırıltılar aksederken dizinden
Karlar göz göz olmuştur bir göz yaşı izinden...
Köşede kar içinde can veren çocuklar var...

Tahammülüm yok artık çiçeklere, tüllere,
Yükselen gururunla, indir başını yere,
Köşede kar içinde can veren çocuklar var...

1930 (Gayya)

ALİ MÜMTAZ AROLAT
(1897-1967)

BİR GEMİ YELKEN AÇTI

Bir gemi yelken açtı hayal iklimlerine,
Civarından çılglıkla yorgun martılar kaçtı;
Rüzgâr sürüklenirken derinlerden derine
Hayal iklimlerine bir gemi yelken açtı.

Beyaz yelkenlerinde ölgün bir kızılığın
Titrek son akisleri dalgalandı belirsiz;
Toplanırken göklerde bulutlar yığın yığın
Hırçın bir fırtınayı düşünüyordu deniz.

Ufuklarda solarken altın şafak gülleri
Yabancı âlemlerden saadetler, emeller,
İhtiraslar bekliyen kimsesiz gönülleri
Gizlice sıkıyordu kızgın demirden eller.

En katı yüreklinin bile bu sabah iki,
Üç damla yaş kurudu solgun yanaklarında;
Açılan yolcuların hepsi hissetmişti ki
Bugün de erişilmez o diyara, yarın da...

Madem ki o iklime erişmiye imkân yok,
Neden böyle vakitsiz enginlere çıkışlar?
Bulutlar toplanıyor, ufukta dalgalar çok,
Kış geliyor, yelkenler emin bir yerde kışlar!

Yolcular diyorlar ki; -Erişmek ümidi az;
Biliriz dalgaların herbiri bir mezarlık.
Belki de içimizden hiçbiri ayak basmaz,
Lâkin yolunda ölmek, bu da bir bahtiyarlık!

Ufkun dört duvarına kanadını vurarak
Rüzgâr sürüklenirken derinlerden derine,
Gümüş yelkenlerini yüksekte savurarak
Bir gemi yelken açtı hayâl iklimlerine.

(*Bir Gemi Yelken Açtı*)

LEYLEKLER

Bu akşam sonbahar ne kadar serin;
Geceyi hasretle bekliyor zaman.
Üstünde hasretle leylekler uçan
Beyaz perdeleri indiriverin.

Masamda düşünen eski lambayı
Yakmayın, odamız karanlık dursun;
Gecenin ufkundan yükselen ay'ı
Görelim, perdemiz üstüne vursun.

Perdemiz üstünde uçan leylekler
Şimdi ay vurunca, yabancı, uzak
Mavi bir iklimden kanat çırparak
Geçen leyleklere benziyecekler.

O zaman unutup aşkı, hevesi,
Neşeyle çarparken yorgun kalbimiz,
Göğsümüzden kopan bu coşkun sesi
Kanat seslerine benzeteceğiz.

(Bir Gemi Yelken Açtı)

ÖLÜM VE UNUTULMAK

Bir gün kışı hatırlatan bir akşam
Ruhumda son kalan mânâ uçacak.
O gün dinlenecek vücudum ancak,
Kulaklarım kurşun ve gözlerim cam.

Birden örtülecek önümde dünya
Bir anda silinip yakın uzaklar
Beni tahtalara uzatacaklar;
Bitecek yaşamak bu yarım rüya.

Her dakika biraz daha kırılan
Kalbim parçalanmış, yazık, içimde.
Artık ıstırap yok artık içimde.
Çöreklenmiyecek hergün bir yılan.

Kapatacak bana aşına bir el
Gözlerimi kesik hıçkırıklarla
Oh, kalbe batmıyan bu kırıklarla
Her yasa yabancı kalmak ne güzell..

Seneden seneye ve ağır ağır
Gömüleceğim ben de ine ine
Hareketsiz ve kör, dilsiz ve sağır,
Boş bir karanlığın derinliğine.

(Bir Gemi Yelken Açtı)

VAZO

Kartaca'dan dönen bir Fenikeli,
Kimden ilham almış, ne maharetle,
Hangi topraktan ve hangi aletle,
Nasıl da yaratmış sanatkâr eli?

Uzun yolculuktan dönerken geri,
Gözleri fer alıp sudan, ateşten
Vazoda mezc etmiş batan güneşten
Akdeniz'e vurup solan renkleri.

Bir kasırga gibi geçen asırlar
Mezar olup şana, servete, taca;
Yıkıldı Fenike, yandı Kartaca;
Konuştu karanlık ve dilsiz sırlar.

Vazo, hayalinde eski ihtişam,
Tadıyor, renginde parlarken kini,
İşe yaramadan durmak zevkini.
Zamandan alıyor böyle intikam.

(Hayal İkliminden Dönen Diyor Ki)

FARUK NAFİZ ÇAMLIBEL
(1898-1973)

ŞARKIN SULTANLARI

I

Ben her akşam dolaşırdım bu yeşil sahilde,
Âşınalar gibi karşımda gülümserdi sular;
Nazlı rüzgâr konuşur anladığım bir dilde,
Sevdiğim şarkıyı söylerdi hafiften korular.

Yaz kış, örterdi ağaçlar bu derin maviliği,
Uhrevi beldeler üstünde güneş parlardı;
Bir havari gibi her gün denizin inlediği
Kayalıklarda gezen ince kadınlar vardı.

Sisli enginleri ruhumla duyup dinlerken
Dolaşan kızları toplardı deniz şen sesine,
Ayrı bir yüz düşünürdüm bu güzelliklerden
El ederken sarışın şaireler beldesine

Gülmek isterdi uzaktan bana bir gölge, niye?
Tanımazdım onu, esmer mi veyahut sarı mı?
Belki bir gün gelerek toplar o mabude diye,
Dağıttırdım deli rüzgârda uzun saçlarımı,

Gezerek sessiz adımlarla nefessiz kumda
Geçirirdim bu hararetle yaz akşamlarını;
Bazı bir şüphe parıldardı sönük ruhumda
Her güzel yüzde arardım bir ilahi kadını.

(*Şarkın Sultanları*)

ÇOBAN ÇEŞMESİ

Derinden derine ırmaklar ağlar,
Uzaktan uzağa çoban çeşmesi.
Ey suyun sesinden anlayan bağlar,
Ne söyler şu dağa çoban çeşmesi?

“Gönlünü Şirin’in aşkı sarınca,
“Yol almış hayatın ufuklarınca;
“O hızla dağları Ferhad yarıncı,
“Başlamış akmaya çoban çeşmesi...”

O zaman başından aşkındı derdi,
Mermeri oyardı, taşı delerdi.
Kaç yanık yolcuya soğuk su verdi,
Değdi kaç dudağa çoban çeşmesi!

Vefasız Aslı’ya yol gösteren bu,
Kerem’in sazına cevap veren bu
Kuruyan gözlere yaş gönderen bu...
Sızmazdı toprağa çoban çeşmesi

Leyla gelin oldu, Mecnun mezarda,
Bir susuz yolcu yok şimdi dağlarda;
Ateşten kızaran bir gül arar da,
Gezer bağdan bağa çoban çeşmesi

Ne şair yaş döker, ne âşık ağlar,
Tarihe karıştı eski sevdalar:
Beyhude seslenir, beyhude çağlar
Bir sola, bir sağa çoban çeşmesi!..

(Çoban Çeşmesi)

TALAS BAĞLARINDA BATI

Daha gün batmadan üstünde beyaz Erciyeş’in
Bürünür tarlaların, bahçelerin rengi yasa;
Karlı bir burcu gezen nuru donarken güneşin,
Atıllar, kaafile halinde dönerler Talas’a.

Yükselen manzara yalçın, suların hüznü derin;
Bazı şirin görünür, bazı da korkunç etraf.
Hepsi bir başka tahassüs veriyor lalelerin;
Kimi şehvet gibi kızgın, kimi sevda gibi saf.

Meyveler yollara yer yer dökülür meşcereden,
Asmalar yemyeşil örter yamacın her yanını;
Kim bilir, hangi bir ummana giden bir dereden
Yol alır köylü kadınlar, sürerek hayvanını.

Kuşlar üstünde gezer, gurbete düşmüş kuşlar,
Yaşlı bir göz gibi sahraya bakan pencere-min;
Bu dağın gülleri, derdim ki, neden solmuşlar?
Beddua ettiği yermiş meğer âşık Kerem'in!

Ben de bir türlü garib âşıkım, Aslı'mdan uzak;
Ben de ah etsem eğer karşıkı dağlar kül olur.
Gerilir, teşne dudaklar gibi çatlar toprak;
Maveradan bana ağlar gibi sesler duyulur.

Anlarım ruhuma zulmet cereyan ettikçe
Neşemin tulsımı hâlâ o demir pençededir;
Bir siyah dev gibi yaklaştığı esnada gece
Ruhum işkencededir, benliğim işkencededir...

1923 (Han Duvarları)

ONLAR

Dudağında bir ıslık, elinde bir cıgara,
Karışsın bu gece sen de karanlıklara
Duyarsın bir kafesin ardından öksürükler...

Alaca bir perdeye çizilen gölge bir baş
Seni kumral saçından tutar da yavaş yavaş
Aralanmış kapıdan bir taşlığa sürükler.

Çevrilir dört yanına örselenmiş fidanlar,
İşte onlar, o adı ağza alınmayanlar,
Gözlerinde çürükler, kollarında çürükler.

Sen avutmak dilerken bir acı hatıranı
Duyarsın, fırlatarak çıkarken son liranı,
İçinden hıçkırıklar... Ardından öksürükler...

(Bir Ömür Böyle Geçti)

ERİYEN ADAM

Gözlerim gözlerinde dinlenirken eriyor,
Eriyor yaklaşırken dudağına dudağım.
Zerrelerim çözölmüş gibi sesler veriyor,
Ben sıcak bir denize inen buzdan bir dağım.

Yanında damla damla bittiğimi duyarım,
Yoklarım, yerinde mi yüzüm, alnım, saçlarım?
Bir göğüs geçirerek derim ki: "Yine varım,
Fakat bir rüya gibi şimdi kaybolacağım."

Birgün, için içimde neyin varsa alacak,
Varlığım bir su olup kabından boşalacak,
Benden nişan olarak kucağında kalacak
Boş bir yığın: Elbisem, gömleğim, boyunbağım.

(Bir Ömür Böyle Geçti)

KISKANÇ

Sakın bir söz söyleme... Yüzüme bakma sakın!
Sesini duyan olur, sana göz koyan olur.
Düşmanımdır seni kim bulursa cana yakın,
Annen bile okşarsa benim bağrım kanolur...

Dilerim Tanrıdan ki, sana açık kucaklar
Bir daha kapanmadan kara toprakla dolsun;
Kan tükürsün adını candan anan dudaklar,
Sana benim gözümle bakan gözler körölsün!

(Bir Ömür Böyle Geçti)

SANAT

Yalnız senin gezdiğin bahçede açmaz çiçek,
Bizim diyarımız da bir bir baharı saklar!
Kolumuzdan tutarak sen istersen bizi çek
İncinir düz caddede dağda gezen ayaklar.

Sen kubbesinde ince bir mozayik arar da
Gezersin kırk asırlık bir mabedin içini,
Bizi sarsar bir sülüs yazı görsek duvarda,
Bize heyecan verir bir parça yeşil çini...

Sen raksına dalarken için titrer derinden
Çiçekli bir sahnede bir beyaz kelebeğin,
Bizim de kalbimizi kımıldatır yerinden
Toprağa diz vuruşu dağ gibi bir zeybeğin.

Fırtınayı andıran orkestra sesleri
Bir ürperiş getirir senin sinirlerine,
İsturap çekenlerin acıklı nefesleri
Bizde geçer en yanık bir mûsiki yerine!

Sen anlayan bir gözle süzersin uzun uzun
Yabancı bir şehirde bir kadın heykelini,
Biz duyarız en büyük zevkini ruhumuzun
Görünce bir köylünün kıvrılmağan belini...

Başka sanat bilmeyiz, karşımızda dururken
Yazılmamış bir destan gibi Anadolumuz
Arkadaş, biz bu yolda türküler tuttururken
Sana uğurlar olsun... Ayrılıyor yolumuz!

(Bir Ömür Böyle Geçti)

YOLCU İLE ARABACI

-Gurbet ademden kara, hasret ölümden acı,
Ne zaman tükenecek bu yollar, arabacı?
-Henüz bana "Yolunun sonu budur" denmedi,
Ben ömrümü harcadım bu yollar tükenmedi.

-Atları hızlı sür ki köye pek geç varmasın
Nişanlımın gözleri yollarda kararmasın.
-Düştüğüm yollar gibi sonsuzdur benim tasam,
Bekliyenim olsa da razıyım kavuşmasam...

-Bir kere görse gözüm köyün aydınlığını
Kül bağlar içirimde bu kızıl kor yığını.
-Senin de yolun biter, diner gözünde yaşlar,
Benim uğursuz yolum bittiği yerde başlar.

(Elimle Seçtiklerim)

KIŞ BAHÇELERİ

Dinmiş denizin şarkısı, rüzgâr uyumakta,
Rıhtım boyu sonsuz bir üzüntüyle karaltı...
Körfez düşünür, Kanlıca mahzundur uzakta,
Mevsim gibi sislenmiş Emirgân, Çınaraltı.

Can verdi kışın sunduğu taslarla zehirden
Her gonca kızıl bir gül açarken yolumuzda.
Üstündeki son dallar ağarmış diye birden,
Pas tuttu bu akşam suların rengi havuzda.

Yerlerde gezen hâtıralar var korulukta:
Yapraklar, atılmış nice mektuplara eşir.
Mehtaba çalan sapsarı benziyle, ufukta,
Binlerce dalın verdiği tek meyve güneştir!

İçlenme, tabiattaki yekpare kederden,
Yas tutma, dağılmış diye kuşlarla çiçekler:
Onlar dönecektir yine gittikleri yerden,
Onlarla giden günlerimiz dönmeyecekler!

1936 (Han Duvarları)

KEMALETİN KAMU
(1901-1948)

İZMİR YOLLARINDAN SON MEKTUP

Belki şimdi sana son
Sözlerimi yazmadan
Gözlerim kapanacak.
Belki var daha beş, on
Dakikalık bir zaman.
Anne için yanacak
Mektubum okunurken.
Lâkin ölümün eli
Alnıma dokunurken,
Beliren bir emeli
Çok görme bana sakın.
Ben Tanrıya en yakın
Bir yola sapıyorum,
Milletimin uğrunda
Türebemi yapıyorum.
Düşündüm huzurunda
Ebedi bir akşamın,
Düşündüm ki babamın
Dizi dibinde geçen
Yirmi iki seneden
Elimizde kalan ne?
Sorarım sana anne:
Mademki gün gelecek,
Herkes aynı meleğin
Önünde eğilecek,
Niçin o güne değin
Çan sesleri duyayım.
Bugün de bir yarın da,
Bırakın uyuyayım
İzmir kapılarında!
Anne elveda artık,
Şu iki, üç asırlık
Gecenin gündüzünü

Görmeden gidiyorum.
 Ne beis var diyorum,
 O günün seherinde
 Senin ince yüzünü
 Görüyor gibiyim ya.
 Ey genç gecelerinde
 Beşiğimi bekleyen!
 Ediyorum emanet
 Seni Anadoluya!
 Sütünden, emeğinden
 Ne verdinse helal et.
 Söyle Hacer'e o da
 Hakkını helal etsin,
 Gönülcüğü dilerse
 Başkalarına gitsin...
 Ben ermeden murada
 Ecel kırdı kolumu;
 Artık beyhude yere
 Beklemesin yolumu.
 O ne anne, o güzel
 Gözlerinden akan ne?
 Geri dönemem diye
 Ağlıyor musun anne?..

(*Kemalettin Kamu, Hayatı, Şahsiyeti ve Şiirleri*)

GURBET

Gurbet o kadar acı
 Ki ne varsa içimde,
 Hepsi bana yabancı,
 Hepsi başka biçimde!

Eriyorum git gide,
 Elveda her ümide,
 Gurbet benliğimi de
 Bitirmiş bir içimde!

Ne arzum, ne emelim
Yaralanmış bir elim,
Ben gurbette değilim,
Gurbet benim içimdel

(*Kemalettin Kamu, Hayatı, Şahsiyeti ve Şiirleri*)

HAZAN YOLCUSUNA

Saçların yine solgun,
Bağrın elemle dolgun,
Nereye yolculuğun
Yeni bir gurbete mi?

Ben de kuru bir yaprak
Gibi seninleyim bak,
Zülfüne takılarak
Oldum gönül veremi

Gözlerim dolu melâl,
Yüzün bir ince hilâl,
Giderken beni de al
Beraberine emi?

(*Kemalettin Kamu, Hayatı, Şahsiyeti ve Şiirleri*)

İRŞAD

Sevgilim güvenme güzelliğine,
Senin de saçların tarumar olur;
Aldanma talihin pembe rengine,
Hayatın uzun bir intizar olur.

Sevgilim her insan doğarken ağlar,
Çiçeklerle açar, sularla çağlar,
Rehgüzârı olur bahçeler, bağlar,
Nihayet isimsiz bir mezar olur.

Sevgilim baksana bir yanda gülen,
Bir yanda gözünün yaşını silen,
Kimi benim gibi erir derdinden,
Kimi senin gibi bahtiyar olur!

Sevgilim senin de geçer zamanın,
Ne şöhretin kalır, ne hüsn-ü ânın,
Böyledir kanunu kahpe dünyanın,
Dört mevsim içinde bir bahar olur!

(*Kemalettin Kamu, Hayatı, Şahsiyeti ve Şiirleri*)

KİMSESİZLİK

Yıllardır ki bir kılıcım kapalı kında,
Kimsesizlik dört yanımda bir duvar gibi;
Muhtaribim, bu duvarın dış tarafında,
Şefkatine inandığım biri var gibi.

Sanıyorum saçlarımı okşuyor bir el,
Kıpırdamak istemiyor göz kapaklarım;
Yan odadan bir ince ses diyor gibi gell
Ve hakikat bırakıyor hülyamı yarım.

Gözlerimde parıltısı bakır bir tasın,
Kulaklarım komşuların ayak sesinde;
Varsın gene bir yudum su veren olmasın,
Baş ucumda biri bana "su yok" desin del

(*Kemalettin Kamu, Hayatı, Şahsiyeti ve Şiirleri*)

ÇIĞILTI

Engin ses veriyor yel ıslığına,
Benziyor dalgalar bir kar çığına,
Çarparak bahçemin parmaklığına,
Üç gün, üç gecedir çağlıyor deniz.

Aslan kükreyişi değil kafeste,
Bir insan yüreği saklı bu seste,
Bu benim derdime uyan bir beste:
“Annem öldü” diye ağlıyor deniz!

(*Kemalettin Kamu, Hayatı, Şahsiyeti ve Şiirleri*)

ZAMAN İÇİNDE

1

Gök uzak, yer uykuda,
Yalnız değilim ama,
Bir açık pencereden
Ay doluyor odama.
İçim odam gibi loş
Ürperiyor geceden,
Şurada yatağım boş,
Burada uykusuz ben,

2

Gök uzak, gün uykuda,
Engin mesafelerle
Ay giriyor buluta...
Sesler hatırlatıyor
Bana uzak-yakını.
Durdurmak istiyorum
Saatin tiktakını!

3

Ses yok, mesafe silik,
Odamda varlığımın
Bütün tüyleri dimdik.
Odamda iki kardeş
Bakıyor birbirine,
Birisini can veriyor
Öbürünün yerine.
Odamda iki kardeş
Biri dün, biri yarın.

4

Dün koyu gölgeleri
 Üzüntülü bir ömrün;
 Beni bana benzeten,
 Bütün benim olan dün.
 Çağırınca ses veren
 Derin bir kuyu gibi,
 Yıkılmış kenarları,
 Çekilmiş suyu gibi.

Ve bu harabezarın
 Yanıbaşında yarın,
 Gülüyor acı acı.
 Değil bana yabancı
 Bu beyaz, temiz yüzün
 Ziyneti olan hüzün.

Taze çizgilerini
 Yakından tanıyorum,
 Sesini eserimin
 Son beyti sanıyorum.

5

Ben su istemiyorum
 O karanlık kuyudan.
 Bana en unutulmaz
 Acıları uyutan
 Bir baş dönmesi lâzım.

Ama kalbim duracak
 Kapanacakmış ağzım.
 Ah ey hulyalarımın
 Aynası gibi dümdüz
 Bana gülümseyen yüz!
 Ey yazıma benzeyen
 Bu yüzün çizgileri!

6

Odamda iki kardeş:
 Biri dün, biri yarın.
 Ve ben aralarında
 Bir köprüyüm onların.

(Kemalettin Kamu, Hayatı, Şahsiyeti ve Şiirleri)

NÂZIM HİKMET

(1902-1963)

KIRK HARAMİLERİN ESİRİ

Ahmet Hamit'e

Geniş dallardan sızan gecenin gölgesiyle,
Ormanda uğuldayan rüzgârların sesiyle,
Bu akşam renklerini kaybedince her çiçek:
Bir kahraman esirin kolları kesilecek...

Bu bir şanlı erdir ki Rabbi bulmuş kanında...
Bir kere düşürmeden yüksek mağrur alnında
Alevden bir sancağın taşımış gölgesini...
Memleketler çökermiş yükseltince sesini
Tam altı yüz yirmi yıl bir nur için dövüşmüş,
Fakat günün birinde kâfir eline düşmüş...
Şimdi ezmek istiyor onu Kırk Haramiler,
Bu son akşam kalbinde Rabbi bulmazsa eğer
Ormanda renklerini kaybedince her çiçek
Bir vuruşta bin kesen kolları kesilecek!

İşte rüzgârda uçan alevleriyle yer yer
Siyah ağaçlıklardan parladı meşaleler...
Dumanlı bir kızılık ormanı gölgeliyor
Şanlı esirleriyle Haramiler geliyor...

...Ağaçsız bir meydanda büyük kütükler yandı:
Haydutların karanlık yüzleri aydınlandı...
Küçük bir oda gibi yosunlanmış bir taş
Kendisine taht yapan Haramilerin Başı:
Bir şeyler mırıldandı bir şeyler emreyledi
Sonra boğuk bir sesle: Haydi kesiniz, dedi..
Haydutlar ağır ağır çekilirken geriye
Geniş yüksek bir gölge itildi ileriye...

Tunç bir çehre parladı alevin rüzgâriyle
 Yüksek gururlu alnı, geniş omuzlariyle
 Kolları kesilecek kahraman esirdir bu...
 Ne dudakları sarı, ne gözlerinde korku
 Bir demir heykel gibi öyle hissiz bekliyor...
 Nihayet hep kütükler olunca bir yığın kor:
 Haydutların içinden birisi ilerledi
 Kolların kesilecek haydi hazırlan dedi...
 Zulmette parıldadı çeliği bir baltanın
 Kuru bir ses duyuldu, sonra fışkıran kanın
 Damlaları ateşten yer yer duman çıkardı:
 Şimdi şanlı esirin yalnız bir kolu vardı...
 Ormanı baştan başa dolastı boğuk bir ses
 “Öteki kolu da kes! Öteki kolu da kes!..”
 Biraktuğı baltayı cellat alırken yerden,
 Meydana gölgeleri yakınlaşan göklerden:
 Haykırdı bir büyük şanlı mazinin yâdı
 Birden balta esirin elinde parıldadı!...

(Tüm Eserleri 1, Yayımlanmış Şiirler)

AĞA CAMİİ

Havsalam almıyordu bu hazin hali önce.
 Ah, ey zavallı cami, seni böyle görünce
 Dertli bir çocuk gibi imanıma bağlandım;
 Allahımın ismini daha çok candan andım.
 Ne kadar yabancısın böyle sokaklarda sen!
 Böyle sokaklarda ki, anası can verirken,
 Işıklı kahvelerde kendi öz evladı var...
 Böyle sokaklarda ki çamurlu kaldırımlar,
 En kirlenmiş bayrağın taşıyor gölgesini,
 Üstünde orospular yükseltiyor sesini.
 Burda bütün gözleri bir siyah el bağlıyor,
 Yalnız senin göğsünde büyük ruhun ağlıyor.
 Kendi elemim gibi anlıyorum ben bunu,
 Anlıyorum bu yerde azap çeken ruhunu
 Bu imansız muhitte öyle yalnızsın ki sen
 Bir teselli bulurdun ruhumu görebilsen!

Ey bu Caminin ruhu: Bize mucize göster
Mukaddes huzurunda el bağlamayan bu yer
Bir gün harap olmazsa Türkün kılıç kınıyla,
Baştan başa tutuşsun göklerin yangınıyla!

(*Tüm Eserleri 1, Yayınlanmış Şiirler*)

GÜNEŞİ İÇENLERİN TÜRKÜSÜ

Bu bir türkü:
toprak çanaklarda
güneşi içenlerin türküsü!
Bu bir örgü:
alev bir saç örgüsü
kıvranyor;
kanlı, kızıl bir meşale gibi yanıyor
esmer alınlarında
bakır ayakları çıplak kahramanların!
Ben de gördüm o kahramanları,
ben de sardım o örgüyü,
ben de onlarla
güneşe giden
köprüden
geçtim!
Ben de içtim toprak çanaklarda güneşi
Ben de söyledim o türküyü!

Yüreğimiz topraktan aldı hızını;
altın yeleli aslanların ağzım
yırarak
gerindik!
Sıçradık;
şimşekli rüzgâra bindik!
Kayalardan
kayalarla kopan kartallar
çırpıyor ışıktaki yıldızlanan kanatlarını.
Alev bilekli süvariler kamçılıyor
şaha kalkan atlarını!

**Akın var
güneşe akın!
Güneşi zaptedeceğiz
güneşin zaptı yakın!..**

Düşmesin bizimle yola:
evinde ağlayanların
göz yaşlarını
boynunda ağır bir
zincir
gibi taşıyanlar!
Bıraksın peşimizi
kendi yüreğinin kabuğunda yaşayanlar!
İşte:
şu güneşten
düşen
ateşte
milyonlarla kırmızı yürek yanıyor!

Sen de çıkar
göğsünün kafesinden yüreğini;
şu güneşten
düşen
ateşe fırlat;
yüreğini yüreklerimizin yanına kat!

**Akın var
güneşe akın!
Güneşi zaaptedeceğiz
güneşin zaptı yakın!..**

Biz topraktan, ateşten, sudan, demirden doğduk!
Güneşi emziriyor çocuklarımıza karımız,
toprak kokuyor bakır sakallarımız!
Neşemiz sıcak!
kan kadar sıcak,
delikanlıların rüyalarında yanan
o "an"
kadar sıcak

Merdivenlerimizin çengelini yıldızlara asarak,
ölülerimizin başlarına basarak
yükseliyoruz
güneşe doğru!
Ölenler
döğüşerek öldüler;
güneşe gömüldüler.
Vaktimiz yok onların matemini tutmaya!

Akın var
güneşe akın!
Güneşi zaaptedeceğiz
güneşin zaptı yakın!..

Üzümleri kan damlalı kırmızı bağlar tütüyor!
Kalın tuğla bacalar
kıvrılarak
ötüyor!
Haykırdı en önde giden,
emreden!
Bu ses!
Bu sesin kuvveti,
bu kuvvet
yaralı aç kurtların gözlerine perde
vuran,
onları oldukları yerde
durduran
kuvvet!

Emret ki ölelim
emret!
Güneşi içiyoruz sesinde!
Coşuyoruz,
coşuyor!..
Yangınlı ufukların dumanlı perdesinde
mızrakları göğü yırtan atlılar koşuyor!

Akın var
güneşe akın!
Güneşi zaaptedeceğiz
güneşin zaptı yakın!..

Toprak bakır
 gök bakır
 Haykır güneşi içenlerin türküsünü,
 Hay-kır
 Haykırılım!

1924 (Tüm Eserleri 1, 835 Satır)

SALKIMSÖĞÜT

Akıyordu su
 gösterip aynasında söğüt ağaçlarını.
 Salkımsöğütler yıkıyordu suda saçlarını!
 Yanan yalm kılıçları çarparak söğütlere
 koşuyordu kızıl atlılar güneşin battığı yere!
 Birden
 bire kuş gibi
 vurulmuş gibi
 kanadından
 Yaralı bir atlı yuvarlandı atından!
 Bağırmadı,
 gidenleri geri çağırmadı,
 baktı yalnız dolu gözlerle
 uzaklaşan atlıların parıldıyan nallarına!

Ah ne yazık!
 Ne yazık ki ona
 dört nal giden atların köpüklü boynuna bir daha
 yatmayacak,
 beyaz orduların ardında kılıç oynatmayacak!

Nal sesleri sönüyor perde perde,
 Atlılar kayboluyor güneşin battığı yerde!

**Atlılar atlılar kızıl atlılar,
 atları rüzgâr kanathılar!
 Atları rüzgâr kanat...
 Atları rüzgâr,
 Atları...
 At...**

Rüzgâr kanatlı atlılar gibi geçti hayat!

Akar suyun sesi dindi.

Gölgeler gölgelendi

renkler silindi

Siyah örtüler indi

mavi gözlerine

sarktı salkımsöğütler

sarı saçlarının

üzerine

Ağlama salkımsöğüt

ağlama,

Kara suyun aynasında el bağlama!

el bağlama!

ağlama

1928 (*Tüm Eserleri I*, 835 Satır)

ORKESTRA

Bana bak!

hey!

Avanak!

Elinden o zırlıtuı bıraksana!

Sana,

üç telinde üç sıska bülbül öten

üç telli saz

yaramaz!

Bana bak!

hey!

Avanak!

Üç telinde üç sıska bülbül öten

üç telli saz

dağlarla dalgalarla kütleleri

ileri

atlatamaz!

Coştu çalgıcı başı,
esiyor orkestram
dağlarla dalgalarla, dağ gibi dalgalarla, dalga gibi,
dağ-lar-la

1921 (*Tüm Eserleri I, 835 Satır*)

BAHRİ HAZER

Ufuklardan ufuklara
ordu ordu köpüklü mor dalgalar koşuyordu;
Hazer rüzgârların dilini konuşuyordu balam,
konuşup coşuyordu!
Kim demiş “çört vazmi!”
Hazer ölü bir göle benzer!
Uçsuz bucaksız başı boş tuzlu bir sudur Hazer!
Hazerde dost gezer, e...y!..
düşman gezer!

Dalga bir dağdır
kayık bir geyik!
Dalga bir kuyu
kayık bir kova!
Çıkıyor kayık
iniyor kayık,
devrilen
bir atın
sırtından inip.
şahlanan
bir ata
biniyor kayık!

Ve türkmen kayıkçı
dümenin yanında bağdaş kurup oturmuş.
Başında kocaman kara bir papak;
bu papak değil:
tüylü bir koyunu karnından yarıp
geçirmiş başına!
Koyunun tüyleri düşmüş kaşına!

Çıkıyor kayık
iniyor kayık

Ve kayıkçı
"Türkmenistanlı bir Buda heykeli" gibi
dümenin yanına bağdaş kurup oturmuş,
fakat, sanma ki Hazerin karşısında elpençe divan durmuş!
O bir Buda heykelinin
taştan sükûnu gibi kendinden emin
dümenin yanına bağdaş kurup oturmuş.

Bakmıyor
kayığa
sarılan
sulara!

Bakmıyor
çatlayıp
yarılan
sulara!

Çıkıyor kayık
iniyor kayık
devrilen
bir atın
sırtından inip

şahlanan
bir ata
biniyor kayık!

-Yaman esiyor be karayel yaman!
Sakın özünü Hazerin hilesinden aman!
Aman oyun oynamasın sana rüzgâr!

-Aldırma anam ne çıkar
ne çıkar
kudurtsun
karayel
suları,
Hazerde doğanın
Hazerdir mezarı!

Çıkıyor kayık
İniyor kayık
Çıkıyor kayık
iniyor ka...
Çık...
in...
çık..

1928 (*Tüm Eserleri I, 835 Satır*)

KEREM GİBİ

Hava kurşun gibi ağır!
Bağır
bağır
bağır
bağırıyorum.

Koşun
kurşun
erit-
-meğe
çağırıyorum...

O diyor ki bana:
-Sen kendi sesinle kül olursun ey!
Kerem
gibi
yana
yana...

"Deeeert
çok,
hemdert
yok"

Yürek-
-lerin
kulak-
-ları
sağır...

Hava kurşun gibi ağır"...

Ben diyorum ki ona:

-Kül olayım

Kerem

gibi

yana

yana.

Ben yanmasam

sen yanmasan

biz yanmasak

nasıl

çıkar

karan-

-lıklar

aydın-

-lığa...

Hava toprak gibi gebe.

Hava kurşun gibi ağır.

Bağır

bağır

bağır

bağırıyorum.

Koşun

kurşun

erit-

-meğe

çağırıyorum...

1930 Mayıs (Tüm Eserleri I, Sesini Kaybeden Şehir)

YALNAYAK

Kafamızda güneş

ateş

bir sarık.

Arık toprak

çıplak ayaklarımıza çarık.

İhtiyar katırından
daha ölü bir köylü
yanımızda,
yanımızda değil
yanan
kanımızda.

Omuz yamçısız
bilek kamçısız
atsız, arabasız
jandarmasız,
ayı ini köyler
balçık kasabalar
kel dağlar aştık.
İşte biz o diyarı böyle dolaştık!
Hasta öküzlerin
yaşlı gözlerinde
dinledik taşlı tarlaların sesini.
Gördük ki vermiyor
toprak artık altın başaklı nefesini
kara

sapanlara!
Rüyada gezer gibi gezmedik
Hayır,
bir çöplükten bir çöplüğe ulaştık.
İşte biz o diyarı böyle dolaştık.
Biz
biliriz

o memleket
neye hasret çeker.
Bu hasret
bir materyalist kafası kadar
çizgileşmiştir.

bu hasrette
madde var
madde!
*

Basık
suratı asık
evler

köstebek yolu sokakların üstünde
vermiş kafa kafaya

Cin gözlü
güvercin sözlü
abani sarıklılar
dükkânlara bağdaşmış.

Yarık
tabanı çarıklılar
önlerinde.

Yarma
bir jandarma
tarlada zina eden
bir çifti sürür.

Kahvede
piri mugan dede
sulanırken çırağa
“Lâhavle ve lâ” çekip derin derin
bu geçenlerin
suratına tükürür.

İşte şu
ekşimiş uyku kokan çömlek gibi şehrin
kara sevdası değil öyle romantik,
onun
ruhunun
iki kıvrak kelimelik
hasreti var:

BUHAR
ELEKTRİK!

*

Kör değilseniz eğer
görürsünüz ki
şu toprak yüzlü rençper
Kafkasta arta kalan
kalbur göğüslü oğlu
kel başlarında mültezimin
turnakları oyulu,
kızıyla
karısıyla
kağnısıyla

>>

son karış toprağına sarılmak,
ölse de burda onlarla ölmek
burda
onlarla
gömülmek
istiyor.

*

Dağların tarlaların özlediğı,
arzulu bir kadın gibi şehvetle gözlediğı
her turnağında 1.000 manda kuvveti
demirleşen
ve su çalkalar gibi toprağı eşen
ruhu buhar
makinalar!

*

Ey cam karınları
sarı
nargileler gibi horuldayan,
ey üç atlı yaylısının içinden
sağır
burunsuz
kör
köylülere

Pierre Loti ahı çekip geçen
ağız gemli
eli

kalemli
efendiler
Tatlı maval dinlemekten gayrı usandık.
Arık
hepinizin kafasına
şu
daaaaaank
desin:

Köylünün toprağa hasreti var,
toprağın hasreti
makinalar!

1922 (*Tüm Eserleri I, Varan 3*)

TARANTA - BABUYA BEŞİNCİ MEKTUP

Görmek
işitmek
duymak
düşünmek
ve konuşmak
koşmak alabildiğine
başı dolu
başı boş
koş -
- mak...

Hehehey TARANTA - BABU
hehehey
yaşamak ne güzel şey
anasını sattığımın
yaşamak ne güzel şey...

Düşün beni
Kollarım, senin üç çocuk doğurmuş
geniş kalçalarındayken...

Düşün sıcak...
Düşün kara bir taşla damlıyan
cırılçıplak
bir su sesini...

İsteddiğin yemişin
rengini, etini, adını düşün...

Gözdeki tadını düşün
kıpırmızı güneşin
yemyeşil otun
ve koskocaman
masmavi bir çiçek gibi açan
ay ışığının...

Düşün TARANTA - BABU!

İnsan oğlunun yüreği

kafası

kolu

yedi kat yerin altından

çekip çıkarıp

öyle ateş gözlü çelik allahlar yaratmış ki

kara toprağı bir yumrukta yere serebilir,

yılda bir veren nar

bin verebilir.

Ve dünya öyle büyük,

öyle güzel

öyle sonsuz ki deniz kıyıları

her gece hepimiz

yan yana uzanıp yaldızlı kumlara

yıldızlı suların

türküsünü dinleyebiliriz...

Yaşamak ne güzel şey

TARANTA - BABU

yaşamak ne güzel şey...

Anlıyarak bir usta kitap gibi

bir sevda şarkısı gibi duyup

bir çocuk gibi şaşarak

YAŞAMAK...

Yaşamak:

birer birer

ve hep beraber

ipekli bir kumaş dokur gibi...

Hep bir ağızdan

sevinçli bir destan

okur gibi

YAŞAMAK...

YAŞAMAK...

Ne acayip iştir ki

bu ne mene gidiştir ki TARANTA - BABU

bugün bu

"bu inanılmayacak kadar güzel"

bu anlatılamayacak kadar sevinçli şey:
böyle zor
bu kadar
dar
böyle kanlı
bu denli kepaze...

(Tüm Eserleri 3, Taranta Babu'ya Mektuplar)

SİMAVNA KADISI OĞLU
ŞEYH BEDREDDİN DESTANI'ndan

9.
Sıcaktı.
Sıcak.
Sapı kanlı, demiri kör bir bıçağı
sıcak.

Sıcaktı.
Bulutlar doluydular,
bulutlar boşanacak
boşanacaktı.
O, kımıldanmadan baktı,
kayalardan
iki gözü iki kartal gibi indi ovaya.
Orda en yumuşak, en sert
en tutumlu en cömert,
en
seven,
en büyük, en güzel kadın:
TOPRAK
nerdeyse doğuracak
doğuracaktı.

Sıcaktı.
Baktı Karaburun dağlarından O
baktı bu toprağın sonundaki ufka
çatarak kaşlarını:

Kırlarda çocuk başlarını
Kanlı gelincikler gibi koparıp
çırılçıplak çığlıkları sürükleyip peşinde
beş tuğlu bir yangın geliyordu karşıdan ufku sarıp.
Bu gelen

Şehzade Murattı.

Hükmü hümâyün sâdır olmuştu ki şehzade Muradın ismine
Aydın eline varıp
Bedreddin halifesi Mustafanın başına ine.

Sıcaktı.

Bedreddin halifesi mülhid Mustafa baktı,
baktı köylü Mustafa.

Baktı korkmadan

kızmadan

gülmeden.

Baktı dimdik

dosdoğru.

Baktı O.

En yumuşak, en sert
en tutumlu, en cömert,
en

seven,

en büyük, en güzel kadın:

TOPRAK

nerdeyse doğuracak
doğuracaktı.

Baktı.

Bedreddin yiğitleri kayalardan ufka baktılar.

Gitgide yaklaşıyordu bu toprağın sonu

fermanlı bir ölüm kuşunun kanatlarıyla.

Oysa ki onlar bu toprağı,

bu kayalardan bakanlar, onu,

üzümü, inciri, narı,

tüyleri baldan sarı,

sütleri baldan koyu davarları,

ince belli, aslan yeleli atlarıyla

duvarsız ve sınırsız

bir kardeş sofrası gibi açmıştılar.

Sıcaktı.

Baktı.

Bedreddin yiğitleri baktılar ufka..

En yumuşak, en sert

en tutumlu, en cömert,

en

seven,

en büyük, en güzel kadın:

TOPRAK

nerdeyse doğuracak

doğuracaktı.

Sıcaktı.

Bulutlar doluydular,

Nerdeyse tatlı bir söz gibi ilk damla düşecekti yere.

Birden -

- bire

kayalardan dökülür

gökten yağar

yerden biter gibi,

bu toprağın verdiği en son eser gibi

Bedreddin yiğitleri şehzade ordusunun karşısına

çıktılar.

Dikişsiz ak libaslı

baş açık

yalnayak ve yalın kılıçtılar.

Mübalaga cenk olundu.

Aydının Türk köylüleri,

Sakızlı Rum gemiciler,

Yahudi esnafları,

on bin mülhid yoldaşı Börklüce Mustafa'nın

düşman ormanına on bin balta gibi daldı.

Bayrakları al, yeşil,

kalkanları kakma, tolgası tunç

saflar

pâre pâre edildi ama,

boşanan yağmur içinde gün inerken akşama

on binler iki bin kaldı.

Hep bir ağızdan türkü söyleyip

hep beraber sulardan çekmek ağı,
demiri oya gibi işleyip hep beraber,
hep beraber sürebilmek toprağı,
ballı incirleri hep beraber yiyebilmek,
yârin yanağından gayrı her şeyde
her yerde
hep beraber!
diyebilmek
için
onbinler verdi sekiz binini...

Yenildiler.

Yenenler, yenilenlerin
dikişsiz, ak gömleğinde sildiler
kılıçlarının kanını.

Ve hep beraber söylenen bir türkû gibi
hep beraber kardeş elleriyle işlenen toprak
Edirne sarayında damızlanmış atların
eşildi nallarıyla.

Tarihsel, sosyal, ekonomik şartların
zarurî neticesi bu!
deme, bilirim!

O dediğin nesnenin önünde kafamla eğilirim.
Ama bu yürek
o, bu dilden anlamaz pek.
O, "hey gidi kambur felek,
hey gidi kahbe devran hey",
der.

Ve teker teker,
bir an içinde,
omuzlarında dilim dilim kırbaç izleri,
yüzleri kan içinde
geçer çıplak ayaklarıyla yüreğime basarak
geçer Aydın ellerinden Karaburun mağlûpları...

(Tüm Eserleri 3)

14.

Yağmur çiseliyor,
korkarak
yavaş sesle
bir ihanet konuşması gibi.

Yağmur çiseliyor,
beyaz ve çıplak mürted ayaklarının
ıslak ve karanlık toprağın üstünde koşması gibi.

Yağmur çiseliyor,
Serez'in esnaf çarşısında,
bir bakırcı dükkânının karşısında
Bedreddin'im bir ağaca asılı...

Yağmur çiseliyor,
Gecenin geç ve yıldızsız bir saatidir.
Ve yağmurda ıslanan
yapraksız bir dalda sallanan şeyhimin
çılçıplak etidir.

Yağmur çiseliyor,
Serez çarşısı dilsiz,
Serez çarşısı kör.
Havada konuşmamanın, görmemenin kahrolası hüznü
Ve Serez çarşısı kapatmış elleriyle yüzünü.

Yağmur çiseliyor.

(Tüm Eserleri 3)

FEVKALÂDE MEMNUNUM DÜNYAYA GELDİĞİME

Fevkalâde memnunum dünyaya geldiğime,
toprağını, aydınlığını, kavgasını ve ekmeğini seviyorum.
Kutrunun ölçüsünü santimine kadar bilmeme rağmen
ve meçhulüm değilken güneşin yanında oyuncaklığı
dünya, inanılmayacak kadar büyüktür benim için.

Dünyayı dolaşmak,
 görmediğim balıkları, yemişleri, yıldızları görmek isterdim.
 Halbuki ben
 yalnız yazılarda ve resimlerde yaptım Avrupa yolculuğumu.
 Mavi pulu Asya'da damgalanmış
     bir tek mektup bile almadım.
 Ben ve bizim mahalle bakkalı
 İkimiz de kuvvetle meçhulüz Amerika'da.
 Fakat ne zarar,
 Çin'den İspanya'ya, Ümit Burnu'ndan Alaska'ya kadar
 her mili bahride, her kilometrede dostum ve düşmanım var.
 Dostlar ki bir kerre bile selamlaşmadık
 aynı ekmek, aynı hürriyet, aynı hasret için ölebiliriz.
 Ve düşmanlar ki kanıma susamışlar
     kanlarına susamışım.
 Benim kuvvetim:
 bu büyük dünyada yalnız olmamaklığımdır.
 Dünya ve insanları yüreğimde sır
     ilmimde muamma değildirler.
 Ben kurtarıp kellemini nida ve sual işaretlerinden,
 büyük kavgada
     açık ve endişesiz
     girdim safıma.
 Ve dışında bu safın
     toprak ve sen
     bana kâfi gelmiyorsunuz.
 Halbuki sen harikulâde güzelsin
     toprak sıcak ve güzeldir.

(Tüm Eserleri 4, Dört Hapishaneden)

TÜRK KÖYLÜSÜ

Topraktan öğrenip
     kitapsız bilendir,
 Hoca Nasreddin gibi ağlayan
     Bayburtlu Zihni gibi gülendir,
 Ferhad'dır,
     Kerem'dir
     ve Keloğlan'dır.

Yol görünür onun garip serine,
 analar, babalar umudu keser.
 Kahbe felek ona eder oyunu.
 Çarşambayı sel alır,
 bir yâr sever
                     el alır,
 kanadı kırılır
                     çöllerde kalır,
 ölmeden mezara koyarlar onu.
 O, "Yunusu biçâredir,
                     baştan ayağa yâredir,"
 ağı içer su yerine.
 Fakat bir kerre bir dert anlayan düşmesin önlerine
 ve bir kerre vakterişip:
                     "–Gayrik, yeter!"
                     demesinler.
 Ve bir kerre dediler mi:
 "İsrafil surunu urur
                     mahlukat yerinden durur"
 toprağın nabızı başlar
                     onun nabızlarında atmaya.
 Ne kendi nefsinin korur
                     ne düşmanı kayırır,
 "dağları yırtıp ayırır,
 kayalar kesip yol eyler abıhayat akıtmaya..."

(Tüm Eserleri 4, Dört Hapishaneden)

BİR CEZAEVİNDE, TECRİTTEKİ ADAMIN MEKTUPLARI — 1

Senin adını
 kol saatımın kayışına turnağımla kazıdım.
 Malûm ya, bulunduğum yerde
 ne sapı sedefli bir çakı var,
 (bizlere âlâtı-katua verilmez),
 ne de başı bulutlarda bir çınar.
 Belki avluda bir ağaç bulunur ama
 gökyüzünü başımın üstünde görmek
                     bana yasak...

Burası benden başka kaç insanın evidir?
Bilmiyorum.

Ben bir başıma onlardan uzağım,
hep birlikte onlar benden uzak.
Bana kendimden başkasıyla konuşmak
yasak.

Ben de kendi kendimle konuşuyorum.
Fakat çok can sıkıcı bulduğumdan sohbetimi
şarkı söylüyorum karıcığım.

Hem, ne dersin,
o berbat, ayarsız sesim
öyle bir dokunuyor ki içime
yüreğim parçalanıyor.

Ve tıpkı o eski
acıklı hikâyelerdeki
yalnayak, karlı yollara düşmüş, yetim bir çocuk gibi bu yürek,
mavi gözleri ıslak
kırmızı, küçücük burnunu çekerek
senin bağrına sokulmak istiyor.
Yüzümü kızartmıyor benim
onun bu an
böyle zayıf
böyle hodbin
böyle sadece insan
oluşu.

Belki bu hâlin
fizyolojik, psikolojik filan izahı vardır.
Belki de sebep buna
bana aylardır
kendi sesimden başka insan sesi duyurmayan
bu demirli pencere
bu toprak testi
bu dört duvardır...

Saat beş, karıcığım,
Dışarda susuzluğu
acayip fısıltısı
toprak damı

Bu anda ne kavga, ne hürriyet, ne karım.
Toprak, güneş ve ben
Bahtıyarım...

(Tüm Eserleri 4, Dört Hapishaneden)

BİR AKŞAM ÜSTÜ

Bir akşam üstü
oturup
hapisane kapısında
rubailer okuduk Gazali'den:
"Gece
büyük lâciverdî bahçe.
Altın pırılularla devranı rakkaselerin.
Ve tahta kutularda upuzun yatan ölümler."

Bir gün eğer,
benden uzak,
karanlık bir yağmur gibi,
canını sıkarsa yaşamak
tekrar Gazali'yi oku.
Ve Pirâyende'm benim,
ben eminim
sen sadece merhamet duyacaksın
ölümün karşısında onun
ümitsiz yalnızlığı
ve muhteşem korkusuna.

Bir akar su getirsin Gazali'yi sana:
"– Toprak bir kâsedir
çömlekçinin rafında tâcılar,
ve zafer yazıları
yıkılmış duvarlarında Keyhüsrevin..."

Birikip sıçramalar.
Soğuk
sıcak
serin.

Ve büyük lâciverdî bahçede
başsız ve sonsuz
ve durup dinlenmeden
devranı rakkaselerin,...

Bilmiyorum, neden
aklımda hep
ilkönce senden duyduğum
Çankırlı bir cümle var:
“Pamukladı mıydı kavaklar
kiraz gelir ardından.”

Kavaklar pamukluyor Gazali’de,
fakat
görmüyor, üstat,
kirazın geldiğini.
Ölüme ibadeti bundandır.

Şeker Ali yukarda, koğuşta bağlama çalıyor.
Akşam.
Dışarda çocuklar bağrışıyorlar.
Çeşmeden akıyor su.
Ve jandarma karakolunun ışığında
akasyalara bağlı uç kurt yavrusu.
Açıldı demirlerin dışında
büyük, lâciverdî bahçem.
Aslolan hayattır...

Beni unutma Hatçem...

(Tüm Eserleri 4, Dört Hapishaneden)

YİRMİNCİ ASRA DAİR

–Uyumak şimdi,
uyanmak yüz yıl sonra, sevgilim...

–Hayır,
kendi asrım beni korkutmuyor
ben kaçak değilim.

Asrım sefil,
asrım yüz kızartıcı,
asrım cesur,
büyük
ve kahraman.

Dünyaya erken gelmişim diye kahretmedim hiçbir zaman.
Ben yirminci asırlıyım
ve bununla övünüyorum.
Bana yeter
yirminci asırda olduğum safta olmak
bizim tarafta olmak
ve dövmek yeni bir âlem için...

-Yüzyıl sonra, sevgilim...
-Hayır, herşeye rağmen daha evvel.
Ve ölen ve doğan
ve son gülenleri güzel gülecek olan yirminci asır
(benim şafak çığlıklarıyla sabaha eren müthiş gecem),
senin gözlerin gibi, Hatçem,
güneşli olacaktır...

12.11.1941 (Tüm Eserleri 4, Dört Hapishaneden)

FAKİR BİR ŞİMAL KİLİSESİNDE ŞEYTAN İLE RAHİBİN MACERASI

İlk önce yağmurla
sonra birdenbire açan güneşle başlamıştı sabah.
Henüz ıslaktı asfaltın solundaki tarla.
Harp esirleri çoktan iş başındaydılar.
Topraktan nefret duyarak
-halbuki köylüydü birçoğu-
turaşlı ve korkak
çapalıyorlardı patatesleri.
Suluboya, solgun resimleri hatırlatıyordu insana
köy kilisesinden gelen çan sesleri.

Pazardı.

Kilisede erkeklerin hepsi ihtiyardı

kadınların değil,

içlerinde büyük memeli kızlar,

ve sarı saçlarına ak düşmemiş anneler vardı.

Maviydi gözleri.

Başları önde,

kalın, kırmızı ve harap parmaklarına bakıyorlardı.

Terliydiler.

Haşlanmış lahanayla günlük kokuyordu.

Kürsüde muhterem peder

“beyannameyi” okuyordu,

–gözlerini gizleyerek.–

Renkliydi pencere camlarından biri.

Bu camdan içeri giren güneş

duruyordu genç bir kadının bembeyaz ensesinde

eski bir kan lekesi gibi.

Ve hiçbir zaman

doğurmamış olan

göğüssüz ve kalçasız bir Meryem’in kucağında bir çocuk:

başı öyle büyük

o kadar inceydi ki kıvrılmış bacakları

hazin ve korkunçtu.

Önlerinde kandil yanıyordu

eski

sert

ve boyalı tahtayı aydınlatıp...

İki adam boyundaydı tahta heykel.

Şeytan saklanmıştı arkasına

–kaşları çekik, sakalı sivri,

Mefistofeles olması muhtemel,–

ve âlim bir tebessümle

dinliyordu muhterem pederi.

“–Avrupa’nın bekası,

(okuyordu beyannameyi muhterem peder)

Avrupa’nın bekası için harbediyoruz.”

Dinliyordu Şeytan

sivri sakalında keder

ve âsi ve selîm aklına

dayanılmaz bir ağrı vermekteydi yalan.

Okuyordu rahip:

“-Avrupa milletleri el ele verip

harbediyoruz,

ve mutlak imha edeceğiz

medeniyet için tahripçi bir unsuru.”

Şeytan bir parça yana itti Meryem'in heykelini

ve havada sihirle efsun alâmetleri daireler çevirip

kaldırdı elini

rahibe doğru

-etsizdi, uzundu bu el,

hakikat gibi, kemikli ve kuru.-

Ve ne olduysa o anda oldu işte.

Renkli camın altındaki kadın

çırılçıplak göründü kırmızı güneşte.

Memeleri ağırdı

ve sarı ipek gibi parlıyordu karnının altında tüyler.

Düşürdü kâadı muhterem peder

ve Şeytan'ın iğvasıyla hakikati bağırdı:

“-Karşı koymak günü geldi en büyük tehlikeye.

Harbediyoruz,

fuhuşun bekası için,

kerhane kapıları kapanmasın diye.

Ve sen orda, arkada

içinde beyaz entarisinin

bir erkek çocuğu gibi duran,

sen orospu olacaksın kızım.

Sana firengi ve belsoğukluğu verecekler

büyük şehirlerimizden birinde.

Baban dönmeyecek,

Yatıyor şimdi yüzükoyun

çok uzak bir toprağın üzerinde.

Şimdi kan içindedir

etli kalın kulaklar

ve ince kollarının dolandığı boyun.

Yatığı yerde yalnız değil.

Hareketsiz duran tanklarla, terkedilmiş toplar sahada.”

Kendi sesinden ürkerék

sustu rahip.

>>

Orda, arkada, beyazlı kız ağlıyordu.

Kadife ceketli bir erkek

–İhtiyar orman bekçisi civar çiftliğin–
bir şeyler söylemek istedi.

Sivri sakalını kaşındı Şeytan,

rahibe: “Devam et,”– dedi.

Ve muhterem peder

başladı tekrar konuşmaya:

“–Harbediyoruz:

pazar ve mal nizamının bekası için.

Kömür, lastik ve kereste,

ve kendi değerinden fazla yaratan iş kuvveti

satılmalıdır.

Patiska, benzin

buğday, patates, domuz eti

ve taze gümrak bir sesin içindeki cennet

satılmalıdır.

Güneşli bahçesi ve resimli kitapları çocukluğun

ve ihtiyarlığın emniyeti

satılmalıdır.

Şan, şeref ve saadet,

ve

kuru kahve

topyekûn pazar malı olup

tartılıp, ölçülüp, biçilip satılmalıdır.

Harbediyoruz:

harbi bitirdiğimiz zaman

aç, işsiz ve sakat

–harp madalyasıyla fakat–

köprü altlarında yatılmalıdır...”

Yine sustu muhterem peder.

Şeytan emretti yine:

“–Naklet onun macerasını,

o ne idi, ne oldu, anlat...”

Ve anlattı rahip:

“–Onu hepiniz hatırlarsınız,

toprağın içindeki bir patates tohumu gibi

fakir,
çalışkan
ve neşesiz geçti çocukluğu.
Sonra uyandı birdenbire
on yedi yaşına doğru.

Yine fakirdi, çalışkandı.
Fakat aylarca gidip
bulutsuz bir denizde
altunda sönük yelkenlerin
sanki çok sıcak bir sabah ufukta apansızın
yeni bir dünya keşfeder gibi buldu neşeyi...
Mahallede sesi en güzel olan insandı
ve en güzel mandolin çalan.
Hattırlıyorsunuz değil mi
size doğru gelen dostluğunu kocaman, kırmızı elinin,
ve mavi kurdelesini

mandolininin?..
İçinizde kimin kalbini kırdı,
kime yalan söyledi,
sarhoş olduğu vaki midir,
ve kiminle dövüştü?

Çocuklara saygısını
ve ihtiyarlara şefkatini inkâr edebilir miyiz?
Belki biraz kalın kafalı
fakat kalbi bir balık yavrusu gibi temiz
onu geçen sene harbe gönderdik.
Şimdi gerilerinde cephenin
işgal altındaki bir köyün odasındadır.
Baygın bir kadının ırzına geçmekle meşgul
bir tahta masanın üzerinde.

Beli çıplak
pantolonu dizlerinde
başında miğfer
ve ayaklarında kısa, kalın çizmeler.
Yerde iki çocuk ölüsü yatıyordu
direkte bağlı bir erkek.

Dışarda yağmur yağıyor
ve uzaktan uzağa motor sesleri.
Kadını masadan yere iterek
doğrulup çekti pantolonunu...

Halbuki hepiniz hatırlarsınız onu,
 hatırlıyorsunuz değil mi
 size doğru gelen dostluğunu kocaman, kırmızı elinin
 ve mavi kurdelesini
 mandolininin?”

Yine birdenbire sustu muhterem peder.
 (Susabilmek bir hünerdir
 insanın ağzından çıkan sözler
 kendisine ait olmazsa.)
 Fakat tahta Meryem'in arkasından
 yine emretti Şeytan:
 “-Rahip, devam et,”- dedi.

Ve devam etti rahip:
 “-Harbediyoruz.
 Çalıştırılan insan yığınları
 birbirine devrederek zinciri,
 karanlık ve ağır,
 beton künklerin içinde akmalıdır.
 Ve sen kocakarı
 -ön safta, solda, diz çöküp
 yüzü eski bir kâat gibi buruşuk olan-
 seni temin ederim ki
 kilise kapısında oynayan torunun
 -beş yaşında
 başı altın bir top gibi yuvarlak-
 dedesi,
 senin kocan,
 babası,
 senin oğlun
 ve komşuların gibi
 kömür ocaklarında çalışacak.

Hiçbir şeyi
 ümit etmemeyi
 öğreysin.

Bu maksatla
 uçuyor bombardıman birliklerimiz
 tasavvur edilmeyecek kadar çok ölüm taşıyıp
 iki gergin kanatla.

Ve motorlarına benzinle beraber

belki bir parça keder dolarak
(öldürenlerde tevehhüm edilen keder gibi bir şey),
uçuyor av kuvvetleri himayesinde olarak
bombardıman birliklerimiz
birbiri ardından giden dalgalar halinde...

Harbediyoruz:

öldürdüklerimizin sayısı
-bizden ve onlardan
aralarında meme çocukları da var-
şimdilik
beş altı milyon kadar.

Harbediyoruz:

Kundak bezinin çeşidiyle belli olmalı herkesin yeri.

Harbediyoruz:

parlasın ebediyen diye sabah güneşlerinde
hapisane demirleri..."

Hakikat çok taraflıdır.

Fakir bir Şimal kilisesinde

-Şeytan'ın iğvasıyla da olsa-
fakir bir papaz
onu o kadar uzun anlatamaz.

İnzibat kuvvetleri aldı haberi

-kadife ceketli orman bekçisinden-
gelip indirdiler kürsüden muhterem pederi.

Ve asfalt yolun üzerinde

arasında silahlı iki adamın
giderken muhterem peder

Şeytan baktı arkasından:

çekik kaşlarında ümit
ve sivri sakalında keder.

12.9.1941 (Tüm Eserleri 4, Dört Hapishaneden)

26 AĞUSTOS GECESİNDE SAATLAR
İKİ OTUZDAN BEŞ OTUZA KADAR
VE
İZMİR RIHTIMINDAN AKDENİZ'E BAKAN NEFER

Saat 2.30.

Kocatepe yanık ve ihtiyar bir bayırdır,
ne ağaç, ne kuş sesi,
ne toprak kokusu vardır.
Gündüz güneşin,
gece yıldızların altında kayalardır.
Ve şimdi gece olduğu için
ve dünya karanlıkta daha bizim,
daha yakın,
daha küçük kaldığı için
ve bu vakitlerde topraktan ve yürekten
evimize, aşkımıza ve kendimize dair
sesler geldiği için
kayalıklarda şayak kalpaklı nöbetçi
oksayarak gülümseyen bıyığını
seyrediyordu Kocatepe'den
dünyanın en yıldızlı karanlığını.

Düşman üç saatlik yerdedir
ve Hıdırlık tepesi olmasa
Afyonkarahisar şehrinin ışıkları gözükecek.
Kuzeydoğuda Güzelim dağları
ve dağlarda tek tek
ateşler yanıyor.
Ovada Akarçay bir pırıltı halinde
ve şayak kalpaklı nöbetçinin hayalinde
şimdi yalnız suların yaptığı bir yolculuk var:
Akarçay belki bir akar su,
belki bir ırmak,
belki küçücük bir nehirdir
Akarçay Dereboğazı'nda değirmenleri çevirip
ve kılçıksız yılan balıklarıyla
Yedişehitler kayasının gölgesine girip çıkar.

Kocatepe'den Afyon ovasına atlıyacaktı.

Saat 3.30.

Halimur - Ayvalı hattı üzerinde
manga mevziindedir.

İzmirli Ali Onbaşı
(Kendisi tornacıdır)
karanlıkta gözyordamıyla
sanki onları bir daha görmeyecekmiş gibi
baktı manga efradına birer birer:
Sağda birinci nefer
sarışındı.

İkinci esmer.
Üçüncü kekemeydi
fakat bölükte
yoktu onun üstüne şarkı söyleyen.
Dördüncünün yine mutlak bulamaç istiyordu canı.
Beşinci, vuracaktı amcasını vurarı
tezkere alıp Urfa'ya girdiği akşam.

Altıncı,
inanılmayacak kadar büyük ayaklı bir adam,
memlekette toprağını ve tek öküzünü
ihtiyar bir muhacir karısına bıraktığı için
kardeşleri onu malikemeye verdiler
ve bölükte arkadaşlarının yerine nöbete kalktığı için
ona "Deli Erzurumlu" derdiler.

Yedinci Mehmet oğlu Osman'dı.
Çanakkale'de, İnönü'nde, Sakarya'da yaralandı
ve gözünü kırpmadan
daha bir hayli yara alabilir,
yine de dimdik ayakta kalabilir.
Sekizinci

İbrahim
korkmayacaktı bu kadar
bembeyaz dişleri böyle tıkırdayıp
birbirine böyle vurmasalar.
Ve İzmirli Ali Onbaşı biliyordu ki:
tavşan korktuğu için kaçmaz
kaçtığı için korkar.

Saat: 4

Ağzıkara-Söğütlüdere mıntıkası.
On ikinci Piyade Fırkası.
Gözler karanlıkta, uzakta.
Eller yakında, mekanizmalar üzerinde.
Herkes yerli yerinde.
Tabur imamı,
mevzideki biricik silahsız adam:
ölülerin adamı,
kırk bir söğüt dah dikerek kibleye doğru,
durdy boyun büküp
el kavuşturup
sabah namazına.
İçi rahattır.
Cennet, ebedî bir istirahatı.
Ve yenilseler de, yenseler de âdâyı,
meydânı gazadan o kendi elleriyle verecektir
Cenâbı rabbülâlemîne şühedâyı.

Saat: 4.45.

Sandıklı civarı.
Köyler.
Sarkık, siyah bıyıklı süvari,
çınar dibinde, beygirinin yanında duruyordu.
Çukurova beygiri
kuyruğunu karanlığa vuruyordu:
dizkapaklarında kan,
kantarmasında köpük...

İkinci Süvari Fırkası'ndan Dördüncü Bölük,
atları, kılıçları ve insanlarıyla havayı kokluyor.
Geride, köylerde bir horoz öttü.
Ve sarkık, siyah bıyıklı süvari
ellerinin tersiyle yüzünü örttü.
Karşı dağlar ardında, düşman elinde kalan
bir başka horoz vardır:
baltaibik, sütbeyaz bir Denizli horozu.
Düşmanlar her hal onu çoktan kesip
çorbasını yapmışlardır.

Saat beşe on var.

Kırk dakika sonra şafak

sökecek.

“Korkma sönmez bu şafaklarda yüzen al sancak”.

Tınaztepe'ye karşı Kömürtepe güneyinde,

On beşinci Piyade Fırkası'ndan iki ihtiyat zabiti

ve onların genci, uzununu,

Darülmuallimin mezunu

Nureddin Eşfak,

mavzer tabancasının emniyetiyle oynıyarak

konuşuyor:

–Bizim İstiklâl Marşı'nda aksıyan bir taraf var,

bilmem ki, nasıl anlatsam,

Âkif, inanmış adam,

Fakat onun, ben,

inandıklarının hepsine inanmıyorum.

Meselâ, bakın

“Gelecektir sana vadettiği günler Hakkın.”

Hayır,

gelecek günler için

gökten âyet inmedi bize.

Onu biz, kendimiz

vadettik kendimize.

Bir şarkı istiyorum

zaferden sonrasına dair.

“Kim bilir belki yarın...”

Saat beşe beş var.

Dağlar aydınlanıyor.

Bir yerlerde bir şeyler yanıyor.

Gün ağardı ağaracak.

Kokusu tütmeğe başladı:

Anadolu toprağı uyanıyor.

Ve bu anda, kalbi bir şahan gibi göklere salıp

ve pırıltılar görüp

ve çok uzak

çok uzak bir yerlere çağırın sesler duyarak

bir müthiş ve mukaddes mâcerada,
ön safta, en ön sırada,
şahlanıp ölesi geliyordu insanın.
Topçu evvel mülâzimi Hasan'ın

yaşı yirmi birdi.

Kumral başını gökyüzüne çevirdi,

kalktı ayağa.

Baktı, yıldızları ağaran muazzam karanlığa.
Şimdi bir hamlede o kadar büyük.

öyle şöhretli işler yapmak istiyordu ki
bütün ömrünü ve hâtırasını
ve yedi buçukluk bataryasını
ağlanacak kadar küçük buluyordu.

Yüzbaşı sordu:

–Saat kaç?

–Beş.

–Yarım saat sonra demek...

98956 tüfek

ve şoför Ahmet'in üç numrolu kamyonetinden
yedi buçukluk şnayderlere, on beşlik obüslere kadar,
bütün âletleriyle
ve vatan uğrunda,
yani, toprak ve hürriyet için ölebilmek kabiliyetleriyle
Birinci ve İkinci Ordu'lar
baskına hazır dılar.

Alaca karanlıkta, bir çınar dibinde,
beygirinin yanında duran
sarkık, siyah bıyıklı süvari
kısa çizmeleriyle atladı atına.

Nureddin Eşfak

baktı saatına:

–Beş otuz...

Ve başladı topçu ateşiyle
ve fecirle birlikte büyük taarruz...

Sonra.

Sonra, düşmanın müstahkem cepheleri düştü.

Bunlar:

Karahisar güneyinde 50

ve doğusunda 20-30 kilometredeydiler.

Sonra.

Sonra, düşman ordusu kuvâyi külliyesini ihâta ettik

Aslıhanlar civarında

30 Ağustos'a kadar.

Sonra.

Sonra, 30 Ağustosta düşman kuvâyi külliyesi imha ve
esir olundu.

Esirler arasında General Trikopis:

alaturka sopa yemiş bir temiz

ve sırmaları kopuk firenk uşağı...

Yaralı bir düşman ölüsüne takıldı Nureddin Eşfak'ın ayağı.

Nureddin dedi ki: "Teselyalı Çoban Mihail,"

Nureddin dedi ki: "Seni biz değil,

buraya gönderenler öldürdü seni..."

Sonra.

Sonra, 31 Ağustos günü

ordularımız İzmir'e doğru yürürken

serseri bir kurşunla vurulan

Deli Erzurumluydu.

Devrildi.

Kürek kemikleri altında toprağı duydu.

Baktı yukarı,

baktı karşıya.

Gözleri hayretle yandılar:

önünde, sırtüstü, yan yana yatan postalları

her seferkinden kocamandılar.

Ve bu postallar daha bir hayli zaman

üzerlerinden atlayıp geçen arkadaşların arkasından

seyredip güneşli gökyüzünü

ihtiyar bir muhacir karısını düşündüler.

Sonra.

Sonra, sarsılıp ayrıldılar birbirlerinden
ve Deli Erzurumlu ölürken kederinden
yüzlerini toprağa döndüler.

Solda, ilerdeydi Ali Onbaşı,
Kan içindeydi yüzü gözü.
Bir süvari takımı geçti yanından dörtнала.
Kaçanı kovalamıyordu yalnız
ulaşmak da istiyordu bir yerlere
ve sadece kahretmiyor
yaratıyordu da.
Ve kılıçların,
nalların,
ellerin
ve gözlerin pırıltısı
ardarda çakan aydınlık bir bütündü.

Ali Onbaşı bir şimşek hızıyla düşündü
ve şu türküyü duydu:

“Dörtнала gelip uzak Asya’dan
Akdeniz’e bir kısrak başı gibi uzanan
bu memleket bizim.

Bilekler kan içinde, dişler kenetli, ayaklar çıplak
ve ipek bir halıya benziyen toprak,
bu cehennem, bu cennet bizim.

Kapansın el kapıları, bir daha açılmasın.
yok edin insanın insana kulluğunu,
bu dâvet bizim.

Yaşamak bir ağaç gibi tek ve hür
Ve bir orman gibi kardeşçesine
bu hasret bizim...”

Sonra.

Sonra, 9 Eylülde İzmir’e girdik
ve Kayserili bir nefer
yanan şehrin kızılıstısı içinde gelip

Ölümü, ömrün kısalığını tatlı bir kederle düşünerek
şarap içmek lâle bahçesinde, ayın altında...
Bu tatlı keder doğduk doğalı nasibolmadı bize:
bir kenar mahallede, simsiyah bir evde, zemin katında...

*

Ömür gelip geçiyor, vakti ganimet bil uyanılmaz uykulara var-
madan:
yâkut şarabı billûr kadehe doldur, seher vaktidir ey delikanlı
uyan...
Perdesiz, buz gibi odasında uyandı delikanlı,
gecikmeyi affetmeyen fabrikanın canavar düdüğüydü uğulda-
yan...

(Tüm Eserleri 5)

KIZÇOCUĞU

Kapıları çalan benim
kapıları birer birer.
Gözünüze görünemem
göze görünmez ölümler.

Hiroşima'da öleli,
oluyor bir on yıl kadar.
Yedi yaşında bir kızım,
büyümez ölü çocuklar.

Saçlarım tutuştu önce,
gözlerim yandı kavruldu.
Bir avuç kül oluverdim,
külüm havaya savruldu.

Benim sizden kendim için
hiç bir şey istediğim yok.
Şeker bile yiyemez ki
kâat gibi yanan çocuk.

Çalıyorum kapınızı
teyze, amca, bir imza ver.
Çocuklar öldürülmesin
şeker de yiyebilsinler.

1956 (Tüm Eserleri 5, Yeni Şiirler)

KAVAK

Ağaç gece seyretilir.
Suda gümüşten servidir
İstanbul Nedim için.

Ak bedenli gelinleri,
Melûl mahzun kayınları
Sever Riyazanlı Yesenin

Bende bir kavak ürperir,
Nerde olsam sesi gelir
Muhacirliğimden beri.

Her ağaç gibi kavak da
Ömrünce durur ayakta
Gözler durur birşeyleri.

Gözler şose boylarını,
Anadolu köylerini
Sarı sıcak yaz gününde.

Beni de gözledi kavak,
Geceleri haykırarak
Hapishanenin önünde.

Şâhit ayıplarımıza,
Şâhit kayıplarımıza,
Umudumuzun şâhidi.

Şahit bitlenişimize,
Topraktaki işimize,
Hey gidi kavak, hey gidi.

Kavaklarını öğmekten,
Kuru kuruya sevmekten
Ne çıkar ki memleketim!

Kara toprağa eğilip,
Yüzümün terini silip
Bir tek kavak dikemedim.

1956 (Tüm Eserleri 5, Yeni Şiirler)

KARLI KAYIN ORMANINDA

Karlı kayın ormanında
Yürüyorum geceleyin.
Efkârlıyım, efkârlıyım,
Elini ver, nerde elin?

Ay ışığı renginde kar,
Gece çizmelerim ağır,
İçimde çalınan ılık
Beni nereye çağırır?

Memleket mi, yıldızlar mı,
Gençliğim mi daha uzak?
Kayınların arasında
Bir pencere, sarı, sıcak.

Ben ordan geçerken biri:
"Amca dese, gir içeri."
Girip yerden selamlasam
Hane içindekileri.

Eski takvim hesabiyle
Bu sabah başladı bahar.
Geri geldi Memed'ime
Yolladığım oyuncaklar.

Kurulmamış zembereği
Küskün duruyor kamyonet,
Yüzdüremedi leğende
Beyaz kotrasını Memet.

Kar tertemiz, kar kabarık,
Yürüyorum yumuşacık.
Dün gece on bir buçukta
Ölmüş Berut, tanışırdık.

Bende boz bir halısı var
Bir de kitabı, imzalı.
Elden ele geçer kitap
Daha yüzyıl yaşar halı.

Yedi tepeli şehrimde
Bıraktım gonca gülümü
Ne ölümden korkmak ayıp
Ne de düşünmek ölümü.

En acayip gücümüzdür,
Kahramanlıktır yaşamak:
Öleceğimizi bilip
Öleceğimizi mutlak.

Memleket mi daha uzak,
Gençliğim mi, yıldızlar mı?
Bayramoğlu, Bayramoğlu
Ölümden öte köy var mı?

Geceleyin, karlı kayın
Ormanında yürüyorum.
Karanlıkta etrafımı
Gündüz gibi görüyorum.

Şimdi şurdan saptım mıydı
Şose, tirenyolu, ova,
Yirmi beş kilometreden
Pırl pırlıdır Moskova...

*14 Mart 1956, Moskova, Peredelkino
(Tüm Eserleri 5, Yeni Şiirler)*

DİKİLİ TAŞLAR

Düştük Varna'dan, bre dilber aman, Sofya yoluna,
Yol boyu ceviz.
Kokusu kına, kokusu yeşil.
Yol ceviz değil, bre dilber aman, biz cevizdeyiz.
Yolda rastladık Ölen Kayalar Mezarlığı'na.
Vardık yanına.
Yüce mezarlık.
Taşlar, dağılmış cesettir, yatar,
Taşlar, dikilmiş durur ayakta,
çürür ayakta,
yüreklerini yel oyar gider.
Bir böyle keder, bre şahin aman, ben bilirim ben.
Bu nasıl keder!
Kımıldamadan toz toprak olmak...
Bir acı firak, bir kara duman, bre şahin aman.
Bu nasıl kader!
Bir böyle keder,
böylesi, gülüm,
bir bana malûm...

6 Haziran 1957, Varna
(Tüm Eserleri 5, Yeni Şiirler)

CEVİZ AĞACI

Başım köpük köpük bulut, içim dışım deniz,
ben bir ceviz ağacıym Gülhane Parkı'nda,
budak budak, şerham şerham ihtiyar bir ceviz...
Ne sen bunun farkındasın, ne polis farkında.

Ben bir ceviz ağacıym Gülhane Parkı'nda.
Yapraklarım suda balık gibi kıvıl kıvıl.
Yapraklarım ipek mendil gibi tiril tiril,
koparıver, gözlerinin, gülüm, yaşını sil.
Yapraklarım ellerimdir, tam yüz bin elim var.
Yüz bin elle dokunurum sana, İstanbul'a.
Yapraklarım gözlerimdir, şaşarak bakarım.

Yüz bin gözle seyredirim seni, İstanbul'u.
Yüz bin yürek gibi çarpar, çarpar yapraklarım.

Ben bir ceviz ağacıym Gülhane Parkı'nda.
Ne sen bunun farkındasın, ne polis farkında.

Balçık, 1957, 1 Temmuz
(Tüm Eserleri 5, Yeni Şiirler)

SEBASTİAN BAH'IN 1 NUMARALI DOMİNÖR KONÇERTOSU

Güz sabahı üzüm bağında
sıra sıra, büklüm büklüm kütüklerin tekrarı,
kütüklerde salkımların,
salkımlarda tanelerin,
tanelerde aydınlığın.

Geceleyin çok büyük, çok beyaz evde
her birinde ayrı ışık
pencerelerin tekrarı.

Yağan bütün yağmurların tekrarı,
toprağa, ağaca, denize,
elime, yüzüme, gözüme
ve camda ezilen damlalar.

Günlerimin tekrarı,
birbirine benzeyen,
benzemeyen günlerimin.

Örülen örgüdeki tekrar,
yıldızlı gökyüzündeki tekrar,
ve bütün dillerde "seviyorum"un tekrarı,
ve yapraklarda ağacın tekrarı,
ve her ölüm döşeğinde acısı tez biten
yaşamının.

Yağan kardaki tekrar,
incecikten yağan karda,
lapa lapa yağan karda,
buram buram yağan karda,
esen tipide savrularak
ve yolumu kesen kardaki tekrar.

Çocuklar koşuyor avluda,
avluda koşuyor çocuklar.
İhtiyar bir kadın geçiyor sokaktan,
sokaktan ihtiyar bir kadın geçiyor,
geçiyor sokaktan ihtiyar bir kadın.

Geceleyin çok büyük, çok beyaz evde
her birinde ayrı ışık
pencerelerin tekrarı.

Salkımlarda tanelerin,
tanelerde aydınlığın

Yürümek iyiye, haklıya, doğruya
dövüşmek yolunda iyinin, haklının, doğrunun
zaptetmek iyiyi, haklıyı, doğruyu.

Sessiz gözyaşın ve gülümsemen, gülüm,
hıçkırıkların ve kahkahan, gülüm,
pırıl pırıl beyaz dişli kahkahanın tekrarı.

Güz sabahı üzüm bağında
sıra sıra, büklüm büklüm kütüklerin tekrarı
kütüklerde salkımların
salkımlarda tanelerin
tanelerde aydınlığın
aydınlıkta yüreğimin.

Tekrardaki mucize gülüm,
tekrarın tekrarsızlığı...

23 Şubat 1958, Varşova
(Tüm Eserleri 5, Yeni Şiirler)

MASALLARIN MASALI

Su başında durmuşuz
 çınarla ben.
 Suda suretimiz çıkıyor
 çınarla benim.
 Suyun şavkı vuruyor bize,
 çınarla bana.
 Su başında durmuşuz
 çınarla ben, bir de kedi.
 Suda suretimiz çıkıyor
 çınarla benim bir de kedinin,
 Suyun şavkı vuruyor bize
 çınara, bana, bir de kediye.

Su başında durmuşuz,
 çınar, ben, kedi bir de güneş.
 Suda suretimiz çıkıyor
 çınarın, benim, kedinin, bir de güneşin.
 Suyun şavkı vuruyor bize
 çınara, bana, kediye, bir de güneşe.

Su başında durmuşuz
 çınar, ben, kedi, güneş, bir de ömrümüz.
 Suda suretimiz çıkıyor
 çınarın, benim, kedinin, güneşin bir de ömrümüzün.
 Suyun şavkı vuruyor bize
 çınara, bana, kediye, güneşe, bir de ömrümüze.

Su başında durmuşuz.
 Önce kedi gidecek
 kaybolacak suda sureti.
 Sonra ben gideceğim
 kaybolacak suda suretim.
 Sonra çınar gidecek
 kaybolacak suda sureti.
 Sonra su gidecek
 güneş kalacak,
 sonra o da gidecek.

Su başında durmuşuz
çınar, ben, kedi, güneş, bir de ömrümüz.
Su serin,
çınar ulu,
ben şiir yazıyorum,
kedi uyukluyor,
güneş sıcak,
çok şükür yaşıyoruz.

Suyun şavkı vuruyor bize
çınara, bana, kediye, güneşe, bir de ömrümüze

*7 Mart 1958 Varşova-Şvıder
(Tüm Eserleri 5, Yeni Şiirler)*

SLAVYA KAHVESİNDE ŞAİR DOSTUM TAVFER'LE YARENLİK

Slavya kahvesinde dostum Tavfer'le
Viltava suyuna karşı oturup
tatlı tatlı yarenliği severim
hele sabahları, hele baharda.

Hele sabahları, hele baharda
konuşurken dalar dalar gideriz,
bir yitirir, bir buluruz birbirimizi.

Hele sabahları, hele baharda
Pırağ şehri yaldızlı bir dumandır
ve kızıl, kocaman bir elma gibi
Nezval geçer taze çıkmış kabrinden
paramparça yüreği de elinde
ve Orhan Veli'yle karşılaşırılar
Urumeli Hisarı'ndan gelir o
ve telli kavağa benzer Orhan'ım
yüreceği delik deşik onun da.

Biz de aynı loncadanız biliriz, Tavfer
zanaatların en kanlısı şairlik
sırların sırrını öğrenmek için
yüreğini yiyeceksin, yedireceksin.

Pırag şehri yaldızlı bir dumandır.
Viltava suyunun köpüklerine
martı kuşlarıyla gelir İstanbul.

Lejyonerler Köprüsü'ne gidelim Tavfer,
martı kuşlarına ekmek verelim.

26 Nisan 1958, Pırag
(Tüm Eserleri 5, Yeni Şiirler)

TUNA ÜSTÜNE SÖYLENMIŞTİR

Gökte bulut yok
söğütler yağmurlu
Tuna'ya rastladım
akıyor çamurlu çamurlu
Hey Hikmet'in oğlu, Hikmet'in oğlu
Tuna'nın suyu olaydın
Karaorman'dan geleydin
Karadeniz'e döküleydin
mavileşeydin mavileşeydin mavileşeydin
geçeydin Boğaziçi'nden
başında İstanbul havası
çarpaydın Kadıköy iskelesine
çarpaydın çırpımaydın
vapura binerken Memet'le anası.

Viyana dolayları, 1 Haziran 1958
(Tüm Eserleri 5, Yeni Şiirler)

VERANIN UYKUDAN UYANIŞI

İskemleler ayakta uyuyor
masa da öyle
serilmiş yatıyor sırtüstü kilim
yummuş nakışlarını
ayna uyuyor
pencerelerin sımsıkı kapalı gözleri
uyuyor sarkıtmış boşluğa bacaklarını balkon
karşı damda bacalar uyuyor
kaldırımında akasyalar da öyle
bulut uyuyor
göğsünde yıldızıyla
evin içinde dışında uykuda aydınlık

uyandın gülüm
iskemleler uyandı
köşeden köşeye koşuştular
masa da öyle
doğrulup oturdu kilim
nakışları açıldı katmer katmer
ayna seher vakti gölü gibi uyandı
açtı kocaman mavi gözlerini pencereler
uyandı balkon
toparladı bacaklarını boşluktan
tüttü karşı damda bacalar
kaldırımında akasyalar ötüştü
bulut uyandı
attı göğsündeki yıldızı odamıza
evin içinde dışında uyandı aydınlık
doldu saçlarına senin
dolandı çıplak beline ak ayaklarına senin.

Mayıs 1960, Moskova
(*Tüm Eserleri 5, Yeni Şiirler*)

OTOBİYOGRAFİ

1902'de doğdum
 doğduğum şehre dönmedim bir daha
 geriye dönmeyi sevmem
 üç yaşında Halep'te paşa torunluğu ettim
 on dokuzumda Moskova Komünist Üniversite öğrenciliği
 kırk dokuzumda yine Moskova'da Tseka-Parti konukluğu
 ve on dördümden beri şairlik ederim

kimi insan otların kimi insan balıkların çeşidini bilir
 ben ayrılıkların
 kimi insan ezbere sayar yıldızların adını
 ben hasretlerin
 hapislerde de yattım büyük otellerde de
 açlık çektim açlık gırevi de içinde ve tatmadığım yemek
 yok gibidir

otuzumda asılmamı istediler
 kırk sekizimde Barış madalyasının bana verilmesini
 verdiler de
 otuz altımda yarım yılda geçtim dört metre kare betonu
 elli dokuzumda on sekiz saatta uçtum Pırag'dan Havana'ya

Lenin'i görmedim nöbet tuttum tabutunun başında 924'de
 961'de ziyaret ettim anıtkabri kitaplarıdır
 partimden koparmağa yeltendiler beni
 sökmedi
 yıkılan putların altında da ezilmedim

951'de bir denizde genç bir arkadaşla yürüdüm üstüne ölümün
 52'de çatlak bir yürekle dört ay sırtüstü bekledim ölümü

sevdiğim kadınları deli gibi kıskandım
 şu kadarcık haset etmedim Şarlo'ya bile
 aldattım kadınlarımı
 konuşmadım arkasından dostlarımın
 içtim ama akşamcı olmadım

hep alınımın teriyle çıkardım ekmek paramı ne mutlu bana
başkasının hesabına utandım yalan söyledim
yalan söyledim başkasını üzmemek için
ama durup dururken de yalan söyledim.

bindim tirene uçağa otomobile
çoğunluk binemiyor
operaya gittim
çoğunluk gidemiyor adını bile duymamış operanın
çoğunluğun gittiği kimi yerlere de ben gitmedim 21'den beri
camiye kiliseye tapınağa havraya büyücüye
ama kahve falına baktırdığım oldu
yazılarım otuz kırk dilde basılır
Türkiyemde Türkçemle yasak

kansere yakalanmadım daha
yakalanmam da şart değil
başbakan filan olacağım yok
meraklısı da değilim bu işin
bir de harbe girmedim
sığınaklara da inmedim gece yaruları
yollara da düşmedim pike yapan uçakların altında
ama sevdalandım altmışıma yakın
sözün kıyası yoldaşlar
bugün Berlin'de kederden gebermekte olsam da
insanca yaşadım diyebilirim

ve daha ne kadar yaşarım
başımdan neler geçer daha
kim bilir.

*Bu otobiyografi 1961 yılı 11 Eylül'ünde
Doğu Berlin'de yazıldı.
(Tüm Eserleri 5, Yeni Şiirler)*

SAMAN SARISI

Vera Tulyakova'ya derin saygılarımla

I

Seher vakti habersizce girdi gara ekspres
kar içindeydi
ben paltomun yakasını kaldırmış perondaydım
peronda benden başka da kimseler yoktu
durdur önümde yataklı vagonun pencerelerinden biri
perdesi aralıktı
genç bir kadın uyuyordu alacakaranlıkta alt ranzada
saçları saman sarısı kirpikleri mavi
kırmızı dolgun dudaklarıysa şımarık ve somurtkandı
üst ranzada uyuyanı göremedim
habersizce usulcacık çıktı gardan ekspres
bilmiyorum nerden gelip nereye gittiğini
baktım arkasından
üst ranzada ben uyuyorum

Varşova'da Biristol Oteli'nde
yıllardır böyle derin uykulara dalmışlığım yoktu
oysa karyolam tahtaydı dardı
genç bir kadın uyuyor başka bir karyolada
saçları saman sarısı kirpikleri mavi
ak boynu uzundu yuvarlaktu
yıllardır böyle derin uykulara dalmışlığı yoktu
oysa karyolası tahtaydı dardı
vakit hızla ilerliyordu yaklaşıyorduk gece yarısına
yıllardır böyle derin uykulara dalmışlığımız yoktu
oysa karyolalar tahtaydı dardı
iniorum merdivenleri dördüncü kattan
asansör bozulmuş yine
aynaların içinde iniorum merdivenleri
belki yirmi yaşındayım belki yüz yaşındayım
vakit hızla ilerliyordu yaklaşıyorduk gece yarısına
üçüncü katta bir kapının ötesinde bir kadın gülüyor sağ elimde
kederli bir gül açıldı ağır ağır
Kübalı bir balerinle karşılaştım ikinci katta karlı pencerelerde
taze esmer bir yalaza gibi geçti alnımm üzerinden

şair Nikolas Gilyen Havana'ya döndü çoktan
 yıllarca Avrupa ve Asya otellerinin hollerinde oturup içtiği
 yudum yudum şehirlerimizin hasretini
 iki şey var ancak ölümle unutulur
 anamızın yüzüyle şehrimizin yüzü
 kapıcı uğurladı beni gocuğu geceye batık
 yürüdüm buz gibi esen yelin ve neonların içinde yürüdüm
 vakit hızla ilerliyordu yaklaşıyordum gece yarlarına
 çıkular önüme ansızın
 oraları gündüz gibi aydınlıktı ama onları benden başka gören
 olmadı

bir mangaydılar
 kısa konçlu çizmeleri pantolonları ceketleri
 kolları kollarında gamalı haç işaretleri
 elleri ellerinde otomatikleri vardı
 omuzları miğferleri vardı ama başları yoktu
 omuzlarıyla miğferlerinin arası boşluktu
 hatta yakaları boyunları vardı ama başları yoktu
 ölümlerine ağlanmayan askerlerdendiler
 yürüdük

korktukları hem de hayvanca korktukları belli
 gözlerinden belli diyemem
 başları yok ki gözleri olsun
 korktukları hem de hayvanca korktukları belli
 belli çizmelerinden
 korku belli olur mu çizmelerden
 oluyordu onlarınki
 korkularından ateş etmeğe de başladılar artsız arasız
 bütün yapılara bütün taşıt araçlarına bütün canlılara
 her sese her kıvıltıya ateş ediyorlar
 hatta Şopen Sokağı'nda mavi balıklı bir afişe ateş ettiler
 ama ne bir siva parçası düşüyor ne bir cam kırılıyor
 ve kurşun seslerini benden başka duyan yok
 ölümler bir SS mangası da olsa ölümler öldüremez
 ölümler dirilerek öldürür kurt olup elmanın içine girerek
 ama korktukları hem de hayvanca korktukları belli
 bu şehir öldürülmemiş miydi kendileri öldürülmeden önce
 bu şehrin kemikleri birer birer kırılıp derisi yüzülmemiş miydi
 derisinden kitap kabı yapılmamış mıydı yağından sabun
 saçlarından sicim

ama işte duruyordu karşılarında gecenin ve buz gibi esen yelin
 içinde sıcak bir firancala gibi
 vakit hızla ilerliyordu yaklaşıyordum gece yarısına
 Belveder yolunda düşündüm Lehlileri
 kahraman bir mazurka oynuyorlar tarihleri boyunca
 Belveder yolunda düşündüm Lehlileri
 bana ilk ve belki de son nişanımı bu sarayda verdiler
 tören memuru açtı yaldızlı ak kapıyı
 girdim büyük salona genç bir kadınla
 saçları saman sarısı kirpikleri mavi
 ortalıkta da ikimizden başka kimseler yoktu
 bir de akvareller bir de incecik koltuklar kanapeler
 bebekevrlerindeki gibi
 ve sen bundan dolayı
 bir resimdin açık maviyle çizilmiş belki de bir taş bebeğin
 belki bir pırılıydın düşümden damlamış sol mememin üstüne
 uyuyordun alacakaranlıkta alt ranzada
 ak boynun uzundu yuvarlaktı
 yıllardır böyle derin uykulara dalmışlığın yoktu
 ve işte Kırakof şehrinde Kapris Bari
 vakit hızla ilerliyor gece yarısına yaklaşıyoruz
 ayrılık masanın üstündeydi kahve bardağınla limonatamın
 arasında
 onu oraya sen koydun
 bir taş kuyunun dibindeki suyu
 bakıyorum eğilip
 bir koca kişi gülümsüyor bir buluta belli belirsiz
 sesleniyorum
 seni yitirmiş geri dönüyor sesimin yankıları
 ayrılık masanın üstündeydi cigara paketinde
 gözlüklü garson getirdi onu ama sen ısmarladın
 kıvrılan bir dumanı gözlerinin içinde senin
 cıgaranın ucunda senin
 ve hoşça kal demeğe hazır olan avucunda
 ayrılık masanın üstünde dirseğini dayadığın yerdeydi
 aklından geçenlerdeydi ayrılık
 benden gizlediklerinde gizlemediklerinde
 ayrılık rahatlığındaydı senin
 senin güvenindeydi bana
 büyük korkuındaydı ayrılık

birdenbire kapın açılır gibi sevdalanmak birilerine ansızın
 oysa beni seviyorsun ama bunun farkında değilsin
 ayrılık bunu farketmeyişindeydi senin
 ayrılık kurtulmuştu yerçekiminden ağırlığı yoktu tüy gibiydi
 diyemem tüyün de ağırlığı var ayrılığın ağırlığı yoktu ama
 kendisi vardı

vakit hızla ilerliyor gece yarıları yaklaşıyor bize
 yürüdük yıldızlara değen Ortaçağ duvarlarının karanlığında
 vakit hızla akıyordu geriye doğru
 ayak seslerimizin yankıları sarı sıska köpekler gibi geliyordu
 ardımızdan koşuyordu önümüze
 Yegelon Üniversitesi'nde şeytan taşlara turnaklarını batıra
 batıra dolaşıyor

bozmağa çalışıyor Kopernik'in Araplardan kalma usturlabını
 ve pazar yerinde bezzazlar çarşısının kemerleri altında

rok end rol oynuyor Katolik öğrencilerle
 vakit hızla ilerliyor gece yarılarna yaklaşıyoruz
 vuruyor bulutlara kızılıtsı Nova Huta'nın
 orda köylerden gelen genç işçiler madenle birlikte
 ruhlarını da alev alev döküyor yeni kalıplara
 ve ruhların dökümü madenin dökümünden bin kere zordur
 Meryem Ana kilisesinde çan kulesinde saat başlarını çalan
 borazan gece yarısını çaldı.

Ortaçağdan gelen çığlığı yükseldi
 ve sustu gırtlığına saplanan okla ansızın
 borazan iç rahatlığıyla öldü

ve ben yaklaşan düşmanı görüp de haber veremedim
 öldürülmenin acısını düşündüm

vakit hızla ilerliyor gece yarıları ışıklarını yeni söndürmüş bir
 vapur iskelesi gibi arkada kaldı

seher vakti habersizce girdi gara ekspres
 yağmurlar içindeydi Pirağ

Bir gölün dibinde gümüş kakma bir sandıktı
 kapağını açtım

içinde genç bir kadın uyuyor camdan kuşların arasında
 saçları saman sarısı kirpikleri mavi

yıllardır böyle derin uykulara dalmışlığı yoktu
 kapadım kapağı yükledim sandığı yük vagonuna
 habersizce usulcacık çıktı gardan ekspres
 baktım arkasından kollarım iki yanıma sarkık

yağmurlar içindeydi Pırağ
 sen yoksun
 uyuyorsun alacakaranlıkta alt ranzada
 üst ranza bomboş
 sen yoksun
 yeryüzünün en güzel şehirlerinden biri boşaldı
 içinden elini çektiğin bir eldiven gibi boşaldı
 söndü artık seni görmeyen aynalar nasıl sönerse
 yitirilmiş akşamlar gibi Vltava suyu akıyor köprülerin altundan
 sokaklar bomboş
 bütün pencerelerde perdeler inik
 tramvaylar bomboş geçiyor
 biletcileri vatmanları bile yok
 kahveler bomboş
 lokantalar barlar da öyle
 vitrinler bomboş
 ne kumaş ne kırstal ne et ne şarap
 ne bir kitap ne bir şekerleme kutusu
 ne bir karanfil
 şehri duman gibi saran bu yalnızlığın içinde bir koca kişi yalnızlıkta on kat artan ihtiyarlığın kederinden silkinmek için
 Lejyonerler Köprüsü'nden martulara ekmek atıyor
 gereğinden genç yüreğinin kanına batırıp
 her lokmayı
 vakıtları yakalamak istiyorum
 parmaklarımda kalıyor altın tozları hızlarının
 yataklı vagonda bir kadın uyuyor alt ranzada
 yıllardır böyle derin uykulara dalmışlığı yoktu
 saçları saman sarısı kirpikleri mavi
 elleriyse gümüş şamdanlarda mumlardı
 üst ranzada uyuyanı göremedim
 ben değilim bir uyuyan varsa orda
 belki de üst ranza boş
 Moskova'ydı üst ranzadaki belki
 duman basmış Leh toprağını
 Birest'i de basmış
 iki gündür uçaklar kalkıp inemiyor
 ama tirenler gelip gidiyor bebekleri akmuş gözlerin içinden
 geçiyorlar
 Berlin'den beri kompartumanda bir başımayım

karlı ovaların güneşiyle uyandım ertesi sabah
 yemekli vagonda kefir denen bir çeşit ayran içtim
 garson kız tanıdı beni
 iki piyesimi seyretmiş Moskova'da
 garda genç bir kadın beni karşıladı
 beli karınca belinden ince
 saçları saman sarısı kirpikleri mavi
 tuttum elinden yürüdük
 yürüdük güneşin altında karları çıtırdı çıtırdı
 o yıl erken gelmişti bahar
 o günler Çobanyıldızına haber uçurulan günlerdi
 Moskova bahtiyardı bahtiyardım bahtiyardım
 yitirdim seni ansızın Mayakovski Alanı'nda yitirdim ansızın
 seni oysa ansızın değil çünkü önce yitirdim avucumda eli-
 nin sıcaklığını senin sonra elinin yumuşak ağırlığını yitir-
 dim avucumda sonra elini
 ve ayrılık parmaklarımızın birbirine ilk değişinde başlamıştı
 çoktan
 ama yine de ansızın yitirdim seni
 asfalt denizlerinde otomobilleri durdurup baktım içlerine
 yoksun
 bulvarlar karlı
 seninkiler yok ayak izleri arasında
 botlu iskarpinli çoraplı çıplak senin ayak izlerini bir de tanırım
 milisyonerlere sordum
 görmediniz mi
 eldivenlerini çıkarmışsa ellerini görmemek olmaz
 elleri gümüş şamdanlarda mumlardır
 milisyonerler büyük bir nezaketle karşılık veriyor
 görmedik
 İstanbul'da Sarayburnu akıntısını çıkıyor bir romorkör ardında
 üç mavna
 gak gak ediyor da vak vak ediyor da martı kuşları
 seslendim mavnalara Kızıl Meydan'dan romorkörün kaptanına
 seslenemedim çünkü makinası öyle gümbürdüyordu ki se-
 simi duyamazdı yorgundu da kaptan ceketinin düğmeleri
 de kopuktu
 seslendim mavnalara Kızıl Meydan'dan
 görmedik
 girdim giriyorum Moskova'nın bütün sokaklarında bütün

kuyruklara
 ve yalnız kadınlara soruyorum
 yün başörtülü güler yüzlü sabırlı sessiz kocakarılar
 al yanaklı kopça burunlu tazeler şapkaları yeşil kadife
 ve genç kızlar tertemiz sımsıkı gayetle de sık
 belki korkunç kocakarılar bezgin tazeler şapşal kızlar da var
 ama onlardan bana ne
 güzeli kadın mileti erkeklerden önce görür ve unutmaz
 görmediniz mi
 saçları saman sarısı kirpikleri mavi
 kara paltosunun yakası ak ve sedef düğmeleri kocaman
 Pırağ'da aldı
 görmedik
 vakıtlarla yarıyorum bir onlar öne geçiyor bir ben
 onlar öne geçince ufalan kırmızı ışıklarını görmez olacağım
 diye ödüm kopuyor
 ben öne geçtim mi ışıldakları gölgemi düşürüyor yola gölgem
 koşuyor önümde gölgemi yitireceğim diye de bir telâşır
 alıyor beni
 tiyatrolara konserlere sinemalara giriyorum
 Bolşoy'a girmedim bu gece oynanan operayı sevmezsin
 Kalamış'ta Balıkçının Meyhanesine girdim ve Sait Faik'le tatlı
 tatlı konuşuyorduk ben hapisten çıkalı bir ay olmuştu
 onun karaciğeri sancılar içindeydi ve dünya güzeldi
 lokantalara giriyorum esturat orkestraları yani cazları ünlülerin
 sırmalı kapıcılara bahşiş sever dalgın garsonlara
 gardroptakilere ve bizim mahalle bekçisine soruyorum
 görmedik
 çaldı geceyarısını Strasnoy Manastırı'nın saat kulesi
 oysa manastır da kule de yıkıldı çoktan
 yapılıyor şehrin en büyük sineması oralarda
 oralarda on dokuz yaşına rastladım
 birbirimizi birde tanıdık
 oysa birbirimizin yüzünü görmüşlüğümüz yoktu
 fotoğraflarımızı bile
 ama yine de birbirimizi birde tanıdık şaşmadık el sıkışmak
 istedik
 ama ellerimiz birbirine dokunamıyor aramızda kırk yıllık
 zaman duruyor
 uçsuz bucaksız donmuş duruyor bir kuzey denizidir

ve Sturasnoy Alanı'na şimdi Puşkin Alanı kar yağmaya başladı
üşüyorum hele ellerim ayaklarım
oysa yün çoraplıyım da kunduralarım la eldivenlerim kürklü
çorapsız olan oydu bezle sarmış postallarında ayaklarını elleri
çıplak
ağzında ham bir elmanın tadı dünya
on dördünde bir kız memesi sertliği avuçlarındaki
gözünde türkülerin boyu kilometre kilometre ölümün boyu
bir

karış

ve haberi yok başına geleceklerin hiçbirinden
onun başına gelecekleri bir ben biliyorum
çünkü inandım onun bütün inandıklarına
sevdim seveceği bütün kadınları
yazdım yazacağı bütün şiirleri
yattım yatacağı bütün hapislerde
geçtim geçeceği bütün şehirlerden
hastalandım bütün hastalıklarıyla
bütün uykularını uyudum gördüm göreceği bütün düşleri
bütün yitireceklerini yitirdim
saçları saman sarısı kirpikleri mavi
kara paltosunun yakası ak ve sedef düğmeleri koskocaman
görmedim

II

On dokuz yaşım Beyazıt Meydanı'ndan geçiyor çıkıyor Kızıl
Meydan'a Konkord'a iniyor Abidin'e rastlıyorum da mey-
danlardan konuşuyoruz
eveli gün Gagarin en büyük meydanı dolaşp döndü Titof da
dolaşp dönecek hem de on yedi buçuk kere dolanacak
ama daha bundan haberim yok
meydanlarla yapılardan konuşuyoruz Abidin'le tavan arasında-
ki otel odamda
Sen ırmağı da akıyor Notr Dam'ın iki yanından
ben geceleyin pencereden bir ay dilimiymiş gibi görüyorum
Sen ırmağını rıhtımında yıldızların
bir de genç bir kadın uyuyor tavan arasındaki odamda Paris
damlarının bacalarına karışmış
yıllardır böyle derin uykulara dalmışlığı yoktu

saman sarısı saçları bigudili mavi kirpikleriyse yüzünde bulut
çekirdekteki meydanla çekirdekteki yapıdan konuşuyoruz

Abidin'le

meydanda firdönen Celâlettin'den konuşuyoruz

Abidin uçsuz bucaksız hızın renklerini döktürüyor

ben renkleri yemiş gibi yerim

ve Matis bir manavdır kosmos yemişleri satar

bizim Abidin de öyle Avni de Levni de

mikroskobun ve füze lumbuzlarının gördüğü yapılar meydanlar

renkler ve şairleri ressamaları çalgıcıları onların

hamlenin resmini yapıyor Abidin yüz elliye altmışın meydanlı-
ğında

suda balıkları nasıl görüp suda balıkları nasıl avlayabilirsem

öyle görüp öyle avlayabilirim kıvıl kıvıl akan vakıtları tu-
valinde Abidin'in

Sen ırmağı da bir ay dilimi gibi

genç bir kadın uyuyor ay diliminin üstünde

onu kaç kere yitirip kaç kere buldum daha kaç kere yitirip kaç
kere bulacağım

işte böyle işte böyle kızım düşürdüm ömrümün bir parçasını

Sen ırmağına Sen Mişel Köprüsü'nden

ömrümün bir parçası Mösyö Düpon'un oltasına takılacak bir
sabah çiselerken aydınlık

Mösyö Düpon çekip çıkaracak onu sudan Paris'in mavi suretiyle
birlikte ve hiçbir şeye benzetemeyecek ömrümün bir
parçasını ne balığa ne pabuç eskisine

atacak onu Mösyö Düpon gerisin geriye Paris'in suretiyle
birlikte suret eski yerinde kalacak.

Sen ırmağıyla akacak ömrümün bir parçası büyük mezarlığına
ırmakların

damarlarımda akan kanın hışirtısıyla uyandım

parmaklarımdan ağırlığı yok

parmaklarım ellerimle ayaklarımdan kopup havalanacaklar
salına salına dönecekler başımın üstünde

sağım yok solum yok yukarım aşağım yok

Abidin'e söylemeli de resmini yapsın Beyazıt Meydanı'nda şe-
hit düşenin ve Gagarin Yoldaşın ve daha adını sanını kaşı-
nı gözünü bilmediğimiz Titof Yoldaşın ve ondan sonraki-
lerin ve tavan arasında yatan genç kadının

Küba'dan döndüm bu sabah

Küba meydanında altı milyon kişi akı karası sarısı melezi ışıklı
 bir çekirdek diyor çekirdeklerin çekirdeğini güle oynaya
 sen mutluluğun resmini yapabilir misin Abidin
 işin kolayına kaçmadan ama
 gül yanaklı bebesini emziren melek yüzlü anneciğin resmini
 değil
 ne de ak örtüde elmaların
 ne de akvaryumda su kabarcıklarının arasında dolanan kırmızı
 balığinkini
 sen mutluluğun resmini yapabilir misin Abidin
 1961 yazı ortalarında Küba'nın resmini yapabilir misin
 çok şükür çok şükür bugünü de gördüm ölsem de gam yemem
 gayrının resmini yapabilir misin üstat
 yazık yazık Havana'da bu sabah doğmak varmışın resmini
 yapabilir misin
 bir el gördüm Havana'nın 150 kilometre doğusunda deniz
 kıyısına yakın bir duvarın üstünde bir el gördüm
 ferah bir türküydü duvar
 el okşuyordu duvarı
 el altı aylıktı okşuyordu boynunu anasının
 on yedi yaşındaydı el ve Mariya'nın memelerini okşuyordu
 avucu nasır nasırdı ve Karayip denizi kokuyordu
 yirmi yaşındaydı el ve okşuyordu boynunu altı aylık oğlunun
 yirmi beş yaşındaydı el ve okşamayı unutmuştu çoktan
 otuz yaşındaydı el ve Havana'nın 150 kilometre doğusunda
 deniz kıyısında bir duvarın üstünde gördüm onu
 okşuyordu duvarı
 sen el resimleri yaparsın Abidin bizim ırgatların demircilerin
 ellerini
 Kübalı balıkçı Nikolas'ın da elini yap karakalem
 kooperatiften aldığı pırıl pırıl evinin duvarında okşamaya ka-
 vuşan ve okşamayı bir daha yitirmeyecek Kübalı balıkçı
 Nikolas'ın elini
 kocaman bir el
 deniz kaplumbağası bir el
 ferah bir duvarı okşayabildiğine inanamayan bir el
 artık bütün sevinçlere inanan bir el
 güneşli denizli kutsal bir el
 Fidel'in sözleri gibi bereketli topraklarda şeker kamışı hızıyla
 fışkırıp yeşerip ballanan umutların eli

1961'de Küba'da çok renkli çok serin ağaçlar gibi evler ve çok
 rahat evler gibi ağaçlar diken ellerden biri
 çelik dökmeğe hazırlanan ellerden biri
 mitralyözü türküleştiren türkülerini mitralyözleştiren el
 yalansız hürriyetin eli
 Fidel'in sıkıdığı el
 ömrünün ilk kurşunkalemiyle ömrünün ilk kâadına hürriyet
 sözcüğünü yazan el
 hürriyet sözcüğünü söylerken sulanıyor ağızları Kübalıların
 balkutusu bir karpuzu kesiyorlarmış gibi
 ve gözleri parlıyor erkeklerinin
 ve kızlarının eziliyor içi dokununca dudakları hürriyet
 sözcüğüne
 ve koca kişileri en tatlı anılarını çekip kuyudan yudum yudum
 içiyor
 mutluluğun resmini yapabilir misin Abidin
 hürriyet sözcüğünün resmini ama yalansızının
 akşam oluyor Paris'te
 Notr Dam turuncu bir lamba gibi yanıp söndü ve Paris'in bütün
 eski yeni taşları turuncu bir lamba gibi yanıp söndü
 bizim zanaatları düşünüyorum şiirciliği resimciliği çalgıcılığı
 filan düşünüyorum ve anlıyorum ki
 bir ulu ırmak akıyor insan eli ilk mağarayı ilk bizonu çizdiğin-
 den beri
 sonra bütün çaylar yeni balıkları yeni su otları yeni tatlarıyla
 dökülüyor onun içine ve kurumayan uçsuz bucaksız akan
 bir odur.
 Paris'te bir kestane ağacı olacak
 Paris'in ilk kestanesi Paris kestanelerinin atası
 İstanbul'dan gelip yerleşmiş Paris'e Boğaz sırtlarından
 hâlâ sağ mıdır bilmem sağsa iki yüz yaşında filan olmalı
 gidip elini öpmek isterdim
 varıp gölgesinde yatmak isterdim bu kitabın kâadını yapanlar
 yazısını dizener nakışını basanlar bu kitabı dükkânında
 satanlar para verip alanlar alıp da seyredenler bir de
 Abidin bir de ben bir de bir saman sarısı, belası başımın.

Tiren, Varşova - Krakof - Pırag -
Moskova - Paris - Havana - Moskova
 1961

NE GÜZEL ŞEY HATIRLAMAK SENİ

Ne güzel şey hatırlamak seni:
ölüm ve zafer haberleri içinden,
hapiste
ve yaşıım kırkı geçmiş iken...

Ne güzel şey hatırlamak seni:
bir mavi kumaşın üstünde unutulmuş olan elin
ve saçlarında
vakur yumuşaklığı canımın içi İstanbul toprağının...
İçimde ikinci bir insan gibidir
seni sevmek saadeti...
Parmakların ucunda kalan kokusu sardunya yaprağının,
güneşli bir rahatlık
ve etin daveti:
kıpkızıl çizgilerle bölünmüş
sıcak
koyu bir karanlık...

Ne güzel şey hatırlamak seni,
yazmak sana dair,
hapiste sırtüstü yatıp seni düşünmek:
filanca gün, filanca yerde söylediğin söz,
kendisi değil
edasındaki dünya...

Ne güzel şey hatırlamak seni.
Sana tahtadan bir şeyler oymalıyım yine:
bir çekmece
bir yüzük,

ve üç metre kadar ince ipekli dokumalıyım.
Ve hemen
fırlayarak yerimden
penceremde demirlere yapışarak
hürriyetin sütbeyaz maviliğine
sana yazdıklarımı bağıra bağıra okumalıyım...

Ne güzel şey hatırlamak seni:
ölüm ve zafer haberleri içinden,
hapiste
ve yaşıml kırkı geçmiş iken...

(Tüm Eserleri 7, Saat 21-22 Şiirleri)

KARANLIKTA KAR YAĞIYOR

Ne mâveradan ses duymak,
ne satırların nescine koymak o "anlaşılmayan şeyi",
ne bir kuyumcu merakıyla işlemek kafiyeyi,
ne güzel laf, ne derin kelâm...
Çok şükür
hepsinin
hepsinin üstündeyim bu akşam.

Bu akşam
bir sokak şarkıcısıyım hünersiz bir sesim var;
sana,
senin işitemeyeceğin bir şarkıyı söyleyen bir ses.
Karanlıkta kar yağıyor,
sen Madrit kapısındasın.
Karşında en güzel şeylerimizi
ümidi, hasreti, hüriyeti
ve çocukları öldüren bir ordu.

Kar yağıyor.
Ve belki bu akşam
ıslak ayakların üşüyordur.
Kar yağıyor
ve ben şimdi düşünürken seni
şurana bir kurşun saplanabilir
ve artık bir daha
ne kar, ne rüzgâr, ne gece...

Kar yağıyor
ve sen böyle "No pasaran" deyip
Madrit kapısına dikilmeden önce
her halde vardın.

Kimdin, nerden geldin, ne yapardın?

Ne bileyim,

mesela:

Astorya kömür ocaklarından gelmiş olabilirsin.

Belki alnında kanlı bir sargı vardır ki

kuzeyde aldığın yarayı saklamaktadır.

Ve belki varoşlarda son kurşunu atan sendin

“Yunkers” motorları yakarken Bilbao’yu.

Veyahut herhangi bir

Konte Fernando Valaskeros de Kortoba’nın çiftliğinde

ırgatlık etmişindir.

Belki “Plasa da Sol”da küçük bir dükkânın vardı,

renkli İspanyol yemişleri satardın.

Belki hiçbir hünerin yoktu, belki gayet güzeldi sesin.

Belki felsefe talebesi, belki hukuk fakültesindensin

ve parçalandı üniversite mahallesinde

bir İtalyan tankının tekerlekleri altında kitapların.

Belki dinsizsin,

belki boynunda bir sicim, bir küçük haç.

Kimsin, adın ne, tevellüdün kaç?

Yüzünü hiç görmedim ve görmeyeceğim.

Bilmiyorum

belki yüzün hatırlatır

Sibirya’da Kolçak’ı yenenleri;

belki yüzünün bir tarafı biraz

bizim Dumlupınar’da yatana benziyordur

ve belki bir parça hatırlatıyorsun Robespiyer’i.

Yüzünü hiç görmedim ve görmeyeceğim,

adımı duymadın ve hiç duymayacaksın.

Aramızda denizler, dağlar,

benim kahrolası acım

ve “Ademi Müdahale Komitesi” var.

Ben ne senin yanına gelebilir,

ne sana bir kasa kurşun,

bir sandık taze yumurta,

bir çift yün çorap gönderebilirim.

Halbuki biliyorum,

bu soğuk karlı havalarda

iki çıplak çocuk gibi üşümektedir

kabahat senin,
demeğe de dilim varmıyor ama,
kabahatin çoğu senin, canım kardeşim!

1947 (Tüm Eserleri 7, Eserlerine Girmeyen Şiirleri)

DON KİŞOT

Ölümsüz gençliğin şövalyesi,
ellisinde uyup yüreğinde çarpan aklına
bir Temmuz sabahı fethine çıktı
güzelin, doğrunun ve haklının:
Önünde mağrur, aptal devleriyle dünya,
altında mahzun ve kahraman Rosinant'ı.

Bilirim, hele bir düşmeye gör hasretin hâlisine,
hele bir de tam okka dört yüz dirhemse yürek,
yolu yok, Don Kişot'um benim, yolu yok,
yel değirmenleriyle dövüşülecek.
Haklısın, elbette senin Dölsinya'ndır dünyanın en güzel
kadını,
elbette sen haykıracaksın bunu
bezirgânların suratına,
ve alaşağı edecekler seni
bir temiz pataklayacaklar.
Fakat sen, yenilmez şövalyesi susuzluğumuzun,
sen, bir alev gibi yanmakta devam edeceksin
ağır, demir kabuğunun içinde
ve Dölsinya bir kat daha güzelleşecek.

1947 (Tüm Eserleri 7, Eserlerine Girmeyen Şiirleri)

BİR ŞİİR KİTABININ KAPAK RESMİ

Çöl gelir, kumda giden iziyle;
kutup gelir, dilsiz, beyaz buzuyla;
deniz gelir tuzuyla;

gelir dümdüz ovalar

ince belli taziyla,
yarışır gökyüzüyle.

Kaleden çıkar gelir,
geceleyin Diyarbekir,
Dicle boyu geceleyin

çıtırdayan karpuzuyla.

Cıvı cıvı kuşlarıyla gelir çınar.

Balık gelir deniziyle,
pul pul gümüş yıldızıyla;
gemi gelir yıldızıyla;

kemanf başında denizkızıyla.

Gül gelir, ceylan nazıyla;

yılan gelir, kıpkırmızı gözüyle;

insan gelir, ayacağının tozuyla,

insan gelir, bir çift sevda sözüyle.

Nâzım der ki: Gelir Eyyub'un oğlu Bedri,

boynu uzun, boynu eğri,

yeşille, kırmızıyla,

sırma sırma çiziyle,

bir acayip yazıyla...

1947 (Tüm Eserleri 7, Eserlerine Girmeyen Şiirleri)

MEŞGALE

Öküzlerimizin boynuzlarında aydınlanırken ortalık
toprağı sürüyorum sabırlı bir kibirle,
çıplak ayaklarımda toprak nemli ve ılık.

Pazılarımda pırılular,
demir dövüyorum öğleye kadar,
kırmızıya boyanıyor karanlık.

Yapraklarında yeşilin en güzeli,
zeytin devşiriyorum ikinci sıcaklığında,
üstüm başım, yüzüm gözüm ılık.

Her akşam mutlaka misafirim var,
kapım bütün türkülere
alabildiğine açık.

Geceleyin suya dizboyu girip
çekiyorum denizden ağları:
yıldızlarla balıklar karmakarışık.
Benden sorulur oldu
dünyanın hâli artuk:
İnsan ve toprak,
karanlık ve aydınlık.

Anladın ya, işim başımdan aşkın,
beni lafa tutma, gülüm,
ben sana âşık olmakla meşgulüm.

1948 (Tüm Eserleri 7, Eserlerine Girmeyen Şiirleri)

ANGİNA PEKTORİS

Yarısı burdaysa kalbimin
yarısı Çin'dedir doktor.
Sarınehr'e doğru akan
ordunun içindedir.
Sonra, her şafak vakti, doktor,
her şafak vakti kalbim
Yunanistan'da kurşuna diziliyor.

Sonra, bizim burda mahkûmlar uykuya varıp
revirden el ayak çekilince
kalbim Çamlıca'da bir harap konaktadır
her gece, doktor.

Sonra, şu on yıldan bu yana
benim fakir milletime ikram edebildiğim
bir tek elmam var elimde, doktor,
bir kırmızı elma:
kalbim.

Ne arteryo-skleroz, ne nikotin, ne hapis,
işte bu yüzden, doktorcuğum, bu yüzden
bende bu angina pektoris.
Bakıyorum geceye demirlerden
ve iman tahtamın üstündeki baskıya rağmen
kalbim en uzak yıldızla birlikte çarpıyor.

1948 Nisan (Tüm Eserleri 7, Eserlerine Girmeyen Şiirleri)

HAPİSTE YATACAK OLANA BAZI ÖĞÜTLER

Dünyadan memleketinden insandan
umudun kesik değil diye
ipe çekilmeyip de
atılırsan içeriye
yatarsan on yıl on beş yıl
daha da yatacağından başka
“Sallansaydım ipin ucunda
bir bayrak gibi keşke”
demeyeceksin
yaşamakta ayak direyeceksin.

**Belki bahtiyarlık değildir artık
boynunun borcudur fakat
düşmana inat
bir gün fazla yaşamak.**

İçerde bir tarafınla yapayalnız kalabilirsin
kuyunun dibindeki taş gibi
fakat öbür tarafın
öylesine karışmalı ki dünyanın kalabalığına
sen ürpermelisin içerde
dışarda kırk günlük yerde yaprak kıpırdasa.

İçerde mektup beklemek
yanık türküler söylemek bir de
bir de gözünü tavana dikip sabahlamak
tatlıdır ama tehlikelidir.

Tıraştan tıraşa yüzüne bak
unut yaşını
koru kendini bitten
bir de bahar akşamlarından
bir de ekmeği
son lokmasına dek yemeyi
bir de ağız dolusu gülmeyi unutmaya hiçbir zaman.

Bir de kimbilir
sevdiğin kadın seni sevmez olur
ufak iş deme
yemyeşil bir dal kırılmış gibi gelir
içerdeki adama.

İçerde gülü bahçeyi düşünmek fena
dağları deryaları düşünmek iyi
durup dinlenmeden okumayı yazmayı
bir de dokumacılığı tavsiye ederim sana
bir de ayna dökmeyi.

Yani içerde on yıl on beş yıl
daha da fazlası hattâ
geçirilmez değil
geçirilir
kararmasın yeter ki
sol memenin altındaki cevahir.

Mayıs 1949 (Tüm Eserleri 7, Eserlerine Girmeyen Şiirleri)

ELLERİNİZE VE YALANA DAİR

Bütün taşlar gibi vakarlı,
hapiste söylenen bütün türküler gibi kederli,
bütün yük hayvanları gibi battal, ağır
ve aç çocukların dargın yüzlerine benzeyen elleriniz.
Arılar gibi hünerli, hafif,
sütlü memeler gibi yüklü,
tabiat gibi cesur
ve dost yumuşaklıklarını haşın derilerinin altında gizleyen
[elleriniz]

Bu dünya öküzün boynuzunda değil,
bu dünya ellerinizin üstünde duruyor.

İnsanlar, ah benim insanlarım,
yalanla besliyorlar sizi.
Halbuki açsınız,
etle, ekmekle beslenmeğe muhtaçsınız.
Ve beyaz bir sofrada bir kere bile yemek yemeden doyasıya,
göçüp gidersiniz bu her dalı yemiş dolu dünyadan.

İnsanlarım, ah benim insanlarım,
hele Asya'dakiler, Afrika'dakiler,
Yakın Doğu, Orta Doğu, Pasifik adaları
ve benim memleketlilerim;
yani bütün insanların yüzde yetmişinden çoğu,
elleriniz gibi ihtiyar ve dalgınsınız,
elleriniz gibi meraklı, hayran ve gençsiniz.

İnsanlarım, ah benim insanlarım,
Avrupalım, Amerikalım benim,
uyanık, atak ve unutkanların ellerin gibi,
ellerin gibi tez kandırılır,
kolay aldatılırsın...

İnsanlarım, ah benim insanlarım,
antenler yalan söylüyorsa,
yalan söylüyorsa rotatifler,
kitaplar yalan söylüyorsa,
duvarda afiş, sütunda ilan yalan söylüyorsa,
beyaz perdede yalan söylüyorsa çıplak baldırları kızların,
dua yalan söylüyorsa,
ninni yalan söylüyorsa,
rüya yalan söylüyorsa,
meyhanede keman çalan yalan söylüyorsa,
yalan söylüyorsa umutsuz günlerin gecelerinde ayışığı,
ses yalan söylüyorsa,
ellerinizden başka her şey
herkes yalan söylüyorsa,
elleriniz balçık gibi itaatli,
elleriniz karanlık gibi kör,
elleriniz çoban köpekleri gibi aptal olsun,
elleriniz isyan etmesin diyedir.

Ve zaten bu kadar az misafir kaldığımız
bu ölümlü, bu yaşanası dünyada
bu bezirgân saltanatı, bu zulüm bitmesin diyerdir.

1949 (Tüm Eserleri 7, Eserlerine Girmeyen Şiirleri)

LEHİSTAN MEKTUBU

Sevgilim, gonca gülüm,
başladı Lehistan ovasında yolculuğum:
Küçücük bir çocuğum,
bakıyorum ilk resimli kitabıma;
küçücük bir çocuğum,
hayretler içinde, hayretler içinde;
küçücük bir çocuğum,
bakıyorum ilk resimli kitabıma,
                    insanları, hayvanları, eşyaları,
                                    daha renkli, daha güzel,
                                    yeni baştan keşfederek.

Lehistan ovasında bahar.
Bir bizim ovaların baharları böyledir:
Işığında şahin olup uçasın gelir,
deresinde sazan olup yüzessin gelir,
yeşilini çiy çiy yiyessin gelir.
Bir bizim ovaların baharları böyledir:

Sesin var mı, yok mu, bakmaz,
                    zorla türkü söyler;
uykunda bile yakını bırakmaz,
                    girer, düşünür girer
                    güneşlerle yüklü dallar...
Lehistan ovasında bahar,
                    bahar,
                    bahar.

Sevgilim, gonca gülüm, ah gonca gülüm,
sokmak için fırsat kolluyor ölüm
                    çöreklenmiş sol mememin altında;

rezillik olurdu, zulüm mü, zulüm,
ayrılmak dünyadan bahar vaktında.

Sevgilim, dayı kızım, Memed'imın anası,
dedelerimizden biri

1848 Polonya muhaciri.

Belki o Varşovalı güzel kadına, senin
ikizmişsiniz gibi benzeyişin bundandır.
belki ben o yüzden böyle sarı bıyıklı
böyle uzun boyluyum.
oğlumuzun gözleri böyle kuzey mavisı.
Belki de bu yüzden bu ova bana
bizim ovaları hatırlatıyor,
yahut da bu yüzden bu Leh türküsü,
içimde, derinde, yarı aydınlık
uyuyan bir suyu kımıldatıyor.

Lehistan'dan gelmiş dedelerimizden biri,
gözlerinde karanlığı yenilginin,
saçları al kana boyalı.
Uykusuz geceleri Borjenski'nin
benimkilerine benzer olmalı.
Tıpkı benim gibi o da
çok uzaklarda kalan bir ağacın altında
unutmuş olabilir uykusunu.
Onu da benim gibi deli etmiştir, deli,
her solukta alıp da memleket kokusunu
memleketi bir daha görmemek ihtimali.

Sevgilim,
nerde ne zaman hürriyet dövüşmüş de
ön safında Polonyalı bulunmamış?
Bir Zenci türküsü olacak,
Harlem'de söylenen bir türkü.
Kederli biraz, umutsuz değil,
karanlık gibi yumuşak.
Eminim, bir Zenci türküsü olacak.
Harlem'de söylenen bir türkü.
Usullacık, usullacık okur onu anneler,
çocuklar uykuya korkusuz varır:

Kapının önünde dolaşmaktadır
Savannah'ta zenciler için ölen
ak kanatlı
Polonyalı atlı
Pulavski Kazimir.

Milletlerin baharıydı
Uzak kayalıklarda açan çiçeklerin
ışıklı balıydı hürriyet,
milletler arıydı.
Milletlerin baharıydı,
bahardı, bir tanem,
büyük bir bahar.
Yürüdü Macar ordusunun önünde
öfkeli ufacık bir ihtiyar
Lehistan'ın en yeşil dalı General Bem...
Paris'e gidebilsem, dayı kızı, Paris'e gidebilsem,
yağmur yağsa o gün öğleden önce
öğleden sonra açsa güneş.
Kızıl bir bayrak gibi inse akşam
Varşova'dan getirdiğim beyaz gülü
Dombrovski Vroslav'ın kabrine koysam.
Biliyorsun, gülüm,
en kutsal umudumuzun ağacı
Lenin'in memleketinde dikildi.
Fidandı henüz.
Karlı gecelerde onu bekledi
elleriyle ısıtarak
sabahlara dek
büyük çekist Cercinski Feliks.
Yetmiş yedi milletin kanı
karışıp İspanyol kanıyla
aktı İspanya toprağına.
Dedim ya, dayı kızı, dedim ya
nerde, ne zaman hürriyet dövuşmüş de
ön safında Polonyalı bulunmamış?
Öyle şey olmaz.
Dövuştü sarı, genç aslanlar gibi Valter
(Sverçevski)
Saragosa'da o yaz.

Dövüştü ölüme karşı

hayat gibi akıllı, kurnaz,
dövüştü gülerek, şakalaşarak.

Valter biliyordu ki, toprak

tel örgülerin önünde durdurulmaz
ve öyle karanlıkta kaçak maçak değil,
ay ışığında hatta güpegündüz
geçer sınır topraklarını pasaportsuz.

Valter biliyordu ki

Madrid'te çıkan yangın

Varşova'yı yakabilir.

Varşova yandı, gonca gülüm,

Varşova yandı.

Gamalı haçıyla Paris'e girdi ölüm

Moskova kapılarına dayandı.

Kan aktı

hiçbir kitabın yazmadığı

hiçbir türkünün söylemediği kadar.

Stalingrat'ta yüzgeri etti ölüm,

kovalandı inine dek

ve orda iki büklüm

can verdi.

Valter ölümü yenenlerle beraberdi.

Sevgilim, gonca gülüm,

başladı Lehistan ovasında yolculuğum.

Lehistan'da millet

sosyalizmi kurmakla meşgul.

Sosyalizm,

yani şu demek ki, dayı kızı,

sosyalizm,

senin anlayacağın yani,

elkapısının yokluğu değil de

imkânsızlığı.

Ekmeğimizde tuz,

kitabımızda söz,

ocağımızda ateş oluşu hürriyetin,

yahut, başkası yel de,

sen yaprakmışım gibi titrememek,

bunun tersi yahut...

Sosyalizm,
devirmek dağları elbirliğiyle,
ama elimizin öz biçimini,
öz sıcaklığını yitirmeden.

Yahut, meselâ,
sevgilimizin bizden ne şan, ne para,
vefadan başka bir şey beklemeyişi...

Sosyalizm,
yani yurttaş ödevi sayılması bahtiyarlığın,
yahut, meselâ,
– bu seni ilgilendirmez henüz –
esefsiz,
güvenle,
emniyetle,
gölgeli bir bahçeye girer gibi
girebilmek usulcacık ihtiyarlığa
ve hepsinden önemlisi,
çocukların, ama bütün çocukların,
kırmızı elmalar gibi gülüşü...
Göğsümü kabartmıyor değil
dedelerimizden birinin Lehli oluşu...

1954 (Tüm Eserleri 7, Eserlerine Girmeyen Şiirleri)

YILBAŞI

Yağdı, bütün gece yağdı kar,
yıldızlarla aydınlanarak.
Bir şehir, bir sokak, bir ev var,
ahşap bir ev, uzak mı uzak.

Yatıyor minderde bir çocuk,
benim oğlan, sarışm, tombul.
Misafir yoktu, kimseler yok.
Pencerede fakir İstanbul.

Öttü acı acı düdükler.
Hapislik gibidir yalnızlık.
Kapadı kitabı Münevver.
Ağlayıverdi yumuşacık.

Bir şehir, bir sokak, bir ev var,
ahşap bir ev, uzak mı uzak.
Yağdı, bütün gece yağdı kar
yıldızlarla aydınlanarak.

*23 Mart 1956 Moskova, Peredelkino
(Tüm Eserleri 7, Eserlerine Girmeyen Şiirleri)*

YA AYNİ, YA HABİBİ!..

Port-Saidli Mansur'um on üç, on dört yaşında.
Yalınayak, başıkabak, oturur boya boyar
aynalı, çingiraklı sandığının başında.
İskarpınler, pabuçlar, postallar, kunduralar,
tozlu, çamurlu, umutsuz,
çıkart aynalı sandığa.
Fırçalar kanatlanır, parlar kızıl kadife.
İskarpınler, pabuçlar, postallar, kunduralar,
sevinçli, dipdiri, genç,
umutlu, pırıl pırıl,
iner aynalı sandıktan.

Mansur'um kara kuru,
hurma çekirdeği gibi.
Mansur'um tatlı.
Mansur'um hep aynı şarkıyı söyler:
Ya ayni, ya habibi!..
Port-Said'i yaktilar, öldürdüler Mansur'u.
Bu sabah gazetede fotoğrafını gördüm:
ölülerin arasında bir küçük ölü.
Ya ayni, ya habibi!
Hurma çekirdeği gibi...

*Prağ, 25.11.1956
(Tüm Eserleri 7, Eserlerine Girmeyen Şiirleri)*

AHMET HAMDİ TANPINAR
(1901-1962)

NE İÇİNDEYİM ZAMANIN

Ne içindeyim zamanın,
Ne de büsbütün dışında;
Yekpare, geniş bir anın
Parçalanmaz akışında.

Bir garip rüya rengiyle
Uyuşmuş gibi her şekil,
Rüzgârda uçan tüy bile
Benim kadar hafif değil.

Başım sükûtu öğüten
Uçsuz, bucaksız değirmen;
İçim muradına ermiş
Abasız, postsuz bir derviş;

Kökü bende bir sarmaşık
Olmuş dünya sezmekteyim,
Mavi, masmavi bir ışık
Ortasında yüzmekteyim

(*Bütün Şiirleri*)

SABAHA KARŞI

Bir kadın başı duvarda
Uzanmış süzüyor beni,
Ve gülünç kuşlar dallarda
Kırıyor kirpiklerini.

Eriyen parmaklarımda
Mumyalanıyor aydınlık
Sesler çınlıyor alnımda
Hâfıza gibi dağınık.

Yüzler asılı dallarda
Küçük, sıska, kandil yüzler,
Onlar ağlıyor kemanda
Ve üzüntü dolu gözler.

Bir kadın başı duvardan
Uzanmış gülüyor bana,
Gülüyor ta uzaklardan
Sabahın boş aynasına.

(*Bütün Şiirleri*)

BİR HEYKEL İÇİN

Tahtadan ve yumuşak rüya işçiliğinde
Bu kadın başı her an biraz daha derinde,
Daha hülyalı, dalgın, ümitsizce kendisi
Toplanmış ay ışığı, yüzen tek su nerkisi
Hiç akmayan bir zaman nehrinin sularında
Ne uçan bir kırlangıç, ne sedef kumsalında
Ateşler püskürerek dolaşan bir ejderha
Uzakta yeşim rengi bir ufkun kenarında
Bir başka akşam gibi açılıp gülsün diye
Derinleşen bir bahçe lotus çiçekleriyle...
Ne de başka bir remiz uçsuz bucaksız Çinden,
Gülümsüyor ölümün sonsuzluğu içinden
Gülümsüyor vaktiyle nasıl gülümsediyse
Ömrünün sabahında ümide ve sevgiye.

(*Bütün Şiirleri*)

BİR GÜL BU KARANLIKLARDA

Bir gül, bu karanlıklarda
Sükûta kendini mercan
Bir kadeh gibi sunmada
Zamanın aralığından.

Başında bu mucizenin
Sesler, kokular ve renkler
Bilmiyorum hangi derin
Ve uzak hayali bekler.

Ve diyor fecirden berrak
Sesiyle her ürperişte,
Geceyi yumuşatarak;
“Bütün gözyaşların işte!

Serinletmesin ne çıkar
Bu ümitsiz yalvarışı
Hiçbir meyve, ne de pınar,
“Ne de günlerin akışı!

Yetmez mi bu müjde sana,
“Aydınlatırsam alınını,
“Ben her rüyayı zamana
“Taşıyan yıldız kervanı!”

(*Bütün Şiirleri*)

HATIRLAMA

Sen akşamlar kadar büyülü, sıcak,
Rüyalarım kadar sade, güzeldin,
Başbaşa uzandık günlerce ıslak
Çimenlerine yaz bahçelerinin.
Ömrün gecesinde sükûn, aydınlık
Boşanan bir seldi avuçlarından,
Bir masal meyvası gibi paylaştık
Mehtabı kırılmış dal uçlarından

(*Bütün Şiirleri*)

HER ŞEY YERLİ YERİNDE

Her şey yerli yerinde; havuz başında servi
Bir dolap gıcırıyor uzaklarda durmadan,
Eşya aksetmiş gibi tılsımlı bir uykudan,
Sarmaşıklar ve böcek sesleri sarmış evi.

Her şey yerli yerinde; masa, sürahi, bardak,
Serpilen aydınlıkta dalların arasından
Büyülenmiş bir ceylan gibi bakıyor zaman
Sessizlik dökülüyor bir yerde yaprak yaprak.
Biliyorum gölgede senin uyuduğunu
Bir deniz mağarası kadar kuytu ve serin
Hazların âleminde yumulmuş kirpiklerin
Yüzünde bir tebessüm bu ağır öğle sonu.

Belki rüyalarıdır bu taze açmış güller,
Bu yumuşak aydınlık dalların tepesinde,
Bitmeyen aşk türküsü kumruların sesinde,
Rüyası ömrümüzün çünkü eşyaya siner.

Her şey yerli yerinde bir dolap uzaklarda
Azapta bir ruh gibi gıcırıyor durmadan,
Bir şeyler hatırlıyor belki maceramızdan
Kuru güz yaprakları uçuşuyor rüzgârda.

(*Bütün Şiirleri*)

BÜTÜN YAZ

Ne güzel geçti bütün yaz,
Geceler küçük bahçede...
Sen zambaklar kadar beyaz
Ve ürkek bir düşüncede,

Sanki mehtaplı gecede,
 Hülyan, eşiği aşılmaz
 Bir saray olmuştu bize;
 Hapsolmuş gibiydim bense,
 Bir çözülmez bilmecede.
 Ne güzel geçti bütün yaz,
 Geceler küçük bahçede.

(*Bütün Şiirleri*)

MAVİ, MAVİYDİ GÖKYÜZÜ

Mavi, maviydi gökyüzü
 Bulutlar beyaz, beyazdı
 Boşluğu ve üzüntüsü
 İçinde ne garip yazdı...

Garip, güzel, sonra mahzun
 Işıkla yağmur beraber,
 Bir türkü ki gamlı, uzun,
 Ve sen gülünce açan güller

Beyaz, beyazdı bulutlar,
 Gölgeler buğulu, derin;
 Ah o hiç dinmeyen rüzgâr
 Ve uykusu çiçeklerin.

Mor aydınlıkta bir çınar
 Veya kestane dibinde;
 Mahmur süzülen bakışlar
 İkinci saatlerinde...

Birden gülümseyen yüzün
 Sabahların aynasında
 Ve beni çıldırtan hüzün
 İki bakış arasında.

Kimbilir şimdi nerdesin?
Senindir yine akşamlar;
Merdivende ayak sesin
Rıhtım taşında gölgen var.

(*Bütün Şiirleri*)

AHMET KUTSİ TECER
(1901-1967)

NERDESİN

Geceleyin bir ses böler uykumu,
İçim ürpermeyle dolar: –Nerdesin?
Arıyorum yıllar var ki ben onu,
Âşıkıyım beni çağıran sesin.

Gün olur sürüyüp beni derbeder,
Bu ses rüzgârlara karışır gider.
Gün olur peşimden yürür beraber,
Ansızın haykırır bana: –Nerdesin?

Bütün sevgileri atıp içimden,
Varlığımı yalnız ona verdim ben,
Elverir ki bir gün bana derinden,
Ta derinden bir gün bana “Gel” desin.

(Ahmet Kutsi Tecer, Kişiliği, Sanat Anlayışı ve Tüm Şiirleri)

BESBELLİ

Besbelli ölümüm sabahleyindir.
İlk ışık korkuyla girerken camdan,
Uzan, başucumda perdeyi indir,
Mum olduğu gibi kalsın akşamdan.

Sonra koş terlikle haber vermeye,
“Kıracım bu sabah can verdi” diye,
Üç beş kişi duysun ve belediye,
Beni kaldırmaya gelsin, odamdan.
Evden çıkar çıkmaz omuzda tabut.
Sen de eller gibi adımı unut.
Kapımı birkaç gün için açık tut,
Eşyam bakakalsın diye arkamdan.

(Ahmet Kutsi Tecer, Kişiliği, Sanat Anlayışı ve Tüm Şiirleri)

RÜZGÂRGÜLÜ

Her yandan duyarım bir gül kokusu,
Meltemle dağıtır uzak bahçeler.
Günbatısı, poyraz ve gündoğusu,
Cenup rüzgârları ruhumu çeler.

Bilmem ki nerede bu gizli bahar?
Nereden bu ıtrı alıyor rüzgâr?
İklimler dışında bir iklim mi var?
Ne fecir bir şey der, ne şafak söyler.

Gün olur çağırır beni her ufuk,
Sevdalar eline başlar yolculuk,
Elinde bir rüzgârgülü, bir çocuk,
Durmadan yüzüme bakarak üfler.

(Ahmet Kutsi Tecer, Kişiliği, Sanat Anlayışı ve Tüm Şiirleri)

BİR TOPRAK İŞÇİSİNE

Sen omzunda yorgan, elinde torban,
Sen mevsim işçisi, büyük gezginci,
Doğduğundan beri sen, anan, baban,
Orakçı, çapacı, ırgat, ikinci.

Sen, anan ve baban... Siz topraksızlar,
Sizi ben tanırım uzun yollardan.
Siz ey yığın yığın büyük yalnızlar,
Sizi de yaratmış bizi yaradan.

Ekip biçtiğiniz toprak sizindir,
Sizindir zorluğu, derdi, mihneti.
Sizin çektiğiniz derde dar gelir,
Tanrının ambarı olsa cenneti.

Ve cennet, dünyanın kurulduğundan
Beridir Tanrı'nın düşüncesidir
Sen sabrını yere çaldığın zaman
Bu güzel hulyadan Tanrı ürperir.

Siz ey yığın yığın büyük yalnızlar,
Sizi de yaratmış bizi yaradan.
Ey mevsim işçisi, ey topraksızlar,
Sizin toprağınız size bu vatan.

(Ahmet Kutsi Tecer, Kişiliği, Sanat Anlayışı ve Tüm Şiirleri)

BAĞLAMACIYA

Çal bağlamacı çal, eski türküler,
Dirilt nağmelerini ataların!
Dertli, Emrah, Ruhsat dile gelsinler,
Duyur sesini eski ustaların!

Gevheri, Seyrani, Sümmani'yi an,
Ömer gibi ağla, Kerem gibi yan,
Şakısın dilinde Karacaoğlan,
Bağlaman şenliğidir odaların.

Çal, söyle bir türkü uzun havadan,
Bir varsağı çağır, sonra bir destan,
Arkadan yine bir Karacaoğlan,
Günahsa boynuma hep kadalarn.

"Yiğitler silkinip ata binende..."
Koroğlu'nun ruhu canlanır bende.
Bu türküyü söyler baban, deden de,
Sen de destancısı ol bu dağların.

Hani Dadaloğlu, Kuloğlu, Muslu?
Küsmüş parmakları, sazları yash.
Çal ozanların, âşıkların nesli,
Duyur sesini eski ustaların!

(Ahmet Kutsi Tecer, Kişiliği, Sanat Anlayışı ve Tüm Şiirleri)

HALİDE NUSRET ZORLUTUNA
(1901-1984)

GİT BAHAR

Çekil, bu gölgeli yolda gezinme...
Bahar, bakışların gene pek sarhoş.
Yanılp gönlüme misafir inme:
Kapısı kilidli, mihrabı bomboş,
Mabedtir orası, meyhane değil!

Altunlu başında papatya niçin?
Sarı saçlarına penbe gül takın!
Git bahar, gönlümde ibadet için
Diz çöken kızları ürkütme sakın,
Kalbime girme, o kâşâne değil!

Ziyalar, kokular, renkler, çiçekler...
Ömrünün her günü bir başka düğün.
Bülbüller koynunda aşkı çiçekler,
Güller dökülürler göğsüne bütün.
Gerçekten güzelsin, efsane değil!

Git bahar, git bahar, uzaklarda gül!
Denize renginden bırak hediye;
Ufuklarda gezin, semaya süzül,
Sokulma kalbime peyman diye.
Gördüklerin kandil... peyman değil!

1981 (Geceden Taşan Derdler)

NECMETTİN HALİL ONAN

(1902-1968)

BOĞAZ RÜYASI

Son gül dağıldı, son kuş uçup gitti. Şimdi yaz
Yol yol sürüklenen sarı yaprak sesindedir.
Eşsiz güzelliğiyle hayalimde hep Boğaz;
Gönlüm yaz ortasında Bebek bahçesindedir.

Üstünde incecik buğudan tül, öbür kıyı
Sakin bir öğle sonrası hazziyle uykuda.
Bir ses, hüznle perdeli, bir eski şarkıyı
Rüyada bir dua gibi söyler Küçüksü'da.

Artık uzak ve hatıralaşmış, güneşli yaz
Yaprakların tabiatı örten pasındadır;
Her an, yaz ortasında hayal ettiğim Boğaz
Masmavi, göz kapaklarımın arkasındadır.

(Dünden Bugüne Türk Şiiri)

BİR YOLCUYA

Dur yolcu! Bilmeden gelip bastığın
Bu toprak, bir devrin battığı yerdir.
Eğil de kulak ver, bu sessiz yığın
Bir vatan kalbinin attığı yerdir.

Bu ıssız, gölgesiz yolun solunda
Gördüğün bir tümsek, Anadolu'nda,
İstiklal uğrunda, namus yolunda
Can veren Mehmed'in yattığı yerdir.

Bu tümsek, koparken büyük zelzele,
Son vatan parçası geçerken ele,
Mehmed'in düşmanı boğduğu sele
Mübarek kanını kattığı yerdir.

Düşün ki, haşır olan kan, kemik, etin
Yaptığı bu tümsek, amansız, çetin
Bir harbin sonunda bütün milletin
Hürriyet zevkini tattığı yerdir.

(Çakıl Taşları)

ZEKİ ÖMER DEFNE
(1903-1992)

ILGAZ

Yıldızlar çamlara değer de geçer,
Gün burdan başını eğer de geçer,
Sular dizlerini döğer de geçer...
Bir Ilgaz, Er Ilgaz, Ilgaz, Yâr Ilgaz!

Başında bir tavus tuğ gibi çamlar,
Yollara dizilmiş tuğ gibi çamlar,
Karşıdan bir zümrüt çığ gibi çamlar...
Bir Ilgaz, Er Ilgaz, Ilgaz, Yâr Ilgaz!

Dalı var: Göklere yeşil direktir,
Gülü var: dağlara düşman yürektir,
Yolu var: içinde yitsen gerektir..
Bir Ilgaz, Er Ilgaz, Ilgaz, Yâr Ilgaz!

(*Büyük Memleket Şiirleri Antolojisi*)

❦
ERCÜMENT BEHZAT LAV
(1903-1984)

**KÖROĞLU'NDAN
MEMİŞ'E MEKTUP**

Atımla avradım öldü pusatım kırıldı
“Yeni bir at al
avrat çok tazellersin
pusatını da değiştir”
dediler öyle yaptım
Yeni at
huysuz çıktı
beni yere serdi
Yeni avrat
soysuz çıktı
Eşrafla yattı
Yeni pusat uğursuz çıktı
geri tepti beni ele sattı
Bunlardan hayır yok dedim yola düzüldüm
Pusat atsız avratsız bir yere gittim
Burada ömür
sürülmüş bir tarla kadar yatkın yumuşaktı
Hava süt beyazı
Ne donu var ne ayazı
bir su kadar ısıldaktı
Güneşi dağın doruğunda kazığa çakmışlar
buyrukla kararıp buyrukla ısımada
Deli gemsiz karayeli
kovuğa tıkmışlar
Ağaçları uslu uslu kaşımada
Yaprakların sallanıp hışımak ne haddine
Kuş adam hayvan sus pus
Bağırışmak yasak
İşe karışmak yasak
Yarışmak yasak
Dur yasak

Otur yasak
 Çivi yi ses çıkarmadan çak
 Ağır ezgi yürü
 Burnunu yerde sürü
 Soluk alma
 Etliye sütlüye dalma
 Senden iyisi yok
 Dikili ağızlar kulakta
 “Nasıl olsa aş kaynıyor
 Gırtlığa ister koçan girsin ister kor
 Yaşayan ölümler geçinip gidiyor
 Yön yöre güllük gülistanlık
 Bize ne
 yerin dibinde kül yutan
 sığır tmaçlardan
 Kapı kulları
 kapmca davulları
 ileti iletiveriyorlar bize
 İlle ne var ne yok yalan yanlış
 Zıyanlı çıkmazsın
 Gel bu gidişe sen de alış”

Yetti canıma bu dirlik düzenlik
 Özledim soysuz avradı
 Huysuz atı uğursuz pusatı
 Deli gemsiz karayeli
 Heybemi sırtladım
 gene sılama döndüm Memiş

(*Kaos*)

BİR KAHRAMANIN MİDESİ

Vahşi hayvanlara yediriyorlar ölümlerimizi
 Beyazlar bizimle savaşınca
 Bizse kendimiz yiyormuşuz
 Onları haklayınca

Böyle de olsa
Daha şerefli bir mezar değil mi
Hayvan bağırsaklarından
Bir kahramanın midesi?

(*Mau Mau*)

TOKAT

Bizim Papaz Efendi dedi ki:
“İsa bir yanağına tokat yedi
Öbür yanağını da çevirdi
İsa’nın yediği iki tokat
Roma’yı devirdi..”
Ben de Papaz Efendi’ye dedim ki:
“Ben de İsa Babamızın kuluyum
Her gün efendimden tokat yiyorum
Her tokat yiyişimde
Öbür yanağımı da çeviriyorum
Efendim niye devrilmiyor Roma gibi?
Roma’dan güçlü mü bizim efendi?”

(*Mau Mau*)

ÖMER BEDRETTİN UŞAKLI
(1904-1946)

SON DİLEK

Âşıkım, dağlara kurulu tahtım,
Çobanlar bağrımı dağlar da geçer.
Günümü yıl eden şu kara bahtım
Engin gurbetlerden çağlar da geçer.

Hasretle doldurur geçtiğim yeri
Vahşi kuş sesleri, yaban gülleri.
Bazan Akpınara giden bir peri
İnce yollarımı bağlar da geçer.

Örtse gözlerimi sonsuz bir diyar
Mezarım dağlara kalsa yadigâr,
Gönlümü çiğneyip geçen nazlı yar
Belki mezarımdan ağlar da geçer...

BURSA'DA AKŞAM

Bu gün de sonbahardan süzülüp doğdu akşam,
Dağların yere indi koyu, serin gölgesi;
Uludağ etekleri al ipekten bu akşam;
Düştü yeşil ovaya kubbelerin gölgesi...

Ufuklarda bu akşam ne sis var, ne bulut var;
Selvilerin içinde bir alev Emir Sultan.
İçten dualar gibi geçiyor sanki rüzgâr,
Bir ilâhi adaya benzeyen Yıldırım'dan.

Ovada ince yollar gölgeleniyor işte;
Karşıdan renk içinde solgun ay görünüyor.
Güneşin son nurundan bir damlacık içmiş de,
Şu karşiki kulübe bir saray görünüyor...

Gözlerine vurunca Kubbelerin gölgesi,
Öz cenneti gönlümle seyr ettim ben bu akşam;
Göklerde ne bir nefes, ne de bir kanad sesi;
Uludağ etekleri al ipekten bu akşam!..

BATAKLIK GÜNEŞLERİ

Kuyrukları düğümlü atlarımız çamurda,
Kamışlarla çizilmiş bir aynada gölgemiz...
Gözlerimiz, akşamdan süzülen ince nurda;
Karşımızda nehirle kucaklaşan bir deniz,
Kamışlarla çizilmiş bir aynada gölgemiz!..

Bu, uzun bir ova ki karlı dağlardan ıssız;
Suların üstündeki her sazlık birer ada,
Bacakları çırpıplak, sıtmalı bir köylü kız,
Bu bataklık içinde güneşle bir arada!..
Bacakları çırpıplak, sıtmalı bir köylü kız!..

Bu nurdan ve çamurdan ovayı bırakarak
Sürdük atlarımızı kızıl denize doğru!
Hâlâ orda, gözyaşı çamurlara akarak,
İzimizden fışkıran sulara dalan yolcu;
Bataklıkta güneşle birlikte kalan yolcu!..

UFUK HASRETİ

Sarp dağlardan örülmüş dört duvar içindeyim,
Nerdesiniz güneşler, nerdesiniz ovalar?
Dağılmaz, simsiyah bulutlar içindeyim;
Nerdesiniz güneşler, nerdesiniz ovalar!..

Yine duman kapladı zindanımda her yeri,
Çoruh'a savuruyor yaprakları sonbahar...
Nerdesiniz ey sabah ve akşam güneşleri;
Nerdesiniz atımı koşturduğum ovalar?..

Duvarlara çarparak çırpınan bir kuş gibi,
Gözlerim uzak, geniş bir ufuk aramıyor.
Çoruh, dağlar içinde akamaz olmuş gibi;
Süzülerek geçtiği ovaları anıyor.

Ufuk... Ufuk... Upuzun deniz olsun, göl olsun!
Gözlerimi dikince kanarak indireyim;
Doğan, batan günleri içime sindireyim;
Ufuk... Ufuk... isterse alevden bir çöl olsun...

Bir gün ufuk derdine gönlümü verip bir an,
Ufuk!... diye dağları gözümle deleceğim!..
Bir gün, ufuk!.. diyerek bu çıplak kayalıktan,
Bir siyah kartal gibi göğe yükseleceğim...

ÇORUH AKŞAMLARI

Her akşam kayboluyor Çoruh uçurumlarda;
Kızıl bir damla güneş suyuna damlamadan!..
Sular, bütün kan rengi akarken her pınarda,
Dağların boğuştuğu bu kayalık diyarda,
Çoruh uyur suyuna bir ışık damlamadan!..

Girdapların kararmış gözleri süzülünce,
Korkunç birer dev gibi sulara girer dağlar.
Karlı dağlar ardından titrek bir ay gülünce
Çoruh zincir içinde bir esir gibi ağlar...
Korkunç birer dev gibi sulara girer dağlar...

Granit kayalara, akıntılara karşı,
Çekilip itilerek bir kayık sürüklenir;
Reisler bağrışır zalim rüzgâra karşı,
Girdaplarda bir kayık boşaltılır, yüklenir;
Çekilip itilerek bir kayık sürüklenir.

Her akşam kayboluyor Çoruh uçurumlarda;
Kızıl bir damla güneş suyuna damlamadan;
Sular, bütün kan rengi akarken her pınarda;
Dağların boğuştuğu bu kayalık diyarda
Çoruh uyur suyuna bir ışık damlamadan!..

Artvin 1933

DENİZ HASRETİ

Gözümde bir damla su deniz olup taşıyor,
Çöllerde kalmış gibi yanıyor, yanıyorum.
Bütün gemicilerin ruhu bende yaşıyor;
Başımdaki gökleri bir deniz sanıyorum.

Nasıl yaşayacağım ey deniz, senden uzak?...
Yanıp sönüyor gibi gözlerimde fenerin!..
Uyuyor mu limanda her gece sallanarak,
Altundan çivilerle çakılmış gemilerin?..

Sevmiyorum suyunda yıkanmamış rüzgârı;
Dalgaların gözümde tütüyor mavi, yeşil...
İçimi güldürmüyor sensiz ay ışıkları;
Ufkundan yükselmeyen güneşler güneş değil!

Bir gün nehirler gibi çağlayarak derinden
Dağlardan, ormanlardan sana akacak mıyım?
Ey deniz, söyle bir gün sana bakacak mıyım?
Elma bahçelerinden, fındık bahçelerinden?..

Artvin 1933

TAHTACI GÜZELLERİ

Güneşi baltaların
Ucunda taşıyarak,
Burdan daha çok uzak
Bir ormana gidiyor

Tahtacı güzelleri...
 Yemyeşil ormanların
 Baş tacı güzelleri....

Kırmızı, al, yeşil, mor
 Fistanları rüzgârın
 Elinde birer bayrak;
 Gür, siyah saçlar, gümüş
 Paralarla karışık;
 Omuzlara dökülmüş;
 Çam kokusuyla dolu
 Taşkın göğüsler açık...

Türkülerle gidiyor
 Tahtacı güzelleri...
 Kırmızı, al, yeşil, mor
 Fistanları rüzgârın
 Elinde birer bayrak
 Semiz katırlarıyla
 Yapraklara basarak
 Ormanlardan ormana,
 Türkülerle gidiyor
 Tahtacı güzelleri....
 Yemyeşil ormanların
 Baş tacı güzelleri...

SARIKIZ MERMERLERİ

Afrodit, aşk tahtını kurmuş yüksek başında,
 Yakub'un rüyasından sanki iz var taşında...
 Şahikanda yaşamış efsane dünyaları,
 Senden birer parçaymış kâinatın dağları...
 Yalçın tepelerinde kartal saklı yuvalar,
 Eteğinde Aşil'den ses veren Truvalar;
 Binbir çiçek açarken ormanlarında yer yer,
 Saçlarını tararmış körfezinde periler...
 Bahar meşalelerle sende alkışlanırmış
 Yapraklar solarken de başında ağlanırmış...
 Venüs, şen sahilinde yatarmış kumsallara,

Her taşın bir taç gibi sunulmuş krallara...
 İlyad'ı çamlarının dibinde yazmış Homer,
 Lesbos'dan akşamları seyretmiş seni Bodler...
 Barbaros, göklerinde tanımış ülkerini,
 Yeşil ormanlarında yapmış gemilerini...
 Sarıkız'ın derdiyle çatlamış kayaların,
 Sarıkız'ı anarak esiyormuş rüzgârın;
 Taşında ve suyunda ağlıyor onun sesi,
 Zümrüt tepelerinde türkmenlerin kâbesi...
 Mağrur güzelliklerin ruhumda ve tenimde,
 Senin yüksek başından dileğim var benim de...
 Bir şey istemiyorum, ne çiçek, ne de çemen...
 Ne dağ çileklerinden, ne beyaz çam balından,
 Ne gemiler yapılan o kıvılcık çam dalından...
 Ne ceylan, ne de ince türkmen dilberlerinden...
 Bir parça istiyorum meşhur mermerlerinden...
 Ne üstüne destanlar, sevdalar yazmak için;
 Ne şekilsiz derdime bir şekil kazmak için
 Fıskiyeli havuzlar, heykeller kurmuyorum;
 Mermerinden saraylar yapıp oturmuyorum;
 Bir şelâle parçası, bir kevser ister gibi
 Onu çürütmeyecek bir cevher ister gibi;
 Bir parça istiyorum meşhur mermerlerinden...
 Ne ceylan, ne de ince türkmen dilberlerinden;
 Sarıkız'ın gözyaşı damlamış bir yerinden
 Bir parça istiyorum meşhur mermerlerinden...
 Toprağına gömdüğüm bir dağ sümbülü için,
 Eteğine koyduğum bir küçük ölü için...

(*Sarıkız Mermerleri*)

BİR HANÇER İSTİYORUM

Portakallar altında geçmiyor bu yıl güzüm;
 Gönlüm, uzak bir köyün gelecek baharında!..
 Aylar var ki, ey Tanrım, görünmez oldu yüzüm
 Dor atlı yaylıların süslü aynalarında!..

Dağlar önümde boy boy, güneş gözümde tel tel;
At üstünde söylenen şiirler kadar güzel,
Türküler yakılacak ölümler istiyorum.

Bayburt'un kalesinden sakatlar geçmez elbet;
Çoruh'un sularından hastalar içmez elbet,
Yiğitçe saplanacak bir hançer istiyorum!..

İstanbul 1941

SON ŞEHİR

-Anneme-

Duvar da canlı ışıklar bir hayâl,
Bu yaldızından alevler taşan resim.
Ölümle gölgeli bir düştür, ihtimâl,
Bakıp bakıp bana mahzunlaşan resim.
Bu ince çerçeveden başlıyor düşüm,
Gözümde canlanıyor mavi bir liman.
Bu rengi, bilmiyorum, nerde görmüşüm?
Deniz parıltılı, dağlar duman duman...

Düşünce yollara köy köy, konak konak;
Nasıl arardık o aydın şehirleri?
Derinleşen uçurumlardan korkarak,
Nasıl geçerdik o azgın nehirleri...
Nasıl arardık o aydın şehirleri?..

Önümde şarkın o kar yüklü damları;
Ve işte buzdan ışıklarla bir şafak!
Beyaz ufuklara karşıydı camları;
Benim kızaktır o billûr yokuşta bak!
Ve işte buzdan ışıklarla bir şafak!

Bir ince kız gibi omuzumda mavzerim;
“Çakırcalım!” diye başlardı türküler...
Birer ateşti o çapraz fişeklerim;
Güneş batınca yavaşlardı türküler;
“Çakırcalım!” diye başlardı türküler...

Uzaklaşırken at üstünde bahçeden,
Düşerdi omuzuma nurdan bakışların.
Limon çiçekleri dallarda ürperen...
Alevlenirdi gururdan bakışların;
Düşerdi omuzuma nurdan bakışların...

Bu son şehirde kapanmıştı gözlerin:
Sütun sütundu uzaktan şelaleler.
Deniz güzel... geceler, çeşmeler serin...
Bahar sefasına dalmıştı bahçeler;
Sütun sütundu uzaktan şelaleler...

(*Yayla Dumanı*)

NECİP FAZIL KISAKÜREK

(1905-1983)

AYRILIK VAKTİ

Akşamı getiren sesleri dinle,
Dinle de gönlümü aliver gitsin.
Saçlarımdan tutup kor gözlerinle
Yaşlı gözlerime daliver gitsin.

Güneşle köye in, beni bırak da
Küçüle küçüle kaybol ırakta.
Bu yolu dönerken arkana bak da
Köşede bir lahza kaliver gitsin.

Ümidim yılların seline düştü,
Saçının en titrek teline düştü,
Kuru yaprak gibi eline düştü,
İstersen rüzgâra saliver gitsin.

(Örümcek Ağı)

SAYIKLAMA

Kedim, ayak ucuma büzülmüş uyumakta,
İplik iplik sarıyor sükûtu bir yumakta
Hırıl hırıl,
Hırıl hırıl...

Bir göz gibi süzüyor beni camlardan gece,
Dönüyor etrafımda bir sürü kambur cüce
Fırl fırl,
Fırl fırl...

Söndürün lambaları uzaklara gideyim,
Nurdan bir şehir gibi ruhumu seyr edeyim
Pırıl pırıl,
Pırıl pırıl...

Sussun, sussun uzakta ölümüne ağlayan!
Gencim, ölmem, arzular kanımda bir çağlayan
Şırl şırl,
Şırl şırl...

Ne olurdu bir kadın, elleri avucumda,
Bahs etse yaşamının tadından baş ucumda
Mırıl mırıl,
Mırıl mırıl...

(*Kaldırımlar*)

KALDIRIMLAR

I

Sokaktayım, kimsesiz bir sokak ortasında;
Yürüyorum, arkama bakmadan yürüyorum.
Yolumun karanlığa karışan noktasında,
Sanki beni bekleyen, bir hayâl görüyorum.

Kara gökler kül rengi bulutlarla kapanık,
Evlerin bacasını kolluyor yıldırımlar.
Bu gece yarısında iki kişi uyanık:
Biri benim, biri de uzayan kaldırımlar.

İçimde damla damla bir korku birikiyor.
Sanıyorum her sokak başını kesmiş devler.
Simsiyah camlarını üzerime diyor
Gözleri çıkarılmış bir âmâ gibi evler.

Kaldırımlar, ızdırab çekenlerin annesi;
Kaldırımlar, içimde yaşamış bir insandır.
Kaldırımlar, duyulur sükûn içinde sesi,
Kaldırımlar, içimde uzayan bir lisandır.

Bana düşmez can vermek yumuşak bir kucakta;
Ben, bu kaldırımların istediği çocuğum.
Aman, sabah olmasın bu karanlık sokakta;
Bu karanlık sokakta bitmesin yolculuğum.

Ben gideyim yol gitsin, ben gideyim yol gitsin,
İki yanımdan aksın bir sel gibi fenerler.
Tak tak ayak sesimi aç köpekler işitsin,
Yolumda bir taak olsun zulmetten taş kemerler.

Ne ışıhta gezeyim, ne göze görüneyim,
Gündüzler size kalsın, verin karanlıkları!
Islak bir yorgan gibi iyice bürüneyim,
Örtün üstüme, örtün serin karanlıkları.

Uzanıverse gövdem taşlara boydan boya,
Alsa şu soğuk taşlar alnımdaki ateşi.
Dalıp sokaklar kadar esrarlı bir uykuya,
Ölse kaldırımların karasevdalı eşi...

II

Başını bir emele satan kahraman gibi,
Etinle, kemiğinle sokakların malısın.
Kurulup üzerine bir taht-ı revan gibi,
Sonsuz mesafelerin üstünden aşmalısın.

Bahatun kaldırımlara düştüğü günden beri,
Kaynamış ruhlarınız bir derdin potasında.
Senin gölgeni içmiş onun göz bebekleri,
Onun taşı erimiş senin kafatasında.

İkinizin de ne eş, ne arkadaşınız var;
Sükût gibi kimsesiz, çılgılık gibi hürsünüz.
Dünyada sakınacak bir kuru başınız var,
Onu da ne tarafa olsa götürürsünüz.

Ömrünüz taş olsa da gide gide yorulur,
Bir gün ölüme çıkar bu yolun kıvrımları.
Ne kaldırımlar kadar seni anlayan olur,
Ne senin anladığın kadar kaldırımları...

(*Kaldırımlar*)

OTEL ODALARINDA

Bir merhamettir yanan daracık odaların
İsli lambalarında, isli lambalarında.

Gizli bir akis kalmış gelip geçen her yüzden
Küflü aynalarında, küflü aynalarında.

Atılan elbiseler boğazlanmış bir adam,
Kırık masalarında, kırık masalarında.

Bir sırrı sürüklüyor terlikler pıtır pıtır
İzbe sofalarında, izbe sofalarında.

Atıyor sızılardan çıplak duvarda nabızı
Çivi yaralarında, çivi yaralarında.

Duyuluyor zamanın tahtayı kemirdiği
Tavan aralarında, tavan aralarında.

Ağlayın âşinasız, sessiz can verenlere
Otel odalarında, otel odalarında...

(*Kaldırımlar*)

HİRS

Sen kaçan bir yavru ceylansın dağda,
Ben peşine düşmüş bir canavarım.
İstersen dünyayı çağır imdada,
Yeryüzünde bir sen, bir de ben varım!

Seni korkutacak geçtiğin yollar,
Arkandan gelecek hep ayak sesim,
Sarıp vücudunu hayâlî kollar,
Enseni yakacak ateş nefesim.

Kimsesiz odanda kış geceleri
İçin ürperdiği demler beni an!
De ki: "Odur sarsan pencereleri!.."
De ki: "Rüzgâr değil, odur haykıran!"

Göğsümden havaya kattığım zehir
Solduracak bir gül gibi ömrünü,
Kaçıp dolaşsan da sen şehir şehir,
Bana kalacaksın yine son günü.

Hırsım gibi sonsuz yaşarsan sen de,
Ben ölümle sırdaş olur beklerim.
Hırsıma toprağı rakib etsen de,
Mezarında bir taş olur beklerim.

(Kaldırımlar)

HEYKEL

Yıllar bir gözyaşı olup da kaymış
Bu eski heykelin yanaklarında.
Yapraktan saçını yerlere yaymış,
Sonbahar ağlıyor ayaklarında.

Süzüyor ufukta bir kızıl yeri
İçi karanlıkla dolu gözleri.
Alnında akşamın ince kederi,
Sessizliğin sırrı dudaklarında.

Yanan bir kâğıtta nasıl bir satır
Kaybolursa, akşam onu karaltır.
Artık o silinen bir hâturadır
Bu ıssız bahçenin uzaklarında.

(Kaldırımlar)

TABUT

Tahtadan yapılmış bir uzun kutu,
Baş tarafı geniş, ayak ucu dar,
Çakanlar bilir ki bu boş tabutu
Yarın kendileri dolduracaklar.

Her yandan küçülen bir oda gibi
Duvarlar yanaşmış, tavan alçalmış.
Sanki bir taş bebek kutuda gibi
Hayalim içinde uzanmış kalmış.

Cılız vücuduma tam görünse de
İçim bu dar yere sığılmaz diyor.
Geride kalanlar hep dövünse de
İnsan birer birer gene giriyor.

Ölenler yeniden doğarmış, gerçek
Tabut değildir bu, bir tahta kundak.
Bu ağır hediye kime gidecek
Çakılır çakılmaz üstüne kapak?

SANATKÂRIN ÇİLESİ

Tanrım diledi ki bir gün bu adam,
Gezdirsin boşluğu ense kökünde,
Ve uçtu başından birdenbire dam,
Gökü bir çatlağın yarıdığı günde.

Evet, her şey bende bir gizli düğüm;
Ne ölüm terleri döktüm... nelerden...
Dibi yok göklerden yeter ürktüğüm,
Yetişir çektiğim mesafelerden.

Ufuk bir tilkidir, kaçak ve kurnaz.
Yollar bir yumaktır, uzun dolaşık.
Her gece rüyamı yazan sihirbaz.
Tutuyor önümde bir mavi ışık.

Bu mu rüyalarda içtiğim cennet,
Sırrını ararken patlayan gülle,
Yeşil asmaları kavrayan şehvet.
Karınca sarayı bölünmüş gülle.

Ensemin örsünde bir çelik balyoz,
Kapandım yatağa, son çare diye.
Bir kanlı şafakta bana çil horoz
Yepyeni bir dünya etti hediye.

Rabbim bir isim ver bana halimden,
Herkesin bildiği dilden bir isim,
Eski esvaplarım tutun elimden,
Aynalar, söyleyin bana, ben kimim?

Ne yalanlarda var, ne hakikatte,
Gözümü yumunca gördüğüm nakış.
Boşuna gezmişim, yok tabiatte
İçimdeki kadar iniş ve çıkış.

(*Sonsuzluk Kervanı*)

BU YAĞMUR...

Bu yağmur.. bu yağmur.. bu kıldan ince,
Öpüşten yumuşak yağın bu yağmur.
Bu yağmur.. bu yağmur.. bir gün dinince
Aynalar yüzümü tanımaz olur.

Bu yağmur kanımı boğan bir iplik,
Karnımda acısız yatan bir bıçak.
Bu yağmur, yerde taş ve bende kemik
Dayandıkça çisil çisil yağacak.

Bu yağmur.. bu yağmur.. cinnetten üstün;
Karanlık, kovulmaz düşüncelerden.
Cinlerin beynimde yaptığı düğün
Sulardan seslerden ve gecelerden.

(*Sonsuzluk Kervanı*)

SAİT FAİK ABASIYANIK
(1906-1954)

ŞİMDİ SEVİŞME VAKTİ

Çıplak heykeller yapmalıyım.
Çırılçıplak heykeller
Nefis rüyalarınız için
Ey önümden geçen ak sakallı kasketli,
Yırtık mintanından adaleleri gözüken
Dilenci
Sana önce
Şiirlerin tadını
Aşkların tadını
Kitaplardan tatturmalıyım
Resimlerden duyurmalıyım, resimlerden...

Şu oğlan çocuğuna bak
Fırça sallıyor
Kokmuş manifaturacının ayağına
Dört yüzbin teklifinden
On kuruş verecek.

Seni satmam çocuğum
Dört yüzbin teklife,
Ne güzel kaşların var
Ne güzel bileklerin
Hele ne ellerin var, ne ellerin.

Söylemeliyim,
Yok
Yok... meydanlarda bağırmalıyım.
Bu küçük
Güllerin buram buram tüttüğü
Anadolu şehri kahvesinde
Kiraz mevsiminin
Sevişme vakti olduğunu.

Resimler seyrettirmeli, şiirler okutturmalıyım
Baygınlık getiren şiirler

Kiraz mevsimi, kiraz
Küfelerle dolu pazar.
Zambaklar geçiriyor bir kadın.
Bir kadın bir bakraç yoğurt götürüyor
Sallıyor boyacı çocuğu fırçasını
Belediye kahvesinde hâlâ o eski, o yalancı
O biçimsiz bizans şarkısı.

Sana nasıl bulsam, nasıl bilsem,
Nasıl etsem nasıl yapsam da
Meydanlarda bağırsam
Sokakbaşlarında sazımı çalsam
Anlatsam şu kiraz mevsiminin
Para kazanmak mevsimi değil
Sevişme vakti olduğunu...

Bir kere duyursam hele güzelliğini, tadını,
Sonra oturup hüngür hüngür ağlasam
Boş geçirdiğim, bağırmadığım sustuğum günlere
Mezarımda bu güzel, uzun kaşlı boyacı çocuğunun
Oğlu bir şiir okusa
Karacaoğlan'dan
Orhan Veli'den
Yunus'tan, Yunus'tan...

(*Şimdi Sevişme Vakti*)

O VE BEN

Sana koşuyorum bir vapurun içinden
Ölmek, delirmek için...
Yaşamak; bütün âdetlerden uzak
Yaşamak...

Hayır değil, değil sıcak;
Dudaklarının hâturası;
Değil saçlarının kokusu
Hiçbiri değil.
Dünyada büyük fırtınanın koptuğu böyle günlerde
Ben onsuz edemem.
Eli elimin içinde olmalı,
Gözlerine bakmalıyım,
Sesini işitmeliyim.
Beraber yemek yemeliyiz
Ara sıra gülmeliyiz
Yapamam, onsuz edemem.
Bana su, bana ekmek, bana zehir
Gibi gelen çirkin kızım.
Sensiz edemem!

(*Şimdi Sevişme Vakti*)

BİR ZAMANLAR

Bazı akşam üstleri, oturur
Hikâyeler yazardım,
Delî gibi!

Ben hikâye yazarken
Kafamdaki insanlar
Balığa çıkarlardı.

Kadınlar,
Kahve cezvelerini ısıtan, mavi ışıklı ispirto lambalarını
yakarlardı
—Geceleyin, karanlıkta, bir dağ başında—
Bir değirmenci;
Yüzükoyun kapanırdı uzun uykusuna.

Köylüler gelirdi
Bakraçlarıyla pazara
Yoğurt satmaya.
Çıplak bir çocuk ayakları avucumda idi

Sokakta diz boyu kar vardı
 Bir köprü başında
 Bıçaklardım istediğimi;
 Atardım kendimi, büyük şehirlerin
 Asma köprülerinden suya,
 Duyardım suyu yarıdığımı.
 Görürdüm:
 Suya düşüşümün
 Köprüye fışkırttığı suyu.

(*Şimdi Sevişme Vakti*)

BİR MASA

Bize bir masa ayır Yanakimu
 Aleksandramla benim için
 Bir masa
 Üstü çiçeksiz
 Örtüsü gazeteden
 Şarabı aşktan
 Hem hülyadan
 Aleksandram mızıka çalsın
 Siyaha çalar parmaklariyle
 Güftesi bayağı şarkılar
 Adı havalar
 Meyhane acı zeytinyağı koksun
 Sen hoşnud ol Yanakimu.

(*Şimdi Sevişme Vakti*)

KÖPRÜ

İnsanlar köprüden geçmediği zaman
 Acaba köprü düşünür mü?

Çamaşır mandalını gözlerinde sallayan meczubun geçtiğini
 Üsküdar iskelesinin kanapelerinde güneş banyosu yapanı
 Üsküdar kıyılarının ötesindeki
 Kastamonu, Sivas, Safranbolu, Erzurum'u.

Burada insanların içinde büyük dürbünler,
Güller gibi açmıştır,
Yufkacılar burada açarlar, koskocaman oklavalarla
-İçlerindeki hamurdan-
Şeffaf ve titrek memleket rüyalarını.

Alyanaklı, beyaz, kalın şekerçiler;
Akide ve bergamutlarını mermer tezgâhlara vurdukları zaman-
ki kasvetsiz hallerini burada kaybeder, burada şairleşirler
Hışırta ile ve kocaman bıçaklarla kesilen tahan helvalarının ko-
kusu ellerinde
Askeri müzedeki, balmumundan yeniçeri heykelleri gibi,
güzel, büyük insanlar
Burada omuz omuza;
Kötü yağlarla yaptıkları börekten şişmanlamış, iyi
insanlarla
Dalgıcı seyrederek.

Onlar ki küçük parmaklarını birbirine vermişlerdir.
Onlar ki sarı elbiselerinin içinde
Kazsız köyün sıcak gecelerini
Kırağları ve zelzeleleri, feyzanları ve harbleri
görmüşlerdir;

Onlar ki yağsız köpüklü ayranlar içmiş, taşlı bulgur pilâvı ye-
mişlerdir;
Küçük parmaklarını birbirine vererek...
Bazen birdenbire sarası tutup düşerek...
Nereden gelir, nereye giderler
Küçük parmaklarını birbirine vererek?
Bunlardır köprünün sair filmenamları.

Hepsi yirmişer, otuzar yaşında ihtiyar rüyaları görmüş;
Aşağıda, İstanbul bıçkınlarının söğüştüğü sandallarda,
Balıkçıların torik yakaladığına - onlardan daha çok
memnun;
Çifti altmış paraya satılan bayat simitlerden hoşlanırlar.

Onlarda her şey bir derin uykudadır.
 Kahramanlık, dostluk, sevgi ve müsamaha...
 Bütün lüzumlar ve lâzımlar.
 Şu ensesi dümdüz ustura ile alınmış
 Saçları arkaya taranmış,
 Bol elbiseli, altın bakışlı, sarışın uzun bacaklı adam
 Kimdir biliyor musunuz?
 Onu köprüden başka, bir de eski polisler tanır:
 -Ulan sen yine buralarda mısın? derler

Omuzlarını kısar, ellerini cebinden çıkarır, atar ağzından
 sigarasını
 -Gidiyoruz be mâvin bey ağabey, der.
 Bu meşhur yankesici Yedikuleli İstavrodur
 Ve hoş çocuktur.

Bir başkası gece saat ondan sonra vapurları ve ışıkları sey-
 reder güler.
 Ah ona bir bilet alan olsa dünyayı dolaşmak işten değil;
 Onun yanındaki gitmemeyi, gitmek isteyerek düşünmekte,
 Yalnız bu sonuncuda her şey yalancı, hülya ve melânkolidir.

Her kim ki bir arkadaş bulmak için dolanmakta ise
 Ondan çekinmeli...
 Köprüde arkadaş olunmaz;
 Köprüden seyredilir.

(*Şimdi Sevişme Vakti*)

MARİKULA DOĞUR

İstemem eski rüyalarındaki kadın resimlerini:
 Tombul ve beyaz.
 Bana bir taze dişin, yazın kumsalda kızarmış
 Tüyü altın bacağın yeter
 Ve tren yollarında tüten öğlelerin...
 Kışın şarap içtiğimiz kahvelerdeki
 Boyalı kadınlar rüyası... bitsin.

Ne su başlarında tavus tüyleri gibi çeşitli böceklerin
hasreti

Ne çayır içinde gülüşen çocukların yırtık mintanları

Sen: Taze dişlerinde hıyar kokusu...

Ağzında olgun domateslerin çekirdeği,
Karpuz ve erik.

Doldursun bütün bu sahili Marikula

Çıplak dizlerinde ağları ördüğün zaman

Birdenbire sancılanarak yapacağın çocuklar.

Vapurlara seslenecekler Marikula:

– Hey, kaptan dur!

Marikula doğur!

Her dokuz ay on günde ikizlerini

Sandallar boş bekliyor.

Balık yalnız tutulmuyor Marikula;

Bacakları çevik çocuklarını sendedir!

Doğur Marikula doğur!

(Şimdi Sevişme Vakti)

İLHAMİ BEKİR TEZ
(1906-1984)

İKİ LAF

Poliste adımızı sordular,
–Bileklerimize kelepçe vurdular–
Dedik ki biz oyuz
Dosyada künyemiz vardır.
Babamız Ahmet annemiz Fatma...
Vaktimiz yoktu evlenemedik
dedik;
Nüfusta kaydımız bekârdır.
Ne avrat, evlat ne dünür...
Yirminci asırda her şair
bizim gibi düşünür.

İçerde küf ve nem
Demir parmaklık arkasında ısıtlular!
–Geç dediler;
Aralandı kapı, yürüdük,
Eğildi üstünden atladık– duvar.
Sağnak sağnak
Yağıyordu gökten aydınlık
Yürüdük...
Yer bizimle
gökler bizimle
Sular bizimle başladı yürümeğe,
Yürüdük
Demirkapı, Ahırkapı, Adliye.
Yürüdük...
Bileklerimizde tel kelepçe
Bütün gece...

Yargıçta suçumuzu sordular
–Bileklerimizde karakoş mühürü vurgular–
Dedik ki çok
Dedik ki yok

Dedik ki adam öldürmedik kan içmedik
Yalnız iki laf dedik
Dedik ki
Gün ağardı göğe bak!
Dedik ki
Güneş doğsa sırtımız ısınacak!
Dedik ki çok

Hür bir dünyada mesut insanlar
Onlar için yemiş verir ormanlar
İnsan büyür mihnet küçülür
Ve pürüzsüz sular gibi akar zamanlar.
Yıldızlar omuzların hemen tepesinde
Keder ve hınç Kafdağı'nın ötesinde
Gök bir anneçınar gibi üstünde onların
Ve onlar oynasınlar bu çınarın gölgesinde

Sokakta yolumuza durdular.
Neticeyi sordular.
Dedik ki
Ya kırmızı, ya sarı!
Şahit edip deriz ki gökleri ve tarlaları
Adam öldürmedik kan içmedik!
Yalnız iki laf dedik.

(Şiirler)

GURBET

Değerli katınızdır..
Yazan Pötürgeli Hamzadır
Alan gurbette Abdülkerim..
Evvela mahsus selam eder
İki gözlerinden öperim.
Elhamdülillah ki sağız!
Dört nala koşuyor zaman
Günün birinde konuşacağız.
Nasılsınız?
Nasıl Ahmet?

Tütüm tütüm tüter gurbet
Siz orda biz burada
Gurbet bıçaktır yarada
İstanbulda sıkıyönetim
Örfidare Ankarada..

Nasılsınız Sabiha Hanım,
Nasılsınız Zikri Ağabey?
Ölüm değil bir şey
Aynlık zor!

Orada İslam mezarlığı var mı,
Yabancılar nereye gömülüyor?
Kaçınız öldü kaçınız sağ?..
Sağ kalanlar-hiç olmazsa
Gönderin resminizi!

Çok değiştinizse eğer
Resme yazın isminizi
Küçüktüm İtalyayı gördüm
Kayalar maviliklere uzanıyordu;
Özlem özlem yanıyordu
Deniz fenerlerinde şey...
Nasılsınız yiğit Mehmet,
Nasılsın Zikri Ağabey?

Sonrasını hatırlamam
Nereye geçti vapur,
Nereden su içti vapur
hatırlamam...

Simirna'da incir üzüm
Kilikya'da çeltik pamuk;
Ana avrat çoluk çocuk
Satular üç batmana!

Altıncı filo yoldadır.
Müslüman evlerinde
Naylon kadın külötları biçiliyor..
Ölmek değil bir şey,
Satılmak zor!

Hatırlıyorum ki hürdük,
Tepelerde yükselen ayı görürdük,
Bakracımız bakırdaandı ay gibi
Evlere taze süt götürürdük.
İşkambil oynardık altı kol,
Fasulye pişirirdik elimizle;

Burnunu silerdik helal çocukların
kendi mendilimizle.

O ne yoldu göklere açılan yol!
O ne tatlı şeydi ümit!
Açıl be paslı kilit!

Bir vatan ki
Çığlık çığlık
Akardı şarkılar caddelerinde çığ gibi.
Bir vatan ki
Şimdi
Çemberi paslı
Üç kaburga kemiği kırılmış
Eski bir şarap fıçısı gibi.
Gurbetteyiz gurbet!

İşte böyle yiğit Ahmet,
İşte böyle Abdülkerim!

Tekrar selam eder
İki gözlerinden öperim.

Elhamdülillah ki sağız;
Dört nala koşuyor zaman
Yakında buluşacağız

Dağlarda ateş yakan çobanlar
Artık atom enerjisinde ısınır
Fildişi parmaklarından akar zamanlar
Milyonca ve milyonlarca asır

Tek bir ülke ve tek bayrak,
Ne sınır, ne sınıf, ne diktatör,
Bizimdir bu deniz, bu gök, bu toprak
Duy ve düşün ve gör.

Duy ve düşün Kerim!
Sondan bir öncesidir bu,
Gözlerinden yanaklarından öperim!.

(Şiirler)

SABAHATTİN ALİ

(1907-1948)

HAPİSHANE ŞARKISI

V

Başın öne eğilmesin
Aldırma gönül, aldırma
Ağladığın duyulmasın,
Aldırma gönül, aldırma

Dışarda deli dalgalar
Gelip duvarları yalar;
Seni bu sesler oyalar,
Aldırma gönül, aldırma

Görmesen bile denizi,
Yukarıya çevir gözü:
Deniz gibidir gökyüzü;
Aldırma gönül, aldırma

Dertlerin kalkınca şaha
Bir küfür yolla Allaha...
Görecek günler var daha;
Aldırma gönül, aldırma

Kurşun ata ata biter
Yollar gide gide biter;
Ceza yata yata biter;
Aldırma gönül, aldırma

1933 (*Dağlar ve Rüzgâr*)

ASAF HÂLET ÇELEBİ
(1907-1958)

MISRI KADİM

acaba ot gibi yerden mi bittim
acaba denizlerde mi şaşırđım
ve zamanı nasıl unutmaktayım

zaman unutulunca mısırı kadım yaşanabiliyor
kendimi unutunca seni yaşıyorum
yaşamak
    bu ânı yaşamaktır
ammon râ'hotep
    veya tafnit
kim olduğunu bilmek istemiyorum
yalnız etrafından nefes almalıyım

dut bu a'ru ünnek pahper
    kama pet kama tâ
mısır metinlerinde okuduğum cümleler
seninle okuduklarımsa büsbütün başka şeylerdi

seninle bir bahçedeyiz geliyor bana
orada hem var hem yok gibiyim
daha doğrusu bütün bir bahçe oluyorum
insanlığımdan çıkarak
    kama pet
    kama tâ

(*Om Mani Padme Hum*)

KUNÂLA

vakit geldi kunâla
hanyayı görelî çok oldu
tam kırk yılda seni buldum kunâla

bu can tenden geçmeden
bu dünyadan göçmeden
bir kerecik sevmek çok değil
simsiyah saçların var kunâla
kemiklerine yapışık etlerin var
bir gün dökülecek
kunâla kuşu gibi gözlerin var
bir gün sönecek
kunâla
bu etlerin arkasında güzelliklerin var
benden başka kimse bilmiyecek

bu can içimde kuştur kunâla
seni görünce titrer
bu can gözümde mahabbettir kunâla
seni görünce yanar
bu can burnumda soluk olur kunâla
uçar gider.

bu can benden geçmeden
bu dünyadan göçmeden
bir tek seni sevmek çok değil

(*Om Mani Padme Hum*)

KORKUYORUM

etli dudakların var
yiyecek beni
korkuyorum
pitekantropum
dişim
hayvanım
birbirine yakın gözlerinden
uzun
ve yuvarlak
sıcak
karnından

gözlerin orman akşamlarından kalmazdır
 anlaşılmaz sözlerin var
 gündüzleri bam başka
 geceleri büyücüsün
 korkuyorum
 mara'm
 şeytanım
 sivri dişlerinden
 uzun ayaklarından
 ve simsiyah saçlarından
 iyilikler dolu yüreğin var
 rahmetler taşıran
 seven
 ve okşayan
 korkuyorum
 bodhisattva'm
 bilinmez dünyadan
 ve uyutan
 kucağından

(*Om Mani Padme Hum*)

MARİYYA

*"Preguntias que significa
 Saudade; vou te dizer
 Saudade e tudo o que fica
 Depois te tudo morrer"*
 Maria Barbas

çin kadar uzaklardan
 can kadar yakından
 sen bir masal kızsın
 dün
 çinden gelmiştin
 bu gün
 lizboa'dan

yüzünde tarçın kokusu
gözünde cîn
bir gün buradan gidersin
mariyya
can kadar yakın
çin kadar uzak
lizboa boyalı haritalar da kapanır
bir gün buradan gidersin
mariyya
aynalarda seni ararım
bu şehirde seni ararım
bu dünyada seni ararım
mariyyaaa

(*Om Mani Padme Hum*)

CEVDET KUDRET

(1907-1998)

TOPRAĞA BAĞLI

Ne uçmayı bilirim, ne gökten haberdarım,
Bir karış bile fazla yükselemem yerimden:
Toprağa basmak için yapılmış ayaklarım.

Bir karış bile fazla yükselemem yerimden,
Hasretle büyük, geniş semalara bakarım:
Toprak beni daima çeker eteklerimden...

(Mütarekeden Sonrakiler)

YEDİKULE'DE AKŞAM

Güneş vurdu başını bir kale kemerine!
Kuşlar yine bu akşam surlara otursunlar.
Baksınlar şu kocaman mahalle üzerine...

Kızıl bir aydınlıkta şaşırıp kaldı bunlar:
Ufak saksılar gibi görünüyor uzaktan,
Pencere camlarında kurutulan sabunlar...

Mademki aynı yükü sürüyecek her zaman:
Ne çıkar, çevirdiği dolabın kenarında
Şu bostan beygirinin gözünü bağlamaktan?..

Akşam Yedikulenin gezer sokaklarında:
Kızıl bir şerit gibi yolların ucu yandı,
Güneş, yarı başını bir kal'a duvarında..

Bostan korkulukları sanki bir kahramandı,
Kuşlara bahsederken büyük tasavvurundan!
Sular olduğu yerde bir defa halkalandı:

Akşam, attı kendini Yedikule surundan...

(Mütarekeden Sonrakiler)

SABRİ ESAT SİYAVUŞGİL

(1907-1968)

AKŞAM VE DEVELER

Böyle yalçın dağlarda sessiz dolaşanlar kim?
Köyler, ufka dizilen tozlanmış birer resim;
Yollar, köyleri saran eskimiş çerçeveler...

Sesler çıkmadan söner paslı çingiraklarda...
Yassı tabanlarını sürükler bir kenarda
Boynu kısa develer, boynu uzun develer.

Günle birlikte erir uyuklayan mor dağlar;
Ekilmemiş tarlalar, çalı bitiren bağlar,
Döker her kalbe kırık bir lambanın isini...

Adımlar derinleşir renklerin vedaında.
Bir dua okur gibi gezdirir dudağında
Deveci, türküsünü, yolcu, sevgilisini...

(Başlangıcından Bugüne Türk Şiiri)

YOLCULUK

Bir yaz günü, odamda kaparken bavulumu,
Çekecek koltuğumun parmakları kolumu
Her zamanki sesiyle bana: "Otur" diyecek.

Bütün kış geceleri duyduğum laflariyle,
Çıplak bir kadın gibi, beyaz çarşaflariyle
Beni uyutmak için yatağım esneyecek.

Yolda, adımlarımı çağırarak geriye,
Aralık kalan kapım belki dönerim diye
Penceremde buğudan bir damla yaş donacak.

Yürürken sağ omzuma hafif sesle ötüşüp,
-Bir evden anlaşılmaz fısıltılarla düşüp-
Bembeyaz bir el gibi bir güvercin konacak.

Dudağımı gizlice çekerek dudağına,
Akşam gibi düşecek vagon basamağına
Garda beyaz, dumandan bir kadının bedeni.

Son kampana çalacak ve son düdük ötecek
Mesafeler bir nokta halinde küçültecek
Külrengi istasyonda mendil sallayan beni...

(Dünden Bugüne Türk Şiiri)

BEHÇET KEMAL ÇAĞLAR
(1908-1969)

ÇANKIRI'DA AKŞAM

Soluyup kesik kesik
Rengi yüklenir çöker
Kervandır çanı eksik
Çankırı'da tepeler.

Bir garipçe iş olur
Meyva dalda kuş olur
Yamalar nakış olur
Benek olur bereler.

Kaya bile şimdi tül
Diken de bir çeşit gül
Dünyaya küskün gönül
Kapısını aralar.

Işıklar ipek olur
Yapraklar çiçek olur
Çalılar petek olur
Dolar kuru dereler.

Ana evlendir bizi
Bak renk renk, dizi dizi
Dallar asmış çehizi
Tamamlanmış töreler.

Ürperen bahçelerde
Bir içkidir keder de
Gökte kanar gider de
Gönüldeki yaralar.
Evler hisar kesilir
Yabanlar yâr kesilir
Ayvalar nar kesilir
Şarap olur sıralar.

Geceyle başlar akın
Ordulaşır bağ-ekin
Doğrulur Karatekin
Der: Benimdir buralar

Çankırı-1937 (Benden İçeri)

İKİ SES

Dışardan herkes: – Görmemiş ol, savuş..
İçimden bir ses: – Konuş! Konuş! Konuş!

Dışardan herkes: – Böyle uslu, yavaş..
İçimden bir ses: – Savaş! Savaş! Savaş!

Dışardan herkes: – Tıkırında işin..
İçimden bir ses: – Düşün! Düşün!. Düşün!

Dışardan herkes: – Bugüne uy, barın..
İçimden bir ses: – Yarın!. Yarın!. Yarın!.

1947 (Benden İçeri)

BAYBURT KOŞMASI

Çoruh coşkun Çoruh hırçın Çoruh şen
Ark boyunca nabız gibi atıyor
Bir tepede Âşık Zihni yer almış
Bir tepede Şehit Osman yatıyor

Bir sararmış beniz hali taşında
Kalesi var göğe ağmak peşinde
Kavakları yıldız öper düşünde
Kargaları firak firak ötüyor

Celâli'de çilesini denemiş
Hicranî'si sevgisizi kınamış
Zaman saat kulesinde tünemiş
Tezeklerde tütsü tütsü tütüyor

Kavağının suna gibi boyu var
İrmağında insan kapma huyu var
Oyunu var türküsü var suyu var
Gönülleri birbirine katıyor

Dağ ardında kovalarken biz onu
Çoruh bizi dâvet etti en sonu
Visâl yeri “Cumhuriyet balkonu”
Geç kalmışım çağıl çağıl çatıyor

Taşı oyan su bana da işledi
Köpük köpük yüreğimi dişledi
Madem Çoruh konuşmaya başladı
Âşık Ömer koşman burda bitiyor

(Benden İçeri)

YAŞAR NABİ NAYIR
(1908-1981)

SONBAHAR

Altın rengi gözleri yanan bir semaverdi,
Ilık bir çay kokusu akardı saçlarından.
Yanmanın lezzetini onda hissettim bir an
Ve yazın sevgisini bana önce o verdi.

Yaz gibi iri olgun meyvaları severdi,
Bir çocuk gibi şendi ve gülerdi her zaman
Bir mevsim gözlerinden içime doldu cihan
Ve güzel yaz günleri ne çabuk geçiverdi.

Artık donuk bir cam var mavi gökler yerinde.
Güneşi benden çalan o sıcak bakışlardır,
Ve yazı o götürdü mutlak beraberinde.

En güzel rüyaların bile bir sonu vardır:
Bir bahar rüzgârından alarak bir sabah hız
Mevsimlerin ömrünü yaşamıştı aşkımız.

Onu şimdi kaybettim ve şimdi sonbahardır.

(Başlangıcından Bugüne Türk Şiiri)

MUSTAFA SEYİT SUTÜVEN

(1908-1969)

SUTÜVEN

Bir kayadan duman duman
On yedi metre atlayan
Dağ kokusuyla yüklü su.

Boşluğa fırlayınca, saç
Düştüğü yerde üç kulaç
Mavi su, ak köpüklü su.

Şi'rin elindesin bugün
Eski masalların bütün
Canlanacak birer birer.

“Akha’lılar da bir zaman
Şâir, ilâhe, kahraman,
Şi'rini burda içtiler.

Hepsi tapardı rengine,
Rastlamamıştı dengine,
Hiçbiri, mor Tesalya'da.

Öyle füsunludur bu yer
Şi'rine borçludur “Homer”
Çünkü senindir “İlyada”.

Eski, uzun zamanların
Tığ gibi kahramanların
Türküsi'dür sesin henüz.

Dağda hayat uyandıran
Taşları duygulandıran
Bir son ilahesin henüz.

Afrodit olmadan ilah
Dağdan inerdi her sabah
Elde gümüş hamam tası.

Burda çıkardı örtüden
Kimseye gösterilmeyen
Gerdanı, göğsü, kalçası.

Altına mavi mermerin,
Üstüne ak köpüklerin
Kurt gibi saldırırdı hep.

Kimseye belli etmeden,
Hırsıla kucakladıkça sen,
Göğsünü kaldırırdı hep.

Burda “Mogol”, “Yunan”, “Mısır”,
“Med”, “Roma”, “Türk” asır asır
Tapu döküldüğün yere.

Tanrıların konakları,
Orduların otakları
Burda ererdi göklere.

Söylediğim masal değil;
Atları, kahraman “Aşil”
Burda sulardı bir zaman.

Burda gezerdi “Keykubad”,
Burda keserdi “Mihridat”,
Burda içerdi “Antuvan”!

Gögse nasıl batarsa dış
Öyle derinden işlemiş
Taslara “Hektor”un izi.

Söyle, bugün niçin, neden
Bunca ilahlığınla sen
Kulluğa almadın bizi?

Halbuki bir “Yunan” kadar,
Hüsnüne her tapan kadar
Tapmayı biz de anlarız.

Bizleri başka görme sen;
Hüsnü, Huda kadar seven
Gönlü temiz adamlarız.

Hepsini at da bir yana,
Bâri o günlerin bana
Şi’rini söyle, tatlı su!

Şi’rini, geldiğin yerin
Şi’rini, eski günlerin
Söyle, köpük kanatlı su!

(*Bütün Şiirleri*)

SON KUMAŞ

Görmedim ilham atını,
Ben bu şiir san’atını
Bir deli kızıdan okudum.

Sanatı öğretti bana:
Ben de bu tezgahıtan ona
Türlü kumaşlar dokudum.

Altı buçuk yıl emeğim;
Gönlüm, elim gözbebeğim
Eskidi sırtında bütün.

Tam gözü doldurduğu gün,
Sevgiden almış gibi hız
Ansızın evlendi o kız.

İstedim ünler salacak,
Bir yaman örnekli duvak
Örmek o ruhum geline.

Ay ışığından bir ipek
Gamla beraber bükerek
Taktım ömür iğnesine.

İğneyi ilkin derime,
Sonra çürük gözlerime
Saplayarak, titremeden;

İşledim üç günde bakın:
Solmuş ümit yaprağının
Üstüne her duygumu ben.

Sanatım ermişti sona;
Gitti merasimle ona
Ellerimin son hünere.

İşte o kızıdan bu kumaş
Her yanı kıpkırmızı yaş,
Ertesi gün geldi geril

(Bütün Şiirleri)

SAVAŞ VE BARIŞ ÜSTÜNE

Donovan'ın
Otuz tonluk bir tank
Sağ ayağım dışının kovuğuna yerleştirince
Hastanede ameliyattan sonra ölürken
Kızısını düşünmüş,
Kızıyla nasıl yattığını bile hatırlamış
Üstelik gözleri yaşarmıştır.
Donovan, vatan uğrunda
İşte böyle ölmüştür.

(Bütün Şiirleri)

B-T DENİZALTISI

Henüz bir balığa bile çarpıp öldüremeden
Yediği torpille denizin dibine
Uzandığı zaman
Kaptan emretti:
Vatan yolunda,
Disiplin üzere
Ölüme hazırlandılar.
Vatana can vermekten
Gurur duymak için tekrar emir aldılar.
Ve mağrur olmağa hazırlandılar.
Ne zaman ki şaka bitti
Oksijen bitti
Damarlardan hemoglobin ayağını çekti
Herşey silindi gözlerden,
Canın azizliği
Canın tadı,
Canın bir taneliği
Arasında ölüp gittiler.

(*Bütün Şiirleri*)

Umudumu, dudaklarında büyük türküler
Ellerinde gelincik desteleri

karşımda bulurdum.

Öğrenme

istemem

bir Eyüp sabrı nedir

Torunlarımın torunu.

Say ki dedelerin bir masal yaşadı

Say ki acılar masaldı,

Öttür ölümsüzlüğe doğru borunu!

1939 (*Özgürlük Türküsü*)

MAPUSANEDEN AŞK SONNET'LERİ

Sonnet II

Anarım Yeşilırmağı aklıma düştükçe sen
O misket elmalarıyla yüklü bahçelerde
Ak yüzün, kumral saçın, apak elbisen
Açılıp görünür sisler içinde perde perde.

Yürürken kıydaki ince patıkada
Yüzerdi durgun suda nilüfer gibi gölgen.
Ben, bir dal altında gizli karşı yakada
Geçip giderdin anan, kardeşlerinle sen.

Keşfettin mi düş kurmayı sen o çağında?
Dönerken bir yığın elma çiçeği kucığında.
En aşağı bencileyin dalgın görünürdün.

Yeşil çağlularıyla akarken Yeşilırmak
Gelirdi tutsağın gibi içimden haykırmak,
Sense akarsu gibi, rüzgâr gibi hürdün.

(*Özgürlük Türküsü*)

ON BİRİNCİ SONNET

Kendimi varisi sanırdım şiir imparatorluğunun
 Belki de bu yüzden ömrüm boyunca sürgünlerde gezdim.
 İçimdeki altın yeleli arslanı görmeseydi kanun
 Bir canavar gibi gurbet gurbet böyle sürülmezdim.

Güzel bir Türkiye hayali ve mutlu insanlar
 Oturdu yazamadığım şiirlerime boydan boya.
 Katakompılardan kalkan düşüncelerin döktüğü kanlar
 Çaldı en uysal düşünceme bir kanlı boya.

Dikildi karşıma demirden yumruğuyla felek
 Yol verdi birer birer geçsin diye cücelere
 Sürdü beni taşından altın yapılmayan gecelere.

Beni demir kazıklara bağlarken sürgünler
 Ve geçip giderken kaplumbağa gibi günler
 Bögürüp dururdu danalar gibi salhanede gerçek!

(*Gecehondumdan Şiirler*)

HALKIM

Türkiyeli'm, türküm, benim garip halkım,
 Her zaman görmek istedim seni
 mutlular mutlusu,

Bu dünya güzeli yurdumda
 Sıra dağlar gibi felaketler
 sana kurdukça pusu
 Ağulu dizelerle dolup taşı şarkım.

Ulusun döktüğü gözyaşının
 Ağusu mermeri deler de geçer.
 Kanlar geçer damar damar mermerden,
 O, isterse canlanıp yürür mermer.

Meyhanelerde içen şairlerin
 Elbette, saygıya değer tasaları.
 Söyle, yalnızlıklarından başka hangi gölgenin
 Ağırılığı altında çatırdar masaları?

Talihsiz sanatçıları memleketimin
Halkımın türküsünden uzakta

ıçtikçe ıçerler.

Sonra, birkaç münzevi okuyucunun

ölümsüzlüğünde

öbür yana göçerler

Kına beni, arkadaşım kına:
Yalnız, şunu bil ki rahattır içim,
Ellerim bulaşmadıkça ihanete,
Ellerim batmadıkça kana.

Kırk yıl geçtiğim yolları
İncileriyle süsledim gözyaşlarımın,
Gelip geçmesi için ulustaşlarımın,
Bağışlarım da beni bilmeyerek

bıçaklayan insanımı,

Bağışlarım bilmeyerek alsa da canımı
Suratuma bilerek tükürene beslerim kin.
Dikilir durur ortasında tanyerinin
Şair nöbettedir insanlar uyusun
Şiir nöbettedir insanlar uyusun,
Bu topsuz, tüfeksiz nöbetçinin
Gölgesinde korkusuz canlar uyusun.

Ne güzel ölümsüzlüğü

halkların,

halkların.

Sonra, onların göğüslerinde yatan
Mutluluk düşlü şarkıların.

Oturur bir yanda şairler

Uzatıp başını sözcüklerin aralığından

Söyler içinin zifir gibi karanlığından

Leyla'yı, Şirin'i güldüren türküler.

Halksa, öbür yanda döker gözyaşı,

Yatar acıdan ısıtır

toprağı, taşı,

Sözcük sultanları

gönüllerinin harem dairesinde
unutur giderler
ulusçul kayguyu, telaşı.

Güzel halkım,
Senden bir tek alkış beklemeden
Salt senin için ağladı durdu kırk yıl
binlerce şarkım.

Bitirdim nice dert okulunu,
Yalnız, şununla öğünebilirim
Bir gün işçime ihanet etmedim
Bir gün ihanet etmedim insana.
Bin bir yerinden vurulmuş yüreğimi
Ah, anlatabilsem bir gün sana.

(Kavga Şiirleri)

İNSANIN KAHPEŞİ

İnsanoğlunun kahpesi,
Ne arslana, ne kaplana benzer.
İnsanoğlunun kahpesi,
İlk bakışta sana bana benzer.

İnsanoğlunun kahpesi,
Arslandan, kaplandan yırtıcı.
İnsanoğlunun kahpesi,
Her yanda haklı, her işte haklı,
Hem de gürültücü, patırtıcı.

Onca sıfırdır
Doğanın her güzel yarattığı,
Ya da sanatçının her güzel dediği,
Dana beynini beğenmez
İnsan beynidir yediği.

Sabırımızı yer ktır ktır
çerez yerine.
Cellattan bile daha kaygusuzdur
Namuslu insanın üzüntülerine...

(*Kavga Şiirleri*)

AHMET MUHİP DRANAS
(1909-1980)

SELAM

Uçuşuyor, duran bir ânın havasında
Işıktan kuşları bir akşam seherinin;
Gündüzün geceyle buluşan noktasında
Yaklaşıyor musikîsi eteklerinin

Ve sanki ufkuma baştanbaşa gül rengi
Kanatlarını açmada bir altın devir.
Başlıyor ömrün ve ölümün güzelliği,
Söyleyecek şimdi zaferlerini şiir;

Selam, sonsuzluğun aydınlık bahçesinden
Selam, senelerce, senelerce evvele,
Hatırası kalbe ışıklarla dökülen
En sevgiliye, en iyiye, en güzele.

Geçmiş bir zamanı kalbim bulmak üzredir,
Tamamlanacaktır yarım kalmış rüyalar;
Ey hafıza! cömert memenden beni emzir,
Zengin renklerini ufkuma dök, ey bahar!

Uzattığımız bu tası dolduracak mı
Yine bol sularla akarak o çeşmeler?
Yoksa, hiç bulunmayacak kadar uzak mı
Dudakları öpüşlerle dolu geceler?

Ey, pembe akşamların karasevdaları!
Güzelliklerine doyulmamış zamanlar!
Ergen yastığının ateşten rüyaları!
Ey, saf kalbimizde doğmuş ve ölmüş anlar!..

Hatırası kalbe ışıklarla dökülen
En güzele, en iyiye, en sevgiliye
Selam, sonsuzluğun aydınlık bahçesinden,
Selam, senelerce, senelerce öteye...

(Şiirler)

SERENAD

Yeşil pencereden bir gül at bana,
Işıklarla dolsun kalbimin içi.
Geldim işte mevsim gibi kapına
Gözlerimde bulut, saçlarımda çiğ.

Açılan bir gülsün sen yaprak yaprak,
Ben aşkımla bahar getirdim sana;
Tozlu yollarından geçtiğim uzak
İklimden şarkılar getirdim sana.

Şeffaf damlalarla titreyen, ağır
Koncanın altında bükülmüş her sak.
Seninçin dallardan süzülen ıtır,
Seninçin karanfil, yasemin, zambak...

Bir kuş sesi gelir dudaklarından;
Gözlerin, gönlümde açan nergisler.
Düşen öpüşlerdir dudaklarından
Mor akasyalarda ürperen seher.

Pencereden bir gül attığın zaman
Işıkla dolacak kalbimin içi.
Geçiyorum mevsim gibi kapından
Gözlerimde bulut, saçlarımda çiğ.

(Şiirler)

OLVİDO

Hoyrattır bu akşamüstüler daima.
Gün saltanatıyla gitti mi bir defa
Yalnızlığımızla doldurup her yeri
Bir renk çılgılığı içinde bahçemizden,
Bir el çıkarmaya başlar bohçamızdan
Lavanta çiçeği kokan kederleri;
Hoyrattır bu akşamüstüler daima.

Dalga dalga hücum edip pişmanlıklar
 Unutuşun o tunç kapısını zorlar
 Ve ruh, atılan oklarla delik deşik;
 İşte, doğduğun eski evdesin birden,
 Yolunu gözlüyor lamba ve merdiven,
 Susmuş ninnilerle gıcırıyor beşik
 Ve cümle yitükler, mağlûplar, mahzunlar...

Söylenmemiş aşkın güzelliğiyledir
 Kâğıtlarda yarım bırakılmış şiir;
 İnsan, yağmur kokan bir sabaha karşı
 Hatırlar bir gün bir camı açtığını,
 Duran bir bulutu, bir kuş uçuşunu,
 Çöküp peynir ekmek yediği bir taş...
 Bütün bunlar aşkın güzelliğiyledir

Aşklar uçup gitmiş olmalı bir yazla
 Halay çeken kızlar misali kolkola.
 Ya sizler! ey geçmiş zaman etekleri,
 İhtiyar ağaçlı, kuytu bahçelerden
 Ayışığı gibi sürüklenip giden;
 Geceye bırakıp yorgun erkekleri
 Salınan etekler fısıltıyla, nazla.

Ebedi âşığın dönüşünü bekler
 Yalan yeminlerin tanığı çiçekler
 Artık olmayacak baharlar içinde
 Ey, ömrün en güzel türküsü aldanış!
 Aldan, gelmiş olsa bile ümitsiz kış;
 Her garipsi ayak izi kar içinde
 Dönmeyen âşığın serptiği çiçekler.

Ya sen! ey sen! esen dallar arasından
 Bir parıltı gibi görünüp kaybolan
 Ne istersin benden akşam saatinde?
 Bir gülüşü olsun görülmemiş kadın,
 Nasıl ölümsüzsün aynasında aşkın;
 Hatıraların bu uyanma vaktinde
 Sensin hep, sen, esen dallar arasından.

Ey unutuş! kapat artık pencereni,
Çoktan derinliğine çekmiş deniz beni;
Çıkmaz artık sular altından o dünya.
Bir duman yükselir gibidir kederden
Macerası çoktan bitmiş o şeylerden.
Amansız gecenle yayıl dört yanıma
Ey unutuş! kurtar bu gamlardan beni.

(Şiirler)

KÖPÜK

Oyun bitti ve her şey yerini buldu.
Akşamla ebedi kızlar anne oldu.
Aynalara bakma, aynalar fenalık;
Denizi, sonsuz olanı düşün artık.
Bir gün beni hatırlayabilirsin ancak,
Güzelsen soyabilirsin çırlıçıplak;
Oradayım hep ben, orada, derinde,
Gemilerin ihtiyar köpüklerinde.

(Şiirler)

KAR

Kardır yağan üstümüze geceden,
Yağmurlu, karanlık bir düşünceden,
Ormanın uğultusuyla birlikte
Ve dörtñala, dümdüz bir mavilikte
Kar yağıyor üstümüze, inceden.

Sesin nerde kaldı, her günkü sesin,
Unutulmuş güzel şarkılar için
Bu kar gecesinde uzaktan, yoldan,
Rüzgâr gibi tâ eski Anadolu'dan
Sesin nerde kaldı? Kar içindesin!

Ne sabahdır bu mavilik, ne akşam!
 Uyandırmayın beni, uyanamam.
 Kaybolmuş sevdiklerimiz aşkına,
 Allah aşkına, gök, deniz aşkına
 Yağsın kar üstümüze buram buram...

Buğulandıkça yüzü her aynanın
 Beyaz dokusunda bu saf rüyanın
 Göğe uzanır –tek, تنها– bir karnış
 Sırf unutmak için, unutmak ey kış!
 Büyük yalnızlığını dünyanın.

(Şiirler)

YAĞMUR, GÜL VE ELLER

Yel yapraklarımı savurur,
 Dört yanım yağmurla örtülü;
 Güz vaktim gerçek ya, ne yağmur!

Kafamda hep bir uykusuzluk
 Ve masamda bir düşler gülü,
 Gecenin içinde, soyunuk.

Ve bir düşünce arasında
 Ellerim; beyaz, boş ve bencil,
 Bu gül'le gece arasında.

Kopmuş gidiyor dallarımdan...
 Hayır, başımdan yana değil
 Uykusuzluğum, ellerimden.

(Şiirler)

FAHİRİYE ABLA

Hava keskin bir kömür kokusuyla dolar,
Kapanırdı daha gün batmadan kapılar.
Bu, afyon ruhu gibi baygın mahalleden,
Hayalimde tek çizgi bir sen kalmışsın, sen!
Hülyasındaki geniş aydınlığa gülen
Gözlerin, dişlerin ve ak pak gerdanıyla
Ne güzel komşumuzdun sen, Fahriye abla!

Eviniz kutu gibi küçücük bir evdi,
Sarmaşıklarla balkonu örtük bir evdi;
Güneşin batmasına yakın saatlerde
Yıkanırdı gölgesi kuytu bir derede.
Yaz, kış yeşil saksı ıtır pencerede;
Bahçende akasyalar açardı baharla
Ne şirin komşumuzdun sen, Fahriye abla!

Önce upuzun, sonra kesik saçın vardı;
Tenin buğdaysı, boyun bir başak kopardı.
İçini gıcıklardı bütün erkeklerin
Altın bileziklerle dolu bileklerin.
Açılırdı rüzgârda kısa eteklerin;
Açık saçık şarkılar söyledin en fazla.
Ne çapkın komşumuzdun sen, Fahriye abla!

Gönül verdin derlerdi o delikanlıya,
En sonunda varmışsın bir Erzincanlıya.
Bilmem şimdi hâlâ bu ilk kocanda mısın,
Hâlâ dağları karlı Erzincan'da mısın?
Bırak, geçmiş günleri gönlüm hatırlasın;
Hâturada kalan şey değişmez zamanla.
Ne vefalı komşumuzdun sen, Fahriye abla!

(Şiirler)

BÜYÜK OLSUN

Ben büyük şarkıları severim; büyük olsun,
 Deniz gibi, gökyüzü gibi her şey ve mahzun.
 Seviyorsam seni aşk ölümsüzdür gönlümce,
 Âşıksam kadını değil tanrıçasın, ece.
 Denizler yolculuğa çağırır durur da beni
 Gitmem düşünerek geri döneceğim günü.
 Ben büyük rüzgârları severim; büyük olsun
 Aşkı da, özlemim de hepsi, her şey ve mahzun.
 İnsan bir yanınca Kerem misali yanmalı,
 Uykudan bile mahşer gününde uyanmalı.

(Şiirler)

ATLIKARINCA

Ne çektik böyle gülünceyedek
 Eh, şeniz işte hep bu düğünde!
 Karım şen bir deliler evinde,
 Yirmisindeki hemşirem Van'da,
 Babam tahta tezgâhının üstünde,
 Ben bir hayal atının sırtında
 Ve anam mahzun... ölünceyedek.

(Şiirler)

ŞEHRİN ÜSTÜNDEN GEÇEN BULUTLAR

Bakıp imreniyorum akınına
 Şehrin üstünden geçen bulutların.
 Belki gidiyorlardır yakınına
 Rüyamızı kuşatan hudutların.

Evler, ağaçlar, sular, ben ve bu an
 Sanki bulutlarla bir, akıyoruz;
 Onların hevesine uyaraktan
 Cenup ufuklarına bakıyoruz.

Biz de hafif olsaydık bir rüzgârdan,
Yer alsaydık şu bulut kervanında,
Güzel'e ve Yeni'ye doğru koşan
Bu sonsuz gidişin bir yanında;

Dağlara, denizlere, ovalara
Uzansaydık yağarak iplik iplik,
Tohumları susamış tarlalara
Bahar, gölge ve yağmur götürseydik.

Bakıp imreniyorum akınına
Şehrin üstünden uçan bulutların.
Gidiyor, gidiyorlar yakınına
Rüyamızı kuşatan hudutların.

(Şiirler)

HER ŞEYİN UZAKLAŞTIĞI SAAT

Kanı çekiliyor evlerin,
Eriyip dökülüyor damlar;

Şimdi rüya görür damlarda
Soluk, uzun yüzlü adamlar.

Bir kanat yumuşaklığıyla
Göklerden indi mi akşamlar,

Sonsuzlaşan yollara dalmış
Tasalı gözler olur camlar;

Bekler camların arkasında
Soluk, uzun yüzlü adamlar.

(Şiirler)

BİTMEZ TÜKENMEZ CAN SIKINTISI

Bir bıçak saplı durur göğsünde,
Hangi su tasına uzansan boş;
Hangi pencereye koşarsan koş
Aynı siyah güneş gökyüzünde.

Aynı siyah güneş, aynı siyah,
Aynı susayış, aynı koşuş, aynı...
Of... hep aynı şey, aynı şey, aynı şey,
Aynı, aynı, aynı, aynı, aynı...

(Şiirler)

AYAKLAR

Ölmüş o, ayrı düşmüş sürüden,
Ayakları dışarda örtüden.

Ölmüş herkes gibi ölen insan,
Yalnız ayaklar kalmış yaşayan.

Ardından ölüme düşen başın
İki kardeş bakakalmış şaşkın.

Burada ansızın susup kalmış,
Koyunları başıboş bırakmış.

Der ki, bu ayakları görenler,
Başım değilmiş düşünen meğer,

Ayaklarım, az gide uz gide,
Ayaklarım, ümitler peşinde!

Yolcu ölmüş; işte ayaklar hür!
Yolcu ölmüş; ayaklar düşünür...

(Şiirler)

MAŞAR DAĞI

Bir kuşluk vaktiydi, bahardı.
Yollarda çiçek dere dere
Kişi, Maşar Dağı'na vardı,
Baktı doruğundan düzlere.

Göz alan bir güneş doğardı
Gökçegegin gibi Ağrı'dan.
Ve iki yüce dağın ardı
Kızıl bir lâleydi Tanrı'dan.

İçimde sanki sen esersin
Tanrım! Garip kişi kuş ola,
Seni bir yerde bulmak için
Kendini dağdan aşağı sala.

Sen bu doyulmaz evrendesin;
Ama nerdesin? Hangi pınar
Başında hangi ormandasın?
Nerde bahçenden uçan kuşlar?

Boşluklarda seni arıyor
Dağ bir yanda, kişi bir yanda:
Bir yaralı hayvan bağırıyor
Senden ayrı düşen insanda.

(Şiirler)

DARAĞACI

Ve günlerden bir gün, bir sabah erken
Kuşluk vaktinde, bülbüller öterken
Kentın meydanında bir darağacı.
Sallanıyor boşlukta bir yabancı.
Geçiyor sabahın yolu alnından
Ve yalın ayakları gecede...
(Yeni yollarını mı düşünmede
Bu ayaklar?.. son durağına kadar
Ne uysal yürümüştür bu ayaklar!)

Esintili alanda üç beş adam;
 Uykusuz yüzleri donuk birer cam,
 Bakadurmuşlar öyle... ve garibi,
 Hepsi ayrı ayrı asılmış gibi.
 Ben de aralarında üç beş adam;
 Uzatsam elimi, alnını tutsam,
 "Uyan, kardeşim! desem, bu uykudan",
 Yüzünü kapardı hemen korkudan.

Çekilirken gece batıya doğru,
 Konmuş da bir çatıya karga ruhu
 Söylenip duruyordu: "Gün doğmada
 "Ya sallanır gördüğüm kim, sehpa?
 "Ben miyim bu? ben mi, bu baş, bu eller,
 "Bu ayaklar?.. ya hani nerde yollar?
 (Anlamamış ne olup bittiğini
 Zavallı karga; atın yittiğini
 Sadece bir göğe, bir yere bakıp
 Ölüyü ölüye çekistirir hep.)
 "Niye geldin bu çıkmaza, be ayak?
 "Var mı beni boşlayıp, burda barınmak?
 "Ben insanoğlunun aynası mıyım?
 "Şu garip yolcunun aynası mıyım?
 "Benzeten kim bana bu dağarcığı?
 "Orada sadece bir darağacı
 "Ve onda rüzgârla sallanan bir dal!...
 "Yalnız, beni düşünür gibi bir hâl!"

Bir yağmur gölcüğü yerde akşamdan,
 İçinde titrek bir yansı idamdan...

Bu biçim üzre bitecekken gece,
 Dağılacakken artık seyirci de,
 Birden, kargalarla doldu gökyüzü.
 Tüm asılmışların ruhlar sürüsü
 Tamusal bir koruyla, dişi erkek,
 Alçalarak, yükselerek, dönerek,
 İlenirlerdi bağrışa çağrışa
 Hem asılana, hem asan nebbâşa:

"İşte Ölen, ama işte Öldüren,
"İşte Bulan, ama işte Bulduran,
"Filozof ve kurtarıcı, hem yalvaç,
"Hem doğrucu bir ruh, ve de yalancı
"Ve siyasacı ve hakcı ve hırsız
"Ve can çalan ve övünge ve arsız..."

Gün doğmak üzere, eşya kabarıyor,
Yeryüzünün çatısı ağarıyor;
Acı bir gün! karga ağlanır durur,
Adam darağacında sallanır durur...

(Şiirler)

YAĞMA

Ümit Yaşar'a

Boğaz'ın kıyısında, aydınlık
Pencerelerde —her bulutun yolu—
Bir mevsim, seninle başbaşa kaldık,
Yaşadık bir zaman İstanbul'u.

Akan suda kuş gibi gemilerde
Eski evler ve تنها sokaklarla,
Şarkı gibilerle, düş gibilerle
Sarmaş dolaş... Olmaz gibi bir dünya.

Mutluluklar şehri bir İstanbul'du,
Şiirler, buluşmalar, aşklar... şimdi
Akşam olan bir gün gibi son buldu;
Ne şiir kaldı, ne aşk, ne beklenti.

Tiğ gibi minareleriyle, kendi
Kendisinde güzel, tek, yüce, kutlu
Bir ölümsüzlükler, zaferler kenti
Bu gün yenilgilerle, yasla dolu.

Bir songün hali, bir taş taş üstüne;
Hem mide, hem ruhta bir açlık, ejder
Örneği saldırmada dörtbir yöne;
Toz, duman, inilti, akıntılar, çöpler...

Niçin geri geldik bunca yıl sonra?
Batık bir ülkeyi aramak gibi.
İşte gençliğimiz; ta uzaklara,
Çok uzaklara bak. Orada belki.

Ama gizlice bak, olur ki ürker.
Yaşantıdan fazla anılardan kork,
Bize gülümsüyorsa geçmiş günler;
Belki yalandır, belki o bile yok.

Orda elinde bir simitle, ufak,
Süzgün bir çocuk, çocukluğum işte;
Nasıl kaçıyor benden, nasıl bir bak,
Yaban domuzu görmüş gibi düşte.

Boğaziçi, daha sağken gömülmek
İçin dönüşmüş beton mezarlara;
Bir hippî kız, bir deccal, şimdi Bebek
Koylarında ilham, arsız, farfara.

Ölebilirsin ha yol ortasında.
Yanılp gökyüzüne bakma sakın.
Bir sevi vaktinin bile havasında
Yor artık o mahrem örtüsü aşkın.

O güzelim aşkın vücudu yağma,
Şarkısı ne mahur beste, ne İtri...
Tenekeler çalıp çığlık çığlığa
Yarı bir sevişme, ayaküzeri

Ve ekmek kapanın elinde. Hayat
Haklı değil. Tanrı ve kul ortada.
Darağacında sallananlardan tut
Yargı kürsüsüne kadar yürü, taa...

Her şey değişiyor, kalbimiz bile,
Ama yüzyıllarla besli bir şehir
İnsan yaşamından daha da hızla
Bunca çabuk nasıl yok olabilir?

Hani o masal dünyası yalılar,
Hani o kayıklar ki kızca beyaz,
Hani o kadınlar ki sevdalılar,
Renk renk şemsiyeler altında bin yaz?

Ve o İstanbullular... doygun, uçuk,
Sanki bir gelecek tufandan haber
Almışlarcasma hep, çoluk, çocuk,
Göksel gemilere binip gitmişler.

Gidiş o gidiş... ve kimbilir kaç yıl
Bu göç, fakiri, zengini elele
Usulca... ve artık hiç... Hayal meyal
Görünmüyorlar bulutlarda bile...

Kurabilir misin tekrar, düşünsen?
Hayallerimizi bile yitirdik;
Dağılmış bir sofra bu, bitti şölen.
Sona kalmışlarsa biz gibi yenik.

Ne kadar yalnızız şu akşam vakti,
Bir selam bile yok artık verilen;
Anlamsız turistler gibiyiz şimdi
Kapalıçarşı'da sen, Köprü'de ben.

Söyle bir doğruyu bilen güzel'im,
Sulara vurmuş gökyüzü mü? Neydi?
Uzanıp yıldızları tutsa elim
Bulur muyuz yeniden o cenneti?

Ruhumuz Boğaz'da, o eski yerde,
Yeni akımları umursamadan,
Bir hayalet gibi pencerelerde
Ne denli beklese de... hiç bir zaman.

Bir tanrı ve tarih güzeli, tabu;
Güneş ve sular mucizesi, bir giz...
Her zaman sonsuz elbet, İSTANBUL bu.
Körelen belki de biziz... kalbimiz.

(Şiirler)

BİRAZ DAHA

Yaşlandım; güneşim batıyor. Gece
Yaklaşmada sinsi, sessiz ve sonsuz.
Biliyorum; her şeysiz, sensiz, bensiz
Yiteceğim, karanlıklar içinde.

Biraz daha her şeyle haşır neşir,
Biraz daha kendimle bilişmemiz,
Biraz daha seninle baş başa, bir...
Biraz daha gök, biraz daha deniz.

(Şiirler)

HAMİT MACİT SELEKLER

(1909-1974)

SULH

İşte gün, dışarda serpiyen ılık
Düşen ses, solan yüz ve birkaç sayı...
Yüzün pençe pençe, saçın dağınık,
Beyaz örtüsüyle kurdum masayı.

“Sofra hazır!” Hava dalgalı ılık,
Sesin andırıyor gergin bir yayı.
Ve sen çok güzelsin sevgilim, artık
Sildim başımdaki günlük tasayı.

Bu anda uzakta, daha uzakta,
Evde, su başında yahut sokakta
Konuşan, sevişen ve hıçkıran var,

Onların da kalbi böyle vurmakta,
Onlar da seviyor ve bekliyorlar
Ne zaman gelecek diye ilkbahar...

(Dünden Bugüne Şiirler)

ZİYA OSMAN SABA
(1910-1957)

SEBİL VE GÜVERCİNLER

Çözülen bir demetten indiler birer birer,
Bırak, yorgun başları bu taşlarda uyusun.
Tutuşmuş ruhlarına bir damla gözyaşı sun,
Bir sebile döküldü bembeyaz güvercinler...

Nihayetsiz çöllerin üstünden hep beraber
Geçerken bulmadılar ne bir ot ne bir yosun,
Ürkmeden su içsinler yavaşça, susun, susun!
Bir sebile döküldü bembeyaz güvercinler...

En son şarkılarını dağıtarak rüzgâra,
Beyaz boyunlarını uzatırlar taslara...
Bir damla suya hasret gideceklermiş meğer.

Şimdi bomboş sebilden selviler bir şey sorar,
Hatırlatır uziyan dem çekişleri rüzgâr,
Mermer basamaklarda uçuşur beyaz tüyler.

(*Geçen Zaman*) 1928

KANAT

Ey bulutları uçuşan gök,
Kokusunu duyduğum bahar,
Ey gözlerden saklı tabiat.
Beklemek neye yarar? – Rüzgâr,
Mesafeleri içime dök!
Gideyim bırak beni hayat,
Gideyim... Tren, gemi, kanat...

(*Geçen Zaman*) 1936

AHRET

Bir garip dünyada ben yadırgadım yerimi.
Yıllardan sonra gir gün, görüp çektiklerimi,
Tanrım bir meleğine emredecek: "Yetişir!"

Gözlerimi o saat sessiz kapıyacağım.
Beni bekliyedursun bir kenarda yatağım;
Bütün yorgunluğumu alacak bir teneşir.

Bir yükü atmış gibi içimde bir hafiflik,
Oraya geçmek için aşacağım bir eşik,
Bir lâhza tutacağım bana uzanan eli.

Bir el gözlerimdeki perdeyi sıyracak.
Onları bulacağım... Ve annem şaşıracak:
"Oğlum! Ne kadar da büyümüş ben görmeyeli."

(Geçen Zaman) 1938

BEYAZ

Bir bademin altına, yorgun, oturmak biraz,
Ayrı ayrı seyretmek çiçek açmış her dalı,
Artuk bütün renklerden, artuk uzaklaşmalı:
Beyaz işte, aylardır gözümde tüten beyaz.

Kış bitti... Uzaklarda ilk ümitler gibi yaz,
Duyuyorum bu sabah, kış içimden çıkalı,
İçimin dört duvarı bembeyaz badanalı,
Ah, sade nefes almak, göğsüme dolan bu haz...

Bir kuş ötecek şimdi... Havada bir durgunluk,
Mermeriyle konuşan açık kalmış bir musluk,
Beyaz çiçeklerini tektük düşüren kiraz.

Bahar pınarlarından içime damlıyan su,
Bembeyaz çiçeklerin ıslak, temiz kokusu,
Kış bitti... Uzaklarda ilk ümitler gibi yaz...

(Geçen Zaman) 1936

İHTİYAR, ÇOCUK, HİZMETÇİ V.S.

Değneğini taşlara kakar,
Beli bükülmüş, toprağa bakar,
İhtiyar...

Yeni başlamış yolculuk.
Yalınayak, benzi uçuk
Çocuk.

Tatmamış baharı, bilmiyor sevinci;
Şu kızların en genci;
Hizmetçi.

Bakar caddeye doğru,
Gözlerinde uyku,
Orospu.

Esmer güzeli hemşirem,
Gedecek, sürmeden bir dem:
Verem.

Akşam oldu, gözlerini yum,
Sen herşeyden mahrum
Yavrum...

(*Geçen Zaman*) 1944

ANA, BABA, EVLAT

Bilinmez talih, anlaşılmaz kader,
Ömürleri bir sabah birleşecek oldu,
Seviştiler, evlendiler,
Bir çocukları oldu.

Bir beşik içinde şimdi
Bütün sevinçleri, küçücük,
Küçük ayakları, küçücük avuçları,
Daha kaç günlük!

Beceriksiz nefes alışları duyulur,
—Ana, baba, evlat, küçük odada üçü—
Etrafında deste deste nur,
Ağzında ak bir koku annesinin sütü.

Kuşlar gibi, henüz konuşmak bilmez sesi.
Güneş görmemiş gözler, el değmemiş ten.
Belli, Allahım, besbelli,
Onu var eden.

Senden gelen herşey o: her sabah doğan güneş,
Her yıl dönen bahar, kuru toprağa yağış.
Senden,
Bu eve bu bağış.

Baba, karşımda düşünür:
“Ana hasreti değil, aşka benzemiyor bu:
O kadar taze, o kadar başka!
Meğer sevecekmişim oğlumu...”

Basıp bağrına annesi, der:
“Onu ben doğurdum, ninnisini söylüyorum,
Allahın bile değil!
O, yalnız benim yavrum...”

(*Geçen Zaman*) 1946

ÇOCUK GÜLÜŞLERİ

Çocuk gülüşleri... İlk gülüşler, tatlı, gevrek...
Dile gelir gibiyken etrafta bütün eşya,
Duvarlarda resimler, saksıda açan çiçek.
Pencerenin içine kuşlar gelmişken renk renk
Gülmek... Sabah, güneşe; akşam, damdaki aya,
Kış, daha bir sevinçken, kar tanesi: kelebek.
Gülmek, gülen anneye, eve dönen babaya;
Yaşamak, daha tatlı, daha güzelken dünya.

(*Geçen Zaman*) 1946

PATİK YAP, KUNDURACI

Patik yap, kunduracı, bol bol patik;
 Bebeler için, ilk adımı atacak,
 Çocuklar için, koşacak, oynayacak...
 Terzi abla, minimini elbiseler dik,
 Yazlık, kışlık, mevsimlik...
 Saçlarına kurdela,
 Bileklerine bilezik...
 Ama şu dünya hali, bin türlü kaza, bela
 Ama bunca hastalık, gıdasızlık, verem;
 Tabutçu, ölçünü büyük tut, büyük!
 Çocukların öldüğünü istemem...

(*Nefes Almak*) 1950

MİSAKİMİLLÎ SOKAĞI No.37

Ah, şimdi hâtıralar mahallesinde
 Misakımillî sokağı No. 37.
 Orası bütün evler, bütün ömür içinde,
 Mesut olduğumuz evdi.

Talihin bir gün karşımıza çıkardığı.
 El ele döşediğimiz bir çift küçük odası.
 Ne diyeyim bilmem ki:
 Gönül sarayı, aşk yuvası...

Akşamlar iner "kaymak yoğurt"çularla,
 Kaldırımlar benim çin gölgelenirdi.
 Saatler ilerler bozacılarla,
 Derken bir komşu seslenirdi.

Pencerelerimizden biri karşı arsaya bakar,
 Ötekinin önünde bir havagazı feneri;
 Rüzgârla açılıp kapanırdı ışığı,
 Geceleri...

O geceler, doğan günler orada,
Kaderlerin en güzelini ördü.
Misakimillî sokağı No. 37,
Çocuğum orada dünyayı gördü.

Misakimillî sokağı! senin
Esen rüzgâr, yağan karını sevdim.
Camın önüne her oturuşta seyrettiğim
Arnavut kaldırımlarını sevdim.

Bir çocukluk oyunu mu oynadık orada?
Sen gelin olmuştun, ben güvey.
Sen öyle güzel; ben, daha genç,
Yepyeni, taptazeydi her şey.

Ne zaman o sokağa yolum düşse şimdi,
Ayaklarım geri geri gider.
Evler cansızdır elbet, insanlar vefasız,
Komşumuz başkalarına komşuluk eder.

Yabancı perdeler asılmış penceresi,
Bir vakitler içinde çocuğumun oturduğu.
—Yeni kiracılar evlâtsiz besbelli—
Şimdi birkaç saksının durduğu.

Söz birliği etmiş şimdi saksılar, perdeler,
Elektrik lambasıyla değiştirilen fener.
O sokağa ne zaman yolum düşse, bir ses:
Günler geçti, geçti, geçti... der

(*Nefes Almak*) 1951

İSTANBUL

Seni görüyorum yine İstanbul,
Gözlerimle kucaklar gibi, uzaktan.
Minare minare, ev ev,
Yol, meydan.

Geliyor Boğaziçi'nden doğru,
 Bir iskelenden kalkan vapurun sesi,
 Mavi sular üstünde yine
 Bembeyaz Kızkulesi.

Bir yanda, serin sabahla beraber,
 Doğduğum kıyılar: Beşiktaşım.
 Baktıkça hep semt semt, yer yer,
 Beş yaşım, on beş yaşım, ah yirmi yaşım!

Durmuş bir tepende okuduğum mektep,
 Askerlik ettiğim kısladır ötesi.
 Birgün, bir kızını benim eden
 Evlendirme dairesi.

Benim de sayılmaz mı oralar?
 Elimi tutar gibi iki yanımdan,
 Babamın yattığı Küçükusu,
 Anamun toprağı Eyüpsultan.

Önümde, açık kollariyle Boğaz,
 Çengelköy'den aktarma Rumelihisarı.
 İstanbul, İstanbulum benim,
 Kadıköy'ü, Üsküdar'ı...

Gün olur, Köprü ortasında durur,
 Anarım Adalar'da çamların uykusunu,
 Gün olur, Beyoğlu'nu özler içim,
 Koklamak isterim tünelin kokusunu.

Bulut geçer üstünden,
 Gemi gelir yanaşır
 Bir eski türküdür, kulağıma fısıldar:
 "İçi dolu çamaşır"

Gögünde tanıdım ayın on dördünü,
 Kırlarında bilirim baharı,
 Her şey, içimde her şey,
 İstanbul yadigârı.

Bir daha görüyorum seni dünya göziyle,
Göğün hep üstümde, havan ciğerlerimdedir,
Ey doğup yaşadığım, yerde her taşını
Öpüp başıma koymak isteğim şehir!

(*Nefes Almak*) 1952

NEFES ALMAK

Nefes almak, içten içe, derin derin,
Taze, ılık, serin,
Duymak havayı bağrında.

Nefes almak, her sabah uyanık,
Ağaran güne penceren açık,
Bir ağaç gölgesinde, bir su kenarında.

Üstünde gökyüzü, ufuklara karşı,
Senin her yer: Caddeler, meydanlar, çarşı...
Kardeşim, nefes alıyorsun ya!

Koklar gibi maviliği, rüzgârı öper gibi,
Ananın südünü emer gibi,
Kana kana, doya doya...

Nefes almak, kolunda bir sevgili,
Kırlarda, bütün bir pazar tatili.
Bahar, yaz, kış.

Nefes almak, akşam, iş bitince,
Çoluk çocuğunla artık bütün gece,
Nefesin nefeslerine karışmış.

Yatakta rahat, unutmuş, uykulu,
Yanında karma uzaup bir kolu,
Nefes almak.

O dolup boşalan göğse...
Uyumak, sevmek nefes nefese,
Kalkıp adım atmak, tutup ılık çalmak

Sûrahide, ıslıl ıslıl, içilecek su.
Deniz kokusu, toprak kokusu, çiçek kokusu,
Yüzüme vuran ışık, kulağıma gelen ses.

Ah, bütün sevdiklerim, her şey, herkes...
Anlıyorum birbirinden mukaddes,
Alıp verdiğim her nefes.

(*Nefes Almak*) 1953

DENİZ KIYISINDAKİ KULÜBE

Bir deniz kıyısında kursam kulübemi...
İsterim her şeyim denizden yana olsun.
Çakıl taşları, şeytanminarelerim, yosun,
Deniz sesi, deniz ufku, deniz meltemi...

Pırlıl pırlıl enginlerden geçecek bir gemi.
Yelkenler, kürekler, bir ömür, kayıklarla,
Kulaçlamak suları, konuşmak balıklarla,
Koşmak kumlarda yalnayak.

Ah, bir deniz kıyısında, buralardan uzak,
Başımızı sokacak bir kovuk;
Çoluk çocuk,
Yaz, kış.

Dalgaların kıyıya bırakacağı barış,
Kardeş kardeş,
Bütün gün gökyüzünde tanrısal güneş,
Akşamları gurub, sabahları şafak.

Günler ya serin, ya sıcak.
Ne kin artık, ne garez, ne hırs, ne tamah,
Bir mutluluk içinde kalbim, aydınlık, ferah,
Çarpacak...

(*Nefes Almak*) 1954

DİLEK

Mesut olmuş görmek isterdim hepinizi.
Her bahar gününde, dertliyi, ümitsizi.
Terfi etmiş memur, sınıf geçmiş öğrenci,
Kadını, erkeği, yaşlısı, genci,
Bir bayram sevinciyle, kol kola, sokaklarda.
Su başlarında, ağaç altlarında, parklarda,
Sevgililer, baş başa, muratlarına ermiş.
Çocuklar, el ele, bir halka oluvermiş.
Görmek isterdim camlardan, odalarda oturmuş,
Radyoyu açmış, küçük sofrayı kurmuş.
Yol, meydan, dere, tepe, dağ, bayır, kır...
Vapurlar, limanlarda, yola çıkmaya hazır.
Gazinolar, plajlar, sinemalar açık.
Her dilden bir şarkı, her dudakta bir ıslık.
Ne yoksul ahı, ne dul hıçkırığı, ne hasta iniltisi,
Mesut olmuş görmek isterdim hepinizi!..

(*Nefes Almak*) 1954

KİM BİLİR

İlk yağmur damlası düştü
Kuru yapraklarına güzün.
Ardında kış kıyamet,
Dert, hüzn.

Alınyazısı hepsi... Kısmet...
Ha yazı ha kışı geceyle gündüzün,
Kim bilir kaç günü kaldı
Ömrümüzün?

(*Nefes Almak*) 1956

DÜŞÜMDE

Düşümde gördüm Cahit'i:
Banka gibi bir yer,
Aynı servise verilmişiz
Yolumu gözler.

Baktım ki, toplamış memurlarını
Nutuk çekmede şefimiz
El edip geçecektim yerime
Sessiz.

Cahit bu, dayanamadı boynuma atıldı.
Gözyaşlarını duydum yüzümde bir ara.
O düşümde ağladı,
Bense uyandıktan sonra.

(*Nefes Almak*) 1957

CAHİT SITKI TARANCI
(1910-1956)

GÜN EKSİLMESİN PENCEREMDEN

Ne doğan güne hükmüm geçer,
Ne halden anlıyan bulunur;
Ah aklımdan ölümüm geçer;
Sonra bu kuş, bu bahçe, bu nur.

Ve gönül Tanrısına der ki:
- Pervam yok verdiğin elemden;
Her mihnet kabulüm, yeter ki
Gün eksilmesin pencereynden!

(*Otuz Beş Yaş*)

KULAK VER Kİ...

Kulak ver ki havasında bahçemizin,
Gök maviliğinden, dal yeşilliğinden
Bir türkü söylenmede kendiliğinden;
Nasıl dinlersen öyle, sen veya hazin.

Kulak ver, dolaşan ruhumuzu tel tel;
Dallardaki tomurcukları ürperten
Bir türkü söylenmede kendiliğinden;
Dinledikçe ömrüm artar, öyle güzel!

KORKTUĞUM ŞEY

Gün çekildi pencerelerden;
Aynalar baştan başa تنها.
Ses gelmez oldu bahçelerden;
Gök kubbesi döndü siyaha.

Sular kesildi çeşmelerden;
Nerden dolacak bu tas nerden,
Nergislerin açtığı yerden
Ey kuş uçurtmıyan ejderha?

Ne yardan geçilir, ne serden;
Korkuyorum bu gecelerden.
Bel bağladığım tepelerden
Gün doğmıyabilir bir daha.

(*Otuz Beş Yaş*)

MEMLEKET İSTERİM

Memleket isterim
Gök mavi, dal yeşil, tarla sarı olsun;
Kuşların çiçeklerin diyarı olsun.

Memleket isterim
Ne başta dert, ne gönülde hasret olsun;
Kardeş kavgasına bir nihayet olsun.

Memleket isterim
Ne zengin fakir, ne sen ben farkı olsun;
Kış günü herkesin evi barkı olsun.

Memleket isterim
Yaşamak, sevmek gibi gönülden olsun;
Olursa bir şikayet ölümden olsun.

(*Otuz Beş Yaş*)

ŞAŞIRDIM KALDIM

Şaşırdım kaldım nasıl atsam adım;
Gün kasvet gece kasvet.
Bulutlar, sisler içinde bunaldım;
Gök mavisine hasret.

Olmuyor seni düşünmemek Tanrım,
Ummamak senden medet.
Suyun dibine vardı ayaklarım;
Suyun dibinde zulmet.

Kalmadı ümidin soluk ve cılız
Işığında bereket.
Ve ölüm, kapımda kişner, sabırsız
Bir at oldu nihayet.

(*Otuz Beş Yaş*)

ÖLÜMDEN SONRA

Öldük, ölümden bir şeyler umarak.
Bir büyük boşlukta bozuldu büyü
Nasıl hatırlamazsın o türküyü,
Gök parçası, dal demeti, kuş tüyü,
Aldığımız bir şeydi yaşamak.

Şimdi o dünyadan hiçbir haber yok;
Yok bizi arayan, soran kimsemiz.
Öylesine karanlık ki gecemiz,
Ha olmuş ha olmamış penceremiz;
Akan suda aksimizden eser yok.

(*Otuz Beş Yaş*)

İNSANOĞLU

Âdemle Havva'dan geldiğim doğru;
Vurulduğum bir kere elma dalma.
Hâlâ aklımda o tufan yağmuru;
Şükür çıktığıma Nuh'un salına.

Ölmek varsa günün birinde gayri,
Göz nuru, el emeği, alın teri
Yaşadığım iyi kötü günleri
Değişmem hiçbir cennet masalına

(*Otuz Beş Yaş*)

ÖYLE DALMIŞIM Kİ

Öyle dalmışım ki bu akşam üstü,
Komşu arsadır gözümde gökyüzü.

Ben dünyadan bihaber bir çocuğum;
Kayıp zıpzıplarımı arıyorum.

Koşun çocuklar, koşun komşu kızlar,
Avuçlarıma sığmıyor yıldızlar.

(*Otuz Beş Yaş*)

BİR ÖLÜNÜN AĞZINDAN

Kabrime çiçek getirenlere gülerim;
Gafil kişilermiş şu insanlar vesselam;
Bilmezler ki bu kabirle yoktur alâkam;
Ben o çiçeklerdeyim, ben o çiçeklerim.

(*Otuz Beş Yaş*)

PAYDOS

Paydos bundan böyle çılgınlıklara;
Sert konuşmağa başladı aynalar.
Yetiştir koştum aşkın peşi sıra;
Bitirdi beni bu içki, bu kumar.

Ne saklıyayım gaflet ettiğimi?
Elimle batırmışım gençliğimi;
Binip bineceğim en güzel gemi!
Aldığını geri vermez dalgalar.

Meyhaneler, sabahçı kahveleri,
Cümle eş dost, şair, ressam, serseri,
Aruk cümbüşte yoksam geceleri,
Sanmayın tarafımdan ihanet var.

Yaş ilerliyor... Artık geçti bizden;
Kişi ev bark edinmeli vakitken.
Gün gelince biz değil miyiz ölen?
Cenazemiz yerde kalmasın dostlar!

(*Otuz Beş Yaş*)

ABBAS

Haydi abbas, vakit tamam;
Akşam diyordun işte oldu akşam.
Kur bakalım çilingir soframızı;
Dinsin artık bu kalp ağrısı.
Şu ağacın gölgesinde olsun;
Tam kenarında havuzun.
Aya haber sal çıksın bu gece;
Görünsün şöyle gönlümce.
Bas kırbacı sihirli seccadeye,
Göster hükmettiğini mesafeye
Ve zamana.
Kutup tozu dumanı,
Var git,
Böyle ferman etti Cahit,
Al getir ilk sevgiliyi Beşiktaşan;
Yaşamak istiyorum gençliğimi yeni baştan.

(*Otuz Beş Yaş*)

ANACIĞIM

Bir gün sılaya geldiğimde,
Bir şeyler sezersen hâlimde,
Hiç şaşırmyasın anacığım.
Başımı koyup dizlerine,
Uzun uzun ağlayacağım,
Bütün insanların yerine.

(*Otuz Beş Yaş*)

GARİP KİŞİ

Bu akşam ilk olarak ağladım,
 Bekâr odamın penceresinde.
 Hani ev bark? Hani çoluk çocuk?
 Ne geçti elime bu hayatın
 Meyhanesinde, kerhanesinde?
 Yatağım her gece böyle soğuk.
 Saadet bu ömrün neresinde?

(*Otuz Beş Yaş*)

HAYAL ETTİĞİM ŞEY

Besiktaşım için

Gök mavi mavi gülümsüyordu,
 Yeşil yeşil dallar arasından.
 Altın sesi birden bire sordu:
 “Ne haber eski aşk yarasından!”

“Kapandı, dedim, bitti karanlık;
 Vuslatla sona erdi o çile;
 Bu huzur şelalesi aydınlık
 Yeni bir çağdır başlar seninle;”

Mevsim bahar devamı bir yazdı;
 Okşamak devresindeydi rüzgâr;
 Yukarda bulutlar bembeyaz,
 Gelinlik elbisesi bulutlar.

Nihayet bahtıyar başımızı
 Bir yastığa attığımız günden,
 Aşkın hayata verdiği hazzı
 Neden sonra tattığımız günden,

Bir ömür sürüyoruz, bîhaber
Günün beyhude dağdağasından,
Gök hâlâ mavi mavi gülümser,
Yeşil yeşil dallar arasından.

(*Otuz Beş Yaş*)

OTUZ BEŞ YAŞ ŞİİRİ

Yaş otuz beş! yolun yarısı eder.
Dante gibi ortasındayız ömrün.
Delikanlı çağımızdaki cevher,
Yalvarmak, yakarmak nafile bugün,
Gözünün yaşma bakmadan gider.

Şakaklarıma kar mı yağdı ne var?
Benim mi Allahım bu çizgili yüz?
Ya gözler altındaki mor halkalar?
Neden böyle düşman görünürsünüz;
Yıllar yılı dost bildiğim aynalar?

Zamanla nasıl değişiyor insan!
Hangi resmime baksam ben değilim:
Nerde o günler, o şevk, o heyecan?
Bu güler yüzlü adam ben değilim;
Yalandır kaygısız olduğum yalan.

Hayal meyal şeylerden ilk aşkımız;
Hâturası bile yabancı gelir.
Hayata beraber başladığımız
Dostlarla da yollar ayrıldı bir bir;
Gittükçe artıyor yalnızlığımız

Gökyüzünün başka rengi de varmış!
Geç farkettim taşın sert olduğunu.
Su insanı boğar, ateş yakarmış!
Her doğan günün bir dert olduğunu,
İnsan bu yaşa gelince anlarmış.

Ayva sarı nar kırmızı sonbahar!
Her yıl biraz daha benimsediğim.
Ne dönüp duruyor havada kuşlar?
Nerden çıktı bu cenaze? ölen kim?
Bu kaçınıcı bahçe gördüm tarumar?

Neylersin ölüm herkesin başında.
Uyudun uyanamadın olacak
Kim bilir nerde, nasıl, kaç yaşında?
Bir namazlık saltanatın olacak,
Taht misâli o musalla taşında.

(*Otuz Beş Yaş*)

MÜJDE

Kuşlar haber verdi bana kuşlar
Gelecekte bir şeyler olacak
Gün dilediğimiz gibi doğar
İnsan yüzümüz güler olacak

Neden sonra nehir yatağında
Kurt ininde kuzu otağında
Dünya dirlik düzenlik çağında
Düşle gerçek beraber olacak

(*Düşten Güzel*)

BAYRAM YEMEĞİ

Korkarım felekte bir gün
Bir bayram yemeğinde
Anam babam gibi kardeşlerimde
En güzel dalgınlığında ömrün
Beni gurbette sanıp
Keşke gelseydi bu bayram diyecekler
Ve birdenbire yürekler
Aynı acıyla yanıp
Hepsinin gözleri yaşaracak
Öldüğümü hatırlayarak

(*Düşten Güzel*)

MEMLEKET

Bir yanda Anadolu bir yanda Rumelidir
Hepsi bizden yolcusu olsun hancısı olsun
Efkâr ettiğimiz şey memleketin hâlidir
Sanmam hemşehrim sanmam bundan acısı olsun

Köylümüz efendimiz tarlasında perişan
İşçimiz kardeşimiz kavgasında perişan
Anam bacımdır bahtı karşısında perişan
Hemen Allah cümlemizin yardımcısı olsun

(Düşten Güzel)

EDA

Neyleyim seni kartpostal manzara
Rüzgârın yok o yerin havasından
Uğuldamak yaraşır ormanlara
Denizin güzelliği dalgasından

Geyik dağdan dağa atlarken güzel
Nar dalında diş diş çatlarken güzel
Kestane mangalda patlarken güzel
Kişilik güzelliğin esasından

Beni saran şey suyun akışıdır
Yemiş yüklü dalların sarkışıdır
Ananın çocuğuna bakışıdır
Sevdiğimin geçilmez edâsından

(Düşten Güzel)

KORKUNÇ GÜZEL

Bu el titremesi kadeh tutarken
Bu yaşta nasıl koyuyor insana
Orhan gibi vaktinde gitmek varken
Değer mi oyalanmana

Rakıdan tütünden beter alışık
 Olduğumuz korkunç güzel bir şey var
 Tutmuş bırakmış bizi bir sıkımlık
 Canımız çıkana kadar

(Sonrası)

BİR ŞEY

I

Bir şey ki hava gibi ekmek gibi su gibi
 Lazım insana lazım onsuz yaşanılmıyor
 Ana baba gibi dost gibi yavuklu gibi
 Kalp titremeden göz yaşarmadan anılmıyor

Bir şey ki gözünüzde memleket kadar aziz
 Âşk ettiğimiz kendimize dert ettiğimiz
 Adını çocuklarımıza bellettiğimiz
 Bir şey ki artık hasretine dayanılmıyor

II

Bir şey daha var yürekler acısı
 Utandırır insanı düşündürür
 Öylesine başka bir kalp ağrısı
 Alır beni ta Bursa'ya götürür

Yeşil Bursa'da konuk bir garip kuş
 Otur denmiş oracaktı oturmuş
 Ta yüreğinden bir türkü tutturmuş
 Ne güzel şey dünyada hür olmak hür

Benerci Jokond Varan Üç Bedrettin
 Hey kahpe felek ne oyunlar ettin
 En yavuz evladı bu memlektin
 Nâzım ağbey hapislerde çürür

Yaprak, 1-5-1950 (Bütün Şiirleri, 1983)

RİFAT İLGAZ
(1911-1993)

CENAZE

Omuzlanınca tabutun
İlk defa kurtuldu ayakların topraktan
Muhteşem oldu medreseden çıkışın

Dikildiler yol üstüne
Bir dilim ekmeği çok görenler
Yüzüne bakmıyanlar sağlığında
Bir selâmla ödediler bütün borçlarını

Üzülme gelmiyor diye çelenkler peşinden
Mevsimsiz oldu ölümün
Ne olurdu bir kış daha bekleseydin
Bahar gelir çiçekler açardı

Ölümün kimseyi sevindirmedi
Atsız arabasız kalktı cenazen
Alçak gönüllü adamdın
Herkesten uzak yaşadın
Cami avlusunda
Ölümün de gürültüsüz olsun

1940-1943 (Uzak Değil)

ALİŞİM

Kasnağından fırlayan kayışa
Kapturdın mı kolunu Alişim
Daha dün öğle paydosundan önce
Zileli'nin gitti ayakları
Yazıldı onun raporuna
İhmalden

Gidenler gitti Alışım
 Boş kaldı ceketin sağ kolu
 Hadi köyüne döndün diyelim
 Tek elle sabanı kavrasan bile
 Sarı öküz gün görmüştür
 Anlar işin içyüzünü
 Üzölme Alışım sabana geçmezse sözün
 Ağanın davarlarına geçer
 Kim görececek kepenek altında *eksikliği*ni
 Kapılanırsan boğaz tokluğuna

Gidenler gitti Alışım
 Boş kaldı ceketin sağ kolu
 Sağ yanın yastık ister Alışım
 Sol yanın sevdiğini
 Kızlar da emektar sazın gibi
 Çifte kol ister saracak

(*Uzak Değil*) 1940-1943

ÇOCUKLARIM

Sizi yoklama defterinden öğrenmedim
 Benim haylaz çocuklarım
 Sınıfın en devamsızını
 Bir sinema dönüşü tanıdım
 Koltuğunda satılmamış gazeteler
 Dumanlı bir salonda
 Kendime göre karşılarım akşamı
 Nane şekeri uzattı en tembeliniz
 Götürmek istedi küfesinde elimdeki ıspanak demetini
 En dalgım sınıfın

Çoğunuz semtine uğramaz oldu okulun
 Palto ayakkabı yüzünden
 Kiminiz limon satar balıkpazarında
 Kiminiz Tahtakale'de çaycılık eder
 Biz inceleyederalım aç tavuk hesabı
 Tereyağındaki vitamini
 Kalorisini taze yumurtanın

Karşılıklı neler öğrenmedik sınıfta
Çevresini ölçtük dünyanın
Hesapladık yıldızların uzaklığını
Ortaasyadan konuştuk laf kıtlığında
Birlikte neler düşünmedik
Burnumuzun dibindekini görmeden
Bulutlara mı karışmadık
Güz rüzgârlarında dökülmüş
Hasta yapraklara mı üzülmedik
Serçelere mi acımadık kış günlerinde
Kendimizi unutarak

(*Uzak Değil*) 1944

UYUSUN DA BÜYÜSÜN

Tüketme nefesimi maviş kızım
Bildiğin Türkçe kıt gelir masallarına
Sözden sazdan anlamazsın
Kuştan yapraktan haberin yok

Biz yaşlılar neler de bilmeyiz
Hele sen belle dilimizi
Biliriz de güzel laf etmesini
Çekiniriz konuşmaktan
Yazmasını bilir yazamayız

Üzme beni yum gözlerini
Uyutacak ninnilerim yok
Türküler mi istersin benden
Yanık memleket türküleri
Ne arasın bende o ses
Işıkla söylenir marşlar mı istersin
Bunlar size gelmez
Uykusunu kaçırır çocukların

Sana hazır ninniler söylesem
Bahçeye kurdum desem salıncak
İnanır mısın

Ne bahçe var, ne beşik
 Bir arabacık da mı istemezdi şu asfalt
 Yorganın yatağın iğreti
 Doğdun doğalı ne oyun gördün
 Ne oyuncak

Uyu benim maviş kızım
 Dem geçecek devran geçecek
 Keloğlan murada erecek
 Sökülecek Has bahçe'nin çitleri
 Ağlayan nar gülecek

(Uzak Değil) 1945-1948

SANATORYUMDA

Bir doktor konferans verdi

Kesildi tıknafeslerin soluması
 Yitirdi hızını
 Ciğerleri zorlayan öksürük
 Ak gömlekli hekim kürsüde
 İlacın ekmeğın bizden esirgediğini
 İki çift sözle yapacak
 Evet diyor ak gömlekli hekim
 Elinizdedir yaşamak
 Kırılmasın cesaretiniz
 Biliriz nasıl yaşanır karşı adalarda
 Su içer gibi kendiliğinden
 Onların da elindedir yaşamak

Söylüyor ak gömlekli hekim
 Yorulma yok çalışma yok
 Ateşçi Dursun'a bakıyorum
 Gözüm kayıyor Balıkçı Niyazi'ye
 Gırgıra asılmak yok demek boylu boylu
 Şabladaki Reiz'de kulaklar
 Donmuş istika halatı avuşta
 Mola etmek yok iki yüz yirmi kulacı
 Gözlerde haftalık uyku
 Torik yataklarına olta salmak yok

Söyleniyor kürsüden
Temiz havada açık havada
Güneş altında değil
Beşiktaşlı sandalcıda gözlerim
Düşüverdi kırçıl başı önüne
Tam yedi yıl suç işlemiş demek
Karıştı yüzü Rıza'nım

Anasının alınteri döktüğü bostana
Korkuluk ta olamaz artık
Vaktinde yiyeceksiniz diyor kürsüden
Hem de çeşitli yiyeceksiniz
Tatlı eksik olmasın sofranızdan

Otuz sekiz ateşte Selim Efendi'nin
Açılıverdi iştahı yutkunuyor
Derken unutuverdi biçare
Sıkı sıkı tuttuğu öksürğü
Boğulurcasma öksürüyor

Bize yüklüyor suçu ak gömleklim
Har vurup harman savurdunuz sağlığımızı
Geç vakitlere kadar oturdunuz içtiniz
Kiminiz pokerde kiminiz barda

Sorumuz var ak gömlekli hekimden
Beykozlu ha doğruldu ha doğrulacak
Tütün deposundan Ali kımıldanıyor
Kauçuk kaynakçısı Osman
Hatırladı buhar kazanım
Hayır kimse bir şey soracak değil
Geçirmişiz sorunun sırasını

Soluk aldı ak gömlekli hekim
Sonunu tatlıya bağliyacık
Hepiniz kurtulacaksınız çocuklar
Döneceksiniz kanlı canlı evinize
Gençleriniz asker olacak
Doğacak nurlu yavrularınız
Kiminiz tarlasına dönecek
Kiminiz tezgâhına

Sanmayın şifası yok bu hastalığın
Tıbbın elinden ne kurtulur
İniyor ak gömlekli hekim kürsüden
Alkışlanır böyle vâdedenler
Biz sade öksürüyoruz

(Uzak Değil) 1945-1948

BU DA BİR ÖZGÜRLÜK ŞİİRİDİR

1944 yılındasın yanlıştın yok
Kıştı girdiğin Temmuz ortasındasın
Emirle de olsa açıldı ya
İşte demir kapılar ardına kadar
Dışardasın

Tepende ne zamandır unuttuğun güneş
Liman bildiğin gibi yerli yerinde
Hazır Karadeniz seferine şu vapur
Şu mavna Haliç'ten geliyor
Poyrazdır bir uçtan bir uca esen
Çekebilirsin ciğerlerine
Bu ses fren gıcirtısıdır
Durdu Beşiktaş tramvayı durakta

Gidemezsin elinde değil
Emrindesin insanı hiçe sayanların
Bir liseli talebeyle vurulu bileklerin
Kırk mahkûmun sürüklediği zincire
Tek suçunuz hür insanlar gibi konuşmak
Kitaplar suç ortağınız
1944 yılındasın yanlıştın yok

Doğrudur dağıldığı esir pazarlarının
Tek forsa kalmadı kalyonlara çakılı
Roma sirklerinde atılmıyor köleler
Aç aslanların ağzına
Çoktan yerlebir ettiler Bastil'i
Kenar mahalleliler

Özgürlük şarkısıdır söylenen Volga boylarında
Ne Taif'tesin ne Magosa zindanında
Yalnız nâmı kalmıştır kaleme alanın
"Hamaset Kasidesi"ni
Sevıyoruz her zamandan fazla Fikret'i
Yeni anlaşıldı manası "Millet Şarkısı"nın
Aynı "Sis"tir memleketin üzerindeki

Bugün de vaktinde çıktı gazeteler
Geçti ilk sayfalara Beşiktaş cinayeti
İsmarlama yazıları üstad kalemlerin
Taksim'deki ziyafetten resimler
Çeyrek saat uzaktasın çok değil
O batası Babıali'den
Tek satır yok sayfalarda
Bu zincirleme tutsaklık üzerine

Çekildi dış kapıdan demir sürgüler
Tuttu süngülüler yolları
Topyekûn himayesindeyiz zincilerin

(Uzak Değil) 1945-1948

PARMAKLIĞIN ÖTESİNDEN

I
İnsanları alabildiğine sevmeyi
Bırakmazlar yanına
Böyle çekersin cezasını
Üç duvar bir kapı arasında
Onlardan ayrı
Böyle onlardan uzak

Yasak sana boylu boyunca sokaklar
Bahçeler yalı kahveleri
Dostlara mektup değil
Bir selam yasak

Kapılar demir sürgülü çifte kilitli
 Kapalı özgürlüğe giden yollar
 İçerdeki içerde mahzun
 Dışardaki dışarda

Burada her şey sade
 Ekmek ve su, düşünceler
 Emirler çeşitli
 Kapıda kilit emir
 Uzakta düdük emir
 Emir dışarda dikilen nöbetçi

Özgürlüğü çoktan unuttum
 O yemyeşil masalların kızıdır
 Eskiden sevilmiş
 Bir ince hastalıktır olsa olsa
 Şimdi ciğerlerimde

Şu pencereye verdim kendimi
 Bütün üzüntülere karşılık
 Boğaz sularının üzerinden
 Karşı sırtlara açılmış pencereye
 Üsküdar'ı bilmezdim önceleri
 Burada ısınırverdi kanım
 Vurgunum şu Kızkulesi'ne
 Ne de şirin görünüyor uzaktan
 Karacaahmet
 Hiç de söyledikleri gibi değil
 Düşündürmüyor adama ölümü
 Umudumu yitirmedim
 Ölüm umutsuzlar için olmalı

III

Bizim de bir çift sözümüz vardı
 Nar çiçeği gül dalı üstüne
 Dudaklarımızda kaldı

Göremedik sıkıntısız yaşadığını
Bolluğun şiirini yazamadık
Ne kadar uzak
İsteklerimle içli dışlı yaşamak
Üzmek hastalıklı şiirlerle
Eşimi dostumu
Mezar taşları kadar ölçülü
Beyitler düzmek boy boy

İçliyimdir herkes kadar
Düşündürür beni de şu gökyüzü
Kuş cıvıltısı nar çiçeği
Huyundan ettiniz Cibali kızları
Sekiz düdüğünden önce
Penceremin altından geçenler
Saçları dağınık gözleri uykulu
Çoraba tütüne gidenler
Beni huyumdan ettiniz
Yorgun gözlerinizdeki acıyı
Dert edindim kendime
Saçlarını tezgâhına yolduranları
Sıtma gebesi tazeleri görmeseydim
Boşuna harcıyacağım sevgimi

Şu parmaklığın ötesinde kaldı
Bütün çalışanlar
Teker teker sökülmüşüz toprağımızdan
Havamızdan suyumuzdan olmuşuz
Yaşamaktayız şu çatının altında
Daha mahzun daha hesaplı
Rahat günlerin işçisi olacaktık.
Güzel günlerin şairi
Bir çift sözümüz vardı
Nar çiçeği gül dalı üstüne
Dudaklarımızda kaldı

(Uzak Değil) 1945-1948

KUŞ MİSALİ

I

Ortada hesap yanlışlığı yok
Yavrumuz vakitsiz doğdu
Tam sekiz aylık

Bilmem ne vardı acele edecek
Sekiz aylık çocuk yaşamazmış
Bunu da bizim gibiler söylüyor
Zor yaşar dokuz aylıkları
Bizim buralarda

Ne yapalım yetmezse ömürcüğü
Var bir tane daha geride
Onu büyütürüz ister istemez
O da bizim kadar düşünceli
Memnun görünmüyor gelenden

Bilse hiç üzülmiyecek
Söylemeğe dili varmıyor ebenin
Misafire benziyor yavrucak
İş erken doğmakta değil
Gelmişken yaşamakta

Eziyet bize yaptığı
Hazırlayınca çekip gidecek
Bezini muşambasını

Kolayına ısınmıyor odamız
Buz kesiyor elleri ayakları
Sıcak şişeler mi koymalı dersin
Pamuklara mı sarmalı
Akşama sabaha yolcudur
Annesini de istemez oldu
Minneti kalmadı kimseye

II

Sekiz aylık çocuk bu kadar yaşarmış
Dört gün yaşadı
Çok bilmiş insanlar gibi
Gitti sabaha karşı

Haber verince bekçiye
Soruldu ekmek karnesi
Doğuma bakarak
Daha uygun buldular ölümü
İzin çıktı gömülmesine

Dört gündür soğuktan
Su yüzü görmiyen yavrumuz
Geleneklere uygun yıkandı
Çıkarken kucağında kapıdan
Bulamadı beklenen gözyaşını

Çocuklar düştü arkamıza
Yüzü kirli çocuklar
Dört yanımı saranlara
Su dökenlere Yâsin okuyanlara
Dağıttım son meteliğe kadar

Ayın sonunda gitti en kötüsü
Kaldı ebenin parası ay başına
Bildi vakitsiz doğduğu gibi
Vakitsiz ölmesini yavrucak
Gitti kuş misali

(Uzak Değil) 1945-1948

KAHVELER GAZETELER

Kimini vurguncu yaptı bu savaş
Kimini karaborsacı
Laf olur diye dost çayı içmiyenler
Mahkemelik oldular rüşvet yüzünden
Gaz fişi ekmek karnesi derken
Kimler karışmadı ki piyasaya

“Kimini sefil etti 39 Harbi
 Kimini şair etti.”
 Beni de gazete tiryakisi.
 Dadandık kahvelere haber yüzünden

Bir bardak ıhlamur karşılığı
 Yeni nizamdan demvuran yazılar okuduk
 Düştük eli kalem tutup ta
 Eli tüfek tutmıyanların peşine
 Cenk meydanlarını dolaştık
 Denizler geçtik dağlar aştık

Gün oldu kırıldı kanadımız
 Kaldık çöllerde
 Gün oldu Urallar’dan vurup
 Ulaşmak istedik Kızıl elma’ya
 Yürüdük şehir şehir
 Bir de ne görelim
 Arpa boyu yol gitmişiz

Düşenin dostu mu olur
 Zafer nerde biz orda
 Meserret’de kurtardık Sivastopol’u
 İkbal’de girdik Berlin’e
 Atikali kahvesinde patladı
 Atom bombası

Pes dediler bir yaz akşamı
 Şehzadebaşı’nda Japonlar
 Çektik zafer bayrağını kapıya.

(Uzak Değil) 1945-1948

ZİYARET GÜNÜ NOTLARI

I

Bugün başlıyor işte
Namus yüzünden on üç yıl giyen
Beşiktaşlı Nafiz'in çilesi
Tuttu Adana'nın yolunu
İki çocuklu karısı
Seyhan Bar'a kontratlı gidiyor
Kaşlar alındı
Saçlar boyandı
Üst baş modaya uygun
İki çocuk bırakıldı komşuya

Ne tutar ki çocuğun bakım parası
Kazan kazan ver postaya
Altına döndü Çukurova'da başaklar
Parmaklığa dayanmış başını Nafiz
Bekliyor karısını orta koğuşta
Olandan bitenden habersiz

II

Öğretmeni tanımadan
Jandarmayı polisi öğrendi
Babasının çamaşırları koltuğunda
Cebinde sigara paketi
Ayıplasalar da yeridir
Taşınıp durması cezaevine
Kitap yüzünden yatanın
Komşuya düşer tasası
Babasına bakarsan oralı değil
Varsın diyor su yolunda kırılısın
Bizim su testisi

III

Gün görmüş oğlan şu Fikri
 Bilir nasıl da karşılanır
 18 numaradan Adalet
 Ne çıkar üstte yok başta yoksa
 Konyalı'nın ceketi yenicedir
 Temel'in pabuçları biçimli
 Uğursuz derler Fatihli'nin boyunbağına
 Bir ayda üç hüküm yedi
 Takılır böyle günde elbet
 Açar çiçek gibi adamı
 Güler yüz tatlı dil Fikri'den
 At elin eğer emanet

IV

Üç kuruş beş kuruş
 Harçlık gelir dışardan
 Eşten dosttan akrabadan
 Yalnız Necati içerden çıkarır
 Genç karısının ekmek parasını
 Kalmadı elde avuçta
 Buraya düştü düşeli
 Bir gençliği kaldı para eder
 Şöyle her ziyaret sonu
 Beş liracık sıkıştırır eline karısının
 Yerin dibine geçer her seferinde
 Her seferinde kendinden iğrenir

V

Ters yüzüne çevirdiler kapıdan
 Tütündeki Şevkiye'yi
 Sarılacaktı kocasının boynuna
 Çok şeyleri vardı anlatacak
 Simdi düşünüyor kara kara
 "İhtilattan men" de ne demek
 Gitti havaya gündelik
 Bir de gelip görememek

(Uzak Değil) 1945-1948

İÇELİM

İşte bir aradayız
Sağlığından haber beklediklerimiz yanımızda
Aramızda uzun zamandır yüzünü görmediklerimiz
Kimimiz mahpustan dönmüşüz
Kimimiz sürgünden

Bu akşam keyfimiz yerinde
Günlük dertlerimizden sıyrılmışız
Nasıl kazanıldığını unutmuşuz paranın
Elimiz o kadar açık
Harcıyalım neşemiz için
İyişi gelsin şarabın
Yüklü olsun mezeler

Nöbetçisiz geçiyor akşamımız demek
Kilitsiz demir parmaklıksız
İstersek burda keser konuşmamızı
Çıkarız kol kola kelepçesiz
Dolaşırız canımızın çektiği sokakta

Özlemini çekmişiz uzun zaman
Güneş yüzlü dostların
Duymuşuz her çeşit yalnızlığı
Tek başımıza hücremizde
İki çift laf etmenin karşılıklı
Ne demek olduğunu anlamışız

Konuşalım
Bir suç olduğunu bilerek her sözümüzün
Karşı masaya duyurmadan
Güzel günlerin yaklaştığını söyleyelim

Ne olacak bilir miyiz birazdan
Belki hesabı sorulacak neşemizin
Kaldıralım son kadehleri
Ayrılalım arkadaşlar
Ayrılırken öpüşelim

(Uzak Değil) 1945-1948

ŞİİRDE

Önce şiirde sevdim kavgayı
Özgürlüğü kelime kelime şiirde
Mısra mısra sevdim yaşamayı
Öfkeyi de sevinci de

Senin ışıklı günlerin
Benim iyimser dostlarım
Hepsi hepsi şiirde

Ne varsa yitirdiğim
Bütün bulduklarım şiirde
Kafiyeden önce gelen
Sevgilerimiz mi sade
Sürgün de var
Hapis de

(*Uzak Değil*) 1945-1948

LEYLAKLARINI ANLATIYORUM

Leylak getiriyorsun bana güneşli bir gün
Onu saçlarından topladığın belli
Bir leylak bahçesisin karşımda

Böyle kucağında kalsa daha iyi
Bir vazoya bırakıp gidiyorsun
Sen gidiyorsun leylaklar kalıyor mu sanki
Önce renkleri gidiyor arkandan
Nesi varsa gidiyor soyunarak

Her vazoya baktıkça karşımdasın ne tuhaf
Her kokladıkça dönüp dönüp geliyorsun
Düşünceler gibi filizleniyorsun gün geçtikçe
Yaprak yaprak geliyorsun
Leylak leylak bakıyorsun gözlerimin içine
Ölümsüz bir mevsim oluyorsun

(*Uzak Değil*) 1945-1948

BİR KOZADA

Geç kalmadık tam zamanı
İş başlamaktaydı başladık
Örüyorum kozamızı birlikte
Zaman da bir kozadır ipekböceğim
Her solukta örülen
Bir dışındayız bir içinde

Bir gün bizim de dokunacak
Atlasımız çalışkan ellerde
Gül yaprağı inceliğinde duru
Sabahların eridiği mavilikte
Mekikler söyleyecek türkümüzü
En güzeli bu değil mi övgünün
En sürüp gideni ipekte

İlk yağla başladı diriliş
Özsuyula buğulandı dalların ucu
Yaprağa durdu dipten doruğa
Bahçedeki dut ağacı

(Uzak Değil) 1963-1970

HASAN BASRİ ALP
(1912-1945)

MAHSUL

En güzel, en olgun, en harikulâde
Meyvesini versin diye toprak
Hiçbir emek esirgenmedi ondan
Ne zindan, ne temerküz kampları,
Ne duvar diplerinde kurşunlanmak,
Ter, göz yaşı ve kanla suladık onu
Dökecek yer yüzüne tam ve olgun mahsulünü
Toprak nankör değildir
Utandırmaz insanoğlunu

(*Dünden Bugüne Türk Şiiri*)

BEDRİ RAHMİ EYÜBOĞLU

(1913-1975)

OĞLUM MEHMEDE

Meyvelerimizi Takdim Ederim

İşte armutlarımız cınlıçplak
Ne avret mahallerinde yaprak
Ne de kendilerini verirken naz ederler
Üç aylık sabinin gülüşü
Yağmurun kendiliğinden dökülüğü gibi
Herşeylerini verirler
Yabana atma meyvelerin şehvetini tosunum
Şehvetle nur
Yalnız meyvelerin cennetinde
Haşrüneşr olur
Dalından ayrılan meyveye kulak ver
Hâlâ içerisinde toprağın uğultusu
Ve için için akan serin çeşmeler.
Isır meyveleri tosunum birer birer
İnsan oğlu cennetlerin en güzeline
Meyveleri ısıarak girer.
Oğlum Mehmede meyvelerimizi takdim ederim
Dilerim Allahtan
Meyve ağaçları sıralansın ömrün boyunca
Hazzın biri tükenmeden
Öteki yansın dallarda alev alev
Ve rüyalarına salkımların buğusu dolsun
Cürmün çağla taşlamaktan
Yaran böğürtlen dikenlerinden
Ölümün ağulu dutlardan olsun.

(Yaradana Mektuplar)

ASLINI ARARSAN

Ben yalnız seni büyürken gördüm Mehmedim
 Aslını ararsan;
 Biz bu dünyada her şeyi olmuş bitmiş bulduk.
 Gökyüzü çoktan çatılmış
 Toprak yuğrulmuş sıcağı sıcağına
 Petekler dolmuş ağzına kadar
 Narlar yarılmış

Aslını ararsan
 Ne mevsimlerin birbirine değdiği yeri
 Ne bulutları ne karanfilleri
 Ne yıldızların niçin uçtuğunu
 Ne de insanların niçin göçtüğünü biliriz.

Aslını sorarsan
 Biz bu dünyada her şeyi olmuş bitmiş bulduk
 Hayatı kırk yıllık bir dost gibi yanibaşımızda
 Ölümü göz kapaklarımızın eşiğinde
 Ve adlarımız
 İbibik kuşu gibi başımızın üstüne konmuş!

(*Yaradana Mektuplar*)

HELE BİR BAŞLASIN

Hele bir başlasın ılık yaz yağmurları, içimdeki çocuk!
 Hele bir kanatlansın ufuklar,
 Hele bir içini çeksin orman,
 Hele bir kere güneşler yansın,
 Kertenkeleler üşümesin,
 Hele bir kere toprak kansın,
 Mevsim demlensin,
 Hele bir ballansın böğürtlen dikenleri!
 Gelincikler bedava,
 Gökler sahipsiz
 Bahçeler zilzurna...
 Hele bir başlasın ılık yaz yağmurları, içimdeki çocuk!

Dudaklarında kalın kabuklu bir portakal kokusu,
Tabanlarında, kınalı keklikleri bol dağların rüzgârı
karıncalansın.

Hele bir kere dallarda sallansın
İri kalçaları şeftalilerin;
Hele bir duyulsun uzaktan
Yaylı çingirakları
Yıldızlar seslensin,
Hele bir armut ağacı temmuzu yüklensin,
Hele bir kerecik yalınayak yere değsin içimdeki çocuk...

(*Yaradana Mektupları*)

ERİMEK

Erimek belirsizce her şeyde
Karışmak sulara, yıldızlara
Sinmek kokusuna mor menevşenin
Yanmak damar damar nefes nefes
Yaşamak tükene tükene.

(*Karadut*)

SEVİNSİN

Aldık nasibimizi hüzünden
İşte geldik gidiyoruz sevin sin
Halbuki ne güzel başlamıştı hikâye
Şerbet gibi bir gök üstümüzde.
Ve bütün lezzetleriyle toprak
Gözümüzde nur, dizimizde takat
On parmağında on hüner vardı
Biz onun sevgili kulları.
Dünyasını âbad eyledik
Bir can verdi bize bin alır
Gideriz gözümüz arkada kalır
Sevin sin

Açın kapıları açın
 Gidin haber verin meleklerle
 Can çekişip durmasın beyhude yere
 Elbet bir tutam ot biter üstümüzde
 Mezarına göre ayağını uzatır ölülerimiz.

(Karadut)

MÜJDE

Portakal kabuğundan
 Kavun diliminden
 Havalandı nakışlar
 Avşar kiliminden.
 Çılgın topukları üstünde
 Sebepsiz sevincin
 Adamın canı dostlara
 Güzel haberler götürmek ister
 Aksi gibi ne dost var meydanda
 Ne de güzel haber.

(Karadut)

BİR YAZ GEÇTİ

Bir yaz geçti
 Tozu dumana katarak
 Kavun karpuz yüklü
 Bir yaz geçti.
 Bütün iştihalar tetikteydi
 Ağaçlar kolum kanadım kadar benim
 Deniz anam babam kadar iyiydi.

Bir yaz geçti yanibaşımızdan
 Dişimizden turnağımızdan
 Alı al moru mor
 Nefes nefese bir yaz geçti.

(Karadut)

KARADUT

Karadutum, çatal karam, çingenem
Nar tanem, nur tanem, bir tanem
Ağaç isem dalımsın salkım saçak
Petek isem balımsın ağulum
Günahımsın, vebalımsın.

Dili mercan, dizi mercan, dişi mercan
Yoluna bir can koyduğum
Gökte ararken yerde bulduğum
Karadutum, çatal karam, çingenem
Daha nem olacaktın bir tanem
Gülen ayvam, ağlayan narımsın
Kadınım, kısırağım, karımsın.

(*Karadut*)

SAKAL MAKAL

YAHUT

AFERİN OĞLUM AHMET

BU YOLDA DEVAM ET

Herifçioğlu Sen Mişel'de koyuvermiş sakalı
Neylesin bizim köyü, nitsin Mahmut Makal'ı
Esmeri, sarışını, kumralı, kuzgunî karası
Cebinde dört dilberin telefon numarası
Bir elinde telefon, bir elinde kesesi
Uyyy!.. yesun oni nenesi
Yesun oni nenesi.

(*Tuz*)

TÜRKÜLER DOLUSU

Kirazın derisinin altında kiraz
Narın içinde nar
Benim yüreğimde boylu boyunca

Memleketim var.
 Canıma ciğerime dek işlemiş
 Canıma ciğerime
 Sapına kadar
 Elma dalından uzağa düşmez
 Ne yana gitsem nafile
 Memleketin hali gözümünden gitmez
 Binbir yerinden bağlanmışım
 Bundan ötesine aklım ermez.

Yerliyim yerli olmasına
 İlmik ilmik damar damar
 Yerliyim
 Bir dilim Trabzon peyniri
 Bir avuç tiftik
 Bir çimdik çavdar
 Bir tutam Şile bezi gibi
 Dişimden turnağıma kadar.
 Ressamım
 Yurdumun taşından toprağından sürüp gelir nakışlarım
 Taşıma toprağıma toz konduranın
 Alnını karışlarım
 Şairim şair olmasına
 Canım kurban şiirin gerçeğine, hasına
 İçersine insan kokusu sinmiş mısralara vurgunum
 Bıçak gibi kemiğe dayansın yeter
 Eğri büğrü, kör topal kabulüm.
 Şairim
 Zifiri karanlıkta gelse şiirin hası
 Ayak seslerinden tanırım
 Ne zaman bir köy türküsü duysam
 Şairliğimden utanırım.
 Şairim
 Şiirin gerçeğini köy türkülerimizde bulmuşum
 Türkülerle yunmuş yıkanmış dilim
 Onlarla ağlamış onlarla gülmüşüm

Hey hey yine de hey hey
 Salınsın türküler bir uçtan uca
 Evelallah hepsinde varım

Onlar kadar sahici
Onlar kadar gerçek.
İnsancasına, erkekçesine
Bana bir bardak su dercesine
Bir türkü söylemeden gidersem yanarım.

Ah bu türküler
Türkülerimiz
Ana südü gibi candan
Ana südü gibi temiz

Türkülerde tüter dağ dağ yayla yayla
Köyümüz, köylümüz, memleketimiz.
Ah bu türküler köy türküleri
Dilimizin tuzu biberi
Memleket ahvalini onlardan sor
Kitaplarda değil türkülerde ara Yemen'i
Öleni kalanı gidip gelmeyi
Ben türkülerden aldım haberi
Ah bu türküler köy türküleri
Mis gibi insan kokar mis gibi toprak
Hilesiz hürdasız çırlı çıplak
Dişisi dişi erkeği erkek
Kaşı kaş gözü göz yarası yara
Bıçağı bıçak.
Ah bu türküler köy türküleri
Karanlık kuyularda açılmış çiçekler gibi
Kiminin reyhasından geçilmez
Kimi zehir kimi zemberek gibi

Ah bu türküler köy türküleri
Olgun bir karpuz gibi yarılr içim
Kan damlar ucundan mürekkep değil
İşte söz, işte ses, işte biçim:
Uzun kavak gıcım gıcım gıcılar.
İliklerine kadar işlemiş sızı
Artık iflah olmaz kavak ağacı
Bu türkünün yüreğinde sancı var.

Ah bu türküler köy türküler
 Ne düzeni belli ne yazanı
 Altlarında imza yok ama
 İçlerinde yürek var
 Cennet misali sevişen
 Cehennemler gibi döğüşen
 Bir çocuk gibi gülüp
 Mağaralar gibi inleyen
 Nasıl unuttur nasıl
 Ömründe bir defa Kâzım'ın türküsünü dinleyen

(Tuz)

KARABİBER

İzmir'de bir ağaç gördüm
 Adı karabiberdi karabiber
 Yaprığının ucunu ısırđım
 Tadı karabiberdi karabiber.

Bir yaşıma daha girdim
 Biber dediğın tuzluğā yaraşır
 Fidesi olur fidan olur
 Bir çınar boyunda karabiber
 İnsanın başı döner

Çiçek mi, meyva mı, tohum mu nedir
 Nar tanesi gibi pırl pırl
 Çingene pembesinden sıcak
 Karabiber ağaclar dolusu
 Karabiber sebil
 Karabiber salkım saçak

İzmir'de bir ağaç gördüm
 Adı karabiberdi
 Ya karabiber türküsü Allahım
 Necati Cumalı söylerdi
 Soba borusu gibi bir sesi vardı
 Karabiberim, derdi karabiberim
 Candarmalar geliyor kalk gidelim

İzmir'de bir ağaç gördüm
 Adı karabiberdi

Benim, avuç içi kadar saksılarda
Asma kütükleri, yeşerten anam
Bu ağacı görse sevincinden ağlardı

İzmir'de bir ağaç gördüm
Adı karabiberdi
Dalını, meyvasını, gölgesini
Getirdi masamıza serdi
Yapraklarını görsen bayılırsın
Bir yazma oyası kadar ince
Söğüt dallarından narin
Saçlarının arasında dolaştığını duyarsın
İncecik, biberli ellerin

(*Merhaba Yeşil*)

ZİNDANI TAŞTAN OYARLAR

Sılanın ufak tefek yolları
Ağrıdan sızdan tutmaz elleri
Tepeden turnağa sür gülleri
Yiğitim aslanım aman burda yatıyor

Bugün eskârlıyım açmasın güller
Yiğitimden kötü haber verirler
Demirden döşeği taştan sedirler
Yatak diken diken yastık batıyor
Yiğitim aslanım aman burda yatıyor

Bir şubat gecesi tutuldu dilin
Silaha bıçağa varmadı elin
Ne ana ne baba ne kız ne gelin
Yiğitim aslanım aman burda yatıyor

Ne bir haram yedin ne cana kıydın
Ekmek kadar temiz su gibi aydın
Hiç kimse duymadan hükümler giydin
Yiğitim aslanım aman burda yatıyor
Döşek melil mahzun yastık batıyor

Mezar arasında harman olur mu
 Onüç yıl hapiste derman kalır mı
 Azrail aç susuz canın alır mı
 Yiğitim aslanım aman burda yatıyor
 Döşek melil mahzun yastık batıyor

Zindanı taştan oyarlar
 İçine bir yiğit koyarlar
 Sağa döner böğrü taşa gelir
 Sola döner çırcıplak demir
 Çeliğin hası da yiğitim aman böyle bilenir
 Döşek melil mahzun yastık batıyor
 Yiğitim aslanım aman burda yatıyor

Dilinde dilimi bulduğum, gücüne kurban olduğum
 Anam babam gibi övdüğüm
 Dayan aslan ustam yiğitim dayan
 Dayan hey gözünü sevdiğim
 Bugün efkârlıyım açmasın güller
 Yiğitümden kötü haber verirler

Sana kökü dışarda diyenlerin kökleri kurusun
 Kurusun murdar ilikleri dilleri çürüsün
 Şiirin gökyüzü gibi herkesin
 Sen Kızılırmak'casına bizimsin
 En büyük demircisi dilimizin
 Canımız ciğerimizsin.

Bugün burdaysa şiirin yarın Çin'dedir
 Bütün hışmıyla dilimiz
 Kökünden sökülmüş bir çınar gibi yüreğimiz içindedir.

Bugün burdaysa şiirin yarın Çin'dedir
 Acısıyla sızısıyla, alnının kara yazısıyla
 Bir yanı nur içinde tertemiz
 Bir yanı sızım sızım sızlayan memleketimiz içindedir.

Bugün burdaysa şiirin yarın Çin'dedir
 Bütün hışmıyla dilimiz
 Kökünden sökülmüş bir çınar gibi yüreğimiz içindedir.

(Bigüzel)

HALİM ŞEFİK GÜZELSON
(1913-1990)

OTOPSİ

—Orhan Veli'ye Ağıt—

Morgta açılınca kafatası
Doktor beyler beyin gördüler
İndirince tenkafesine neşteri
Doktor beyler yürek gördüler
Yürekte ne gördüler dersiniz
Yürekte memleket gördüler
Dünya gördüler
Bir de dost gördüler
Ama bu işte doktor beyler
Doğrusu geç kaldılar
Çok geç kaldılar

(Otopsi)

SİS

Ayın çevresinde bir ılık halkası
Denizden dumandan tütmeye başladı
Islak ince bir ayaz
Ağacına kadar işledi sandalın
Sis ağır ağır kesti yolunu
Nerde el ele vermiş o eski manzaralar

İstanbul limanı bu günlerde تنها
Dövizimiz az da
Yalnız bir şilep o da bizim
İki sayılı şamandırada
Ambar kapakları örtülü yüklü
Yüklü sigortada

Vardiyada Rizeli Ahmet
Görünce sisi atladı baş tarafa
Haydi kampana

Feyhaman Beyin bizzat sürdüğü kadillak
Atatürk Köprüsü'nden geçerken
Bindirdi kaldırıma
Hali tasvire ne hacet
Vah yavrum vah
Fazla azgınlık daima felaket

Derken efendim
Şehirde limanda trafik mayna
Sis bu sığar mı ele avuca
Yayıldıkça yayıldı
Yerleştikçe yerleşti
Çıktı dağların sağrısına yokladı dorukları
İndi baştan başa doldurdu dereleri
Durdu terazilendi

Dahası var mı arkadaş dahası
Ta Fatih'te Eskiiali'de
Şeyh Bedrettin Sokağı'na kadar girdi
Ne sisti

(Otopsi)

BALIK AĞZI

Bu bir kılıç balığının öyküsü
Yazılmasa da olurdu
Ama bizi yeni sulara götürecek akıntı durdu
Uskumrunun arkasından gidiyorduk
Sürünün içinde ben de vardım
Sırtımda bir zıpkın yarısı
Bahtiyar olmasına bahtiyardım
Nedense gitmiyordu kulağımdan
Bir türlü o "Ağ var" sesleri

Denizkızı girmiş düşünceme
Ben iflah olmam
Dalyanları birbirine katmak orkinosların harcı
Dolanınca ağa çok geçmeden küserim
Bir çocuk bile çeker sandala beni
Bu kadar ağır olmasam

Beni böyle koşturan yaşama sevinci
Kanal boyunca bir o yana bir bu yana
Siz yok musunuz siz derya kuzuları
Kestim kılıcımla karanlığını dibin
Yakamoz içinde bırakım suları
Ah aysız gecelerde olur ne olursa

Atın beni mor kuşaklı bir takaya götürün
İri gözlerimde keder
Kılıcımda hüznün
Satın beni satın
Rakı için

(*Otopsi*)

YAZIT II

Burda Halim Şefik yatıyor
Biz yakından tanıdık onu
Pek cana yakın bir çocuktuk
Varsın uyusun ağzında biberonu

(*Otopsi*)

O BİÇİM

Herifçioğlu yıkarken beni
Belki de keçileri kaçırarak
Bu ne biçim ölü diyecek
Her yanı sımsıcak.

(*Otopsi*)

İSKENDER FİKRET AKDORA

(Doğ. 1914)

İNSANA DOĞRU

- I -

Ey kudretli büyük rüzgâr;
Dudağıma o gül tadını getir!
Sen, hâtıralarımı sakla,
Çocukluğumu mesud geçirdiğim şehir!

Vaad edilmiş ân ki kalbe
Huzur getirecek mi Rabbim?
Promete içimde yaşıyor,
Yaşayan Promete ben'im!

Ve zincirsiz koştuğum kırlar,
Sarhoş başımda duman...
Gölgemi görüyorum duvarda;
Gölgem, gölgem ne kadar perişan.

(Sağken, 1) *Hatıralar Şehri 1935-1945*

İNSANLAR VE ÖTEKİLER

Yeter bu renklerdeki dâvet,
Bu akşam vakti gülen kuş;
Bu ufuklar ötesinde,
Sonsuzluğa tırmanan yokuş...

Yeter içimdeki korku,
Ben miyim yeryüzünde tek fâni
Yağmura, geniş göklere karşı,
Şarkı söylediğim günler hani ?
Çocukluğun mâsum inanışları;
Ki yemyeşil bir dağ üstünden,
Her şeyi gören Tanrı'ya şükür!

Denizlerin ıslak aydınlığında,
- Etinin lezzetinden habersiz -
Balıklar var, insanlara küskündür.

(Sağken, 1) Renkli Şiirler 1945-1950

NÂZİM'DAN ÖTE...

*Ben sadece ölen babamdan ileri,
doğacak çocuğumdan geriyim.*

N.H.

Bir düş kuruyordu çocuk-
Gözleri yarı kapalı;
Düşten de öte, özlemde,
Beklentisiydi yaşamının-
Başı göğe dayalı...

Bir ata binmiş gidiyordu-
Bulutlardan düşen ışığa;
Yıldızmış, göktaşımış... ne umuru?
Değebildikten, tutabildikten sonra...

Attan inip rüzgâra bindi,
PEGAS'a bindi, parıltularla;
Bir imgeye daldı çocuk-

Gözleri açık, havada,
Büyüyecekti daha.

Düzenin-
(Düzensizlik! demeliydi buna)
Pençesinde ezilip tükenmeyecekti,
Düş görmesi de bilerekti;
Bu deyim yetmedi anlatmaya,
Ayağı yere basıyordu sınırsızlığa,
Ne umut, yakarı, baş-eğme,
Ne kendi kendini yeme,
O, yerinden fırlamış bir yürekti,
Yumrukları sıkılı koskoca erkekti.

FAZIL HÜSNÜ DAĞLARCA

(Doğ. 1914)

AĞIR HASTA

Üfleme bana anneciğim korkuyorum,
Dua edip edip, geceleri.
Hastayım ama ne kadar güzel
Gidiyor yüzer gibi, vücudumun bir yeri.

Niçin böyle örtmüşler üstümü
Çok muntazam, ki bana hüznün verir.
Ağarırken uzak rüzgârlar içinde
Oyuncaklar gibi şehir.

Gözlerim örtük fakat yüzümle görüyorum
Ağlıyorsun, nur gibi.
Beraber duyuyoruz yavaş ve tenha
Duvardaki resimlerle, nasibi.

Anneciğim, büyüyorum ben şimdi,
Büyüyor göllerde kamış.
Fakat değnekten atım nerde
Kardeşim su versin ona, susamış.

(Çocuk ve Allah)

ÇOCUK, GECE, AYAKKABILAR

Gece olunca herkesten gizli,
Bir isimiz vardı çok garip.
Ayakkabıları dizerdik kardeşimle
Hırsızlar gibi taşığa inip.
Babamunkiler bir yanda benimkiler bir yanda
Biz iki erkek.
Gecenin ve mesafenin karanlığına karşı
Kim bilir neler düşünerek.

(Çocuk ve Allah)

VÜCUDU YARATMAK

Toplansın baş ucuma dilenciler
Bir dilim ekmek lezzetinden bahsedelim.
Mevsimle vaktin arasında
Körler gibi karanlıktan emin
O kadar تنها, herkes hâtırasında.

Şükür ateşleri yanar karşı dağlardan
Doymuş çobanların âdeti.
Kuşların konuştuğu yalnızlık,
Anacak kaybolmuş saadeti
Kalbimiz daha sadık.

Sıhhat dolu hayvanlar emniyet verir
Abdal ve saygısız obur ve serbest.
Hülyamızda şehzadeler uyurken,
Hicap duymaksızın bahsetsin herkes
Vücudunu yaratmak zevkinden.

(Çocuk ve Allah)

YARI AYDINLIKLAR Kİ SAHİPSİZ

Yarı aydınlıklar ki sahipsiz
Ve mavi serçeler sabahtan erken.
Çocuğum şarkı söyle sokaklarda
Sesin güzelliğini kaybetmeden.

Kapılar açılır ardına kadar
Kuşlar uçar hâtıralar içinden.
Çocuğum bol bol masal dinle
Henüz inanırken.

En uzak gemileri korsanların
Seyretmek yıldızların silinmesini.
Çocuğum sor neden akşam oluyor
Ayıplamaz kimse seni.

Bazı sahillerin serinliği
 Ve unutulmayan ilk demet.
 Çocuğum sana yalvarıyorum
 Ellerin çirkinleşmeden dua et.

(Çocuk ve Allah)

BALKON

II

Seni, bütün arzu, bütün ruh,
 Hayallerle kaybolmuş denizin dibi,
 Seni ki ne kadar, ne kadar yaşıyorum
 Toprak altına giren hâcimler gibi.

Aşkın vahşi sahillerinden haber verir
 Önümüzde göklere başlayan ada.
 Hayata ve manzaraya bağdaş kuran vücudumuz
 Dolaşır iri kemikli masal dünyalarında.

Ruhumuz bir denizdir ki açılmış sükûn için,
 Sessizlik enginlere inen bir kuğu.
 Giden çocukluğumu duyurmaktadır
 Yıldızların sonsuz çocukluğu.

Gök nebatları sarkmış kıylara
 Girmiş meçhul göllere, meçhul hayvanları ruhun.
 An'lar, yapayalnız, ayrılmış manzaradan,
 Bir mezarın başında bir selvi kadar uzun!

Seni, aşk, uyku, lezzet,
 Sıcak mevsimlerden kopmak üzere olan muzlar.
 Vücudumdan geçen fikirler duyuyorum;
 Geniş yaprakların satırlarındaki rüzgâr.

Önümde karanlığın en güzel yeri
 Düşer atmosferlerin bahçesinden bir zambak,
 Seni, en uzak mesafeler içinden,
 Her şey'i gerilerde bırakarak!

(Çocuk ve Allah)

NEREYE

Nereye sevdiğim benim, inandığım nereye,
Rüyaların yarasalar gibi uçtuğu geceler içinden.
Dalgınlığımla hareketlerini seçemiyorum,
Varlığının altın kafiyesini arıyorken ben.

Hangi dünyaları dolastıktı bilmiyorum,
O nasıl bir adaydı, nasıl bir deniz.
Gök, bir söğüt dalı gibi eğilmişti sulara doğru,
Ve eğilmiştik o dal gibi hayata doğru ikimiz.

Kim ellerini alnımda gezdirirken o ten, sesile,
Bana kalbin musikisini verecek, haberi olmadan.
Geceyi avuçlarımda siyah bir gül gibi duyuyorum,
Ve sen misin bilmiyorum bu gülü bırakan.

Nereye, ey göz yaşlarımın sıcaklığı,
Ki başka birisi yok beni duyan.
Rüyalar nereye gidiyor, anlamıyorum;
Ve sen nereye gidiyorsun, hatıralardan.

(Çocuk ve Allah)

9.

Ve sahilin çarpık ağaçları altundan
Garip yarasalar geldi.
Gözlerinin rengi ne güzeldi.
Bir adamı uyurken öldürmeyiniz.

Ve meçhul, bitmez tükenmez rüyasında
Vakit geçirebilir.
Gözlerinin rengi ne güzeldi.
Ki en büyük emanettir.

Ve kaybeder kendini gündüzün
Selamlar içinde herkes.
Gözlerinin rengi ne güzeldi
Hayata veda edemez.

(Çocuk ve Allah)

DEVAM EDEN

Çeşmeler ki rahatsızlık verir kalbe,
Gece yarısı, geçen arabalar gibi.

Meçhul bir çocuk yastıkta yer değiştirir
Ve bir serinlik duyar hayatın nasibi.

Harap şehirleri çeviren çirkin dağlar,
Varlığın talihine iştirak etmek.
Ve bilinmez serçeler ki bahçeme kondurur,
İçim onları uzaktan severek.

Yüzüme değdikçe bazı bazı,
Beni dehşetle titretir elim.
Komsularım ki gündüzleri işe gider,
Gece ne yaparlar ah bilmek isterim.

Uyku içinde bir göl ki yalnız rûya,
Neden sonra yaşamak,
Dallar nedametle eğildi yerlere,
Kalmadı topraktan başka inanacak.

(Çocuk ve Allah)

KÂİNATIN AKŞAM YOKLAMASI

Bir an, akşamın fıkirden geçmesi,
İlk insandan son insana kadar, daima.
Kendimi ve herkesi boşlukta his ediyorum;
Dairemsi bir müddet iniyor ruhuma.

Bir an, coğrafyanın dışında,
Ve bütün sathı, atmosferin.
Sevgilerin en samimi olduğu saat;
En çok düşünceye benzediği vakit, çiçeklerin.

Bir an, zamanın gölgesi yüze değer,
Ve aralığı hayatın -ölümün aralığı.
Bembeyaz bulutlar gibi geçer göklerden,
Kör bir adamın bahtıyarlığı.

Bir an; bütün anaların şefkati,
Ve maviliklerde rüyası, bütün genç kızların.
Merhametin büyük varlığı gibi silik,
Kalpteki ışığı gibi uçan yıldızların.

Bir an, kaybolmuş sonsuzluğu göz yaşlarının,
Hatıraların kaybolmuş mesafesi.
Bir misafirliğin ilk manzaraları kaplar,
Ve gurbet kaplar, herkesi.

Bir an, hayalden hendeseler dünyasında,
Kürelerin mesafelerindeki ahenk.
Bütün sessizliğiyle hayatın uzunluğu,
Denizlerden, gözlerde mazi olan renk.

Bir an üstümüzde elbise,
Kızını okşayan bir adamın avuçlarındaki sıcaklık.
Ve bütün atomları kaplar habersiz,
Gençlikteki ölümden uzaklık.

Bir an, bir an ki her şey farkında,
Her gün aynı vakit semadan geçer.
Ve susar bir insan gibi hüzünle,
Taşlar, bulutlar, ışıklar, fikirler.

Bir an ki cesaretin büyük sessizliği,
Hissin ve aklın sonsuz memleketinde.
Allaha mevcut veriliyor,
Kâinat hazır ol vaziyetinde!

(Çocuk ve Allah)

ÖLÜ

Hangi mahallede imam yok,
Ben orada öleceğim.
Kimse görmesin ne kadar güzel,
Ayaklarım, saçlarım ve herşeyim.

Ölüer namına, azade ve temiz,
Meçhul denizlerde balık;
Müslüman değil miyim, haşa,
Fakat istemiyorum, kalabalık.

Beyaz kefenler giydirmesinler,
Sızlamasın karanlığım havada.
Omuzlardan omuzlara geçerken sallanmayayım,
Ki bütün azalarım hülyada.

Hiç bir dua yerine getiremez,
Benim kâinatlardan uzaklığımı.
Yıkamasınlar vücudumu, yıkamasınlar,
Çılgınca seviyorum sıcaklığımı.

(Daha)

HAYVANLARIN PADİŞAHI GECEDİR

Hayvanların padişahı gecedir,
Simsiyah tüylü gece.
Dişi bir hayvan gibi bana cesaret verir,
Yarimi düşündükçe.

Yol açar, muhteşem efsanelere,
Rüya içinde kan.
Vahşi hatıralar hücum eder,
Çınlıçplak, dağlarından.

Doldurmuşuz, kurtlar, kuşlar,
Bir muhabbet deminde, sazlığı,
Aşk ve lezzet üzere parlıyor,
Dişlerimin beyazlığı.

(Daha)

EMZİRİYORDU

Emziriyordu karanlıkta, tenhada,
Yavrularını, cesur hayvan.
Sevgiyle, lezzetle, arzuyla parlıyordu,
Aramızda kalan.

Verdiği devam eder, kendiliğinden,
Taşlar kadar kıymetli, toprak kadar rahat.
Yıldızın ve ormanın altında habersiz,
Büyüyen nebat.

Emziriyordu, bir saadet ağarmasında,
Sular vakti, ağaçlar serçeleri.
Hazla susmuş dağlar üstünden,
Gök, yeri.

(*Taş Devri*)

YAĞMURSUZ KÖY

Acım, kara toprak acım, duyasın biraz.
Kara öküzle beraber acım bu gece.
O düşünür, düşündükçe doyar,
Ben düşünürüm, düşündükçe acıkırım.
Acım, kara toprak acım, duyasın biraz,
Açlık saklanılamaz.

Obur dağlarda uyur poyraz,
Kurdun kuşun uykusundan.
Kayar yağlı yıldızlar hele hele,
Beslenir karanlık.
Obur dağlarda uyur poyraz,
Açlık uyutulamaz.

Açlık siyah yüzümüzde, açlık beyaz.
Acıkmış ova bayır.
Yağmur yağmaz olmuş, ekin kurumuş,

Nettik ki küsmüş gökler hepten?
 Açlık siyah yüzümüzde, açlık beyaz,
 Açlık yaşanılmaz.

(*Toprak Ana*)

AĞAÇSIZ KÖY

Ne kavak, ne kaysı, ne iğde, ne çam,
 Rüzgârlar aman vermemiş, ha dememiş sabah sisi.
 Ağaçsız kalmış köyümüz.
 Kuşlar besmelesiz kalmış.
 Ne kavak, ne kaysı, ne iğde, ne çam.
 Netsem gönlümü avutamam.

Mevsimler değişir, eksilmez bendeki gam,
 Bahar gelmiş, çiçek açmış, essah mı ağa?
 Ağacım yok ki çizsin bozsun.
 Yeşilin yazısını.
 Mevsimler değişir, eksilmez bendeki gam,
 Üç beş yaprak üstünde yatamam.

Bayırdan inince dal dal akşam,
 Fakirlik, kimsesizlik bir kez daha artar.
 Kara toprak sevmemiş bizi be,
 Göndermemiş bir muhabbet, göndermemiş.
 Bayırdan inince dal dal akşam,
 Dal dal olduğum anlatamam.

(*Toprak Ana*)

KIZILIRMAK KIYILARI

Kardaş, senin dediklerin yok,
 Halay çekilen toprak bu toprak değil.
 Çık hele Anadoluya,
 Kamyonlarla gel, kağnılarla gel gayri,
 O kadar uzak değil!

Çamı bitmiş, kavağı azalmış,
Gamla örtülü bayırlar, çıplak değil.
Yedi ay kıştan sonra,
Yeşeren senin yaşamandır,
Yaprak değil.

Yersin, içersin sofrasından, üçyüz senedir,
Kuvvetlisin ama kuvvet hak değil.
Bakımsızlıklarla göçüp gitmiş bir cihan,
Mevsimler soğumuş, sular azalmış,
Buğday, Selçuklulardan kalan başak değil.

Parça parça yarılmış öküz ardında.
Parmağı üç pare, tırnağı ak değil.
Utanır elin ayağın,
Korkarsın yakından görsen,
Eli el değil, ayağı ayak değil.

Gün doğar, tarla kuşları uçuşurlar,
Ağır bir aydınlık, bildiğin şafak değil.
Öyle dalmış ki yüzyıllar süren uykusuna,
Uyandırmazsan,
Uyanacak değil.

Dertle, sefaletle yüklü,
Siyah leşlerle kararmış, berrak değil.
Çağlayan ne,
Akan kim,
Kızılırmak değil.

Kardeş, görmüyorum ama hâlâ duyabiliyorum,
Geçmiş zamanlar geleceklerden parlak değil.
Vakte şahadet edercesine yükselmiş,
Akşam parıltısından, büyük zaferler üzerine,
Dağlar dalgalanmakta, bayrak değil.

(*Toprak Ana*)

SÖYLE SEVDA İÇİNDE TÜRKÜMÜZÜ

Söyle sevda içinde türkümüzü
Aç bembeyaz bir yelken
Neden herkes güzel olmaz
Yaşamak bu kadar güzelken?

İnsan dallarla, bulutlarla bir,
Aynı mavilikten geçmiştir.
İnsan nasıl ölebilir
Yaşamak bu kadar güzelken?

(Aç Yazı)

GEÇEN ŞEY

Kocaman yıldızlar altında ufacık dünyamız,
Ve minnacık bir "hane"
Kokar kır çiçekleri gün ağarmadan,
Anısız, uykusuz,
Kokar nane.

Ta öncelerden beri mest olmuş herkes,
Bir bakıma herşey "mestane",
Hayal edilir nazlı yâr yönlerden.
Aşk ile kuşlar süzülür,
Değişir kuşlar şahane.

Farkında değil, gönül,
Sanki hep divane;
İçimizden, dışımızdan
Geçer vakit
Zalim, zalimane!

(Aç Yazı)

SULAR BİZDEN AKILLIDIR

Sular bizden akıllıdır, daha evvel görür akşamı,
İner havadan önce, karanlığa,
Büyük bir balık gibi ortadan silinir,
Kaçışırken hayvanlar dağa.

Sular bizden akıllıdır, memnun olur,
Sadece ağaçlardan
Başka insanlardan değil,
Bizi yalnız bırakan.

Sular bizden akıllıdır, uyumaz,
Açar maviliğe, iri gözlerini.
Ve bekler bir ölüm sırrı içinde,
Kendi hayatının yerini.

(Dışardan Gazel)

DIŞARDAN GAZEL

Siz Ali Bey, Veli Beyefendi busunuz,
Gelecekler önünde suçlusunuz.

Yöneteceksiniz de ulaşacak ha,
Çağdaş uygarlığa ulusunuz.

Ön karanlık, art karanlık. Sağ karanlık, sol karanlık
Kara toprak içine mi gömülüyoruz.

Bir ülke, yarısı çırılçıplak,
Yarısının yediği ekmek tuz.

Uyur itleri, inekleri, ayları,
Bütün aydınları uykusuz.

Milyonu trahom toplumun, milyonu sıtma.
Milyonu verem, bilmiyor muyuz?

Ne olmuşuz, ne yapmışlar bize
Nasıl bağlanmış elimiz, kolumuz.

Böyle giderse biline hep,
Mustafa Kemal'le bile yokuz.

De, yüreğin nice yanarsa yansın,
Efendilerin yüreği buz.

(*Dışardan Gazel*)

SAVCI'YA

Savcı nedir düşündün mü,
Dağları sorguçlu kılan?
Onlar susmaz, gece gündüz, onlar haykırır yücede.
Geçmiş dağlardan yalınayak, durmuş kapına bir işsiz,
Seni bile içli kılan.

Savcı, nedir düşündün mü,
Bıçakları uçlu kılan?
Bir eski hak alınmamış, bir dere kan sorulmamış,
Şunun bunun alın teri,
Alınları taçlı kılan.

Savcı, nedir düşündün mü?
Yazıları suçlu kılan?
Usla, yürekle büyümüş, gündüzler geceye karşı,
Ama nedir çağlar üzre,
Beni senden güçlü kılan?

(*Dört Kanatlı Kuş*)

BİLGİSAYAR'LA KONUŞMALAR

Milyarları saysın çelik dev ne çıkar
Yaşamam tek
Kocaman bir gözüm kocaman bir ağız
İşte akar düşüncemde gece su
İşte akar yüreğimde su çiçek.

Anlatur mı beni hayır
Mavi yeşil kırmızı sarı
Değiştirir görüntüsünü evrelerce
Söyler mi söylemez mi upuzun
Nereler oraları.

Hayır sığmaz ki acıkmuş ağaçlarım
Kendi elmalarına portakallarına dutlarına
Aydınlığın ağırlığını parlasa da yıldızlar
Ölçülerim sığmaz ki
Sayı gerçeğinin boyutlarına.

Derinliklerde yeryağ özlemdir
Mavilikle çağdaşken deveyle kuzu
Kimin sessizliği soyutsa o evren değil ha
Peki konuşa dursun
İkiyi sekiz üç dokuzu.

Ey bilgisayar'cığım ne gösterirsen göster şimdi
Yaşayacak kımıldamamalar içinde kımıldamalar
Sevgi uçsuz bucaksız
Ben olmasam da
Yokluğum var.

(*Nötron Bombası*)

ÇIPLAK'tan

MUT

Soyunuyorlardı
Ülkelerden
Yollardan
Kendilerine

İÇERİ

Soyuna
Soyuna
Kimse yok
Gibiydiler

GÜN AĞARIRKEN

Öyle seviştiler ki
Kadın erkekte kaldı
Erkek
Kadında

KOKUDAN UYUYAMAMAK

İki
Çiçektiler
Döktüler yapraklarını
Aralarına

KÖK

Duyuyorlardı kanter içinde
Ağacın sallandığını değil
Kökün
Sallandığını

SAİT'E AĞIT

Ölmüş Sait
Deniz mavisinden erken
Bunca sevgiden sonra
Ölmüş annesini öperken

Ölmüş eli ayağı uzak
Çamların üstü buğu
Ölmüş çocuklar izin vermeden
Yüzünde sarışın çocukluğu

Yıldızlar gitmez gün doğmaz
Ölmüş korkunç uykusu yerde
Ölmüş belli belirsiz düşcek
Üşür balıklar öykülerde

Ölmüş
Ölmüş ağaç bir gölgesi iki
Ama neden ölmüş
Ölmek yaşamaktan iyi mi ki

(*Uzun İkinci*)

CAHİT SITKI'YA AĞIT

Cahit Sıtkı ben seni nasıl ağıt edeyim
Binbir anı yaşarken binbir yıldızda
Bilsin yeni kuşaklar yalnızlıktan küçük bir şişe gelir
İkinci üstleri ıssız karanlık
Kim yavaş yavaş içiyorsa Cahit'dir

Sever yoldan geçenleri bulutu uçan kuşu
Kadınlar erkekler çalışırken güzel öpüşürken güzel her yerde
Gözyüzü yeryüzü mavilikle bir
İyimserdir ama durunuz
Kim canı sıkılıyorsa Cahit'dir

Orası, bağırırsan bağırırsan sesin çıkmaz dışarı
Orası soluğun kocaman bir devin ağzında
Duvarlar taş kapılar demir
Alıştığı bir şeydi yaşamak
Kim ölümden korkuyorsa Cahit'dir

(*Uzun İkinci*)

ORHAN KEMAL'E AĞIT

Seslendi bez dokuyan basma dokuyana
Duydunuz mu arkadaşlar
Kim çıktı dışarı
Orhan Kemal

Ortasına nadazın konmuştu
Gök dökülürcesine kuşlar
Birisi birdenbire kırmızı uzak
Durdu

Yüreğir'in uçsuz bucaksız köyleri
Köylerde gözalabildiğine pamuklar
Birisi birdenbire ta içi yaprak
Durdu
Yalağa varmıştı ikindileyin
Ovağız koyunla
Birisi birdenbire taşayak
Durdu

Parmakları ak kesilmişti çatlamıştı kandı
Çuvalı on kuruşa koza ayıran çocuklar
Birisi birdenbire gecelerde sıcak
Durdu

Boynun uzatmıştı yollara azgın
Satılmışın arabasındaki atlar
Birisi birdenbire teker boyu şahlanarak
Durdu

Seslendi ulu çınarın kökü uluca kavağın köküne
Duydunuz mu kardaşlar
Kim girdi içeri
Orhan Kemal

(*Uzun İkinci*)

İPEKÇİ'NİN DÜŞÜNDÜRDÜĞÜ

Ölüm istenmezdi ya
Günler değişti pek
Mutluluk oldu
Yatağında ölmek

İşte Abdi İpekçi'nin de göğsünde kurşunlar
Son soluğu kandan çiçek
Biri var yokedilmezse yokedecek hepimizi
Tek tek

(Uzun İkinci)

UZUN İKİNDİ

Sevgi üzeredir
Ölü
Yemyeşil sızlar omuzlarda
Dörtkollu sandığın değil
Ağırlığı gökyüzünün
Susuzdurlar dudakları çatlak
Geçmektedirler korkularla azalmış
Gömütlük denen çölü

Minare büyür ses mum
Yürekleri darda
Neden taşkesiliverdi ezan
Boy boy oymalarla ak?
Yorgundular
Öylesine boştu gövdeleri
Sanki yürümediler bir tek adım
Biraz bile durmadılar da

Döşlerini kapladı kara yel
Toprağa verilmelerinden daha yavaş
Yeraltı böceklerinin kamaştı yalnızlığı
Yeni kazılmış
Çukurun evreninde
Kaçışırken ürkek
Duyuldu imamın uyarısı uzaklardan
- Güneye çevrilsin baş

Kendilerinden dönmedeler
Gömdüler ölüyü
Kör acı soluklarını deler

Sonuna dokundular yaşamın
Parmak uçları delice buz
İşte
Yarı orada kaldı hepsi
Yarı aydınlık
Kendilerinden dönmedeler

(*Uzun İkinci*)

TOPLUMCULARIMIZ

Toplumcularımız ileri derlerken
Son sesleri asılı kalır dağa
Yok olur birey
Katarlar yaşamlarını
Bayrağa

Şehitler büyük toplumcularımız
Onlardır yurdumuzun ulusal beği
Uğruna-
Düştükleri toprak
Hepimizin ekmeği

Sonsuzluk çoğuldur
Neye yarar kamuya adanmamışsa can
Suyu ormanı yeraldını değil
Yabana vermezler bir yudum göğü bile
Onlardır ev ağaç soluk aldırın

Yalaza dönüşürlerken görevlerinde
Bizi aydınlatırlar birer birer
Onlardır büyük toplumcularımız
Besbelli bugünden yarına yurt boyu
Özgürlüğü söyleyecekler

(*Gösteri, Haziran 1983*)

ORHAN VELİ KANIK
(1914-1950)

OARİSTYS

In Memoriam

Ey hâtırası içimde yemin kadar büyük,
Ey bahçesinin hoş günlere açık kapısı
Hâlâ rüyalarıma giren ilk gözağrısı,
Çocuk alınlarda duyulan sıcak öpücük.

Ey sevgi dalımda ilk çiçek açan tomurcuk,
Kanımın akışını yenileştiren damar,
Gül rengi ışıkları sevda dolu akşamlar
İçime yeni bir fecir gibi dolan çocuk.

Ey tahta perdenin üzerinden aşan hatmi
Ve havaları seslerimizle dolu bahar,
Koştuğumuz yollar, oynadığımız sular,
Kâğıttan teknesinde sevinç taşıyan gemi.

Duyup karşı minarede okunan yatsıyı
Yatağıma sıcaklığını getiren rüya.
Denizlerde onunla yaşadığım dünya
Ve ey ufku beyaz cennetlere giden kıyı.

Ah! Birçok şeyler hatırlatan erik ağacı
Ve o ilk yolculukla başlayan hasret, zindan;
Atları çingiraklı arabanın ardından,
Beyaz, keten mendilimde sallanan ilk acı.

(Bütün Şiirleri)

EBABİL

Alıp içinde sesler uçuşan bu akşamdan
Hâfızamı bir deniz kıyısına çeken yol,
Aydınlık rüyaların peşine düşen gondol,
Mavi bir denizde yüzer gibi yanan şamdan.

Tuşların üstünde karanlığın heyulası
Ve birden kalbe çırpılmışlar veren hâtıra,
Çekmede beni saadet dolu dünyalara
Mine parmaklarında sadalaşan hulyası.

Sıyrılmada gözlerimden yıllarca geceler,
Ve yalnız kalmada bir yaza râm olan sahil,
Uçuşmada gökyüzünde bir sürü eabil;
Sevgimi ve hasretimi ebedi kılan yer.

Açık pancurlarından seslerin dökülüğü.
Bir göl mü ürpermede ruhun uzaklarında?
Ey yakın sevgiyi duymayan dudaklarında,
Her yaşayıştan daha güzel olan gülüşü.

Ilık gölgelerde uyutup düşünceleri
Beyaz etekleriyle bana görüldüğün an
Ve kapıları yeşil sabahlara açılan
Sıcak tahayyüllerle dolu yaz geceleri.

Renkli fanusların altına doğan dünyası,
Omuzlarında ayışığından örgülerle
Eklenmede içime hasret kaldığım yerle
Mine parmaklarında sadalaşan hulyası.

(Bütün Şiirleri)

DAR KAPI

Nedir bu geceyle gelen birsam?
Duyuyorum seslenişlerini.
Karanlıkta ağzının yerini
Arıyor deli gibi hâfızam.

“Yanıyor unutulmuş buhurdan
Yine gecenin içinde sessiz”
Hâtralarla kabaran deniz,
Doluyor ruhun oluklarından.

Işık yağıyor doğan geceden.
Nasıl diriliş bu, neden sonra?
Bu rüya gibi geceden sonra
Gidecek mi o maziden gelen?

Seziyorum senelerce susan
Ruhumda taptaze bir geriniş,
Sonuna vardığım çölden geniş
Ayaklarıma açılan umman.

Bütün mevsimlerimin üstüne
Geriliyor bembeyaz bir kanat.
Gelip durdu artık işte hayat
Bana hep onu vadeden güne.

Artık ebedi huzur deminin
İçebilirim sırlı tasından,
Girmek üzereyim dar kapısından
O eski rüyalar âleminin.

(Bütün Şiirleri)

AÇSAM RÜZGÂRA

Ne hoş, ey güzel Tanrım, ne hoş,
Maviliklerde sefer etmek,
Bir sahilden çözülüp gitmek,
Düşünceler gibi başıboş,

Açsam rüzgâra yelkenimi;
Dolaşsam ben de deniz, deniz.
Ve bir sabah vakti, kimsesiz
Bir limanda bulsam kendimi.

Bir limanda, büyük ve beyaz.
 Mercan adalarında bir liman.
 Beyaz bulutların ardından
 Gelse altın ışıkl bir yaz.

Doldursa içimi orada
 Baygın kokusu iğdelerin.
 Bilmese tadını kederin
 Bu her âlemden uzak ada.

Konsa rüya dolu köşkümün
 Çiçekli damına serçeler.
 Renklerle çözülse geceler,
 Nar bahçelerinde geçse gün.

Her gün aheste mavnaların
 Görsem açıktan geçişini
 Ve her akşam dizilişini
 Ufukta mermer adaların.

Ne hoş, ey güzel Tanrım, ne hoş!
 İller, göller, kıtalar aşmak.
 Ne hoş deniz deniz dolaşmak
 Düşünceler gibi başıboş.

Versem kendimi bütün bütün
 Bir yelkenli olup engine.
 Kansam bir an güzelliğine
 Kuşlar gibi serseri ömrün.

(*Bütün Şiirleri*)

MASAL

Çocuk gönlüm kaygılardan âzâde
 Yüzlerde nur, ekinlerde bereket;
 At üstünde mor kâküllü şehzade;
 Unutmaya başladığım memleket,

Şakağımda annemin sıcak dizi,
Kulağımda falcı kadının sözü,
Göl başında padişahın üç kızı,
Alaylarla Kafdağına hareket.

(*Bütün Şiirleri*)

EKMEK

Dilimin ucunda bir eski arkadaş adı,
Unutulmuş şekilleri taşıyan bulutlar;
Bir gökyüzü genişliğiyle ruhuma dolar
Otların içine sırtüstü yatmanın tadı.

Avucumda sıcaklığını duyduğum ekmek;
Üstümde hâurası kadar güzel sonbahar;
O bembeyaz, o tertemiz bulutlara dalar
Düşünürüm bir çocuk türküsü söyleyerek.

(*Bütün Şiirleri*)

HELENE İÇİN

Nezihe Adil Arda'ya

Ötesi yok şehre ulaşınca kaderin yolu
Pişman bir el kapayacak kapısını ömrünün;
Hatırlayacaksın beni gözlerin yaşla dolu,
Güzelliğin yalnız mısralarımda kaldığı gün.

Odanı dolduracak son mevsimin, son baharın...
İsmi dinleyeceksin serin esen rüzgârda,
Duyacaksın ateş feryadını hâturaların
Akşam vakti söylenen âşıkane şarkılarda.

Ve bilhassa parmaklığına dayandığın zaman
 Ufku uzak şehirlere açılan balkonunun,
 Günahların geçecek hâfızanın arkasından.
 Günahların... Sonu gelmez kabilelerden uzun...

Öterken ağaçlarda kuşlar tahayyül içinde,
 Bakışlarında sükûnun zehri, dinleyeceksin,
 Türü acılar şekillenecek yine içinde
 "Ah! Şairim bu akşam da geçmedi" diyeceksin.

Ve ulaşacak bu son şehre kaderin yolu,
 Kapayacak pişman bir el kapısını ömrünün;
 Hatırlayacaksın beni gözlerin yaşla dolu,
 Güzelliğin yalnız şarkılarımda kaldığı gün.

(*Bütün Şiirleri*)

MONTÖR SABRİ

Montör Sabri ile
 Daima geceleyin
 Ve daima sokakta
 Ve daima sarhoş konuşuyoruz.
 O her seferinde
 "Eve geç kaldım" diyor.
 Ve her seferinde
 Kolunda iki okka ekmek.

(*Bütün Şiirleri*)

OKTAY'A MEKTUPLAR

I

Ankara, 8.12.37 Saat 21

Kış, kıyamet
 Macar Lokantası'nda yazıyorum
 İlk mektubumu.
 Oktay'cığım
 Bu gece sana bütün sarhoşların
 Selamı var.

II

Ankara 10.12.37 Saat 14.30

Şu anda dışarda yağmur yağıyor
Ve bulutlar geçiyor aynadan
Ve bugünlerde Melih'le ben
Aynı kızı seviyoruz.

III

Ankara, 1.1.38 Saat 10

Bir aydanberi iş arıyorum, meteliksiz.
Ne üstte var ne başta.
Onu sevmeseydim
Belki de beklemezdim
İnsanlar için öleceğim günü.

(Bütün Şiirleri)

QUANTİTATİF

Güzel kadınları severim,
İşçi kadınları da severim,
Güzel işçi kadınları
Daha çok severim

(Bütün Şiirleri)

RÖNESANS

Yarın rıhtuma gitmeli,
Rönesans çıkacak vapurdan
Bakalım, nasıl şey Rönesans?
Kılığı, kıyafeti nasıl?
Şık mı, sünepe mi?
Siyasî mi, bastonu var mı elinde?
Hokkabaza mı benziyor?
Ambardan mı çıkacak, kamaradan mı?

Yoksa ateşçi filân mı?
Çalışarak mı geliyor gemide?

(*Bütün Şiirleri*)

KARANFİL

Hakkınız var, güzel değildir ihtimal
Mübalâğa sanatı kadar
Varşova'da ölmesi on bin kişinin
Ve benzememesi
Bir motörlü kıtanın bir karanfile
"Yarin dudağından getirilmiş"

(*Bütün Şiirleri*)

GANGSTER

(*Hitler, kendini edebiyata verecek*)

Şiir yazdım bunca senedir,
Ne buldum?
Eşkiyalık edeceğim bundan sonra.

Haberi olsun yol kesenlerin:
İş yok artık kendilerine
Dağ başlarında.

Mademki ekmeklerini alıyorum
Ellerinden,
Buyursunlar onlar da benim yerime.
Münhal var edebiyat âleminde.

(*Bütün Şiirleri*)

RESİMLER

Hiçbiri ona ait değil,
Fakat ne hazin isimleri var
Şu resimlerin:
“Nisan sabahı”,
“Yağmurdan sonra”
Ve “Dansöz”.
Baktıkça ağlamak geliyor içimden.

(*Bütün Şiirleri*)

ÇOK ŞÜKÜR

Bir insan daha var, çok şükür, evde;
Nefes var,
Ayak sesi var;
Çok şükür, çok şükür

(*Bütün Şiirleri*)

RÜYA

Annemi ölmüş gördüm rüyamda.
Ağlayarak uyanışım
Hatırlattı bana, bir bayram sabahı
Gökyüzüne kaçırdığım balonuma bakıp
Ağlayışımı.

(*Garip*)

HİCRET

I
Damlara bakan penceresinden
Liman görünürdü
Ve kilise çanları

Durmadan çalardı, bütün gün.
 Tren sesi duyulurdu yatağından
 Arada bir
 Ve geceleri.
 Bir de kız sevmeye başlamıştı.
 Karşı apartımında.
 Böyle olduğu halde
 Bu şehri bırakıp
 Başka şehre gitti.

(*Garip*)

HİCRET

II
 Şimdi kavak ağaçları görünüyor,
 Penceresinden,
 Kanal boyunca.
 Gündüzleri yağmur yağıyor;
 Ay doğuyor geceleri
 Ve pazar kuruluyor, karşı meydanda.
 Onunsa daima;
 Yol mu, para mı, mektup mu;
 Bir düşündüğü var.

(*Garip*)

SOL ELİM

Sarhoş oldum da
 Seni hatırladım yine;
 Sol elim,
 Acemi elim,
 Zavallı elim!

(*Garip*)

DAĞ BAŞI

Dağ başındasın;
Derdin günün hasretlik;
Akşam olmuş,
Güneş batmış,
İçmeyip de ne halledeceksin?

(*Garip*)

ŞOFÖRÜN KARISI

Şoförün karısı, kıyma bana;
El etme öyle pencereden,
Soyunup dökünüp;
Senin, eniştende gözün var;
Benimse gençliğim var;
Mapuslarda çürüyemem;
Başımı belâya sokma benim;
Kıyma bana.

(*Garip*)

DEDİKODU

Kim söylemiş beni
Süheyla'ya vurulmuşum diye?
Kim görmüş, ama kim,
Eleni'yi öptüğümü,
Yüksekkaldırım'da, güpegündüz?
Melahat'i almışım da sonra
Alemdar'a gitmişim, öyle mi?
Onu sonra anlatırım, fakat
Kimin bacağı sıkışım tramvayda?
Güya bir de Galata'ya dadanmışız;
Kafaları çekip çekip
Orada alıyormuşuz soluğu;
Geç bunları, anam babam, geç,
Geç bunları bir kalem;
Bilirim ben yaptığımı.

Ya, o Mualla'yı sandala atıp,
Ruhumda hicranın'i söyletme hikâyesi?

(*Garip*)

KİTÂBE-İ SENG-İ MEZAR

I

Hiçbir şeyden çekmedi dünyada
 Nasırdan çektiği kadar;
 Hatta çirkin yaratıldığından bile
 O kadar müteessir değildi;
 Kundurası vurmadiği zamanlarda
 Anmazdı ama Allah'ın adını,
 Günahkâr da sayılmazdı.
 Yazık oldu Süleyman Efendi'ye.

(*Garip*)

KİTÂBE-İ SENG-İ MEZAR

II

Mesele falan değildi öyle,
 To be or not to be kendisi için;
 Bir akşam uyudu;
 Uyanmayıverdi
 Aldılar, götürdüler.
 Yıkandı, namazı kılındı, gömüldü.
 Duyarlarsa öldüğünü alacaklılar
 Haklarını helal ederler elbet.
 Alacağına gelince...
 Alacağı yoktu zaten rahmetlinin.

(*Garip*)

KİTABE-İ SENG-İ MEZAR

III

Tüfeğini deppoya koydular,
Esvabını başkasına verdiler,
Artık ne torbasında ekmek kırıntısı,
Ne matrasında dudaklarının izi;
Öyle bir rûzigâr ki,
Kendi gitti,
İsmi bile kalmadı yadigâr.
Yalnız şu beyit kaldı,
Kahve ocağında, el yazısıyla:
“Ölüm Allahın emri,
Ayrılık olmasaydı.”

(*Garip*)

SABAHA KADAR

Şu şairler sevgililerden beter;
Nedir bu adamlardan çektiğim?
Olur mu böyle, bütün bir geceyi
Bir mısranın mahremiyetinde geçirmek.

Dinle bakalım, işitebilir misin
Türküsünü damların, bacaların
Yahut da karıncaların buğday taşıdıklarını
Yuvalarına?

Beklemesem olmaz mı güneşin doğmasını
Kullanılmış kafiyeleeri yollamak için,
Kapıma gelecek çöpçülerle,
Deniz kenarına?

Şeytan diyor ki: “Aç pencereyi;
Bağır, bağır, bağır; sabaha kadar.”

(*Garip*)

İSTANBUL İÇİN

Nisan

İmkânsız şey
Şiir yazmak,
Aşıksan eğer;
Ve yazmamak,
Aylardan Nisan'sa.

Arzular ve Hâtıralar

Arzular başka şey,
Hâtıralar başka.
Güneşi görmeyen şehirde,
Söyle, nasıl yaşanır?

Böcekler

Düşünme,
Arzu et sadel
Bak, böcekler de öyle yapıyor.

Dâvet

Bekliyorum
Öyle bir havada gel ki,
Vazgeçmek mümkün olmasın.

(*Garîp*)

NE KADAR GÜZEL

Çayın rengi ne kadar güzel,
Sabah sabah,
Açık havada!
Hava ne kadar güzell
Oğlan çocuk ne kadar güzell
Çay ne kadar güzell!

(*Garîp*)

GÜZEL HAVALAR

Beni bu güzel havalar mahvetti,
Böyle havada istifa ettim
Evkaftaki memuriyetimden.
Tütüne böyle havada alıştım,
Böyle havada âşık oldum;
Eve ekmekle tuz götürmeyi
Böyle havalarda unuttum;
Şiir yazma hastalığım
Hep böyle havalarda nüksetti;
Beni bu güzel havalar mahvetti.

(*Garip*)

ANLATAMIYORUM

(*moro romantico*)

Ağlasam sesimi duyar mısınız,
Mısralarımda;
Dokunabilir misiniz,
Gözyaşlarıma, ellerinizle?

Bilmezdim şarkıların bu kadar güzel,
Kelimelerinse kifayetsiz olduğunu
Bu derde düşmeden önce.
Bir yer var, biliyorum;
Her şeyi söylemek mümkün;
Epeyce yaklaşmışım, duyuyorum.
Anlatamıyorum.

(*Garip*)

ESKİ KARIM

Nedendir, biliyor musun;
 Her gece rüyama girişin,
 Her gece şeytana uyuşum,
 Bembeyaz çarşafların üstünde;
 Nedendir, biliyor musun?
 Seni hâlâ seviyorum, eski karım.

Ama ne kadınsın, biliyor musun!

(*Garip*)

KASİDE

Elinde Bursa çakısı,
 Boynunda kırmızı yazma;
 Değnek soyarsın akşamlara kadar,
 Fulya tarlasında.

Ben sana hayran,
 Sen cama turman.

(*Garip*)

SÖZ

Aynada başka güzelsin,
 Yatakta başka;
 Aldırma söz olur diye;
 Tak takıştır,
 Sür sürüştür;
 İnadına gel,
 Piyasa vakti,
 Muhallebiciye.

Söz olurmuş,
Olsun;
Dostum değil misin?

(*Garip*)

.....

DELİ EDER İNSANI BU DÜNYA;
BU GECE, BU YILDIZLAR, BU KOKU,
BU TEPEDEN TIRNAĞA ÇİÇEK AÇMIŞ AĞAÇ.

(*Vazgeçemediğim*)

YOLCULUK

Rıfki Melûl Meriç'e

Ne var ki yolculukta,
Her sefer ağlatır beni,
Ben ki yalnızım bu dünyada?
Bir sabah kızılığında
Yola çıkarım Uzunköprü'den;
Yaylının atları şingir mingir;
Arabacım on dört yaşında,
Dizi dizime değer bir tazenin,
Çarşafı, ama hafifmeşrep;
Gönlüm şen olmalı değil mi?
Nerde!..
Söyleyin, ne var bu yolculukta?

(*Vazgeçemediğim*)

TREN SESİ

Garibim;
 Ne bir güzel var avutacak gönlümü,
 Bu şehirde
 Ne de bir tanıdık çehre;
 Bir tren sesi duymaya göreyim,
 İki gözüm,
 İki çeşme.

(Vazgeçemediğim)

İSTANBUL TÜRKÜSÜ

İstanbul'da Boğaziçi'nde,
 Bir fakir Orhan Veli'yim;
 Veli'nin oğluyum,
 Târiksiz kaderler içinde

Urumelihasarı'na oturmuşum;
 Oturmuş da, bir türkû tutturmuşum:

"İstanbul'un mermer taşları;
 Başıma da konuyor, konuyor aman, martı kuşları;
 Gözlerimden boşanır hicran yaşları;

Edalı'm,
 Senin yüzünden bu hâlim."

"İstanbul'un orta yeri sinema;
 Garipliğim, mahzunluğum duyurmayın anama;
 El konuşur, sevişirmiş, bana ne?

Sevdalı'm
 Boynuna vebâlim!"

İstanbul'da, Boğaziçi'ndeyim;
 Bir fakir Orhan Veli;
 Veli'nin oğlu;
 Târiksiz kederler içindeyim.

(Vazgeçemediğim)

DEĞİL

Bilmem ki nasıl anlatsam;
Nasıl, nasıl size derdimi!
Bir dert ki yürekler acısı,
Bir dert ki düşman başına.
Gönül yarası desem...
Değil!
Ekmek parası desem...
Değil!

Bir dert ki...
Dayanılır şey değil.

(*Vazgeçemediğim*)

GİDERAYAK

Handan, hamamdan geçtik,
Gün ışığındaki hissemize razıydık;
Saadetinden geçtik,
Ümidine razıydık;
Hiçbirini bulamadık;
Kendimize hüznler icadettik,
Avunamadık;
Yoksa biz...
Biz bu dünyadan değil miydik?

(*Vazgeçemediğim*)

ESKİLER ALIYORUM

Eskiler alıyorum
Alıp yıldız yapıyorum
Musiki ruhun gıdasıdır
Musikiye bayılıyorum

Şiir yazıyorum
Şiir yazıp eskiler alıyorum
Eskiler verip musikiler alıyorum

Bir de rakı şişesinde balık olsam

(*Vazgeçemediğim*)

TAHATTUR

Alnımdaki bıçak yarası
Senin yüzünden,
Tabakam senin yadigârın;
“İki elin kanda olsa gel” diyor
Telgrafın;
Nasıl unuturum seni ben,
Vesikalı yârim?

(*Yenisi*)

CIMBIZLI ŞİİR

Ne atom bombası
Ne Londra Konferansı;
Bir elinde cimbiz,
Bir elinde ayna;
Umurunda mı dünya!

(*Yenisi*)

SERESERPE

Uzanıp yatıvermiş, sereserpe;
Entarisi sıyrılmış hafiften;
Kolunu kaldırmış, koltuğu görünüyor;
Bir eliyle de göğsünü tutmuş,

İçinde kötülüğü yok, biliyorum;
Yok, benim de yok ama...
Olmaz ki!
Böyle de yatılmaz ki!

(Yenisi)

DENİZİ ÖZLEYENLER İÇİN

Gemiler geçer rüyalarımda,
Alı pullu gemiler, damların üzerinden;
Ben zavallı,
Ben yıllardır denize hasret,
“Bakar bakar ağlarım”

Hatırlarım ilk görüşümü dünyayı,
Bir midye kabuğunun aralığından;
Suların yeşili, göklerin mavisini,
Lâpinaların en hârelisini,..
Hâlâ tuzlu akar kanım
İstiridyelerin kestiği yerden.

Neydi o deli gibi gidişimiz,
Bembeyaz köpüklerle, açıklara!
Köpükler ki fena kalpli değil,
Köpükler ki dudaklara benzer;
Köpükler ki insanlarla
Zinaları ayıp değil.

Gemiler geçer rüyalarımda,
Alı pullu gemiler, damların üzerinden;
Ben zavallı,
Ben yıllardır denize hasret.

(Yenisi)

KAPALI ÇARŞI

Giyilmemiş çamaşırlar nasıl kokar bilirsin,
 Sandık odalarında;
 Senin de dükkânın öyle kokar işte.
 Ablamı tanımazsın,
 Hürriyette gelin olacaktı, yaşasaydı;
 Bu teller onun telleri,
 Bu duvak onun duvağı işte.
 Ya bu camlardaki kadınlar?
 Bu mavi mavi,
 Bu yeşil yeşil fistanlı...
 Geceleri de ayakta mı dururlar böyle?
 Ya şu pembezar gömlek?
 Onun da bir hikâyesi yok mu?
 Kapalı Çarşı deyip de geçme;
 Kapalı Çarşı,
 Kapalı kutu.

(Yenisi)

ÖLÜME YAKIN

Akşam üstüne doğru, kış vakti;
 Bir hasta odasının penceresinde;
 Yalnız bende değil yalnızlık hâli,
 Deniz de karanlık, gökyüzü de;
 Bir acaip, kuşların hâli.

Bakma fakirmişim, kimsesizmişim;
 –Akşam üstüne doğru, kış vakti–
 Benim de sevdalar geçti başımdan.
 Şöhretmiş, kadınmış, para hırsıymış;
 Zamanla anlıyor insan dünyayı.

Ölürüz diye mi üzülüyoruz?
 Ne ettik, ne gördük şu fâni dünyada
 Kötülükten gayri?

Ölünce kirlerimizden temizlenir,
Ölünce biz de iyi adam oluruz;
Şöhretmiş, kadınmış, para hırsıymış,
Hepsini unuturuz.

(Yenisi)

PIRPIRLI ŞİİR

Uyandım baktım ki bir sabah,
Güneş vurmuş içime;
Kuşlara, yapraklara dönmüşüm,
Pır pır eder durur, bahar rüzgârında.
Kuşlara, yapraklara dönmüşüm;
Cümle âzâm isyanda;
Kuşlara, yapraklara dönmüşüm;
Kuşlara,
Yapraklara.

(Yenisi)

ALTINDAĞ

Altındağ, Ankara'nın arka tarafında kurulmuş büyük bir fakir fukara mahallesidir. Aşağıda okuyacağınız parçalar bu mahalleden bahseden uzun bir şiirden alınmıştır. Sabaha karşı bütün Altındağ rüya görür. Burada sadece, bir genç kızla bir lâğımcının rüyasını okuyacaksınız.

Biri bir koca görür rüyasında:
Yüz lira maaşlı kibar bir adam.
Evlenir, şehire taşınırlar.
Mektuplar gelir adreslerine:
Şen Yuva Apartmanı, bodrum katı.
Kutu gibi bir dairede otururlar.
Ne çamaşıra gidilir artık, ne cam silmeye;
Bulaşıkta kendi bulaşıkları.
Çocukları olur, nurtopu gibi;

Elden düşme bir araba satın alınır.
 Kızılay Bahçesi'ne gidilir sabahları;
 Kumda oynasın diye küçük Yılmaz,
 Kibar çocukları gibi.
 Lâğuncının hamam rüyasıdır,
 Rüyaların en güzeli.
 Uzanır yatar göbek taşına;
 Tellaklar gelip dizilir yanbaşıma.
 Biri su döker,
 Biri sabunlar;
 Elinde kese sıra bekler biri.
 Yeni müşteriler girerken içeri,
 Lâğımca,
 Pamuklar gibi çıkar dışarı.

(Yenisi)

GÜN OLUR

Gün olur, alır başımı giderim,
 Denizden yeni çıkmış ağların kokusunda
 Şu ada senin, bu ada benim,
 Yelkovan kuşlarının peşi sıra.

Dünyalar vardır, düşünemezsiniz;
 Çiçekler gürültüyle açar;
 Gürültüyle çıkar duman topraktan.

Hele martılar, hele martılar,
 Her bir tüylerinde ayrı telaş!..

Gün olur, başıma kadar mavi;
 Gün olur, başıma kadar güneş;
 Gün olur, deli gibi...

(Karşı)

SİZİN İÇİN

Sizin için, insan kardeşlerim,
Her şey sizin için;
Gece de sizin için, gündüz de;
Gündüz gün ışığı, gece ay ışığı;
Ay ışığında yapraklar;
Yapraklarda merak;
Yapraklarda akıl;
Gün ışığında binbir yeşil;
Sarılar da sizin için, pembeler de;
Tenin avuca değışı,
Sıcaklığı,
Yumuşaklığı;
Yatıştaki rahatlık;
Merhabalar sizin için;
Sizin için limanda sallanan direkler;
Günlerin isimleri,
Ayların isimleri,
Kayıkların boyaları sizin için;
Sizin için postacının ayağı
Testicinin eli;
Alınlardan akan ter,
Cephelerde harcanan kurşun;
Sizin için mezarlar, mezar taşları,
Hapishaneler, kelepçeler, idam cezaları;
Sizin için;
Her şey sizin için.

(Karşı)

İSTANBUL'U DİNLİYORUM

İstanbul'u dinliyorum, gözlerim kapalı;
Önce hafiften bir rüzgâr esiyor;
Yavaş yavaş sallanıyor
Yapraklar, ağaçlarda;
Uzaklarda, çok uzaklarda,
Sucuların hiç durmayan çingirakları;
İstanbul'u dinliyorum, gözlerim kapalı.

İstanbul'u dinliyorum, gözlerim kapalı;
 Kuşlar geçiyor, derken;
 Yükseklerden, sürü sürü, çığlık çığlık.
 Ağlar çekiliyor dalyanlarda;
 Bir kadının suya değiyor ayakları;
 İstanbul'u dinliyorum, gözlerim kapalı;

İstanbul'u dinliyorum, gözlerim kapalı;
 Serin serin Kapalı Çarşı;
 Cıvı cıvı Mahmutpaşa;
 Güvercin dolu avlular.
 Çekiç sesleri geliyor doklardan.
 Güzelim bahar rüzgârında, ter kokuları;
 İstanbul'u dinliyorum, gözlerim kapalı;

İstanbul'u dinliyorum, gözlerim kapalı;
 Başında eski âlemlerin sarhoşluğu,
 Loş kayıkhaneleriyle bir yalı;
 Dinmiş lodosların uğultusu içinde
 İstanbul'u dinliyorum, gözlerim kapalı;

İstanbul'u dinliyorum, gözlerim kapalı;
 Bir yosma geçiyor kaldırımdan;
 Küfürler, şarkılar, türküler, lâf atmalar.
 Bir şey düşüyor elinden yere;
 Bir gül olmalı;
 İstanbul'u dinliyorum, gözlerim kapalı;

İstanbul'u dinliyorum, gözlerim kapalı;
 Bir kuş çırpınıyor eteklerinde;
 Alnın sıcak mı, değil mi, biliyorum;
 Dudakların ıslak mı, değil mi, biliyorum;
 Beyaz bir ay doğuyor, fıstıkların arkasından
 Kalbinin vuruşundan anlıyorum;
 İstanbul'u dinliyorum.

(Karşı)

HÜRRİYETE DOĞRU

Gün doğmadan,
Deniz daha bembeyazken çıkacaksın yola.
Kürekleri tutmanın şehveti avuçlarında,
İçinde bir iş görmenin saadeti,
Gideceksin;
Gideceksin ırıpların çalkantısında.
Balıklar çıkacak yoluna, karşıcı;
Sevineceksin.
Ağları silkeledikçe
Deniz gelecek eline pul pul;
Ruhları sustuğu vakit martıların,
Kayalıklardaki mezarlarında,
Birden,
Bir kıyamettir kopacak ufuklarda.
Denizkızları mı dersin, kuşlar mı dersin;
Bayramlar seyranlar mı dersin, şenlikler cümbüşler mi?
Gelin alayları, teller, duvaklar, donanmalar mı?
Heeey!
Ne duruyorsun be, at kendini denize;
Geride bekleyenin varmış aldırma;
Görmüyor musun, her yanda hürriyet;
Yelken ol, kürek ol, dümen ol, balık ol, su ol;
Git gidebildiğin yere.

(Karşı)

KARŞI

Gerin bedenim, gerin;
Doğan güne karşı.
Duyur, duyurabilirsen,
Elinin, kolunun gücünü,
Ele güne karşı,

Bak! dünya renkler içinde!
Bu güzel dünya içinde.
Sevin sevinebilirsen.

İnsanlığın haline karşı.
 Durmadan işleyen saatlerde
 Dişli dişliye karşı;
 Dişlilerin arasında,
 Güçsüz güçlüye karşı,
 Herkes bir şeye karşı;
 Küçük hanım, yatağında uykuda,
 Rüyalarına karşı.

Gerin bedenim, gerin,
 Doğan güne karşı.

(Karşı)

DALGACI MAHMUT

İşim gücüm budur benim,
 Gökyüzünü boyarım, her sabah,
 Hepiniz uykudayken.
 Uyanır bakarsınız ki mavi.

Deniz yırtılır kimi zaman,
 Bilemezsiniz kim diker;
 Ben dikerim.

Dalga geçerim kimi zaman da,
 O da benim vazifem;
 Bir baş düşünürüm başımda,
 Bir mide düşünürüm midemde
 Bir ayak düşünürüm ayağımda,
 Ne halteedeceğimi bilemem.

(Karşı)

AYRILIŞ

Bakakalırım giden geminin ardından;
 Atamam kendimi denize, dünya güzel;
 Serde erkeklik var ağlayamam.

(Karşı)

İÇERDE

Pencere, en iyisi pencere;
Geçen kuşları görürsün hiç olmazsa;
Dört duvarı göreceğine.

(Karşı)

VATAN İÇİN

Neler yapmadık şu vatan için!
Kimimiz öldük;
Kimimiz nutuk söyledik.

(Karşı)

PİRELİ ŞİİR

Bu ne acaip bilmece!
Ne gündüz biter, ne gece.
Kime söyleriz derdimizi;
Ne hekim anlar, ne hoca.

Kimi işinde gücünde,
Kiminin donu yok kışında.
Ağız var, burun var, kulak var;
Ama hepsi başka biçimde.

Kimi peygambere inanır;
Kimi saat köstek donanır;
Kimi kâtip olur, yazı yazar;
Kimi sokaklarda dilenir.

Kimi kılıç takar böğrüne;
Kimi uyar dünya seyrine:
Karı hesabına geceleri,
Gündüzleri baba hayrına.

Bu düzen böyle mi gidecek?
 Pireler filleri yutacak;
 Yedi nüfuslu hâneye
 Üç buçuk tayın yetecek?

Karışık bir iş vesselam.
 Deli dolu yazar kalem.
 Yazdığı da ne? Bir sürü
 İpe sapa gelmez kelim.

KUYRUKLU ŞİİR

Uyuşamayız, yollarımız ayrı;
 Sen ciğercinin kedisi, ben sokak kedisi;
 Senin yiyeceğin, kalaylı kapta;
 Benimki aslan ağzında;
 Sen aşk rüyası görürsün, ben kemik.

Ama seninki de kolay değil, kardeşim;
 Kolay değil hani,
 Böyle kuyruk sallamak Tanrının günü.

(Bütün Şiirleri)

CEVAP

Ciğercinin kedisinden sokak kedisine

Açlıktan bahsediyorsun;
 Demek ki sen komünistsin.
 Demek bütün binaları yakan sensin.
 İstanbul'dakileri sen...
 Ankara'dakileri sen...

Sen ne domuzsun, sen!

(Bütün Şiirleri)

RAHAT

Şu kavga bir bitse dersin,
Acıkmasam dersin,
Yorulmasam dersin;
Çişim gelmese dersin,
Uykum gelmese dersin;

Ölsem desene!

(*Bütün Şiirleri*)

GELİRLİ ŞİİR

İstanbul'dan ayva da gelir, nar gelir,
Döndüm baktım, bir edalı yâr gelir,
Gelir desen dar gelir;
Gün aşırı alacaklılar gelir.
Anam anam,
Dayanamam,
Bu iş bana zor gelir.

(*Bütün Şiirleri*)

AŞK RESMİ GEÇİDİ

Birincisi o incecik, o dal gibi kız,
Şimdi galiba bir tüccar karısı.
Ne kadar şişmanlamıştır kim bilir.
Ama yine de görmeyi çok isterim,
Kolay mı? İlk gözağrısı.

İkincisi Münevver Abla, benden büyük
Yazıp yazıp bahçesine attığım mektupları
Gülmekten katırdı, okudukça.
Bense bugünmüş gibi utanırım
O mektupları hatırladıkça.

..... çıkar
 ..... dururduk mahallede
 ..... halde
 ..... adlarımız yan yana yazılırdı duvarlara
 ..... yangın yerlerinde.

Dördüncü azgın bir kadın,
 Açık saçık şeyler anlatırdı bana.
 Bir gün de önümde soyunuverdi
 Yıllar geçti aradan, unutamadım,
 Kaç defa rüyama girdi.

Beşinciye geçip altıncıya geldim
 Onun adı da Nurünnisa.
 Ah güzelim
 Ah esmerim
 Ah
 Canımın içi Nurünnisa.

Yedincisi Aliye, kibar bir kadın
 Ama ben pek varamadım tadma,
 Bütün kibar kadınlar gibi,
 Küpe fiyatına, kürk fiyatına.
 Sekizinci de o bokun soyu:
 Sen elin karısında namus ara,
 Kendinde arandı mı, küplere bin.
 Üstelik kendinde de
 Yalanın düzenin bini bir para.

Ayten'di dokuzuncunun adı,
 Barlarda göbek atar
 İş başında şunun bunun esiri,
 Ama bardan çıktı mı,
 Kiminle isterse onunla yatar.

Onuncusu akıllı çıktı
 Bıraktı gitti beni.
 Ama haksız da değildi hani,
 Sevişmek zenginlerin harcıymış
 İşsizlerin harcıymış.

İki gönül bir olunca
Samanlık seyranmış ama,
İki çıplak da -olsa olsa-
Bir hamama yakışmış.

İşine bağlı bir kadındı on birinci.
Hoş, olmasın da ne yapsın?
Bir zalimin yanında gündelikçi;
Adı Luksandra
Geceleri odama gelir,
Sabahlara kadar kalır.
Konyak içer, sarhoş olur,
Sabahı da, işbaşı yapardı şafakla...

Gelelim sonuncuya.
Ona bağlandığım kadar
Hiçbirine bağlanmadım.
Sade kadın değil, insan.
Ne kibarlık budalası,
Ne malda, mülkte gözü var.
Eşit olsak, der,
Hür olsak, der.
İnsanları sevmesini de bilir,
Yaşamayı sevdiği kadar.

(Bütün Şiirleri)

OKTAY RİFAT
(1914-1988)

ANİŞ

Her dakikasını ayrı hatırlarım
Erenköy'de geçen zamanımın
Rüyama girer bir arada
İstanbul bahar ve Türkân'ım

Bir odamız vardı etrafı sarmaşık
Bostanlara bakan penceremiz
O güller kadar taze
Ben ona deli gibi âşık

Bir yastukta dinlenir başlarımız
Saçlarım saçlarına karışırdı
O güzel bir kızdı ince alımlı
Ne giyse yaraşırdı.

Yeter ki gönüller şen olsun
Şarkılar söyledik yolda
Hep karşıma otururdu ellerini tutardım
Akşam üstü eve dönerken paraşolda

Ağaçlar çiçekteydi
Türkân'ım sağ beraberimde
Kalbim sevda içindeydi
İstanbul bahar içinde

(Yaşayıp Ölmek Aşk ve Avarelik Üzerine Şiirler)

KARIMA

Sofalar seninle serin
Odalar seninle ferah
Günüm sevinçle uzun
Yatağında kalktığım sabah

Elmanın yarısı sen yarısı ben
Günümüz gecemiz evimiz barkımız bir
Muthuluk bir çimendir bastığın yerde biter
Yalnızlık gittiğin yoldan gelir

(Aşağı Yukarı)

YALANCI DOLMA

Şu zeytin yağlı dolma
Yemek değil rezalet
Rezalet rezalet.
HÜRRİYET MÜSAVAT ADALET

(Aşağı Yukarı)

GÜZEL

Kadın vurmuş maltuza tencereyi
Fasulye pişiriyordu
Adam düşünüyordu
Altmış beş fasulye diyordu
Yirmi beş de soğan
Doksan
İki yüz de yağ
Etti mi sana iki yüz doksan
Yaaa
Adam düşünüyordu
Bir kundura almalı diyordu
Hayrı kalmadı bunların
Su alıyor bunlar diyordu
Nasıl etsem diyordu
Çocuk zıp zıp oynuyordu
Kedi sıçan tutuyordu
Kedinin tuttuğu sıçan
Ecel terleri döküyordu
Fasulyeler helme döküyordu
Çocuğun zıp zıpları

Kilimin sarısından mavisine
Mavisinden alına geçiyordu
Yoldan adamlar geçiyordu
Adamların kafasından hayaller geçiyordu
Kiminin han hamam geçiyordu
Soğan ekmek kiminin
Gökten bulutlar geçiyordu
Gök mavisini titriyordu bulutların ötesinde
Güzel güzel

(Aşağı Yukarı)

KADEH

Burası dalyan kahvesi
Ortalık süt mavisini
Apostol bu ne biçim meyhane
Tabağında bir bulut
Kadehimde gökyüzü

(Karga ile Tilki)

TELEFON

Gözlerin var ya çekik kara kara
Önce gözlerindi en güzel ılık
Beyaz dişlerindi bacakların omuzun
Damalı örtüde bir kâse çorba gibi
Buğulu bir lezzetti karıkocalık
Şimdi bir çınar yeşeriyor içimde
Bir şarkı söyleniyor uzun uzun
Hürriyetin rüzgârlı bayrağı oldu
Bize yeten aydınlığı sevdamızın

Aman dayanamazsam ne etmeli
Bütün pencereler üstlerine açık
Kimler soyar çocukları kimler örter
Biri on bir yaşında öteki küçük

Ya anne diye bağırsırsa uykusunda
Belki korkmuş belki de susamıştır
Geceleri su içmeye alışık
Çorap öyle mi giydirilir don öyle mi bağlanır
Gömleği bir tuhaf sarkıyor arkasında

Çocuklara bakma dayanırım
Gide gide çoğaldım halkım ben artuk
Dağ taş kalabalık kalabalık
Satar mıyım onları onlar da çocuklarım
Ben kadını çocuklarımla varım
Telefon nafile açmam seni
Söyemez dillerim yarınla bağlı
Tutmaz parmaklarım kocamdan belli
Telefon benimki de analık

Çocuklara bakma dayanırım
Sevgiydim önce bir çeşit incelik
Şimdi işe yarıyorum kaba saba
Tuzlu bir deniz kokusu havada
Benimle başladı bu müthiş tazelik
Benimle yaklaştı güzel günler
O günlerin eşiğinde beni hatırlayın
Hatırlayın onların vahşetini
Her telefon çalışta kesik kesik

(Karga ile Tilki)

SANDALDA

Şu havaya bak reis şu suya bak
Deniz kadın gibiymiş hadi be
Marika'dan da güzel bu mübarek
Töbeler olsun kaatil olur insan
Sağımız adalar solumuz dalyan
Ben kürekteydim Mehmet karşıda
Mavi beynime vurmuş
Mehmet dedim Mehmet yahu
Ateşle dinamiti fırlat gitsin
Yüze vursun karagözü izmariti istavriti

Hiç unutmam yine böyle bir gün
 Ada'da Hristos tepesinde
 Deniz tabak gibi önümüzde
 Sedef adası Medef adası Maden
 Böyle şey görmedim ömrümde
 Bir hışılı insanı ürperten
 Binlerce on binlerce leylek
 İstanbul'a döndüler üstümüzden
 Bir daha anladım denize karşı
 Uzandım sandala yumdum gözlerimi
 Yaşamak mademki bunca güzel
 Döğüşülür uğrunda ölünür
 Anladım ki hürriyet aşkı barış aşkı
 Yaşama sevincinden ayrı değil
 Günümüz bu inançla böyle taze
 Mavilik bu yüzden pırıl pırıl

(Karga ile Tilki)

PEMBE YALI

Kızlar vardır kıvrıcık salata gibi
 Ağızları burunları kıvrır kıvrır
 Bacak bacak üstüne vapurlarda
 Rüzgâr eser oraları buraları görünür
 Bakukça fık fık eder adamın içi

Vay canına tükürdüğümün İstanbul'u
 Bir oynak olur Fındıklı önlerinde
 Elimde yüz iğnelik çapari
 Poyraz gibi dalarım palamutlara
 Alımda Turgut Reis motoru

Rumelihisarı'nda Orhan'ın mezarı
 Ne gittim ne gördüm gitmek de istemem
 Taze ekmek bir parça beyaz peynir
 Şimdi olsa şuracıkta kafa çeker
 Denize mi bakar kim bilir

Ben rıhtımda suya atlarım
Altımda balıklar
Üstümde bulutlar
Ağzımın kenarında çırpıntılı Boğaz suyu
Pembe yalıya doğru yüzerim

(*Karga ile Tilki*)

VII

Güzel günlerin sokakları bunlar
Güzel günlerin insanları bunlar
Yoksa ne durulur ne yürünür

(*Perçemli Sokak*)

XXXI

Köşe başını tutan leylak kokusu
Yakamı bırak da gideyim

(*Perçemli Sokak*)

ELLERİ VAR ÖZGÜRLÜĞÜN

1
Köpürerek koşuyordu atlarımız
Durgun denize doğru.

2
Bu uçuş, güvercindeki,
Özgürlük sevinci mi ne!

3
Öpüşmek yasaktı bilir misiniz
Düşünmek yasak
İşgücünü savunmak yasak!

4

Ürünü ayırmışlar ağacından,
Tutturabildiğine,
Satıyorlar pazarda;
Emeğin dalları kırılmış, yerde.

5

Işık kör edicidir, diyorlar,
Özgürlük patlayıcı.
Lambamızı bozan da
Özgürlüğe kundak sokan da onlar.

Uzandık mı patlasın istiyorlar
Yakut mı tutuşalım
Mayın tarlaları var
Karanlıkta duruyor ekmekle su.

6

Elleri var özgürlüğün,
Gözleri, ayakları.
Silmek için kanlı teri,
Bakınak için yarınlara,
Eşitliğe doğru giden.

7

Ben kafes, sen sarmaşık;
Dolan dolanabildiğin kadar!

8

Özgürlük sevgisi bu,
İnsan kapılmayagörsün bir kez;
Bir urba ki eskimez,
Bir düşün ki gerçekten daha doğru.

9

Yiğit sürücüleri tarihsel akışın,
İşçiler, evren kovanının arıları;
Bir kara somunun çevresinde döndükçe
Dünyamıza özgürlük getiren kardeşler.
O somunla doğrulur uykusundan akıl,
Ağarır o somunla bitmeyen gecemiz;
O güneşle bağımsızlığa erer kişi.

10

Bu umut özgür olmanın kapısı;
Mutlu günlere insanca aralık.
Bu sevinç mutlu günlerin ışığı;
Vurur üstümüze usulca ürkek.

Gel yurdumun insanı görün artık,
Özgürlüğün kapısında dal gibi;
Ardında gökyüzü kardeşçe mavi!

(*Elleri Var Özgürlüğün*)

ARABA

Arkasında başak kokusundan
Yakamozlar bırakan araba
–Dağ gibi demet yüklü araba–
Cırcır böceklerinin türküsü
İçinden geçti gitti ovada.
Çocukluk kırlarımı düşündüm.
Elma şekeri gibiydi güneş,
Kala kaldı elimde, havada.

(*Şiirler*)

BİR AŞKA VURAN GÜNEŞ

Öyle sevdalar vardır, biter biter başlar;
Buruk tatlar vardır, ağızda sürüp giden;
Bir aşka vuran güneş kolayca batmıyor.
Yanıyor bin kollu şamdanı, tutuşuyor
Ufkunuzda camları göksel konağının
Ve bir yaz akşamı buhurdan gibi tüten
Hanımellerinin morumsu buğusunda
Bekliyor bahçenize dönük balkonunda,
Sarmaşık gülleri kokladıkça kırmızı,
Hüzünler, japon fenerleri arasında.

Öyle günler var, öyle anlar, hiç bitmeyen!
 Nasıl bir ışıık emmişler ki sevginizden,
 Ansızın başka bir yüzle güzel, kopmuşlar
 Büyük İrmak'tan, ayrı düşmüşler desteden,
 Yağmışlar ilkyaz yağmurlarınca ve özlem
 Açmış yaban çiçekleri tarlanızda.
 Ölümsüz günler onlar, bir hiçle beslenen;
 Zaman dışı güvercinler, uçma bilmeyen;
 Uzay ötesi ovalar, ayak değmemiş;
 Başka bir mevsim, başka bir dal, başka bir yemiş.
 Esrir kim bassa o toprağa ve kim tatsa
 O yemiştten. Balla dolar testi, açılır
 Açılmayan kilit, çiçeğe durur badem,
 Dolanır bilgelikle mutluluk yüreğe.
 Ak bir bulut bekler üstünüzde havada,
 Kuşlar iner, devinme birden bitiverir,
 Çıt çıkmaz evrenden. İşte ortadasınız,
 Havuz, ağaç, deniz, ne varsa size göre.
 İşte aydınlık size göre. Kısarsınız
 Güneşi, gökyüzünü yakarsınız. Neden
 Sonra, uzaklarda çektirilmiş bir resim
 Gibi kalır aklınızda, gölgesiz, duru,
 Küçük bir bahçede susar gibi yaparak
 Karşılıklı gizemlere daldığınız gün.

(Yeni Şiirler)

BAHÇEDE

Bir mumla ayırdık geceden kendimizi,
 Kurduk bir mumla bu çadırı bahçemize
 Kıpırmızı. Unuttuk bir bostan kuyusu
 Gibi korkulu gökyüzünü. Arkamızda
 Kaldı yol yol reçinalar sızan, budaklı
 Ve kalın kabuklu ağaçlarıyla orman.
 Bu yaprak ve ot kokusu ordan geliyor.
 Şu duyduğum bir masal kuşu değil puhu.
 Sansardan, tarla faresinden ve böcekten
 Yalnız pervanelerdir bize dek sokulan.

İn usulca ürküntünün merdiveninden!
Karanlıkta kalan yüzünü çevir bana!
Konuş! Biç, bir solukta diz boyu büyüyen,
Yabanıl otlarını sessizliğin! Gece
Islak ve güzel, ama ışıktaki yüzün,
Yüzün ışıktan ve geceden daha güzel!

(Yeni Şiirler)

GÜLLERİN ARASINDAN

Güllerin arasından geçmek için
Kara giymek, o denizi bulmakla
Başladı. Boştu ev, bahçe kapısı
Aralık. Bir yol kıvrıldı incecik.
Eski bir resim sanki, unuttuğum,
Şaşırtıcı ilk bakışta ve bildik.
Belli ki yüzünüzü gizliyordu
Arılar, uzun saplı şemsiyeniz.
Baktım yalnızlığına içim ezik.
Her küçük bahçede açan o çiçek,
Adımlara denk o ufak sessizlik,
Kırık bir pancurla sarkmış burada,
Yabanıl bir yaseminle değişik.

(Yeni Şiirler)

MAHALLEDE ESEN

Mahallede esen akşam rüzgârında
Bir kuş kafesi gibidir Zaman; usul
Usul sallanır arka bahçeye bakan
Penceresinde aşiboyalı evin,
Tütün kokan evin, ekmek kokan evin.
Ve kuş öter: çipet çipet çitalıya.
Güneş batır odalara kapanırız.
Döneriz ağaçlar, evimiz ve dünya.

(Yeni Şiirler)

AYNA

Öyle durgun, sıcak saatler vardır ya,
 Hani kararmış tahtalar, nikel, bakır
 Işır karanlık odalarda, kanarya
 Susar, kedi uyur, yazdır.

Hani yaprak kıpırdamaz, çakıl yanar,
 Bir böcek sesi gelir bahçeden, fincan
 Düşlere götürür sizi, kesik kanar,
 Emersiniz, yazdır akan.

Öyle durgun, öyle sıcak saatlerde,
 Sessiz bir bahçe görünür aynadan,
 Nerde bu gök, dersiniz, bu ağaç nerde,
 Ne Uzay kalmış ne Zaman!

Camdan duvarlara sıçrar da Yeşil
 Parlar kararmış tahtalar, nikel, bakır,
 Kanarya susar, kedi uyur, bir gül
 Dalı pencerede, yazdır.

(Yeni Şiirler)

BANA BENZER

Bana benzer bacalar aşkla tüten,
 Kaçırırlar Gece'den düşlerini.
 Üstümdeki çardak ve bu dal benden,
 Gökyüzü bahçem, bulutum kan rengi.

Şarabım bir sabra erişmiş küpte,
 Bir elim ay, bir elim körpe güneş,
 Bir göl gibiyim akşamlara dönmüş,
 Yıldızları kendinden daha dipte.

(Yeni Şiirler)

AHMET HAŞİM'İ ANIMSAMA

Bir yaban ördeği, yavru bir elmabaş
 Gibi düşmüş bulutundan, siste güneş;
 İnce bir kan çizgisi ardında, belki

Suyun, belki de yalnızlığın rengi,
Başı sarkmış yüzüyor. Üç beş tüy
Sessizlikle kalan, akşam gibi bir şey.
Gökle karışmış kumsal alt alta ikiz,
Suya vurmuş, bulanık, belli belirsiz,
O salaş iskele artıkları tek tük,
Düşünen göl kuşları mı boynu bükük!

(Yeni Şiirler)

AKŞAM BALIĞIN KARNINDA BEKLİYOR

Bir yağmurla çıkıyor rıhtımına
sıkıntının, büyük kayıkların
dönüşünü gözlüyordu,
akşam balığın karnında bekliyor.

Fitili tütüyordu servilerin
ve yazılar dallar arasında.

Mahallenin deniz koktuğu
kamburun atla dolaştığı
saatlerin saatlere benzediği
bir günde bekliyordu
insanların dönmesini oraya
oysa bir delik kalıyordu
yerinde umutların, kara bir yelken
yarını olmayan iskelede.
Mevsim, tonozların altından
geçerek basıyordu toprağa,
çöp yığınları leşler
yeni sözcükler otta ve yaprakta
yabancı bir kıpırtı ruhumuzda.

Bir tüy düşüyordu suya
karayelin dişlerinden geçirdiği.

Akşam balığın karnında bekliyor.

(Koca Bir Yaz)

CELAL SİLAY
(1914-1974)

MAVİ RANDEVU

Mavi bir elbiseyle gelmiştin, gökyüzü maviydi..
Getirdiğin rüzgârla ev kokuyordun..
Kolun koluma değiyordu, omzun omzuma..
Mendilin maviydi, gökyüzü maviydi..

Bin dokuzyüz kırk iki baharıydı
Bahçeli pencereler önünde geziyorduk,
Gözlerimiz buluşuyordu, ürperiyordum
Gökyüzü maviydi, mendilin maviydi

Sıcak nefesin yüzüme değiyordu
“Evlenebilir miyiz” diye sormuştum,
Yürüyüşün değişmiş, yüzün penbeleşmişti;
Mavi elbiseler içindeydin, gökyüzü maviydi.

Elini elime verdin, ayrılıyorduk,
Gözlerin gözlerimde, dudakların ıslak,
“Sık sık konuşalım” demiştin; gittin..
Mendilin maviydi, gökyüzü maviydi..

1944 (Acaba)

GİTTİ

İşitmek istediğini bir sağırın
Sezdi havamızdan geçen şarkı
Duyuramadı sesini, bu sağıra
Eridi, gitti!

Yürümek hasretini bir kötürümün
Hissetti koltuk değnekleri,
Kaldıramadı yatağından hastasını
Çürüdü, gitti!

Körün görmek arzusunu duydu
Bahçenin kenarında bir çiçek
Gösteremedi yapraklarının rengini
Dağıldı gitti!

Ve duydu bir açın yemek ihtiyacını
Buğday tarlasındaki başak
Utandı büyümesindeki şehvetten
Kurudu, gitti!

(Acaba)

SABAH

Uyanır seccadeler üstünde din,
Aklın endişeleri yayılır şehre,
İnsan kastle, güneş vakitle temas eder
Taşa, toprağa.. herşeye!..

Serinlik bir ihtardır ki şehrin üstünde
Gerinir sabahla beraber;
Kurtarır gecenin karanlığından
İnsanı, hayata davet eder.

Şarkın çekilen perdeleri içinden
Uzanır devamın eli zamana,
Korkusu, düşüncesi, endişesi.. insanın
Toplanır, sığar bir ana.

Açılan kapılardan fırlar dışarı
Günlük meselesi insanlığın;
Çırpman bir endişe halinde çarpar
Düşen başların içinde yarın!.

(Acaba)

KORKU

Gece ormanda bir şey değişmez
Aklın lambaları altında
Ancak gözün keyfi değişir
Gündüz aydınlığında

Ağaçlar insan eti yemez
Akıl vücudun yardımında
Gece ormana iner inmez
Vücutla akıl arasında

Vücutla akıl arasında
Gece ormana iner inmez
Ağaçlar ortasında
Bir şey ki akıl ermez

Ağaçlar insan eti yemez
Gündüz gece yarısında
Bir korku akıl ermez
Vücutla orman arasında

(Boşlukta Duran Taş)

HIÇ YOLUNUZ ORMANA DÜŞTÜ MÜ

hiç yolunuz ormana düştü mü
gözüne küçük bir adam
bir büyük ağaçla düştü mü
ağaç büyüktü ama tek
adam küçüktü ama çok

dedelerinin dedeleriyle gelmiş utanmadan
elinde balta sırtında nacak
dedelerinin dedeleriyle gelmiş arlanmadan
kolunda bıçkı belinde ip
dedelerinin dedeleriyle gelmiş sıkılmadan
dengesiz bir boy ölçüşmeydi bu

ağaç büyüktü ama tek
adam küçüktü ama çok

(Doğa)

S. ALDANIR
(Dog. 1915)

TAVLA ŞAMPİYONU

Yaşasın
Kazandınız bu partiyi de
Oyun üstüne oyun
Mars üstüne mars yaptınız
Her elde en güç kapıları açtınız
Yok ustalığınıza diyecek
Ne güzel de geliyor zarınız
Memleket gibi hepyek
Vatan gibi düşüş
Millet gibi gele

(Memleket Saat Ayarı)

MELİH CEVDET ANDAY

(Doğ. 1915)

ANI

Bir çift güvercin havalansa
Yanık yanık koksa karanfil
Değil bu anılacak şey değil
Apansız geliyor aklıma

Nerdeyse gün doğacaktı
Herkes gibi kalkacaktınız
Belki daha uykunuz da vardı
Geceniz geliyor aklıma

Sevdiğim çiçek adları gibi
Sevdiğim sokak adları gibi
Bütün sevdiklerimin adları gibi
Adınız geliyor aklıma

Rahat döşeklerin utanması bundan
Öpüşürken o dalgınlık bundan
Tel örgünün deliğinde buluşan
Parmaklarınız geliyor aklıma

Nice aşklar arkadaşlıklar gördüm
Kahramanlıklar okudum tarihte
Çağımıza yakışan vakur, sade
Davranışınız geliyor aklıma

Bir çift güvercin havalansa
Yanık yanık koksa karanfil
Değil, unutulur şey değil
Çaresiz geliyor aklıma.

TEKNENİN ÖLÜMÜ

Kara yakındı önce, hem çok yakın,
Elimi uzatsam tutardı.
Yıldızsız teknemdi inip çıkan gece,
Kurumuş gece, kum, kömür, arduvaz...
Kara yakındı önce, hem çok yakın,
Denizleyin inip çıkan önümde
Bir tanrının atardamarı.

Açtım, yorgundum ama uykum yoktu.
Günlerce yekesiz, yelkensiz
Ne de çok kuş takılmıştı ardımıza,
Ne çok harman gördüm köpükten beyaz...
Açtım, yorgundum ama uykum yoktu.
Güneşler hâlâ sağımda solumda,
Sürer gibiydi açık deniz.

Deniz en ince hayvanı belleğin
Nerden kalktum, o rıhtım, o çan...
Bilmiyorum o gök kıyı nereye gitti!
Bir masal şebboyu çarmıhtaki yaz.
Deniz en ince hayvanı belleğin
Bir kuşluk vakti tanrının sevdiği
Görünür zamanı yaratan.

Canlı mıydım? O uğursuz kıyıda
Öldüğüm gün de bilemedim.
Hep o sallantı, o devinim, o avcıl
Bayrak, bir az aş tenceresi, bir az
Küfür, karı kız öyküleri, sonra
Dipteki ölülerin fısıl fısıl
Konuşmalarını dinledim

Doğdum mu? Nasıl? Belki bir tezlik
Yeli kımıldadı, kan gibi.
Ağaç ve kızak, demir, yağ, halat, katran,
Boya kutuları, sünger, tel ve gaz...
Derken gün kokulu yüreğimdi ilk
Yapının boş gömütünde dikili
Sabırsız kaburgama çarpan.

Ruh, şarabı gördü üzümünden önce
 Süt, kan olmak için devinir
 Tohum bildi herkesten önce ekmeği
 Gün, denizi salıvermeden batmaz.
 Ruh, şarabı gördü üzümünden önce
 Ağaç ne diye kalktı çiçeklendi
 Denize inmesi nedendir?

Ah yalnızlığın gömük kapıları,
 Aysız ayışığı gibiydim,
 Geceleyin gece, gündüzleyin gün
 Gibi suyun altına vuran yalaz.
 Ah yalnızlığın gömük kapıları
 Bir yağmuru dinlercesine bütün
 Anları içiçe bilirim

Bir tekne her zaman düşüncelidir.
 Bizimle demirledi gece.
 Karaya çıktı tayfalarım uykulu.
 Pruvamda çok acaip bir yıldız
 Konmak istercesine gider gelir,
 Suları budanmış bir yolculuğu
 Sürdürmek isterdi kendince.

Kara yakındı önce, ödağacı
 Kokusu sarmıştı geceyi.
 Ve bir kuş bağırdı çağırdı tepemde,
 Fosforlu sesi kabarık ve ıssız.
 Lâle rengindeydi şimşeğin dalı,
 Ve güney doğunun yangını pembe
 Nakışlı bir çanak gibiydi.

Unutmak istemiyorum bunları,
 Göğün damarlarını gördüm,
 Fırtına kırımın yaban keçisini,
 Koşar küpeşteme saçsız sakalsız...
 Ağaç gibi yırtılan karanlığı,
 Koca kulaklı lodosu, o fili,
 Ah yay biçimindeydi ölüm.

Yalnızlıktır denizin tek yasası,
Aşkın altın yasasıdır o.
Bir gün kum uyanır, ay gıcırdarsa
Çalınırsa bir gün gömük kapımız
Kalamazsın sabaha inen suda,
Kalk kürek, yola düşmenin sırası,
Aşkın altın yasasıdır o.

Kükürt rengindeki ağzı gecenin
Üfüdü huysuz karanlıkta
Sintineme düşçül bir ateş böceği,
Kömürdüm, tahtaydım, kurumuş anız,
O böcek oldu yangını teknemin.
Anladım kuşun, yıldızın gizini,
Başladım usuldan yanmaya.

Söndüremezdi kimse bu ateşi,
Kıydan kesilmiş sulara,
Kara hem yakındı şimdi, hem çok uzak,
Bir yananaydım onunla bir yalnız.
Devirdim bütün yüklediklerimi
Ve demiri uykuda bırakarak
Bindirdim eskil kayalara.

Parçalanıyordum kimse bilmeden,
Ateştim cevizin içinde,
Ve bir gece içinde bilmeden öldüm.
Ey gece, nereden yol bulacağız,
Ey yaralı göğsüme düşen yelken,
Ya sen kürek, solmuş rüzgâr gülüm,
Ya sen ne diyeceksin, söyle!

Deniz durdu, mummyası yıldızların
Eriş gün görmüş kayalıkta,
Ve yürüdü sabah, denizin ineği.
Ölünce ne yapsak sabah oluruz...
Ah kara yakındı ve darma dağın
Kuşları durmuş zaman kadar eski,
Taşları hüznün olan kara.

Kopmuş uykunun iskeletiyim ben,
 Artık yelin göğsü olamam.
 Gördün mü ölümün gözündeki rengi,
 Söyle, ölüp dirilen tanrı, Tammuz???
 Ay yapraklarının indiği bu dam,
 Eski düşleri taşır mı yeniden,
 Koca karınlı kuşlar gibi.

Bir yanda parçalanmış tekne durur,
 Sert tütünülle gün bir yanda.
 Kara yakındı önce, hem çok yakındı,
 Elimizi uzatsam tutardı ama
 Yalnızlıktır denizin tek yasası.
 Bütün ölümler unutulur,
 Yaşayanlar kalır tek başlarına.

Akşamleyin kaptan, bir kaç gemici
 Gelip dizildiler kıyıya.
 Tutunacak bir tekne arar gibiydi
 Ayağı kayan meltem ve sigara
 İçerek konuştular gizli gizli,
 Bense dalgın bakıyordum, boşuna
 Koparılmış süsündim sanki.

Çalıştılar bir hafta, ağustosun
 Altısında bütün iş bitti.
 Kesik baş çapa, iplerim, küreklerim
 Kumsalda şaşkın bir yığındır şimdi.
 Tüter el ayak, tüter ıslak odun,
 Denizin uzaklardan getirdiği
 Yabancı, anlamsız bir şeyim.

(Teknenin Ölümü)

KOLLARI BAĞLI ODYSSEUS'TAN

Birinci Bölüm

2.

Evreni tostoparlak uyur böcek
Düşünde gökleyin kocaman
Gök mü yoksa böcek mi önce
Duruşur bir anda geçmişle gelecek
Geyik akarsuları özlediğinde
Hem su hem geyiktir akan
Düşle gerçekleyin iç içe

İkinci Bölüm

4.

İşte o zaman bir akarsu
Geçtiği yerlerden bir daha geçti
İstiyerek ikiledi kendini
Gök bir daha, bulut bir daha
Saklı bir deniz denizin altında
Yaprağın altında yaprak
Göründü görünecek ucu
Uçan kuş gene uçuyordu
Kendi gibi olmaya çalışarak

5.

Oysa giden bulut değil, yaprak değildir
Renk bir düşünce gibi büyür çünkü
Tutamam tuttuğum dalda belki elim var
Bakıp unutmuşum gözlerimi denizde
Gökyüzü belleğim olur çünkü gittikçe
Ne duyu, ne görü, sade yıldızlar
Bütün müyüm, parça mıyım, kim bilir?
Yitmiş gitmişim güneşlerle yüklü
Yiten güneş değil, toprak değildir.

6.

Ah olacağı buydu oldu
 Duygularla öyle çok uğraştım ki
 Artık aramızda ne bir sır
 Ne güven, ne inan, ne uyum..
 Sonunda tükettim ruhumu:
 Sevinirken sevincimi seyrediyorum
 Korkumla korkmuyorum şimdi.
 Madem bir kapı aralıktır,
 Sen sonuna kadar aç onu.
 Artık bendeki insandan kurtuldum
 Sevgisiz yaşıyacağım sevgiyi.

Üçüncü Bölüm

2.

Bulut bir biçim değildir artık, bir
 Tasarı, bir entr'acte, bir istektir;
 Olumsuz bir tanımdır gökyüzü
 Boyuna ilkel ve matematiksiz
 Sıkar durur tanrıları boş yere...
 Çünkü eski bahçelerde değiliz
 Eskidendi elmanın ağaçtan düştüğü
 Şimdi yalnız 1/2 gt2
 Kapsar yıldız kaymalarını
 Ayıklamalı evren görütünü
 Usa uygun bir düzene koymalı.

3.

Ben bu ellerimi hiç görmemişim
 Çünkü onlar benim ağaçlarımdı
 Şimdi ışığı söndürsem ve
 Kalkıp tutsam ağaçlarımı
 Ellerim midir, yoksa ellerimin
 Adları mı? Çünkü şimdi ben de
 Bir ararenk, bir bildiriyim;
 İlk yaz, ilkyazın gerçeğinden
 Başka nedir? Olağan biçimlerin
 Yerce yenilenmelerinden
 Olağanüstü yabancılıkları.

5.

Kara bastın mı üşümeli
Üşümek bir sözcüktür, üşümeye benzer.
Gecedir diye bakmalı geceye
Tıpkısıdır gecenin, bir sessiz bir sesli.
İçtenliği kökünden yok etmeli
Çünkü sen bir nesneye karşılık değilsin;
Yapaysın ve güçlüsün artık. Benze,
Benzet, yakıştır, doğamsı göster!
Ölümsüzlüğünü yaratmak için
Koru kendini bir gerçeğin
Yanı başında sözcüklerle.

Dördüncü Bölüm

5.

Kürekçilerim hasatsız denizi
Köpürttüler kürekleriyle,
Tez yürüyüşlü gemi gün batarken
Ulaştı Sirenlerin adasına,
Yüreğim kopacak gibiydi
Kanatlanıp uçacak gibiydi, ama
Sirenlerin izi bile yoktu ortada.
Yalnız bir ezgi, ta derinden,
Ta içirimden gelen bir ezgi
Başladı yavaş yavaş yükselmeye;
O yabansı, o büyümlü türküler ben
Söylüyordum sağır gemicilere
Yalnız ben duyuyordum Sirenleri.
Kirke, bilge tanrıça, selam sana!
Sağ salim geçtim kendimi.

ZAMANLAR

Hepsini gördüm ayrı ayrı,
Kuşların zamanı tunç rengindedir.
Tanrılardır taşın zamanı,
Denizin zamanı ölür dirilir.

Göğü tanıyamadım, yok ki,
 Sahipsiz zamanlarla doldurmuşlar.
 Ama ondan iner o eski
 Ölümsüz sevdaların zamanı kar.

Ve havlamayan dev köpekleriyle
 İnsanın zamanı... Olmayan
 Ama hayalet bir gül gibi kokan,
 Toprağımız eşelendikçe.

(Sözcükler)

ŞAŞIRTICI KARŞILAŞMA

“Çok eskiden yaşadım bu ânı ben”
 Dersiniz şaşkınlık içinde.
 İlk girdiğiniz bir ev, bir merdiven,
 Birden güneş vuran pencere,

Ve tam sırasında tren düdüğü...
 İşte böyle gelmişti siz dünyada
 Değilken bir gün öğle üstü
 Bu renklerle bu sesler biraraya.

Yaşamak anımsamak mıdır yoksa?
 Sanmam, biz de bir sestik belki
 Birileri için yıllar önceki
 Şaşırtıcı karşılaşmada

(Sözcükler)

YENİ BİR DÜNYA

Dünyada geçirdim çocukluğumu
 İnsanlardan eşya yaparlar
 Kırmızı bir orman iki boyutlu
 Kendi başına yağardı kar.

Gör ki, öldüğümde bilmedim,
Elimde bunca sözcük kaldı.
Nerde geçecek benim erginliğim
Bu dünya bir daha olmalı.

Bir dünya daha olmalı, burada
Bir yerde, o kadar yakın ki,
Seslensem duyulacak belki,
Belki başladım onu yaşamaya,

(Sözcükler)

SALYANGOZ

İşçi geliyor ağaç budamaya,
O ne tavra, o ne kırallık,
Bir omuzunda balta, ötekinde ıslık,
Yer değiştiriyor kuşlar dallarda.

Kente dönen çılgın mızıkacılar,
Çiçek tozu içinde tunç bir davul,
Borular arı gibi parlıyor güneşte.

At da sallanıyor, sevinç de,
Sokağa dökülen sesin demeti.
Kadın çıkmış salyangoz toplamaya,
Eteğinde yılın beşinci mevsimi,
Bakıyor gürültüsüyle memelerinin.

Ve ağzında nar çiçeğiyle
Çocuk gibidir tayı sevmeye.

Yüreği tedirgin eden bilgelik.

(Ölümsüzlük Ardında Gılgamış)

ÇİFTLİKTEKİ GECE

Ot almaya gittikti Kalver çiftliğine,
 On araba, ne güzeldi kıynın elma rengi,
 İkindiye doğru kızardıkça kızarmış,
 Yoksul köylerin sessizliği de katıldı
 Akşamın dar yolunda bize.
 Susup kalmıştık tüylü harupların
 Ve kederin çiti boyunca garip.
 Derken türkü çağırmaya başladı asker.
 Uyanan güzel bir deniz rüzgârı gibi.
 Yarım bir sevinç gibi gökyüzünden inen.
 Şaşkın bir kuş gibi ardımız sıra koşar.
 Gecenin sarnıcına düştü boş bir yıldız,
 Çam kozalağı gibi gümbürtüyle,
 Atlarımızın kusursuz sessizliğinde,
 Yaşlı zeytinlerin altundan girdik
 Ölmüş ot kokulu çiftliğe, sıcak;
 Sonra çözdük hayvanları, bıraktık
 Uçsuz bucaksız otlığa karanlıkta.

Arabada, samanların üstünde yattım.
 Ya atlar çekip giderse, unutmam,
 Uykumda onlarla otladım.
 Gözüm ve dudağım şişmişti sabahleyin,
 Ağulu otlak sineği ısırması,
 Ağzımda cıtır cıtır saman.
 Baktım, kırk adım ötemizde atlar,
 Ala ala kırk adım yol almışlar,
 Uzun gecenin uykusuz otunda.

(Ölümsüzlük Ardında Gılgamış)

BOLLUK

Yonca pazar günü toplanır, insan pazartesi,
 Peygamber çiçeği bilmeden ölür,
 Omaholar çiçek koparmaz gece
 Çünkü bolluğu ölümler getirir bize,

Suda boğulmuş martı ölümsüzdür.
Ve yaşlandım, buzlu camın havailiği gibi,
Savaşan yalnızlığın gökyüzü kış,
Sabah yumuşak karla yükseldikçe
Artık ölüm tümünden yeşermezmişçesine
Belleğin eşiği yunmuş yıkanmış.

Deniz sen her zaman kusursuz düşündürdün beni,
Çok eskidenmiş gibi ölüyorum
Tanımadığım otlarla içiçe
Çünkü bolluğu ölümler getirir bize,
Ama bir şey daha var, biliyorum.

(Güneşte)

YAĞMUR

Sığıntı boşluğun alçakgönüllü toprağından obua sesleniyor.
Yağmur kaybolmuş bir köpek gibi başı önde, evinin izini
kokluyor
Uykusuz ovada kimsecikler yok.
Belli, az sonra horoz ötecek, aldanıp.
Sabır taşı gökte Aristophanes'in bulutları dolaşiyor.
Ölüp dirilmek için her zaman fırsat bulmuşumdur.

(Yağmurun Altında)

BAKİ SÜHA EDİBOĞLU
(1915-1972)

MEZARLIK

Dün akşam gün batmadan,
Yaşlı ölülerin arasına
Bir küçük misafir geldi.
Çocuk bahçesinde kovası kalmış,
Kumların üstünde küçük küreği.
Besbelli çok yorgun, hemen uyudu.
Doğruldu yerinden yaşlı bir ölü
Örttü örtüsünü:
Madem ki burda annesi yok,
Bu küçük kız bize emanet.
İlerde yatan başka bir ölü
Yavaşça seslendi:
Başındaki kurdelayı çözüp katlayın
Ütüsü bozulmasın.

(Başlangıcından Bugüne Türk Şiiri)

GECE YAĞMURU

Dün bir şal gibi dolandı boynuma
Bozkır ortasında Renklerkuşağı.
Ne kadar değiştim, Rabbim ne kadar!
Başlıyor aksisedası kalbimde
Karasevdağ günlerimin...
Kestim ümidimi kitaplardan
Ve senden ey koca deniz!
Lâkin sesin geliyor derinlerden
Hırçın veya yorgun...
Yalnız şehvet tüten çimenler üstüne
Dökülen bu siyah musiki, bu cömert içki
Beni mest ediyor, yudum yudum

Dün bir mezarlıktan geçtim, fecre yakın
Siyah taşlar konuşurken.
Beyaz eller gördüm göğe açılan,
Eller... Ebedî insan elleri
Yazı yazan, resim yapan,
Saz çalan, hamur yoğuran
Güzel eller...
Susmuş o eller şimdi
Gece yağmuru konuşuyor.
Göksel bir ağıt yakılıyor,
Serviler ülkesinde,
Rahmet... rahmet! Anlat o güzel ellere:
Sizindir bu tükenmez musiki, bu orman
Orada akıyor, duruyor zaman.
Kuşlar, böcekler ve kara taşlar...
Her şey yerli yerinde, kendinden emin
Bayılıcı kokusu gece çiçeklerinin.

(Başlangıcından Bugüne Türk Şiiri)

 MÜŞTAK ERENUS
 (Doğ. 1915)

LORCA KARDEŞİM

Ölmek istemiyorum diyordu içinden.
 İri taşlı kirli bir duvar önünde
 Fazla bekletilmeden
 İki beyaz bulut geçti
 Ve iki beyaz kelebek
 Mavi bir diken üstünde
 Sevişmeden uçtular.

Her şey ortada soğuktu
 Ve güneş
 Sabahları bilerek dikine çıkıyordu.

Biz bütün bu olanları
 Anlaşılmaz bir uzaktan seyrettik
 Kapılarımız inadına üzerlerimize çiviliydi.
 Korkak sokaklarda sarı ışıklar
 Geceler boyu çekinmeden umutları yedi.
 Bilinen bir dua için eğri çıkıyorlardı tepeyi.
 Berikiler orta yerde durup
 Bir başka şarkı tutturdular
 Ve sabahları boşuna erkende
 Budalaca düşlerini anlatıyorlardı.
 Biri bir kuyu dibinde
 Dipten yukarı ışıklara bakıyordu
 Yukarda çırpınan bir böcek
 Boşuna suyu karıştırıyordu.

İki beyaz bulut
 Ve iki beyaz kelebek
 Mavi bir diken üstünde
 Sevişmeden uçtular
 Gün ertesi
 Çirkin bir ışıktaki
 O yıkık taşlı kirli duvar önünde
 Koca kafalı bir koyun otlatular.

(Çağrının Gidenleri)

AZİZ NESİN

(1915 - 1995)

ZAHMET ETMEYİN

Yunus gibi olurum
Kendim gibi ölürüm
Gömütümü bulurum
Gün batımı indi mi

Yetmiş kiloyum düzü
Bunun tahtası bezi
Hepsi bulacak yüzü
Taşıtamam kendimi

Olmasın bir görenim
Ne de bir su verenim
Ne cenaze törenim
Son kasırgam dindi mi

Açar kendi çukurumu
Oracıkta uyurum
Kendi kendime ölürüm
Ölüm beni yendi mi

Karı var yağmuru var
Sıcağı çamuru var
Zahmet etmeyin dostlar
Aziz ölmüş dendi mi

NİYAZİ AKINCIOĞLU
(1916-1979)

AJANS

Radyoda bir hüzzam şarkı var
dışarda sümbül havası
“halbuki şimdi uzak ufuklara kar yağıyor.”

Daha evvel ajans dinledik
zincirlerini şakırdatarak geçti esaret
alev raylar üzerinden demir arabalarla.

Toprak gebeydi.
toprak çocukları Dostlar,
kiminde orak, kiminde balta
– buğday kokan avuçları kan içinde –
emeklerini yığın yığın, başak başak
harman yerinde bırakarak
döğüştüler en ön safta.

Döğüştüler ve öldüler.

Sonra hürriyet
– Yaralı ceylanlar gibi –
ve sulh
– anam sütü kadar helal –
yüzünde ne bir kin, ne bir infiâl düştü yollara.

Yollar uzun, menzil ırak
Ayakları kanıyor, yalnayak!

Bir şarkıdır bu
sulh ve hürriyet dediğin
ağız dolusu söylenir
ufuklara karşı.

Bir şarkıdır bu
kalûbelâdanberi söylenir
Kurtlar dilinde, kuşlar dilinde.

Ben, onunla büyüdüm
onunla yürüdüm
Onunla büyüttüm bu boyu
onun için ölebilirim.

Demir bu şarkıyla dövülür
bu şarkıyla yürür gemiler
ve bir Temmuz öğlesinde
mola verdiği zaman orakçılar
bu şarkı ile ayran içer.
Bu şarkıyla geçer
semasından insanların
boşaltıp rahmetini kûmûlûs bulutları.

Dostlar,
dostların dostları:
bu babda ne söylesek az.

Bir şarkıdır bu
kan ve ölümle yazılmış kalplerimize,
unutulmaz!

1943 (Umut Şiirleri)

BURSA

Adını ilk defa
Yedibela Rasim'in hançerinde okudum.
Çocuktum.
Çatal geyik boynuzu kabzasında
İlk Bursalıyı tanıdım:
"Bıçakçı Remzi" yazıyordu.
Ve kıvrak, söğüt yaprağı çeliğinde
Bir yara izi gibi kazılmıştı: Bursa.
Bilek olursa
– Diyordu delikanlılar –

Nankör değildir Bursa hançerleri.
 Ha! demeye gör, dönmez geri.
 Ülfetim böyle oldu, methini böyle duydum.
 Sonra büyüdüm,
 Kartpostallarda resmini gördüm:
 Gök mavi, zemin yeşildi.
 Bir başka resimde:
 Beş kurnalı şadırvan,
 Şadırvan başında beş adam;
 – Yeşil başlı ördekler gibi –
 Beş yeşil sarıklı

Bursalı

Abdes alırken mürtesimdi.
 Ve gök yine mavi, zemin yeşildi.
 Nihayet devran
 Yolumu Bursa'ya düşürdü.
 Üç aziz bahar,
 – Bütün mevsimler dahil –
 Üç uzun yıl.
 Bursa'dan gayri cümle dünyada
 Beni nâmevcut okudular.
 Ve ben mektebinde okudum.
 Bir rivayete göre adam oldum.
 Bir rivayete göre kayboldum.
 İkisi de aynı kapıya çıkar.
 Mesele değil.

Mesele şu ki
 Bursa iyi, Bursa güzel.
 Bursa için destan yazılır,
 Bursa için iğneyle kuyu kazılır;
 Fakat yalan:

“Bursa'da zaman,
 Billûr bir avize” gibi değil,
 Değil ama,
 Bir ölmemek arzusu veriyor adama.
 Dünyayı bırakıp gitmek haseti,
 Yaşamak hasleti,
 Dünya sevgisi;
 Yeşil yeşil yeşeriyor,
 Mavi mavi gülüyor.

Ve sonra "Yeşil"ın türbelerinden,
– Daha çok yatsı üstleri,
Yıldızlı gecelerde –
Bir aksi cevap yükseliyor perde perde.
Zamanı evail kokuyor burcu burcu
Yaprak yaprak dökülüyor
İmkânsızlığı ve nimet bolluğu.
Korkunçtur bu saatte ezan sesleri;
Allahla konuşur müezzinleri,
Karşılıklı sâlâ verilir.
Bu saatte Bursa'dan
İki eli kanda olsa insan,
Koltuk değneklerini unutan,
Dost elini kaybeden âma;
Ve herkes
Kaçıp gitmelidir.
Her şeye rağmen dünyayı
Dünya bilmelidir.
Bursa iyi. Bursa güzel.
Eminim ki ben bâsübadelmevt
Orada olurdu:
Yalan yazmasa kitap,
Yıkılmasaydı mihrap!.

1943

EDİRNE

Bir yerde görürsen ki:
Ağır ve edalı akar
dal dal söğütleri öperek
samur üç belik gibi
üç koldan sular;
müjdeler olsun efendim:
Edirne'desin.

Mevsim, fasl-ı bahardır;
gecedir ve mehtap vardır.
Ve sen,
bir kavs-ı kuzahıta yürür gibi
köprülerdesin

Şataraban makamından bir şarkı dudaklarında
 düşünür, çözemezsin:
 Bu nâz-ı istiğna, bu âvâz neden;
 neden yarı eğilmiş suya dallar?
 Öyle ferman etmiş eden
 kimseler bilmez.

“Gönül bir top ibrişim
 Sarılırsa çözülmez”.
 Burda her şey.
 bakınır hüsnüne hayran.
 Seyreler cemalini eğilmiş suya
 mermer ihtişamında serhat-di vatan.
 Âşina bir çehre sezer belki diye
 devr-i saltanatından Edirne;
 bir deste alev güldür, mahzun,
 yâr elinden düşürülmüş şimdi suda
 Ve sular;
 şimşir kelâmı dilinde
 destan okur, okur akar.
 Ve bihaber Yıldırım’da, bir evcikte
 – akan sudan, uçan kuştan –
 yeşil dut yaprağında
 ak bir ipek böceği,
 ipeğini dokur dokur ölür.

Uyanır veda etmiş gibi artık uykuya.
 konuşan bir dil olur
 çiler uzakta;
 bülbül sesi yağmur gibi
 Bülbül Adası’nda.

Kanadı gümüşlü kuşlar geçer
 İki şak bölüp mehtâbı;
 Kırık’tan uçurulmuş.
 Salınır bahçeler içre kızlar ki:
 Nazardan kaçırılmış.
 Ağzında kan kırmızısı bir caneriği,
 mehtapla beraber düşmüş gibi arza;
 kızlar ki güzel,

dört başı mâmur ve murassa.
Sevdaya tutulmak bile mümkün
yeni baştan

Neden yarı eğilmiş suya dallar?
Öyle ferman etmiş eden.
Söylemek kolay olsa eski türkümü
“Edirne köprüsü taştan
Sen çıkardın beni baştan.”
Ayırdın anamdan, hem kardaştan.

1945 (*Umut Şiirleri*)

İLHAN BERK
(Doğ. 1916)

İSTANBUL

İşte kurşun kubbeler şehri İstanbul'dasın
Yağmur altında bir adam sallanır durur sehpa
Bir damla mavi gök damlası gözlerinin üzerindedir
Karnını taşlara vermiş biri yatar camilerin önünde
Denize ağaçlara karşı
Bir bahriyeli bu şehrin parkında gördüğü rüyalar
utanıp kaçtı

Köprü başında yağlı ekmeklerini camekâna sıralayan
İhtiyar satıcı memnun
Kocaman gemi direkleriyle dolu gökyüzü için şiirler
yazıldı

Bakarsın ayağın dibinde boyalı kirli yelkenler yatar
Fildişi kakmalı aşağılık bir gökyüzü çalkalanıp durur
Memurun serserisinin aşkları hayalleri kendilerine
mahsus
Ve deliler durup durup küfür etmesini unutmazlar
Minarelerine takılı bulutların sarhoş olduğunu şairler söylediler

Geceleri el kadar bayraklı gemilerin
Kızların uykularına girip dolaştıkları malumunuzdur
İnsana daima güzel şeyler düşündüren yıldızların
Zil zurnalığı için cigaralar yakılıp
İki gözü iki çeşmedir serseriler için İstanbul
Dört yanında Allah'a söve söve yaşanır
Bir meyve gibidir intihar sabah akşam bölüşülür
Rakının adı geçtiği yerde ayağa kalkılır
Sualler tanzim edilir yaşamaya ait, sorulmaz

İki yanından uzamış saçlariyle
Sevdiği kadından vatandan savaşlardan kaçmış bir takım insanlar geçer

Bir sabah deniz kıyısında
 Bir koruyu uyurken bastırdı
 Deliye döndüğünü gördüm
 Nasıl deliye döndüğünü bir korunun
 Şarkılara başladığı hatırimda

Gökyüzünün bir perişanlığı vardı üzerinde
 Yüzyılda silkip atılacak gibi değildi
 Bu kadar yer kapladığı için dünyada
 Belli utanıp sıkılıyordu

Daha o zaman bu gökyüzünün, ovaların
 Dünyaya sımsıkı sarılacakları belliydi
 Baş kaldıramıyacakları
 Bir vakit yaşamaktan

Hiç unutmam akşama doğruydu yağmur yağdı
 Bütün balıklar denizin üstüne çıktı
 Hepimiz işimizi gücümüzü bıraktık
 Tam beş dakika dünyayı dinledik

Her şey yavaş yavaş oluyordu dünyada
 Sarmaşıklar yavaş yavaş uzuyordu
 Bir pencere yavaş yavaş açılıyordu
 Dünyanın içinden

Dağlara ovalara doğru koştu o gün kimimiz
 Kimimiz nehirlerle doğru koştuk
 Fevkalâde sevinmiştik hatırimızda
 Bugün işte bir bunu biliyoruz

(*Günaydın Yeryüzü*)

KIZILIRMAK

7 Ekim 1951

Bir soğuk, bir karanlık, bir ıssız geceydi
 Otuz kişiydik, ağzımızı bıçak açmıyordu
 Seni gördük kamyonun penceresinden

Keyifli keyifli akıyordun
Hepimiz tutup cigaralarımızı yaktık
Türkü söyledik.

(*Türkiye Şarkısı*)

**"NE BÖYLE SEVDALAR GÖRDÜM
NE BÖYLE AYRILIKLAR."**

Ne zaman seni düşünsem
Bir ceylan su içmeye iner
Çayırları büyürken görürüm.

Her akşam seninle
Yeşil bir zeytin tanesi
Bir parça mavi deniz
Alır beni.

Seni düşündükçe
Gül dikiyorum elimin değdiği yere
Atlara su veriyorum
Daha bir seviyorum dağları.

(*Koroğlu*)

PAUL KLEE'de UYANMAK

Uyandım, çiçek gibi dayanılmaz güzel kızlar
Ad Marginem'den asma köprüler kurmuşlar İstanbul'a
Nehirler, aylar çevirmişler o Ayla'lar, Münibe'ler
Tümü bir uzak denizde A'lar, V'ler, U'larla
Gece sarı bir evde bir iki yaprak evlerinin önünde
Açtı açacaklar dünyamızı açtı açacaklar.

Bu denizi Ayla ayaklarını soksun diye getirdim
Bu dünyaları onun için açtım bu balıkları tuttum
Bir sabah çıkmak güneşler, aylar bir sabah çıkmak
Bir ağacı, bu evleri sarı ters bir kuşu düzeltmek

Edibe bu sokağı al götür görmek istemiyorum
Edibe bu evleri Edibe bu göğü bu güneşleri Edibe.

A'lar V'ler U'larla olmak Paul Klee'de uyanmak.

(*Galile Denizi*)

SAİT FAİK

Yitik Ufuk

Binlerce top kumaşa yazdım sıkıntımı
Şimdi bir dünyada giden gemide ellerim
Pis bir denizde
Bir demir yolu bir çayır bir gökyüzü hava almaya çıkmış
görüyorum
Ben geçerken bir evin penceresinden bir dal çiçekleniyor
Bir kadın soyunuyor göğsünü tüylerini en olmadık yer-
lerini görüyorum
Görüyorum bir çocuğun gözlerinin içinde denizler inip kal-
kıyor
İşte yeniden dünyadayız, dünyada bayağılıklarla pisliklerle
yanyana dünyadayız
Bir sudaki balıklara bakıyor balıklara gözlerimizi çıkarıp veri-
yoruz
Bizim verilmeyecek hiçbir şeyimiz yok
Aynı yerden bir kadını öpüyor aynı yerden bir denizi seyredi-
yoruz
Bir daha seninleyim seninle yaşanmıyacak sıkıntılar sevgiler
Cezair mahalleleri Sicilyalar gökyüzleri yok anlıyorum
Gemiler geçiyor uzaklardan kimse inip bineyim demiyor kimse
görünmüyor, kimse görmüyorum
Yitik bir ufukta
Bağırıyorum bağırıyorum.

Kalem

Hikâyelerimde ne diyorum ben
Şunu şunu şunu değil mi
Bir bulut geçiyor
Diyorum yaşasın böcekler çiçekler balıklar insanoğulları Barba
Antimos
Bir sabah geliyor Matisse yeşili
Alıyorum uykularınıza kitaplarınıza evlerinizin önüne koyuyo-
rum
Ne zaman bir yeşil görseniz artık işinizi bırakıp bakacaksınız
Meselâ bilmiyorum ama bir şiirde bir kadının ayakları suya
değdi degecek şimdi
Hem mutlaka hiç kimse geçmiyecek biraz sonra bu sokaktan
İşte bir kuş uçuyor bir yere konacak sağlama ben yazacağım
Bir gökyüzü peşinde gidiyor bu çocuk
Bu adamı bu kadını bu masada tutan başka başka şeyler

Hep böyle diyorum ben
Bir dülger balığını alıyorum gözleri güzeldir diyorum

Bir bulut çıkıyor bir bulut çıktı diyorum
Sarılıyorum kaleme.

Ağıt

Baktık bir evin bahçesi ilk defa bir evin bahçesi başını
almış gidiyor
Bir çocuk Grenoble'da İtalyan mahallesinde bir çocuk
görüyor ilk
Deniz kıyısındaki o her akşamki kahve birdenbire tutup
batıyor
Ne varsa umutlu umutsuz sıkıntılı sıkıntısız o cumartesi ak-
şamları, frengili ağaçlar çekip gidiyor
Yeşil zeytin, limon gibi bir İstanbul sarısı kalıyor geriye
Bir evin bahçesi ilk defa gülmüyor ilk defa büyümek istemiyor
Gece her taraf gece Katina'nın elleri gece en sevdiğimiz
yerleri gece, gece hiç bitmiyor
Bağırmak sabahlara, akşam üstlerine bir pencereden bir deniz-
den, bağlamak bağlamak

Uyandık Eftalikus uyandık İstiklal caddesi yok,
Beyoğlundaki güneş yok
Gökyüzü yok.

(*Galile Denizi*)

UZUN KARANLIK

Neydi o güneş o sular güneşi çıkı çıkıveriyoruz
Ben seni alıyorum seni cumartesi çocuğu soyuyorum
Birden bir yerlere gidiyoruz bir yerlerden geliyoruz
Bungun karası bak diyorum bak acunsuzluk önün diyorum
Hiç yokken böyle diyorum böyle güzel diye diyorum
Sonra birdenbire sen yoksun işte birdenbire yoksun
Bakıyorum Amerikan bir gök sıkılıyor kalkıyorum
Sen yoksun ya seninle binlerce yerim yok

Bir sabah uyandım bütün dörtleri beş yaptım
Çıktım bir bir camları, caddeleri indirdim ses yok
İnsan böyle nazar bilmem seni hele bak hiç bilmem
Gidip ağaçları tutuyorum, çocukları öpüyorum
Durdum bir yerden göğü, sokakları hep sokakları dinledim
Evlerini deniz yıkıyan bir kıydan bağıyorsun bana
Bir soluksuzluk bir duvarlar bir duvarlar duyamıyorum
Böyle bir uzun karanlıktan bağıyorum bağıyorum

(*Galile Denizi*)

BEN SENİN KIRALLIĞIN ÜLKENE YETİŞTİM

Ben senin kiralığın ülkene yetiştim
Kaldım gölge tanımıyan güzelliğinle.
Her sabah büyüten denizimizi böyle
Gülüşlerindi o ülkede bilmez miyim.

Sen o çıktığın sularsın, zencim benim
Denize bakan evler gibiydim seninle
Dur geliyorum ellerin ne güzel öyle
Beni şey et gülüşlerini beklileyim.

Sen gittiğim o ülkesin varılmıyorsun
Vurmuş sonrasız nasıl en güzel sulara
Güzelliğin balıkları gibi İstanbul'un.

Şimdi her yerde ne güzeldiniz o kalmış
Yankımış denizlere öbür kadınlara
Dünyada sizinle İstanbul olmak varmış

(Çivi Yazısı)

BEN UYANDIM BİR AŞK DEMEKTİ BU DÜNYADA

Ben uyandım, bir aşk demektir bu dünyada
– Sesin, bir gülü bırakmak gibi birşeydi.
Karaydım, kağıt gibiydim yaşamalarda
Adım görseniz her gün o denizlerdeydi
Bin yıl bir M sesiydim aşağı Mısır'da.

Ben vurdum sevilere belli değil miydi
Bin yıl seni açtım işte yalnızlığında.
Ne zaman aydınlığında adım geçti miydi
Bir aşk demektir bu dünyada.

Bir zamanlar yalnızlık güzeldi Mısır'da
Seninle yepyeni bir göktü gidilirdi
Baktım mı, büyürdü bir zambaktı anımda
Şimdi bir gölgedir uzar ovalarımda
Böyle uyanırdım ya uyanmak değildi
Bir aşk demektir bu dünyada

(Çivi Yazısı)

PAVURYA

Göğül odasından bir pavurya başını çıkardı
– Sol ne kadar uzak, dedi.
libya sefine beyoğlutaşı / bir deniz ermeni gerindi.
Bir 3 eden 2'den daha gerçek bir 1 yoktur, dedi Forneret.

Pavurya gidip göğün hendeğine ağıdı.

Ben yalnızlık doluydum. İo'ya verdim ormanlarımı.
Sarı ağız sularımı aldı durdu. Sen geçiyordum, korkuncu,
cinneti denemek istiyordum. Yanında arka pencereler gibi çı-
kıntılıydı ermeni esmerliğim.
Çıplak, sıkıntılı bir hıristiyanlık çıplaklığımız.

- Su uyuyordu güzel ve iri.

Sabahın ışıklısıyuna demir attı sefine. Bunalımın
güzelim elleri boşlukta kaldı. Denizin pencereleri
sürgülüydü / Ben seni bekliyordum

Bir uzun taşlıktı gözlerin yahudi evleri gibi.

(*Mısırkalyoniğne*)

ŞİİR

Sarı, o Çokgüzel, giriyor kentime
Koyuyor sesini balıkçıl ve yalnız
Nehirlerleyin o, yavaşça etime.
Kırmızı, karışıyor ağızlarımız.

Göğü, bir ormanı gidiyoruz, Uzun
duyuyorum bunlar kirpiklerin. Buğday
Sonsuz Temmuz yüzün, o intiharım. Bun-
lar oraların, Ey Aşkyüzlüm benim,
Ey.

Bir aşkı gitmek var, şimdi sen osun
Cinselliğimizi büyütme büyütme
Dağlamak çıplaklığımızı gökleme,

Böyle seni suya göğe tutuyorum
Seni artık korkunç karıştırıyorum.

-Uzar şimdi bizden bir gece Upuzun.

(*Âşıkane*)

HACI BEKTAŞ VELİ

Bir resimde bağdaş kurmuş oturuyor Hacı Bektaş
Veli. Evi gibi yeryüzü.

Bir bulut düşürmüş başını duruyor. Onunla gidip ge-
len. Uzakta bellibelirsiz.

Beyaz, uzun kavuğu. Demek ki güneş var.

Kucağına almış bir ceylanı, bir aslanı. Duruyorlar. Üç
kişiler.

Hayvanları mı severdi Hacı Bektaş Veli? Bilmiyoruz.
Ama açtı hep evinin kapısı.

Çizgili mintanı. Yalın. Düz. Ta bileklerine değin uzu-
yor, uzayıp orda kalıyor.

Yüzü? Uzun yüzü. Sakallı, virdi okur gibi de önüne
bakıyor.

Delik değil kulağı ve halkasız.

Yanında yeryüzü: Ağaçlar, sular, gök. Her sabah oku-
duğu.

(Atlas)

İSTANBUL

Haliç

Ve Haliç çocuk dişleri gibi dedim. Gülünce

Çıkan. Esmer, Esmer uyanması gibi vücudumun
Bir yerinin (bir deniz müzesinde iki foklu bir pelikanlı
ve korkunç hüzünler taşıyan
ve Eylül yüzlü).

Eylül bir çocuğun elinden tutmak gibi Fener'de
 (ki bir ortodoks kilisesine devam ediyordur
 lacivert elbiseler giyer ve sarı düğmeleri sallanır rüz-
 gârda

ve yeni yeni ağarıyordur vakit ve çok eski bir kazı
 ki bir virgül gibi düşüyordur başaşağı

Balat'a)

Hava düştü Kâğıthane tarafında diyorum sonra da
 Ve Eyüp'e bakıyorum. Eyüp'de su suya benziyor
 Bir ev bir eve. Bir yaprak bir yaprağa.
 Ve incecik çiziyor geceyi bir kâğıt bir ağaç.
 Ve eski yeşil denilen bir yeşil.
 Ve bir su çarkı
 (Yavaş yavaş dönen. Bir atın çektiği
 Gözleri bağlı. Sefil).

Köprünün demirlerine yaslanıp bakıyorum sonra yir-
 mi altı yaşımla
 Arkamda asker elbisesi. Bıyıklı. Uzun yüzüm.

Bir dağ istiridyesi gibi de sarı
 Belli bir kız seviyorum ve hep geceleri çıkıyor.

Bir balık geçiyor. Ben balığı yazıyorum. Balığı ve

Ben ki ne zaman doğduğumu bir köşeye yazma-
 mışımdır
 Ve hep kendimi götürmüşümdür gittiğim her yere

Ve bir sıkıntıyı alt katlarda oturan

Ve hiç çıkmayan.

Düşüyor Haliç, Felçli bir yüz gibi
 Kanında demiryolu işaretleri, çapariler, haçlar
 Ve iki küskün incir.

Eğilip damarlarını sayıyorum. Çekiyorum derisini
Ve ürkünç yalnızlığını. Bırakılmışlığını, belki de.

Vuruyorum sonra ayağımla. İter gibi bir cesedi.
Soğuk.

Ve şafak ıslaklığında.

Ve bir adamın kollarını. Bakır bir heykeli
Memelerini. Atları. Bir tahtayı. Yavaş

Yavaş sürüdüğün. Ve Aynalıkavak'a çıkıyor şimdi.

Ve iniyorum bir vadiyi. Belki bir ölümü
Evsiz, penceresiz ve dağınık bulan beni.

Ey hurda su! Kirleniyorum. Kirleniyorum bir sütçüden
Sütler içiyorum çok ihtiyar bir sütçüden

Üç padişah görmüş ve hâlâ topallayarak yürür
Topallayarak gelmiş gibi

Dünyaya
Ve ölüme.

Canım bol sular içmek istiyor bol alkol
Cibali'de sarı bir çocuğun elinden
Bir patrikhane kapıcısıyla konuşmak sonra
Dünyanın öbür ucundan mektuplar alan
Dünyanın öbür ucundaki bir kadını seven
Ve yalnız anahtarlarıyla yaşayan.

Sonra, eski kitapları, eski tarihleri karıştırmak
Suyun en eski tarihini bulmak
Ve bazı çiçekleri
Ki daha ilk duyuyorsundur adını
Duyar gibi bir yıkıntıyı.
Eski bir urba gibi kent. Eski bir urba gibi giyiyorum ken-
ti

Bir kadirgayı. Türlü seslerdeki bir saati
 Sütlüce'yi. Sütlüce'deki bir avluyu
 Eski takvime göre ok atanları. Nişan taşlarını
 Ve bir yağmuru yeraltlarını dolaşan. Yininin atlasın-
 dan gidip gelen

Ve kalan.

Sen ey benim git dediğim gök! Ve ey yalnız sul.
 Duyuyorum işte umurunu, kaslarını, yanak kemik-
 lerini

Ve cesedini (eski bir gemi leşi ağırlığında
 ve mavi damarları atar hâlâ. Bir hızarın kestiği
 Ve ne ölüme benzer
 Ne de dirime ve).

Düşüşünü sonra
 Bir deniz askeri kılığında dolaşısını

Ve çekilişini. Çok uzun.

Uzuyor su. Kasımpaşa'da bir balıkçının tablası.
 Nişancı Ahmet Paşa çeşmesi. Çarklı bir Şirket-i
 Hayriye vapuru
 Ki yalnız Fener'e, Kasımpaşa'ya, Eyüp'e uğrar ve elli
 hissesini Valide Sultan almıştır.
 Ve hamalları Karahisarlıdır. Sudadır sonra hep gözleri
 Ve elleri.
 Ve dümeni on beş derece meyillidir
 Onun için yelkovan kuşlarının karınlarını görürsün.
 Bir kız sabahları eğik oturur onun için
 Ve çillidir nedense.

Kanatlarım açtı açacak bir sülün. Ve bir yeri yüzü-
 mün

Çok sarı çok uzun. Uzun yolculuklar düşündüğüm-
 den

Ve incecik kemiği bir şiirin

Bir deniz kıyısında.

(Atlas)

BURUN-DAĞ

Burun-dağ'da gök düşüyor mu ne
Gölgesi vuruyor üstümüze yaban kuşlarının.

Ben ki yaralıyım, ben ki haytayım
Bakkallara düşmüş okul defterleri gibiyim.

Senin su duruluğunda yüzün
Sevdiğim kâğıtlar inceliğinde.

Ve düşüyor durmadan Burun-dağ'la benim arama.

O zaman işte taze bir ot kokusu yayılıyor
Bizden
dünyaya.

(Kitaplar Kitabı)

CAHİT İRGAT

(1916-1971)

BİZİM SOKAK

Peykelere serilen manav
Kavunlar okşuyor uykusunda,
Üzümler olgun
Kadim konaklar sağlam,
Nerdeyse gün doğacak
Müezzin uyanacak
Şehir ayaklanacak;
Ayni sokakta kocayan bekçi
Fikirler beyan edecek
Gece hakkında.

(*Bu Şehrin Çocukları*)

RIHTIM

"Biz varız" sesleri yükselir
Akşam üstü
Balık kokan mahallelerde
Mağrur çocuklar kavgaya hazır
Şehrin eteklerinde

Ve beni ağlatmaya yeter
Yağmur yağınca kadar
Halatlarda ısıklı çalan çocuklar.

(*Bu Şehrin Çocukları*)

PARSA

Şimdi vinçler boşaltıyor
Yarı insan, yarı toprak olanları
Ve zafer marşları çalınıyor ha bire.

Ben muzaffer bir milletin
Kahramanlar kahramanı
Şimdi önümde mendil
Parsasını topluyorum
Büyük zaferin.

(*Bu Şehrin Çocukları*)

XIII

Birer birer dert yanıyor
Gaziler:
– Biz ne kazandık bu harpte?

– Bir çift pabuç kâr etti
Kesilen ayaklarım,
Ama siyah gözlük lâzım
Görmeyen gözlerime.

Bir ağızdan söyleniyor şarkılar:
Şimdi yabancısıyız
Yaşadığımız toprağın
Ellerimiz, gözlerimiz, bacaklarımız
Toprak olduğu halde.

(*Rüzgârlarım Konuşuyor*)

PERİŞAN

Gözlerinde deniz, gözlerinde gemi
Gözlerinde cırlıçıplak çocuklar

Rüzgâr esiyor rüzgâr, meltemdir
Güzel dünya üzerinde matemdir

Kalbimizin üç köşesi yangın yeri, perişan
Güzel şehir diri diri perişan

Güzel yağmur çirkin olur yoksul gözünde
İsyan değil, arzudur, şimşek şimşek parlayan

Konuş toprak, konuş meydan
İnsanoğlu her gün daha perişan.

(Ortaklık)

UYKU

Bir döşekte up uzun
Ufuklar ötesine uzanmış
Ayakları mahzun.

Çatlamış iki gözü tam ortasından
Bakkal kasap yazmaz olmuş hesaba
Yüreğine bağdaş kurmuş oturmuş
Homur homur homurdanan fabrika.

Paslı uykuları boydan boya uğultu
Alnında damar damar damarlaşmış ter,
Kaynar kazanlarla devrilmiş başına uyku.

(Ortaklık)

SOKAK

İnsanlar geçiyor sokaklardan
Kendi ölüleri omuzlarında
Bir hayat nefes nefese, orman orman
İnsanlar geçiyor sokaklardan
Sevgiler taşmış, merhametler taş
Buram buram tütüyoruz taştan topraktan.

(Ortaklık)

BİR ÇOCUK KONUŞUYOR

Her gün daha başka açıyor çiçek
Gökyüzü daha mavi gittikçe
Güneş daha rengârenk.

Şıngır mungır demir alır gemiler.

(Ortalık)

ÇAPAKLI

Ovaların birinde bir tilki gördüm
Boz muydu, sarı mıydı, tam hatırlamam
Yalnızdı, bilirim,
Gözleri bir renkti, sevgili,
Bir bildiğim yalnızlığıydı.

Attım adımımı, üç adım attı
Bir bildiğim yalnızlığıydı,
Yorgundu, gel, gidelim dedim,
Yaşamak zor anlaşılmadan
Bir bildiğim yalnızlığıydı.

Ağlamak zor her yerde
Bana nerde bilemem,
Kal, çapaklan, sev sevdiğince çölü de
Tilkim, kim olduğumu öğrenme,
Bir bildiğim yalnızlığıydı.

(İrgatın Türküsü)

ZEYNEP İLE MUSTAFA

III

Akbıyıkta bir çeşme var Mustafam
Yaşı oldukça akar
Al Zeynebi gidin için o sudan
O çeşmede gözyaşım var.

(İrgatın Türküsü)

BEHÇET NECATİGİL

(1916-1979)

EVLER

İnsanlar yüzyıllar yılı evler yaptılar.
İrili ufaklı, birbirinden farklı
Ahşap evler, kâgir evler yaptılar.
Doğup ölenleri oldu, gelip gidenleri oldu,
Evlerin içi devir devir değişti
Evlerin dışı pencere, duvar.

Vurulmuş vurgunların yücelttiği evlerde
Kalbi kara insanlar oturdu.
Gündelik korkuların çökerttiği evlerde
O fıkara insanlar oturdu.

Evlerin çoğu eskidi gitti tamir edilemedi.
Evlerin çoğu gereği gibi tasvir edilemedi.
Kimi hayata doymuş göründü,
Bazıları zamana uydular.
Evlerin içi oda oda üzüntü,
Evlerin dışı pencere, duvar.

Evlerde saadetler sabunlar gibi köpürdü:
Dışardan geldi bir tane, nar gibi,
Arttı, eksilmedi.
Evleri felâketler taunlar gibi süpürdü:
Kaderden esti fırtınalar gibi,
Ardı kesilmedi.

Evlerin çoğunda dirlik düzen,
Kalan bir hâtura oldu geçmişte
Gönül almak, haur saymak arama!
Evlatlar aileye âsi işte,
Bir çığ ki kopmuş gider üzüntüden.

Evlerde nice nice cinayetler işlendi,
Ruhu bile duymadı insanların.
Dört duvar arasında aile sırları,
Dört duvar arasında dünyanın kahrıkları:
Bunca çocuk, bunca erkek, bunca kadın
Göz yaşlarıyla beslendi.

Küçükler büyük adam yerine evlerin kiminde:
Çocukları işe koştı kalabalık aileler.
Okul çağlarının kadersiz yavruları,
Ufacık avuçlardan akşamları akan ter
Tuz yerine geçti evlerin yemeğinde.

İnsanların kaderi besbelli evlere bağlı:
Zengin evler fakirlere çok yüksekte baktılar,
Kendi seviyesine evler kız verdi, kız aldı
Bazıları özlediler daha üste çıkmaya,
Evler bırakmadılar.

Yeni yeni tüterken ocakların dumanı
– Kadın en büyük kuvvet erkeğinin işinde –
Erkekleri kaçı, kadınları kaçı
Evler dilsiz şikâyet, kaçmışların peşinde.

Şu dünyada oturacak o kadar yer yapıldı:
Kulübeler, evler, hanlar apartmanlar
Bölüşüldü oda oda, bölüşüldü kapı kapı
Ama size hiç bir hisse ayrılmadı
Duvar dipleri, yangın yerleri halkı,
Külhanlarda, sarnıçlarda yatanlar!

(Evler)

BARBAROS MEYDANI

Biliyorum ayıp ve mânasız
Ama peşlerinden gidiyorum
Gezmeye çıktıkları vakit
Ana kız.

Utanır da belki
 Anasının sırtındaki
 Yeldirmeden,
 Kız bir adım önde gider
 Sezdirmeden.

Beşiktaş'ta Barbaros Meydanı
 Sağı anıt, solu türbe
 Ortası kare şeklinde,
 Parkıdır yoksulların
 Bilhassa yaz ayları.

Fidanların, mezarların önünde
 Yontulu taşlar çepçevre,
 Yer yer banklar konulmuş,
 Meydana dolmuş millet
 Sıra sıra oturmuş.
 Ah genç kız kalbi,
 Sıralara bakar elbet.

Meydanın ilersi deniz kıyısı
 Karaya çekilmiş kayıklar
 İskele gazinosu yanda
 Sulara dökülmüş ışıklar
 Üsküdar şu karşısı.

O nemli topraklara
 Ana çöker yorgun argın,
 Kalmış gözü arkada
 Kendi ayakta kızın.

En gürültülü şarkılar
 Çalarken plakta,
 Onlar orda oturur
 Denize bakarlar.
 Avunmaya muhtaç bu gençlik
 Ey kız anası ihtiyarlar,
 Ey denizlerden esen serinlik!

(Euler)

BOŞLUK

Bu kuytu sokaktan geçmek
Nerden aklıma geldi
Günlerden pazardı
Güzel günlerden biri.

Pencerede oturan kız
Eli alınına dayalı
İçi sıkılıyordu
Çalışan kızlardan olmalı.

Yüzüne saçları gibi yaymış kederi
Seyrediyordu
Sokaktan geçenleri.

Pencerede oturan kız
Gözlerinde yorgunluğu
Bir bezginlik içinde
Gün bitmek bilmiyordu.

Dönmüş evdekilere sırtını
Omuzlarında bir yük gibi
Dünyanın yalnızlığı

Pencerede oturan kız
Hep böyledir pazarları
Akşamları bekler
Eli alınına dayalı.

(Evler)

GİZLİ SEVDA

Hani bir sevgilin vardı
Yedi sekiz sene önce,
Dün yolda rasladım
Sevindi beni görünce.

Sokakta ayaküstü
Konuştuk ordan burdan,
Evlenmiş, çocukları olmuş
Bir kız, bir oğlan,

Seni sordu
Hiç değişmedi, dedim,
Bildiğin gibi...
Anlıyordu.

Mesutmuş, kocasını seviyormuş.
Kendilerininmiş evleri...
Bir suçlu gibi ezik,
Sana selam söyledi.

(Evler)

ÇALAR SAAT

Kuyulara düşünce taş
Önce korkunuz uyanır:
Geç kaldım.
Yarı karanlık ırmakta sular önce bulanık.
Bir kanadı kırık kuş
Ayağınıza dolanır, çiğnenir telâşlarda.
Sıcak yataklar ansızın
Açılınca kaskatı.

Biraz bir şeydi gece ancak sabaha karşı;
Gördü, çaldı saat; benildeyip uyandınız, yataklar
Evde kimseniz yoksa, yorgun dönüşlere kadar
Açık, perişan, kepaze.

Tam vaktinde iş başında olmak,
Geç kaldım, kuyularda ısıdı su.
Saatlere çaldırıldığı biraz şeyin peşinde
Sesi duyan koştu.

Koştı yokuş aşağı rengi atmış bir şapka,
Çanta, gözlük.
Bir eski atkı, adımları yavaş,
Uçar gibi hafif, bir küçük önlük.

Uzun yolunda yayan, basıp gitti bir tütün;
Bir dolu otobüse sığdı son yolcu, bir ruj,
Yetiştirdi tramvaya kahve rengi solgun.
Lâcivert buruşmuş.

Yatakların sıcaklığı arkalarda yetim,
Başladı ormanda yarış.
Girdiğim koşuda ben senin gibiyim
Bir kanadı kırık kuş.

(Eski Toprak)

ENGELLER

Sen benim engelimsin beyaza.
Yaparım yıkılır
Saldıran sulara silinen
Kumdan kuleler deniz kıyısında.

Sen benim düşmanımsın değişen,
Her seferinde ismin başka.
Ama hiç tadı yok yaşamının
Tam doğrulurken yeniden
Tarlama suların basmasa.

İnsanıyla vur, hastalığınla yere ser,
Sars beni paraca
Her yıkılışında kuvvetim artar
Işıyan bir köşe er geç benim
Sen benim geçidimsin beyaza.

(Eski Toprak)

SEVGİLERDE

Sevgileri yarınlara bıraktınız
Çekingen, tutuk, saygılı.
Bütün yakınlarınız
Sizi yanlış tanıdı.

Bitmeyen işler yüzünden
(Siz böyle olsun istemezsiniz)
Bir bakış bile yeterken anlatmaya her şeyi
Kalbinizi dolduran duygular
Kalbinizde kaldı.

Siz geniş zamanlar umuyordunuz
Çirkindi dar vakitlerde bir sevgiyi söylemek.
Yılların telâşlarda bu kadar çabuk
Gececeği aklımıza gelmezdi.

Gizli bahçenizde
Açan çiçekler vardı,
Gecelerde ve yalnız.
Vermeye az buldunuz
Yahut vaktiniz olmadı.

(Eski Toprak)

EDEBİYAT MATİNESİ

Kaykılmış koltuğunda bir kız
Çiğner ciklet.
Bir oğlan dalgada,
Geldiğine pişman uyuklar
Bir başkası arkada.

Hiç bulabilir mi beyaz evi çok uzak
Uçurduğunuz kuş?
Kılıç gibi keskin karlı dağ.
Hiç yeri miydi açmak kalbi
Bu çiğ ışıltı altında.

Sizden önce birisi bir fantezi okudu,
Kırdı geçirdi.
Yayvan gülüşlerden ağızlar çok geç döner;
Şimdi sıra sizde üzgün ağır,
Ne güzel!

Olsa bari benzeri duygularla tedirgin,
Sizdekini yaşamış
Birkaç kişi.
Işıktasınız seçilmiyor,
Karanlıkta hepsi.

Okudunuz.
Bittiğine memnun,
Anlamamış;
Bozuk paralar gibi düşer önünüze
Alkış.

Gördünüz işte yerde
Çürük domatesler gibi ezik,
Avuçlarda mıncıklanmış kalbiniz.
Büyürken leke ince ipekte,
Yeniden eğiliniz!

(Eski Toprak)

EŞYALAR, SESSİZLİK

Bir gün giderler de kalırsanız yalnız
Eski odalarda gece
Bir saat gibi durmuş sabahtan
Her şey onlar gidince.

Bir garip boşalışla cansız
Uzaklarda şimdi
Ayna önünde resimler
Eşyalar, ellerinin değdiği.

Yüklenen sessizlikte radyo
 Şen şarkılar hepsi de üzüntülü
 Duyduğunuz derinlerde bir ses
 Gidenlerin götürdüğü.
 Anladınız neymiş katukları
 Perdeler çiçekler ılık hava su
 Ancak onlar varken
 Sizi yaşıyordu.

(Arada)

BAHARA GİRERKEN BALAD

Biz bütün kış hep bu baş ağrıları
 Camlar açıldıkça bu sefer de dışardan
 Eve gelip gidenler bilmeden çoğalttı
 Hep oydu dumandı küllenen dudaklarda
 Gaztecinin postacının kapılardan attığı.

Hatta gece yarıları koltukların altı
 Ve tüttükçe sindi kapalı ahlara is
 Karardı ak tuzlar neden dumandı
 Hatta öksüz aşkları siz ne zaman kurtardınız
 Oysa bütün varınız belki bir onlardı.

Hatta mayıs başları kentler üstünde
 Hatırlayacaksınız o azgın bulutları
 Tek tük odunlar, kalıntı kömürler
 Sürüp giden soğuklar, çekmeyen borulardı.

Benim gibi iseniz bilirsiniz nedir kır
 Her baharda bitkinim ormanlardan
 Ama gittim ne getirdim kolay mı
 Evlerin arınması dumanlardan.

(Dar Çağ)

TRAVERS

Sonraki ben mumyalarda ölümlerden sonra
Islak bölmelerde saklı
Kağsamış kapağım kaldırılırsa
Yaşadığım çağdan çarpar genze
Buruk bir arsenik kokusu.

Ben bir traversim entroverti
Gökdelen ve ehram çürük omuzlarımda
Dünyanın bütün dilleri varyantlarımla dolu
Dağbaşı raylarında hatta
Büyük şehir yorgunluğu.

Varım dünya kurulalı, bir suyun başındayım
Bir kuyunun dibinde, bir tezgahın önünde
Bir geminin yanında, bir kalem elimdeyim.
Geçer gider trenler transit
Ben kendi derdimdeyim.

Geçer gider koca kompartımanlar
Ve zift üzerimde, dört yanımda vida, somun
Ağır demir raylara ben çakılı.
Geçer gider uğultusu çok tez trenlerin
Kalır makas, kalır kara somunlarda tuzu
Alnımdan düşen terin.

Kaldırmış diye belki bunca ağırlıkları
Gösterilir sonraki ben, uygarlıkların
Gösterişli müzelerinde yitik
Kat kat sargılarda bir mumya
Gibi gülünç belki
Pash, ezik, hurda
Bir travers entroverti.

SES

Kopan çığlar altında kalanlar olduğu
Oysa görülüyordu.

Bir kadının ilerde
 Bir şeyler hıçkırdığı;
 Bir erkeğin, birine,
 Görünmeyen birine bir şeyler seslendiği
 Oysa görülüyordu.

Ama duyulmuyordu. —Ses!
 Sanki ses olmayınca hiçbiri olmuyordu.

(Yaz Dönemi)

SOLGUN BİR GÜL DOKUNUNCA

Çoklarından düşüyor da bunca
 Görmüyor gelip geçenler
 Eğilip alıyorum
 Solgun bir gül oluyor dokununca.

Ya büyük şehirlerin birinde
 Geziniyor kalabalık duraklarda
 Ya yurdun uzak bir yerinde
 Kahve, otel köşesinde
 Nereye gitse bu akşam vakti
 Ellerini ceplerine sokuyor
 Sigaralar, kâğıtlar
 Arasından kayıyor usulca
 Eğilip alıyorum, kimse olmuyor
 Solgun bir gül oluyor dokununca.

Ya da yalnız bir kızın
 Sildiği dudak boyasında
 Eşiğinde yine yorgun gecenin
 Başını yastıklara koyunca.

Kimi de gün ortası yanıma sokuluyor
 En çok güz ayları ve yağmur yağınca
 Alçalır ya bir bulut, o hüzün bulutunda.
 Uzanıp alıyorum, kimse olmuyor
 Solgun bir gül oluyor dokununca.

Ellerde, dudaklarda, ıssız yazılarda
Akşamlara gerili ağlara takılıyor
Yaralı hayvanlar gibi soluyor
Bun alıyor, kaçıp gitmek istiyor
Yollar, ya da anılar boyunca.

Alıp alıp geliyorum, uyumuyor bütün gece
Kımıldıyor karanlıkta, ne zaman dokunsam
Solgun bir gül oluyor dokununca.

(Yaz Dönemi)

PANİK

Artık ıssız kırları bıraktı Pan;
Şimdi birçok ülkelerin milyonluk kentlerinde
Asfaltlarında, betonlarında dolaşıyor
Kızgın, uzun yazların öğlen saatlerinde.

Blok apartmanların şahane katlarından
En çalılı taşıklara atlıyor.
Devcileyin arkalar, koskoca bankalardan
Yanında yordakçılar, yaşıyor.

Sessiz dilsiz kimseleri kestiriyor gözüne,
Dişlilerden kaçıyor.
Fabrika duvarları sağır kale kapıları
Yılğın yorgun adamlar, bezgin ürkek kadınlar..
Çullanıyor onların az ekmek sevincine.

Değil yalnız yazların kızgın sıcaklarında
Hemen her gün, hele büyük kentlerde
Bulvarları tarıyor, hain gülüşleri sessiz.
Pan'la karşı karşıya, gözleri kararıyor
Katu cıvık asfaltta yalın ayak bir işsiz.

Yoksullar açlar hastalar sürünürken
Kentlerin göbeğinde, kuytu köşelerinde;
Hıncını alamamış sanki insanlardan
Uygarlığı zalim, daha da azıtıyor
Atom bombalarında, uzak füzelerinde.

Yarınlar? Gizli kara gazte haberlerinde
O varsa ekmeklerde, sulara ağulu
Hatta çocuk yüzlerine düşmüşse gölgesi,
Keser bizim gibiler yarınlardan umudu.

Renklerde, emeklerde, ırklarda..
Yahudiler, işçiler, zenciler.. Pan!
Şu dünyada insanca yaşamak da yoksa
Ne kalıyor geriye, yüzyıllardan?

(Divançe)

SERGİ İZLENİMLERİ

Ağlar lake duvarlarda gri bir grizu
Ve irin yeşili bir trahom.
Gelir en lüks çiçekçiden çiçekler,
Asılı çocuksu çullar içinde
-- Açıldı, geldiler.
Onlar çarmıhlarında birer İsa idiler:
Çivi yaralarından sızarken mavi kan
Ellerde tuzlu badem, dudaklarda içki, teyp
Rimel, ruj, floresan
Başlarını yavaşça biraz daha eğdiler.

Biz hep böyle okuduk en acıklı yazıları
Perlon ve astragan...
İçkili, yarım göz ve ikindi vakti
Sonra gösterdi bitti, konfora koştuk
Onlarsa en lüks kâğıtlara geçti.

(Divançe)

AÇIK

Geceleri korkulu yollara gittiniz mi
Biz çok şeyi vakit yok pek kısa geçiyoruz
Limanda bilinen gemiler oysa açıklardadır
Kullanırız bir sözü ama hangi anlamda?

İnsan duyar bir yerde birdenbire uyanıp
Bir elin bir ışığı neden söndürdüğünü
Yandaki odalarda her zaman hasta vardır
Sağır duvarlarda eski inilti
Şiirlere üşenmemiz bir yerde iyidir
Hiç ısıttınız mıydı?

Bir toz çizer havada, uzunca bir eğri
Ayağına, belki kader, geçmiş gün, bir kadının
Düşer bir karanfil.. (neyse kısa keselim)
Soğurken bir ölü, çok ince bir eli
Tutup ısıtınız mı?

Aşınmış tahtaları kim yeniler gelince
Döner azdan başımız, sonra uzar ıssız kır
Bir bizdik san sen, oysa gelir hep biri
Kurur yeni barınak kullanıp aynı taşları
Yani ne mi diyorum, çok kurak tarla
Çünkü asıl şiirler bekler bazı yaşları.

(*Divançe*)

DÖŞEK

Ol hayat ehline hayrânım sessiz
Döşerler
Çok az kimse geçti kaldırımı
Sonra onca emeği sayarak hiçe
Toplar taşlarını bir karanlık gece
Yorgun yola çıplak
Düşerler.

(*Zebra*)

CELAL VARDAR

(1916-1991)

MARİFET

Suya dokunmazmış
Sabuna dokunmazmış
Pise bak

(İki Dal)

BİZİM KÖYÜN HAVASI

Bizim köyün
Bir havası var
Bir havası var kardeşim
Yeme içme
Uzaktan kaval dinle
Maval dinle
Sırt üstü yat
Allaha dua et
Bir havası
Bir havası var kardeşim
Bizim köyün
Yakında
Suyumuz da gelecek
Değme keyfimize

(İki Dal)

A.KADİR
(1917-1985)

TEBLİĞ

Ömrümde görmedim böyle bir gün.
Yarım dilim ekmek önümde,
düşünüyorum alevden ülkeleri.
Boğazında kalsın yedikleri,
ve zehir zıkkım olsun,
bu anda düşünmeyen varsa eğer!

Sen benim,
memleketimin şarkılarında bile varsın,
sen o korkunç,
sen o uykusuz geceler altında bir kere olsun
umudunu kaybetmeyen şehir!
Ben de bilirim, umuttur bu,
bağlanamaz kısıkvrak dört bir yanından.
Bir umuttur ki;
daha haşin,
daha merhametsiz,
tank ordusundan düşmanın!
Bir umuttur ki;
sokaklarında sırt üstü yatan
henüz bulûğa ermemiş yaralı çocukların
mavi gözlerinde okunur,
ve sonuncu kalede,
mazgallardan bakanların yumruklarında!

O insanlar bitmedi mantar gibi yerden.
Anaları doğurmuştu onları bir zamanlar,
tupkı dalda bir çiçek açar gibi.

Ve şimdi, kimi kurtuldu ölümden,
kimi yapıştı toprağa yüzükoyun
step kokan elleriyle.

Kimi de verdi kendini dalgalara,
bir kuş kadar rahat,
erkekçesine ve hazin

Püfür püfür esen
en yumuşak rüzgârlarına bile
düşman oldum Karadeniz'in!

Ve sen güzel şehir,
sen artık hiç bir şarkıya sığmazsın.
Seni yarın, ilk defa bir şafak vakti
mükellef bir sofraya oturan
bütün dünya insanların
bulutsuz ve taze yürekleri,
bir türkü gibi değil,
bir sevgi gibi değil,
fakat bir ağlamak ihtiyacı gibi duyacaktır,
giderilmez bir ağlamak ihtiyacı gibi!

1943 – İstanbul (Mutlu Olmak Varken)

CİBALİ

Cibali dendi mi
aklıma siz gelirsiniz, kadınlar,
kiminizin beş çocuğu,
kiminizin nar gibi yanakları var,
kiminiz kocasız kalmış,
kiminiz ihtiyar,
kiminiz daha körpe henüz.

Bana umulmadık,
eskimiş türküler düşündürür
siyah başörtüsü altında yüzünüz.

Parmaklarda tütün kokusu
Tütün kokusu pazen entarilerde.
Biriniz ekmek alır fırından,
biriniz durmuş öksürüyor ilerde,
geçiyor bizim mahalleden biriniz.

Cibali dendi mi
aklıma siz gelirsiniz, kadınlar.
Çarpık ayakkaplarınız gelir,
ve kahraman elleriniz.

1943 (*Mutlu Olmak Varken*)

HATIRLAMAK

“Bazan içimde nasıl,
biliyor musun,
bir tuhaflık duyarım.
Hani bir şey hatırlamak:
    Bir çiçek,
        bir pencere,
        bir sıcaklık.

Ne bileyim ben,
bir sürü şeyler işte.

Bizim nelerimiz yoktu ki, kardeş!
Çocuklarımız, karımız, kitaplarımız.
Benim kitaplar şu yanda dururdu, şöyle.
Ne oldular dersin?”
“Benimkisi kâfir,
bir turşu kurardı,
parmaklarını yersin.”

1943 – İstanbul (*Mutlu Olmak Varken*)

ESİRLİĞİM
ÜSTÜM BAŞIM,
KARNIMDAKİ AÇLIK
VE YAŞAMAK

Tenhaca bir yere çekilip
ağlamak isterim
dağlara, taşlara karşı.

Ne yalnızlığı gökyüzünün,
ne ağaçların, ne çayırların yeşilliği,
ne de merhametli türküsüyle akan dere.

Sadece esirliğim,
üstüm başım,
karnımdaki açlık.

Sadece beni götüren şey
radyo haberlerinden öteye.

Tenhaca bir yere çekilip
ağlamak isterim
dağlara, taşlara karşı.

Ya seslenirse bir çocuk,
ya derse ki:
"Ağabeyiciğim,
toprak altında kaldım,
bir tank ezmişti kemiklerimi,
ne olur, çıkarın beni buradan.
Ben daha on dört yaşındayım."

Kolum kanadım kırılır,
bu çocuğa ne yaparım o zaman?

Dağları, taşları bırak.
Bırak öyleyse şimdi ağlamayı.
Karanlık bir yağmur halindedir
başımın üstünde ölüm.

Sadece esirliğim,
üstüm başım,
karnımdaki açlık.

Ne çok yatan insan görürüm,
ne çok yatan insan.

"Karlı bir dağ başındayız, sevgilim,
mevcudumuz tamam.
Bir yanımda Pol ve Antuvan Çavuş,
bir yanımda dostum Rışar,
ve dağılmış cıgaralar.

Burda vahşi kuşlara, böceklere alıştık,
ne akan kan,

ne can acısı.
Ne de koparılan bir şey var etimizden.”

Sadece esirliğim,
üstüm başım,
karnımdaki açlık.

“Anneciğim,
ağlama, bir şey değil,
sadece vaz geçiverdik
saadetimizden.”

Havada yapraklar kımıldanır.
Bulutlar yürür ufka sere serpe.
Tüylerini güneşe vermiş körpe salatahık.
Birleşti bir dal üstünde iki serçe.

Bir hikâye oldu ölüm.
Bir hikâye oldu tank.

Sadece esirliğim,
üstüm başım,
karnımdaki açlık.

Ve daha öte,
bir şafak güzelliğinde yaşamak.

1945 – Kırşehir (Mutlu Olmak Varken)

ÇİLE

Bizim hiç bir hürriyetimiz yok,
hiç bir hürriyetimiz,
ne çalışmak, ne konuşmak, ne sevmek
Sen orda bağrına bas dur en büyük çileyi,
ben burda en büyük çileyi doldurayım,

ekmeğe muhtaç, hürriyete muhtaç, sana muhtaç.
Sen orda dalından koparılmış bir zerdali gibi dur,
ben burda zerdalisiz bir dal gibi durayım.

1945 – Kırşehir (*Mutlu Olmak Varken*)

NÂZIM'I GÖRDÜM ÇOCUKLAR

Nâzım'ı gördüm, çocuklar,
Nâzım'ı gördüm, harç karıyordu,
Nâzım, kan ter içinde.
Nâzım'ı gördüm, çocuklar,
yükselen yapıya turmanıyordu,
Nâzım, elinde mala.

Nâzım'ı gördüm, çocuklar,
Nâzım'ı gördüm fabrika kapısında,
Nâzım nöbet tutuyordu.
Nâzım'ı gördüm vapura binerken,
iskeleye yanaşırken Nâzım'ı,
Nâzım, bir kulaç köpük.

Nâzım'ı gördüm, çocuklar,
elinde bir demet menekşe,
bir evin kapısını çalıyordu.
Nâzım'ı gördüm, çocuklar,
aydınlık bir deniz gibi Nâzım'ın
gözlerinin içi gülüyordu.

Nâzım'ı gördüm, çocuklar,
yol ortasında kalakalmıştı,
Nâzım'ı gördüm, bakıyordu
kıpkızıl akan kana,
Nâzım'ı gördüm, çocuklar,
kederden ufalmıştı.

Nâzım'ı gördüm, çocuklar,
koşuyor ve bağıırıyordu;
insanlar, insanlar, insanlar!

Nâzım'ın elleri açılmış çiçek.
Durun, kardeşler, durun, kardeşler,
Nâzım bir iki lâf edecek.

Nâzım'ı gördüm, harç karıyordu.
Nâzım'ı gördüm, kan ter içinde.
Nâzım'ı gördüm vapura binerken,
iskeleye yanaşırken Nâzım'ı.

Nâzım'ı gördüm, elinde menekşe.
Nâzım'ı elleri açılmış çiçek.
Nâzım'ı gördüm, çocuklar,
Nâzım'ı gördüm, Nâzım'ı,
Nâzım'ı gördüm, koşuyordu
çocuklarla yanyana,
Nâzım, güneşe doğru,
dünyayı kucaklayarak.

(*Sanat Emeği, Haziran, 1978, sayı 4*)

FAHRİ ERDİNÇ

(1917-1986)

TEVELLÜD

Babamın okuyup üfledikçe
Öpüp alnına koyduğu musafımızın
Bazı tarihler vardı iç yaprağında.
Düğün, doğum, ölüm
İşte bunlar arasındaydı tevellüdüm.

Bu musaf
Yunan işgalinde yanmasaydı,
Şecerem iç yaprağından çiçek açardı;
Ve yanmıyan, toplanmıyan bir kitap
Bir insandan daha fazla yaşardı...

(*Şen Olasın Halep Şehri*)

DENİZ

Bu toprak tulumunun
Kaç bucak olduğunu bilen deniz!
Tekneler çift sürer poyrazında
Meltemler ekin eker,
Lodosun harman kaldırır
Uçsuz tarlalarında.

Dalgacılığın kadına benzetilmiş
Ve hakkında çok laf edilmiştir.
Ben, kimin gözyaşı olduğunu
Kendinin neye ağladığını düşünüyorum

Ve seni
Bu denî dünyanın pantolonunda
"Cemaziyülevvel"ini söyleyen
Mavi bir yamaya benzetiyorum..

(*Şen Olasın Halep Şehri*)

CAHİT KÜLEBİ

(1917-1997)

İSTANBUL

Kamyonlar kavun taşır ve ben
Boyuna onu düşünürdüm,
Kamyonlar kavun taşır ve ben
Boyuna onu düşünürdüm,
Niksar'da evimizdeyken
Küçük bir serçe kadar hürdüm.

Sonra âlem değişiverdi
Ayrı su, ayrı hava, ayrı toprak.
Sonra âlem değişiverdi
Ayrı su, ayrı hava, ayrı toprak.
Mevsimler ne çabuk geçiverdi
Unutmak, unutmak, unutmak.

Anladım bu şehir başkadır
Herkes beni aldattı gitti,
Anladım bu şehir başkadır
Herkes beni aldattı gitti.
Yine kamyonlar kavun taşır,
Fakat içimde şarkı bitti.

(*Adamın Biri*)

TABANCA

Bir nagant tabancam olsa benim
İnce bilekli yâr!
Dünyaya eyvallah etmem
Altın yürekli yâr!

Çocuksun gülüp söylersin,
Uçan kuşlara benzersin,
Ben ölürsem eğer neylersin
Telli duvaklı yâr?

(*Adamın Biri*)

SABRET

Sen petekte bir gömeç bal gibisin!
 Renksin yazdan kıştan, tazeliğsin bahardan.
 Yapraklarda dolaşan serin bir rüzgârın ki
 Her gün eser durursun hafızamdan.

Ellerin var beyaz güller gibi küçücük,
 Mutlak kalbin tomurcuklardan pembe!
 Sanki yeşil yaylalardır gözlerin
 Alnımda ter ve kuvvetsin işimde.

Ben kanadı kırk bir kuş değilim
 Döner bir gün gurbet ellerde kalan
 Sabret neşem, sabret şarkım, sabret sevdiğim,
 Sabret kalbi tomurcuklardan pembe olan.

(*Adamın Biri*)

İSTANBUL'DAKİ

İstanbul'da bir sevdiğim vardı
 Keçi yavrusuna benzer,
 Rüzgâr eserdı hafiften gözlerinde
 Halden anlardı.

Bütün Şehzadebaşı bilir hikâyemizi,
 Gülhane parkı bilir, gemiler bilir,
 Gelip geçen bakardı.

Yanakları güz elmasına benzer
 Soğuk havalarda,
 Ormanlar gibi bakışları;
 Çocuktı, aceleci bir hali vardı.
 Bahar günleri geldi miydi
 Saçları uçardı.

Adım bile unuttum
Yüzünü de, gemileri de,
Yalnız ara sıra aklıma geliyor
Sabah akşam iş başında
Ve asfalt caddelerde.

(Rüzgâr)

KUŞUN HİKÂYESİ

Evin önünde hark vardı,
Harkın üstünde alçacık köprü,
Köprü'nün üstündeki çocuklar
Hayalet gibi bir kuş gördü.

Eğilip baktık tahtalar arasından
Uzaklardan gelme bir garip kuş.
Kuzgun gibi, balıkçıl gibi bir şey,
Köprü'nün altına yorgun düşmüş.

Kutupların, denizlerin, romanların
Sihri taşıyordu.
Biz ona bakıyorduk, o bize
Korkusuyla karanlık ormanların.

Kimimiz değnekle düрте düрте...
Kimimiz de kaynar su döktük,
İşedik bir güzelce üstüne,
Garip kuşu öldürdük.

Yaralı bir gemi gibi yüze yüze
Köprü'nün dışına çıktı.
Vura vura eğlendik,
Artık birbirimize.

Uzaklardan gelme garip kuş
Mürekkep rengi gözlerinle
Artık dünyamızı göremezsin!
Bağırışmamız gitmez kulaklarına,

Yaprakların arasında güneşe karşı
Çiftleşemezsin.
Dişiyisen yumurtlayamazsın da!

Böyle deyip kuşun dört yanında
Akşama kadar hora teptik,
İnsan olduğumuzu iyice
Garip kuşa öğrettik.

(Rüzgâr)

ESMANIN HİKÂYESİ

Esmâ'yla çocukluğumda
Sokakta oynadığım zamanlar
Dizge çorap giyerdi,
Yalınayak gezerdim.

Bir koku vardı Esmâ'nın
Çamurlu çatlak ellerinde..
Bir ışık yanar sönerdi şimşek gibi
Eteğinin çoraplarına değdiği yerde...
Tahta gibi, dümdüz, göğüslerimiz
Kollarımız ince...
Aynı kalaylı tasta
İçerdik, su içince...

Bir bakışı vardı Esmâ'nın
Kavak yaprakları gibi pırıl pırıl...
Koynundan çıkardığı çağlayı
Yemesi başka olur...

Efendime söyleyim, bir gün
Kızı bırakmadılar dışarı.
Cihanda tek başıma kalmışım
Düşünerek Esmâ'yı...

Bir yandan rüzgâr estikçe
Mısırlar inim inim iniler
Püsküller yüzüme dökülürdü,
Bir yanda yaralı mahzun kalbim
Kendi kendine türkü söyler...

Ondan sonra çok zaman geçti,
Caddeler geçti kentın ortasından,
Delik tasta akan su gibi
Esmâ da çocukluğum da kaynayıp gitti...

Dün akşam parkın önünde
Alaca karanlıkta onu gördüm,
Gitti bir sıraya oturdu,
Gittim yanına oturdum.

Çorapları gibi, güzel gözleri,
Zayıf yanakları solgundu,
Ne ben konuşabildim
Ne de o bir şey sordu.

Anladım ki gidişi gidiş değil
Hâlî duruşu bir hoş.
Küçücük, tozlu, eski
Pabuçlarında gezen bakışlarımız
Yaralı kalplerimiz gibi bomboş...

Öyle saatlerce oturduk
Bir çift söz edemedik.
Ayağımızın dibinde, yaprakların içinde
Bir şey yitirmiş gibiydik...

(Rüzgâr)

İKİNCİ KİŞİ

Bazı karşıma çıkıyorsun,
Tanıyacak gibiyim seni.
– Gel biraz konuşalım, diyorum.
Cevap vermiyorsun.

– Ellerin titrer miydi eskiden?
Dumanlı mı görüyordu gözlerin?
Padişahlar gibi hayâl mi kurardın?
De bana, diyorum, susuyorsun.

– Kitap okumayı severdin,
Kırlarda dolaşmayı, bahçeler
Bilmediğin kadınlar gibi miydi?
Söyle, diyorum, duruyorsun.

– Atlarla, insanlardan daha çok
Yoldaş mıydın çocukluğunda?
Neyledin hepsinin yokluğunda?
Diyorum, ağız dil vermiyorsun.

– Nasıldı ilk gurbete çıkışın?
Kıyısına ilk vardığın deniz?
Koynuna ilk girdiğin kadın?
Ağızına ilk sürdüğün kadeh?
Nasıldı delice çalıştığın
Delice, eğlendiğin geceler?
Bir tutam yonca gibi tertemiz
O kıza âşık olduğun günler
Nasıldı? diyorum, gülüyorsun.

– Yorgunum şimdi, yorgunum çok!
Bir de sen cevap vermiyorsun.
Kolundan tutmak istiyorum, fayda yok;
Bırakıp beni gidiyorsun.

(Yeşeren Otlar)

TOKAT'A DOĞRU

Çamlıbel'den Tokat'a doğru
Tozlu yolların aktığı ırmak!
Ben seni çoktan unuttum,
Sen de unuttun mu, dön geri bak.

Atların kuyruğu düğümlü,
Bir yandan yağmur yağar, ıslak...
Bir yandan hamutlar şak şak eder,
Bir yandan tekerler döner, dön geri bak.

Orda, derenin içinde
İki üç akçakavak.
Tekerler döner, başım döner,
Kavaklar yeşeriyor, dön geri bak.

Orda derenin içinde
İki üç çırılçıplak
Alçacık damı düşündükçe
Gözlerim yaşıyor, dön geri bak.

İrmaklar gibi uzaklaşır
Bir türkü kadar uzak
Tekerler iki çizgi bırakır,
Hamutlar şak şak eder, dön geri bak.

(*Yeşeren Otlar*)

KAYIP SEVDA

Bir yandan türkü söyler
Bir yandan yürür ağlayarak,
Sevdası rüzgâr gibi iter
Dere boyunca yalnayak.

Nilüfer gibi solgun *Ophelia*!
Yanaklarına yapışır saçları.
Açılır etekleri suyun yüzünde,
Seyrederdi söğüt ağaçları.

İnsan kalbi o zamanlar da vardı,
Daha küçüktü, daha kırmızıydı ama şimdikinden
Kopardılar kalbini *Ophelia*'nın
Nilüferler gibi sarardı.

Şimdi de kızlar sokaklarda,
Minnacık eller, ayaklar, saçlar.
Ama nerde onlar, nerde *Ophelia*
Nerde evvel zaman içindeki aşklar.

Sevdamız kayboldu zamanlarda.
Dişi ceylânla erkek ceylân
Ayrı yönlerle koşar gider.
Bir sevişmek kaldı romanlarda.

(*Yeşeren Otlar*)

KADINLAR, ÜLKELER, DENİZLER

Gözlerin gözlerime değince
Su katılıyor rakıya,
Denizler açılıyor önümde.

Üç çeşit deniz var bildiğim:
Birincisi sütlüman deniz.
İlkgünün özenle okşadığı,
Gökyüzüyle kaynaşan deniz.

İkincisi dalgalı oynak,
Bir kedi gibi önce sokularak
Sonra tozu dumana katan deniz.
Balıklara beşik sallayan deniz.

Üçüncüsü volkansız dağlar...
Tüfek namlusundan menevişli,
Baştan başa gövdesi köpek dişli;
Kendi kendine savaşan deniz.
Anadolu dağları gibi kıraç,
Kış ortasında kurtlar gibi aç
Karanlığa uluyan deniz.

Senin gözlerin de öyle uzak,
Üç türlü denizde balkıyarak
Bütün yaşamımı alıp gitti.
Türküler yitirdim dağlarda
Çiğdemleri rüzgâr okşar ya,
Sarkar ya söğütler ırmağa,
Rakıya su katılır gibi
Gözlerin başlar yansımaya.

Gözlerin gözlerime değince
Su katılıyor rakıya;
Ülkeler de kadınlara benziyor,
Başlıyor, yansımaya.

İşte güvercin kemikli kız!
Koca Fransa, Akdeniz...
Ve Almanya ki lahana, tütün,
Sokakları kan kokarken bir gün
Gençliğimi orda bırakıp geldim.
Oysa, balık gibiydi Urzula Rayh
Bir sarı çiğdem gibi severdim.

İşte Leningrad aylar boyunca
Almanlara karşı koyunca
Ya ölüm ya özgürlük diyerek
Süpürge tohumu ve fare yiyerek
Yiğitliği de ölümü de tatmış.
Ne var ki yaradan yine de kızlarını
Biraz burnu kalkık yaratmış.

İşte İtalya! Onları de can,
Kara saç, etli dudak, sıcak kan,
Kadınlar gergin yelken gibi
Türkülerinde ırmaklar akan.

Gözlerin gözlerime değince
Su katılıyor rakıya.
Denizler, ülkeler, kadınlar
Hepsi de benziyor birbirine
Ve boydan boya masmavi
Dünya açılıyor önüme.

(Yangın)

NAHİT ULVİ AKGÜN

(1918-1996)

BİRİSİ

Bir şey var aramızda.
Senin bakışından belli
Benim yanan yüzümden.
Dalıveriyoruz arada bir.
İkimiz de aynı şeyi düşünüyoruz belki,
Gülüşerek başlıyoruz söze.

Bir şey var aramızda
Onu buldukça kaybediyoruz istiyerek.
Fakat ne kadar saklasak nafile
Bir şey var aramızda,
Senin gözlerinde ısıldıyor,
Benim dilimin ucunda.

(SebeP)

DALGINLIK

Bir pencere açıldı kitabımın sayfasında
El sallayarak sen göründün,
Satırlar takım takım evinin önünde
Ne güzel bu küçük askerler.
Fakat kayboluyorsun pencereden
Şimdi ağlıyor bütün harfler.

Sonra birden beliriyorsun
Elinde nakışlı mendilin, gülümsüyorsun
Ve başlıyorsun konuşmağa
Sesin ağlamaklı,
Sesin yumuşak,
Anlattıklarına karışıyor kitabın anlattıkları

(SebeP)

TEVFİK BEY TÜRKÜSÜ

Havada üç el silah sesi
Sonra gülyâğı kokusu inceden
Tevfik bey geliyor demek
Arabasının tekerleği vişneden

Tevfik beyin kapatması Güllü
Halleri var türlü türlü
Mahallenin dilinde türkü
Küçük beyim sarhoş olmuş içmeden

Arabacı arabayı yollandır
Tevfik bey vurulmuş alkandır
Yetiş doktor dillendir
Çığlıklar duyulur Çatalçeşme'den

ORHON M. ARIBURNU
(1918-1989)

LÂLE

Lâlelim
Lâlelide oturur
Lâleli lâle kokar lâlelimden.

Lâleliden geçilir
Lâlelimden geçilmez!..

(Kovan)

MAHKÛMLAR

Ekseriya sabaha karşı
Kurşuna dizilir mahkûmlar
Bir sünger taşına döner
Anne sütünden yapılan heykel

Bari şu trampetler çalmasa
İnsan gürültüye gitmese

(Kovan)

KASAP

İşlerin yolunda gidiyor kasap
İşlerin yolunda
Saturın saldırman belinde
Elin hayvanı emrinde
Yere yatırıp biçersin
Çengele asıp yüzersin
Mal derdinde kasap
Can derdinde koyun
Ne çirkin oyun
Ne berbat kafiye!

(Kovan)

HASAN ŞİMŞEK
(1918-1988)

SÜRGÜN

Ben güneyden kalkıp gelmişim kardeş,
Sımsıcak bir öpüş alnımda gün,
Yumruk kadar yüreğimde bir dünya,
Toprak kokan avuçlarımda güneş,
Ve urbam gibidir üstümde hüzün...

Sürgünüm yalnızlığında ömrün
İki gözümde iki damla yaş,
Dün Tarsus bugün Tosya
Yarın belki Sarıkamış, belki Muş;
Çekip götürecektir elbet kader bu ya!
Bir yerde karar kılmak ne mümkün;
Ekmek atlı ben yaya...

(Dünden Bugüne Türk Şiiri)

SALÂH BİRSEL

(1919-1999)

BİR ŞAİRİN ÖLÜMÜ

Kimse inanmaz
Benim hafif-makineliyle öldüğüme
Veya ayrıldığıma dünyadan

Benim de başkentte bir odam
Şiir kitaplarım
Üniversitede adım
Ve arkadaşım vardı

Ünüm de olurdu
Yaşasaydım

(Dünya İşleri)

KAMER HANIM

Gün gelecek KAMER HANIM
Gençliğini düşünecek
Hafifçe daralacak kalbi
Mutfağa doğru gidecek

Yumurtayı çırparken kâsede
Durup saçlarını çezecek
Şurup kaynayacak bir kenarda
Hatıralar üşüşecek

Ve yayıldıkça mutfağa pasta kokusu
O da endamını gerecek
Bir tabak alacak raftan
HACİVAT beni sevmiştii sahi deyecek

Gün gelecek KAMER HANIM
Boyuna pasta pişirecek

(Hacivatın Karısı)

PENCEREDE KADINLAR

İlkin bir sarışın açtı pencereyi
Sonra bir halicesi bir dilicesi
Daha sonra güldü kaçı
Kadınların en incesi
Derken sıra esmere geldi
Bir etlicesi bir sütlücesi

(*Hacivatın Karısı*)

PİNEKLEMAYE ÇAĞRI

Duralım efendiler biraz
Koşmıyalım öyle delice
Yormıyalım kalbimizi
Katmerlendirip gerdanımızı
Oturalım efendiler biraz

İsteyen dikilsin gönlünce
Çökelim biz yere şöyle bir
Açalım ağzımızı ilkin
Gerelim omuzlarımızı sonra
Giderek bayılıp gözlerimizi
Esneyelim efendiler biraz

Aldırmayalım öyle üç beşe
Yayalım göbeğimizi iyice
Dönelim sırtımızı işe akla
Acıyan çıkmaz sonra halimize
Vakitken çocuklar büyükler henüz
Pinekleyelim pinekleyelim
Horlayalım efendiler biraz

(*Hacivatın Karısı*)

PİYANOLU ASES

Ben piyano çalıyorum sen orada kaç yıl
 Saçlarını at seni sevmeyi değiştiriyor çünkü
 Ellerini at gözlerini at dudaklarını at yoksa
 Ben seni okşuyorum senin esmerliğinle yoksa

Senin gökyüzün benim gökyüzümden piyanolu
 Kırpıklarını at gözlerini öpüyorum çünkü
 Kaşlarını at ağzını at kulaklarını at
 Ben seni okşuyorum senin esmerliğinle yoksa

Ben senin dişlerinle gülüyorum daha ne
 Senin yıldızların her gece Beethoven'lı
 Piyano al seni düşünmeyi tutuyor çünkü
 Ben seni sevdalıyorum sen orada kaç yıl

(Ases)

KİKİRİKNAME

Sizinkisi de gülmek mi a kikirikler
 Gülünce şöyle bir sunturlu gülmeli
 Bir iki üç dişleri göstermeli
 Sırtmalı değil zangır zangır gülmeli

Yakaları kolalatmalı bir iki üç
 Bir iki üç başları doğrultmalı
 Boşuna değil bu öğütler inanın
 Gülünce sabah akşam gülmeli

Ceketleri kavuşturmalı bir iki üç
 Köşelerde değil ortalarda gülmeli
 Düğmeleri parlatmalı zamanında
 Gülünce şapkalarla gülmeli

Bir iki üç sayıyla bükülmeli
 Sırayla değil hep birden gülmeli
 İşin bütün inceliği burda a kikirikler
 Gülünce dişleri göstermeli

(Kikirikname)

MEYHANE

Ozan André Chénier'yi
İkiye böldüğünden beri giyotin
Kurum satıyorsa meydanlarında Paris'in
Ozan kardeş hadi hop
Sen de uzat boynunu
Eş dost akraba beklemesin

Hadi hop sayın cellatlar da
Kavuşsun erkenden çoluk çocuğuna
Tarihten anlaşıldığına göre
Sırası suyu yok bu işin
Sokaktan el ayak çekildi mi
Sen de turt sepete

Ozan kardeş hele hele
Sepete düştükten sonra da
Tut ki sakallarını öyle dipten
Genç sıska dul ihtiyar
Tümü meraklı yurttaşların
Tıraşlı bir baş görsün

Hadi kuzular da meyhaneye

(Haydar-Haydar)

ATATÜRK

Yüz aklıkları etti nice kişiler
Nice büyükler nice efendiler
Madde fenaya varınca amma
Topu da bir yana kaçtı

Kimileri önden gitti
Kimileri arkadan sıvıştı
Eğildiler eğilmediler
Hepsinin akli kesildi

Ne var içlerinden biri
Korkulara el atmadı
Yılmadı yorulmadı
Düşmanları bir elle tuttu

Terbiyeli bir çığ gibi
Sardı sarmaladı yurdu
Aldırmadı seyircilere
Hop ülkeyi kurtardı

Sonra da uçurdu haykırışlarını
Dımağ nezlesinde yüzenleri
Anlasınlar anlamasınlar
Laik bir devlet kurdu

(Adam Sanat, Ocak 1995)

CEYHUN ATUF KANSU

(1919-1978)

ŞİMALİ ŞARKİYE DOĞRU VI

Allaha ısmarladık Ankara,
Kaçıp iğvalarından düştüm yollara,
Şimali şarkîye, şimali şarkîye,
Güneşteki topraktaki o sağlam türkûye,
Kahraman ümitlerin köprüsünden, gökyüzüne
Örtülmüş, unutulmuş, yitirilmiş gökyüzüne
Ve vatanımın mübarek göğsüne
Tatlı ve sıcak bir aşka gidiyorum.
– Yeşil akar yeşilirmek, ak yeşil ırmak! –
Allaha ısmarladık, Allaha ısmarladık,
Seni eski güzelliğinle düşünebilirim artık,
Bağışlayan şair gönlümle, olan olmuş,
Ve artık güzelimsin, dilberimsin, unutulmuş.
Şimdi İstanbul'dan türen gelir
Şimdi Kayseri'ye doğru türen gider.
Yol almalı insanoğlu sevdaya düşünce,
Ben de büyük sevdalara uyup gereğince,
Vatanımın güneşli kalbine kaçıyorum,
Canım Samsun türeni durağım şeker fabrikası,
Çalışmada şeklalır insanın en güzel rüyası!

1947 (*Yanık Hava*)

ZİLE'YE DÜŞTÜ YOLUM

Cahit Külebi'ye

Bir gün Zile'ye düştü yolum,
Orta çağı yaşar gibi oldum,
Çarşısıyla, kalesiyle loncasıyla
Gizli bahçesinde hâlâ Aslım koncasıyla

Hâlâ bir Ferhad ü Şirin hikâyesi...
 Ah, hâlâ yolları ırak kasabalar
 Hâlâ yollarda arabalar, garip arabalar!
 Yolda bir kadın gördüm çapa çapalar
 Bebeği sallanır iki dal arasında
 Uyu bebek uyu, büyü bebek büyü
 Sendedir küçük toprağın ümidi
 Sen, gelecek yağmurların en güzeli
 Ah!.. Her bahar yeli böyle esip gitti,
 Netmeli, bilmem ki bebek netmeli?
 Netmeli de seni beni avutmali,
 Netmeli de uyandırmalı, uyandırmalı toprağı!
 Ah bir kere anan belemiş kundağı...
 Netmeli de açmalı güneşe seni
 Netmeli de bu toprağın bütün bebeklerini,
 İyi uyutup, iyi uyandırmalı,
 Netmeli de bebek, bu toprağı canlandırmalı!
 Bağları güzel olurmuş Zile'nin baharda,
 Ama o eski tat yok ki kirazlarda.
 Bir kere yitirmiş halkım neşesini,
 Ah, hayat değiştirmiş eski sesini,
 Şimdi daha güzel, daha canlı türküler istiyor!
 – Neredesin, altın başağı çalışmanın, dost başağı! –
 Zaman ayrı dostlar, ayrı aşklar, ayrı güller istiyor...

1948 (*Yanık Hava*)

KIZAMUK AĞIDI

Ben, gamlı, donuk kış güneşi,
 Çıplak dallarda, sessiz dinleniyordum.
 Köyleri, yolları, dağı taşı
 Isıtıyor, avutuyordum.

Bir köy gördüm tâ uzaktan,
 Dağlar ardında kalmış, bilmezsiniz.
 Kar örtmüş, göremezsiniz karanlıktan,
 Yalnızlıkta üşür üşür de çaresiz

Ben gördüm bu köyü, damlarının altında,
Çocukları kızamuk döküyor,
Gözleri, göğüsleri, yüzleri, ah bırakılmış tarla,
Gelincikler arasından öyle masum bakıyor.

Habersiz hepsi, kızamuktan ve ölümden,
Kirli yüzlerinde açan ölümden habersiz,
Ve, düşmüş bir gül oluyorlar birden,
Bebekler ölüyor, ölümden habersiz.

Ali'lerin kızı Emine'yi gördüm,
Öldü... Yusuf'ların Kadir öldü, emmisinin Durdu öldü,
İkindiye doğru, evlerine vardım,
Gördüm, Döne öldü, Ali öldü, Dudu öldü.

Bir bir saydım, yirmi üç çocuk,
Ah, güllü Gülizar öldü,
Gördü kış güneşi, gamlı ve donuk,
Daldı oğlanlar, çiçeği kızlar, öldü.

Gamlı türkümle tepeden aşağı bıraktım,
Bıraktım kendimi düşesiye, ölesiye
Bu acıdan sonra nasıl doğacaktım,
Nasıl dönecektim aynı köye?
İniyor ve karaltında örtüyordum,
Bu çocukları, bu habersiz çocukları,
Görmediniz, anlatamam, ürperiyorum.
Bir şey demek için açılmıştı dudakları.

Ah, ben bir gün tepelerden, tepelerden
Varıp önünüze, önünüze dikilip duracağım,
Aydınlardan, hekimlerden, öğretmenlerden,
Bir gün soracağım, bu çocukları soracağım.

O çaresiz, o yalnız, o karanlık günde,
Siz neredeydiniz diyeceğim, neredeydiniz?
Ben perişan, utanmış... bu köyün üstünde,
Kahrolurken, siz beyciğim neredeydiniz?

Ben, bir günde yirmi üç küçük ölünün,
Gömüldüğünü gördüm bu köyde kızamuktan,
Ya siz ne gördünüz, söyleyin, söyleyin,
Bir şey söyleyin, bir şey söyleyin uzaktan.

Ah, ben gamlı kış güneşi, aydınlığın
Bütün suçlarını kalbimde taşıyım,
Görerek ah, görerek, bilerek bir yığın
Karanlık gündüzün üstünde yaşarım.

Her mevsim dolanıp geldiğinde bu köye
Gücük ayda, kar örtülü bu ovada,
Utancımdan, hıncımdan yaş dökerek böyle,
Gamlı ve perişan asılı duracağım havada.

İkindiye doğru bırakıp kendimi
Bu küçük mezarların üstüne.
Bilmeyeceksiniz, perişan, çaresiz halimi,
Gül diyeceğim, gül dereceğim, gül üstüne.
Yol kıyısında yirmi üç çocuğun mezarı,
Ah diyeceğim, ah dökeceğim yol üstüne

(*Yanık Hava*)

BİR TEPEDEDEN BAKIP...

Seç gönlünce bir otağ deyip,
Anadolu haritasını önüme serseler,
Neresi söyle, neresi deseler?
Sakarya ile Porsuk arasında,
Boztepeler denizi ortasında,
Bir höyük tepe vardır, orası,
Orasıdır, derim, dineğim, durağım, orası,
Bir eteği Sivrihisar, bir eteği Polatlı ovası,
Bakarsın ıslıl ıslıl Bozkır görünür,
Tâ ileriden demiryolu geçer.
Susuz toprağın rüyasında söğütler salınır,
İnce bir su dalların boynuna dolanır,
İstasyonlar dinlenir Alpuköy, Sazlılar, Biçer.

O tepeden seyredip güneşin doğuşunu,
Ankara kalesini düşünürüm biteviye,
Tarih zamanın içinde başlar yeşermeye,
Bir rüzgârdır, tezek kokusundan belli;
Uyanan fakir köy ocağının dili.
Ne güzel yazmış, Yakup Kadri bey yıllarca önce,

Hâlâ, Mehmet Ali'nin köyünü görünce,
İnce bir sızıdır başlar, bir düşünce,
Kökünü yitirmiş ağacın sızısı!
Siz, yüzyıllardır toprağa belenen kardeşler,
Yenemediniz mi hâlâ alın yazınızı,
Etiler gibi sürüp toprağınızı,
Hâlâ, bulutlardan dilenen kardeşler!

Gün ışığın, bölüşmeye, bir dost çoban,
Gelir yanıma, ahlat dalının gölgesine,
Susarız dalıp bir zaman ibibiklerin sesine.
Gün nasıl ısıtırsa tabiatı, dostluk ta bizi,
Bıraktık mı kollarına alır, ısıtır kalbimizi,
Çatlak toprakları okşayıp gelir rüzgâr
Üfler ateşimizi, keven sevinçle parlar,
Söz sözü açar, derken efendim cigaralar,
Çok şey bilir çoban, çok gördüğünden.
Anlatır, neydi, neymiş o eski günler,
Nasıl geçmiş gençliği çöllerde, Yemende,
Ama en sonra Mustafa Kemal gelende,
Niçin döğüşüğünü bilmiş asker.

O zaman seyrederim o tepeden,
Çakmaklı tüfeklerle geçen askerleri,
Duyarım, unutulmuş o sıcak türküleri,
Ankara'nın taşına bak, gözlerimin yaşına bak,
Dar vadileri örten kayalara çarparak,
Kırılan yorgun sesleri hatırlarım,
Sakarya'ya doğru ilerleyip hâtırlarım,
Toprak siperlerde Asteğmen olur kalırım.
Niçin öldün diye sormayın, dağlar taşlar bana,
Ben dirilir yeniden ölürüm, ölmek eğer,
Bu kadar güzelleşir, bu kadar eşit olursa,
Geride, yurt işlenir, halk uyanır, vatan hür kalırsa.
O zaman ölüm de yaşamaya benzer.

Ve hatırlarım ki Asaf dayım vardı.
 İstiklâl harbinde mülâzimi-cvvel,
 Yiğidim, kayın ağaçları kadar güzel,
 Tek yönden eser onun rüzgârı,
 Aşktan ölüme geçer kararı.
 Macerası tâ Rize'ye dayanır,
 Orada çeteci ruhu uyanır,
 Sakarya'da alkanlara boyanır,
 A dayım, niye öldün derim,
 Ha benim yeğenim, siz bileceksiniz der,
 Siz bileceksiniz niçin öldüğümüzü,
 Bizler kanla söyledik söylediğimizi,
 Bizler, kemikleri güneşte ısınan ölüler.

Bir gün inip Sarıköy istasyonunda,
 Postaları beklerim, Erzurum Samsun,
 İsterim tren pencerelerinde âşınam olsun.
 Üçüncü mevkilerden taşan kebab kokusu,
 İstasyon çeşmesinden garip garip akan su,
 Höyük tepeyi saran yalnızlığı bir an unuturum,
 Rayların ardından büyük, genişler umudum,
 Kaderimsin, benim güzel, içli yurdum!
 Daha içinde tepeler göreceksin tren,
 Yurdumun kalbine bakan nice tepeler,
 Bir ateş düşer gönlüme lokomotiften,
 Dumanlar içinde kaybolur herşey hafiften,
 Akasyalar üzerine yağmur çiseler.

1950 (*Yanık Hava*)

CUMARTESİ GECESİ

Bu gece Cumartesi gecesidir,
 Şen ve güzel kızlar arasında,
 Oyun oynanmış şarkı söylenmiştir.
 Türküler, gülüşler, sazlar arasında.

Neşe denmiştir adına,
 Kalbi yaralı-geyiğin türküsü,
 Karışmıştır kalabalığın sesine,
 Kaybolmuştur yıldızlar altında.

Yitik neşesi kalbimin,
Artık bütün türküleri unuttum,
Ben garip bir yolcu oldum,
Sonu yok bu gezintimin.

Nereye gideceğim belli değil,
Kim nereden geldiğini bilir,
Sel gider kum kalır,
Yine bütün dallar yeşil.

Ah, asıl kalabalığın neşesi,
Yeryüzünün katıksız esenliği,
Bütün yurtlarda bir halk şenliği,
Kalbimde halkımın türküleri, halkın sesi!

Ben küçük neşelerin sazi olamam,
Ben büyük gamların bestecisi,
Fakir neşelerin gül destecisi,
Ben halk kadar muhtarip adam!

Ah, ırmak taşıyor, Yeşilırmak,
Şimdi tarlalar su içinde,
Yine herkes gündelik sevincinde,
Yine kendi hüznüne ağlamak!

Bense büyük bulutlar gibi ağlamak,
Ve geniş yaylalar gibi gülmek istiyorum,
Dostlar gidiyorum ben gidiyorum,
Hoşça kalın, yolum ırak!

Ben, ah şen bir adam olamam,
Hazindir memleketimin türküsü,
Bir mezarda taze bir çocuk ölüsü,
Ah! duramam artık duramam!

Neşeyse büyük neşe, hep beraber,
Hüzünse hüznün, ah garip yurdum,
Seni kokluyorum, kokluyorum,
Aynı sevdadayım ölünceye kadar.

Ah, neşeniz neşe değil dostlar,
Ben asıl neşeyi biliyorum,
Ben biliyorum, biliyorum, biliyorum,
Biliyor dağlar taşlar, uçan kuşlar!

1948 (*Yanık Hava*)

GÜNEY HASTALIĞI

Ben dostum vaktiyle bir güney şehrine gittim,
Yanımda-sevince öyledir!-dünyanın en güzel kızı vardı,
Ama neyleyim ki içimde yine o garip sızı vardı,
Sonunda, o güzel günlerimi berbat ettim.

Eylüldü dostum, aylar içinden Eylüldü,
Ateşi düşmüştü artık hummalı kalbimin,
İyileşmişim dostum, sonra o akşam üstlerinin
Her saati bir altın yaprak olup döküldü.

Uzanmışım boylu boyunca güneş düşüncesine,
Bilirsin aşk havaları insanı sarhoş eder,
Bir şarkı tutturur insan, ezberler gider,
Gariptir, inanır böylece, vurulur kendi nağmesine

Ben de akıp gidiyordum gökyüzü üstünden,
Bir güney denizi, bir güney güneşi ki, bilemezsin,
Yalnız olamazsın elbette, orada yalnız olamazsın,
Biz de içiyorduk sarhoş oluyorduk aynı kadehten.

Hâlâ nasıl özlerim bilir misin, bir akşamı her akşam,
Antalya deyince bir portakal düşer,
Ah, bilemezsin hâlâ, o hatura güneşler,
Yalnızlığının karlı vadisinde dinlenen adam.

Orada güneyde eski bir şehir görmüştüm dostum,
Yıkık tiyatrosu kalmıştı, yüzyıllardan yüzyıllara,
Bu şenlik yerinden denize baktıktan sonra,
Demiştim ki: "Ey yitik şehir, sana benziyorum!"

Bilgelik sanacaksın, dinleyince sözlerimi,
Bu şehrin eski haline benzer geçen aşklarımız,
Sonra yıkık duvarlarımızla kalakalırız, yapayalnız,
Bu şehirden umduğumuzu alır götürür bir gemi.

Ve oynadığımız, şenlendirdiğimiz o coşkun alan,
Bakakalır, otlar arasından melil mahzun,
Sonra dağlardan bir hava iner gelir, uzun uzun,
Eylül rüzgârını yeniden kokladığımız zaman.

Ah güney deyince bir yaprak kopar içimden
Denizlere mi gider bilinmez, bilinmez bir yere gider,
“Gönül şen değil”, feryadınca âhü vah eder,
Toplanmış nice türküler gider peşinden.

Bir ağacı uyur görürseler, uyandırmasınlar,
Güneyde kalmış böyle güzel ağaçlar vardır,
Duldasında bir an dinlendiğimiz o ağaçlardır,
– Herşeyi o ağaçlar bilir dostum, o ağaçlar bilir! –
Biz yaprak misali olduk artık, bize bir şey sormasınlar.

1948 (Yanık Hava)

ÇOCUKLAR

Dostlarım, bu türkü çocuklar içindir, gök mavisini,
Ben en güzel günleri onlarda görüyorum,
Onlarla, gelecek kardeş dünyaya selam gönderiyorum,
Onlarla gelecek bahar günlerimizin en sevgilisi.

Güneşli bahçeleridir onlar büyüyen ağaçların,
Şimdi gölgelerinde rüya ve oyun dinlenir,
Yarın, ah o dallarda ne şarkılar çiçeklenir,
Bütün insanlık dinlenir o gölgelerde belki yarın.

Bir küçük Kemal tanıdım bir sıgırtmacının oğlu,
Sincap gözleriyle geniş tabiatı inceleyen,
Şimdiden otları, çiçekleri, ağaçları, hayvanları bilen,
Ve içi bozkırların sessiz yıldızlarıyla dolu.

Bir küçük bebek tanıdım elinde elma,
 Bildiği tek türkü ağlamaktı, ağlamak,
 Sen gül bebek, sen gül, gözyaşını analara bırak,
 Sen ne biliyorsun daha, derdim, bebek sen ağlama.

Ah, ben güzel kırmızı elmaları severim.
 Tazedir, özlüdür kalpleri, çocuklara benzer,
 Bazen, gönül bu elmalardan yemek ister,
 Ben de çocukluğumdan bir parça kesip yerim.

Ve onlar, ne yerler, ne içerler ne yaparlar bilinmez,
 Köylerde, kenar mahallelerde, şehirlerde yaşarlar,
 Kuş vururlar, kavga ederler ceviz taşlarlar,
 Kiminin evinde ağlanmaz, kiminin evinde gülünmez.

Bir gün düşünceleri içinde Ahmedî seyrettim,
 Geçip giden bir trene arzuyla bakıyordu,
 Belli ki, sonsuz yolculukların köprüsünü saklıyordu,
 Kalbinde gezginci şairlerin aşkını keşfettim.

Ve onlar, tarla kıyılarında büyüyorlar, ahlatlara eş,
 Koca dalaklarında bataak göllerin haturası,
 Ah, içlerinde vurulmuş bir yaban ördeğinin yarası,
 Büyüyorlar, büyüyorlar yeşil ekinlerle kardeş.

Ah, Bengidir kızkardeşlerin en güzeli,
 Dokuz yaşında Dante'nin Beatrice'si,
 Menekşe gözleriyle bütün şiirlerin bahçesi
 Gelecek aşkların şafağı, açılmamış sabah gülü.

Bir de Ayşecik vardır, küçücük dokuz aylık,
 Kesici dişleri yeni çıkmış, bilecek, bilecek o da,
 Bu dişlere değmeli bütün nimetler dünyada,
 Ve diyecek öpülünce dudaklarından; Ah, güzel an dur aruk!

Güzel an durmaz, Ayşecik, ah zaman eskir,
 Biz büyürüz, çocukluk elbiselerimiz küçülür,
 Bol bol harcadığımız güneş bile ölçülüdür,
 Günü gelir dağların ardına çekilir.

Sizlere ne söylesem, bilmem ki çocuklar,
Ah, yaşamının güzel ve sonsuz olması,
Bulunur belki bir gün Keloğlanın “Sihirli elma”sı,
Belki dağların ardında bir bahçe, onu saklar.

Böyle sihirli bir elmadır çocukluğumuz,
Zaman kandırır bizi, bir oyunda alıp onu atar,
Siz kanmayın aman, çocuklar, küçük dostlar,
Birleşmesin o dağa doğru yolculuğumuz.

1948 (*Yanık Hava*)

SUAT TAŞER

(1919-1982)

UMUT

Yaşamak ummaktır.
Yeşil yapraklar umar
şu beli bükülmüş ağaç,
yelkenler rüzgâr umar
bir kız tanırım, sarışın
sevgilisini esmer umar.

Aç karnına istiklâl umar
Bombay'lı ameşe, Cava'lı topraksız,
Hamburg'lu ana ekmek umar,
Paris'li çocuk intikam
ben sulh umarım
Ramazan oğlu Recep
kışlanın duvarına vermiş sırtını
memleketten mektup umar
ve her talim dönüşünde,
her nöbete çıkışında tezkere umar.

Ummaktır yaşamak.
Çık bu saatte evinden
kilitle odanın ve kalbinin kapılarını,
keder seni evde bulmasın,
pişmanlık geri dönsün kapından.
Vehimlerini azat et:
soyun hauralarından,
tazelensin adımlarındaki kuvvet
doğacak günü yolda karşıla:
yeni umutlarla başlar yeni gün;
tahammül umuttan doğar.
Zaman bizim dostumuzdur, unutmaz
en az Hürriyet kadar.

Ummaktır yaşamak.
İbret al, ders al geceden
çevir başını gökyüzüne
yıldızlara bak
Güneşli sabahların umududur yıldızlar.

Bir vedalık hükmü var hayatın,
ölümün vakti saati sorulmaz.
Serçe kuşu gibidir umut,
dal yorulur, serçe yorulmaz.

1946 (Edebiyatımızda 1940 Kuşağı)

TÜRKÜLERİN İKİ GÖZÜ İKİ ÇEŞME

Göz değil uçurum
Duvar dibinde
Gecede yalnızlıkda gurbet şehrinde

Bir çift kınalı el
Dağların gecelerin ötesinde
Boynu bükük yaşmaklı bir hayal
Bir korku bir şüphe akar suyun sesinde

Türkülerin iki gözü iki çeşme
Yollar almış götürmüş
Götürmüş de gurbetlerde yitirmiş

Al ışık ak topuk mavi şalvar
Hasret upuzun
Gözyaşlarında erir yıldızlar
Kulakları çm çm öter bir kızın
Dağlar dost değil
Gelmiş sokulmuş araya
Teselli
Teselli merhem olmaz yaraya

(Dünden Bugüne Türk Şiiri)

VEDAT TÜRKALİ

(Doğ. 1919)

İSTANBUL

“Sis” şairine ithaf edilmiştir.

Salkım salkım tan telleri estiğinde
Mavi patiskaları yırtan gemilerinle
Uzaktan seni düşünürüm İstanbul
Binbir direkli Halicinde akşam
Adalarında bahar
Süleymaniyende güneş
Hey sen ne güzelsin kavgamızın şehri

Ve uzaklardan seni düşündüğüm bugünlerde
Bakışlarımda akşam karanlığı
kulaklarımda sesin İstanbul
Ve uzaklardan
Ve uzaklardan seni düşündüğüm bugünlerde
Sen şimdi haramilerin elindesin İstanbul

Plajlarında karaborsacılar
Yağlı gövdelerini kumlara sermiştir.
Kürtajlı genç kızlar cilve yapar karşılarında
Balıkpazarında depoya kaçırılan fasulyanın
Meyvesini birlikte devşirirler
Sen şimdi haramilerin elindesin İstanbul

Et tereyağı şeker
Padişahın üç oğludur kenar mahallelerinde
Yumurta masalıyla büyütülür çocukların
Hürriyet yok
Ekmek yok
Hak yok
Kolların ardından bağlandı
kesildi yolbaşların
Haramilerden gayrisına yaşamak yok

Almış dizginleri eline
Bir avuç vurguncu müteahhit toprak ağası
Onların kemik yalayan dostları
Onların sazi cazı villası doktoru dişçisi
Ve sen esnaf sen köylü sen memur sen entellektüel
Ve sen
Ve sen haktan bahseden Ortaköy'ün Cibali'nin işçisi
Seni öldürürler
seni sürerler
Buhranlar senin sırtından geçirilir
İpek şiltelerin istakozların
ve ahmak kadınların selameti için
Hakkında idam hükümleri verilir

Haktan bahseden namuslu insanları
Yağmurlu bir mart akşamı topladılar
Karanlık mahzenlerinde şehrin
Cellatlara gün doğdu
Kardeşlerin acısıyla yanan bir çift gözün vardır
Bir kalem yazın vardır
Dudaklarını yakan bir çift sözün vardır
Söylenmez
Haramiler kesmiş sokak başlarını
Polisin kırbacı celladın ipi spikerin çenesi baskı makinesi
Haramilerin elinde
Ve mahzenlerinde insanlar bekler
Gönüllerinde kavga gönüllerinde zafer
Bebeklerinin hasreti içlerinde gömülü
Can yoldaşlar saklıdır mahzenlerinde

Boşuna çekilmedi bunca acılar İstanbul
Bulutların ardında damla damla sesler
Gülen çehreleri ve cesaretleriyle
Arkadaşlar çıktı karşıma
Dindi şakaklarımın ağrısı

Bir kadın yoldaş tanırdım
Bir kardeş karısı
Hasta ciğerlerinin taşıdığı çelimsiz kemikli omuzları

Ve hüzünlü çehresiyle bebelerini seyrederdi
 Cellatlara emir verildiği gün haramilerin sarayında
 Gebeliğin dokuzuncu ayında
 Aç kurtların varoşlara saldırdığı
 Tipili bir gece yarısı
 Sırunda çok uzak bir köyden indirdi
 Otuzbeş kiloluk sırtımızı
 Zafer kanlı zafer kıpkırmızı

Boşuna çekilmedi bunca acılar İstanbul
 Bekle bizi
 Büyük ve sakın Süleymaniyeyle bekle
 Parklarınla köprülerinle kulelerinle meydanlarınla
 Mavi denizlerine yaslanmış
 Beyaz tahta masalı kahvelerinle bekle
 Ve bir kuruşa Yenihayat satan
 Tophanenin karanlık sokaklarında
 Koyun koyuna yatan
 Kirli çocuklarınla bekle bizi
 Bekle zafer şarkılarıyla caddelerinden geçişimizi
 Bekle dinamiti tarihin
 Bekle yumruklarımız
 Haramilerin saltanatını yıksın
 Bekle o günler gelsin İstanbul bekle
 Sen bize lâıksın

1944 Eylül Akşehir (Eski Şiirler, Yeni Türküler)

950'DEN NOTLAR

Yüce dağ başları dumanlı dumanlı
 Irmaklar yorgun ağır
 İnsanlar yapayalnız
 Nedir üstümüzdeki bu karanlık bulut
 Irgatın akşamlara kadar düşündüğü nedir
 Yabancı bandıralar bayraklar emirler
 Ne maviliklerde ferahlık ne toprakta güven
 Yurda ölüm tüccarları kurulmuş
 Bu vatan bu millet bu bayrak

Satılmaz diyenden hesap sorulmuş
Yollar fabrikalar tarlalar
Bir hançer altında amansız
Dağ taş haber bekler hürriyetten
Nedir bu toprakların bitmeyen çilesi
Nedir nedir nedir

Bu gün karanlıkta apansız
Bir çılgık yükseldi memleketten
Ben bayraksız hürriyetsiz neylerim dedi
Kınalı keklikler uçtu düz ovalardan tabur tabur
Yabancı bu memlekette işin ne
Yerin altında damar damar madenlerimiz var
Bizi bekler
Götürüp top dökemezsin
Dağlarımız ırmaklarımız bize göredir
Tarlalarımız bize kadar
Ekemezsin
Bizim bu toprak için
Bu topraklarda dökülecek kanlarımız var
Elini kolunu sallayarak bu memlekete
Giremezsin çıkamazsın
Biliriz yağmaya geldin yabancı
Senin bu memlekette işin ne

Biliyorum bir gün karanlıkta
Kesecekler yolumuzu
Ya siz çocuklar
Nasıl anlatmalı sizlere olup bitecekleri
Çocuklar bizim dediğimiz
Yüzümüze utanç duymadan bakmakur
Mal değil mülk değil istediğimiz
Size namuslu bir dünya bırakmakur

1950 Üsküdar (Eski Şiirler, Yeni Türküler)

CEZAEVİNDE BARIŞ TÜRKÜSÜ

Kalkın kardeşler ışıklar görünmeğe başladı
 Eski duvarlar değil bu duvarlar
 Bir ak kuş gelip kondu kara çatıya
 Dünyayı böylesine sardı mı kollar
 Ne etsin kelepçe neylesin zincir
 Kaç kez gösterdi tarih aldatmıyacak bizi
 Bu denizli çiçekli kuşlu dünyada
 Bir tek acılar mıdır payımıza düşen
 Dökülsün yollara beş kıtada
 Ekmek de özgürlük de barışın gülleridir
 Yumuk elli bebekler pencerelerde bekliyor
 Dünyayı çepeçevre kuşatan barış kervanlarını
 Çelik canavarlar gibi tanklar değil
 Caddelere yakışan özgürlük ekmek türküleridir

Limanlar barışla çalkalanmış
 Çöller dağlar steples denizler barış fırtınasında
 Resimler gördük cezaevlerine yakışmayan
 Kitaplar dergiler gazeteler dolusu
 Siz bir meydan dolusu gülen esmer kardeşlerim
 Kara güller gibi açılmıştunuz bir sabah aydınlığında
 Asya barış diyor Afrika barış diyor
 Elde silâh barış diyor
 Seren direğinde ufaklara bakan gemici
 Avrupalı çıkmış toplama kampından
 Ekmek barış türküleri bekliyor
 Bombardıman uçaklarını değil
 Karşısına dikilmiş ölüm tüccarlarının
 Dünya barış diyor
 Sevmek yaratmak yaşamak nedir
 Görelim milyara yakın korkusuz cıvı cıvı
 Görelim Kore'den Çekoslovakya'ya kadar
 Düşlerimiz ellerimiz sizinledir
 Barış sizinledir

Bu taş duvarlar bu demir parmaklık kardeş
Van Gölünden Ağrıdan Ergene Irmağına
Çürüyüp dökülmüş karanlıkta kökleri
Mapusane bahçesinde el kadar mavilik
Bir zaman gerili dursun başımızda
Gardiyanlar dolaşsın daha bir zaman
Parmaklık hükmünü yürütsün
Çiçeklerle donatacak kollarını bahar dalları gibi
Karanlıkta barış kervanlarını bekleyen
Çileden çileye batmış senin emekçi halkındır
Yirmisinde bir delikanlı gibi dalıp maviliklere
Yirmisinde bir delikanlı gibi
Dudaklarından öpeceğim gün
Masmavi özgürlüğün
İnan ki yakındır

*12 Ağustos 1955 Orhaniye Cezaevi
(Eski Şiirler, Yeni Türküler)*

HALİM YAĞCIOĞLU

(Doğ. 1919)

AŞK ŞİİRİ

Dün gece evinizin etrafında dolaştım
Saçların gene omuzlarına dökülmüş
Yüzün aydınlık beyaz
Hiç değişmemişsin şaştım

Sonra Kapuz'u dinledim
Balkayada parçalanın dalgaları
Sırtımı bir kiraza dayadım
Düşüncenle serinledim

Görsen yüzümü bile tanımazsın
O kadar uzaklarda kaldı ki
O kadar çöktü ki kalbim kederinle
Hatırlamazsın

Ne kadar isterdim
Sofranda yerim olsun
Tabağıma yemek koyasın
Bardağıma su
Halim diyesin canım benim canım
Ah kader kader kader
kader kör olsun

(Anzelha)

BİR GÜL

Odanın penceresi
bir bahçeye bakar
bahçe cırlıçıplak
kurumuş ağaçlar
bir kız bilirim

hep aynı günde
aynı saatte
aydınlık iplere
çamaşır asar

Odamın penceresi
bir bahçeye bakar
bahçe bütün bahçeler gibi ıssız
tarumar olmuş çiçekler perişan
sadece bir gül var
kızın gözlerinde
şimşek şimşek açan

(Anzelha)

MUZAFFER TAYYİB USLU

Zonguldağın mahzun bir tepesinde
Mesut alabildiğine yaşıyan
Sen Muzaffer Tayyib Uslu içli şair
Sen ılık ılık parıldayan
Hatıralar içinde

Nasıl da geçivermiş seneler üstünden
Daha dün gibi Balkaya akşamları
Ah hoyrat seneler vefasız seneler
Bıkum çilenizden eleman
Ömrün zehir gibi rüzgârları

Dudaklarımdan düşürdüğüm gün yoktur.
Sanki ben yazmışım o mısraları
Her şeye dokunmuşsun her şeye
Aşka hayata dostluğa dair
Ve hayal ettiğim hürriyete

Sen bahtsız neslimizin şairi
Sen kesik kesik öksürerekten
Sen kömür tozları özlemler içinde
Eğilmeden kırılmadan ürkmeden
Altın gibi şiirler veren

(Anzelha)

BUGÜN AYIN BİRİ

Seni bütün kalbimle öpebilirim sevgilim
 Değil mi ki koynumda sıcaklığı var
 Değil mi ki istediklerini alabileceğim
 Mahzun eliboş dönmiyeceğim eve
 Sesim titremiyecek bitene kadar

Sen fakir memurun
 Zengin gönüllü karısı
 Sen sabretmesini bilen sevgilim
 Sen canımın canı gözbebeğim
 Giyin artık bütün çarşılar bizim.

Bak insanlar bak insanlar akın akın
 Her şeye rağmen memnunluk gözlerinde
 Seviyorlar
 Seviyoruz hayatı
 Aldırma bugünler de geçer sevgilim
 Başlar elbette bolluk saltanatı

Hiç düşünme sinemaya da gidebiliriz
 Ayda bir olsun hakkımız değil mi
 İstersen çay içebiliriz Özende
 Pasta da yiyebiliriz sevgilim
 Bugün bayram günümüz değil mi

Etimiz salatamız olacak sofrada
 Dudağında gülüşlerin en güzeli
 Bir bardak şarabı hakettim değil mi
 Mezesiz de içebilirim sevgilim
 Sen karşımda olduktan sonra
 Sen mezelerin sen kadınların en güzeli

(Anzelha)

TRAHOM

Ne güzel düşünmüş Yaradan
Baş demiş yusuvarlak
Göz demiş kara yeşil ak
Hürriyetlere açılan
İki pencere parlak
Bu dünya görmek içindir lo
Sevmek içindir
Ama senin gözlerin lo
Ama senin gözlerin
Sadece iki delik
Ağlatur beni hüznün
Bu kan
Bu irin
Bu pislik

(Anzelha)

DÜŞÜNEN AĞAÇ

Anadolunun Güney doğusundaki tepelerde
Bir ağaç gördüm kan ağlayan
Önünde çöl vardı köyler vardı ıssız
Çorak toprağa nisbet Fırat akıyordu uzaklardan
Ağaç düşünceler içindeydi yalnız
Ağaç dedim hani senin çiçeklerin
Hani senin meyvelerin
Pırıl pırıl değil mi Ur'un masallarında
Trahomlu gözlerin

Ağaç bir hoş oldu gerindi
Titredi korkusundan Harrahman
Esnedi dallarında yılanlar gürültüyle
Ûrperdi köhne zaman

Dedi ki yaşamadım asırlardır
Yeniden doğdum ben
Köküm temizlenmeli kurttan akrepten

Zihnim örümcekten
Nasibim bilgidен yana olmalı
Parçalansın şu tevekkül adlı kefen

Ağaç dedim
Garip ağaç
Köhne ağaç
Akan zamana uymalı
Zaman güzel
Zaman gebe
Silkin nefes alsın
Dallarında genç nesiller
Kapımı aç
Aydınlığa
İyiliğe
Yeniliğe

(Anzelha)

SABAHATTİN KUDRET AKSAL

(1920-1993)

ÖĞLE ÜSTÜ ŞİİR

İçimde yaşasa bir çocuk
Saçları buğdaydan sarı.
İçimde yaşasa bir çocuk

Benden istese bütün dağları
Ve Hinde uzun bir yolculuk
Çırlı çıplak ayakları

(*Şarkılı Kahve*)

NE TUHAF

Ne tuhaf ömrümün sonuna kadar
Kelimelerle yaşamam.
Ağaçtan çok ağaç sözünü
Denizden çok deniz sözünü
Sevmem.
Halbuki bir sabah erken uyanınca.
Balkona çıkmak ta güzel.

(*Şarkılı Kahve*)

TOMURCUK

Vazgeçmededir aşkın güzelliği
Boy atarken alabildiğine gür
Düzlerde ırmaklar örneği yürür
Yeşerirken ak bademin çiçeği

Güzelliği vazgeçmededir aşkın
Dur kapısında bu masal ülkenin
Suyun ışığı kokusu yeşilin
Bırak bir deli tomurcukta kalsın

Aşkın güzelliği vazgeçmededir
Bilmediğin suların yaman dibi
Başında ilk yazın ağaçlar gibi
Bir daha beter büyür güçlenir

(*Duru Gök*)

GİDERKEN

Otobüsümüz dağdan indi
Düze kavuştuk

Hendek
Ve ayçiçekleri

Bir ev de
Suya eğik

Dizinin dibinde uyumuş söğüt
Öğlenin

Köpek
Sıcağı yavruluyor

Sarı
İçimizin sarısı.

(*Buluşma*)

ŞİİR ÜSTÜNE NOTLAR

Genç bir ozana

1

İmge avlama
Gelirse kapıyı aç

Düşüncenin içsel sesidir imge.

2

Ses
Sesteki tını
Bak işte o, çok önemli:
A'dan sonra, U, U'dan sonra A.

3

Uyum
İniş çıkışı sesin
Uyumu yineleme
Başka grafikler.

4

Gerçekse dize düzenler solunumu.

5

Çok konuşma
Suskunluğa yakın dur.

6

Şiir yazarken
Eski ozanları düşün
Eski, belki de
Çok eski.

7

Bir İlkçağ ozanı şiirini okusun istemez misin.

8

Göge benzemeyi dene
Gök gibi doğal
Gök gibi şaşırtıcı

9

Ne duygu üret
Ne çağrışım
O okurun işi.

10

Dengeli ol,
Öyle ki, cambaz sakar kalsın yanında.

11

Kıvılcım külün altında
Külünü karıştırmayı unutma.

12

Çağına uy,
Zaman dışıymışın gibi davran,
Bunda çelişki yok.

13

Bir avucun matematik,
Bir avucun büyü,
Bunda da çelişki yok.
Sonra düşün, olsa da ne çıkar:
Çelişkidir şiir.

14

Matematiğin rastlantısı da diyebilirsin ona.

15

Geceyle gündüze denk
Karşıtlığında
Bütünü tümleyen.

16

Demosthenes gibi yap
Ağzında çakıl taşı denize karşı konuşurdu o
Senin de dizeler olsun ağzında
Onlarla otur kalk
Onlarla uyu
Onlarla uyan.

17

Sözcük,
Sözcükten şaşma.

18

İnsanlığın yükünü taşımıyorsan,
Kendinden söz etme.

19

Şiir, tarihinden bu yana pek de değişmedi
İnsan yüzleri gibi tıpkı
O denli benzer
O denli başka.

20

Çaban özgünlüğe yönelik olmasın
Sıradan konuş
Unutma ki özgünlük mayanda ya var ya da yok
Çabayla ulaşılacak istenen özgünlük
Ozanı daha bir iter sıradanlığa.

21

Küçük bir sesteki çığlık
Benzemez hiçbir çığlığa.

22

Masanın anlamı yok,
Kuşun anlamı yok,
Piramidin anlamı yok.

23

Unutulmayı iste
Yeniden anımsanırsan
Sonsuz yaşam ondan sonra.

24

Daha da var, bunlar ilk usuma düşenler.

(*Buluşma*)

SABAHATTİN BATUR

(Doğ. 1920)

TÜKENDİĞİMİZ YERDE ÇOĞALMAK

Doğarken tüketir ömrümüzü böyle durmadan
Başkaldırmak aklın, direnmek duyguların işi;
Benim de bir dileğim var elbet,
Güneşin çıkmasını beklemiyelim şimdi!

Uçsuz bucaksız sayılanır kendince başlayan,
Birbirini çağırır düşünceler aralıksız;
Onulmaz acılara doğru güzelleşir insan,
Bereket versin gene de sıcak ellerimiz.

En güzel kötülüğü içimizden içimize uzayan,
Yapayalnız ve karanlık bu savaşta
Görüyorum boşuna değil her sabah yeniden,
Kimse kimseyi kurtaramaz yaşayan.

Daha da büyür gezegenler arasında zaman,
Işık hızından korkusu özgürlüğün boşlukta,
Değişir ölçekleri alıştığımız ne varsa,
Ağlarınız coşkunluklar içinde güldüğümüz zaman.

Bugün onlar gidiyor, yarın sıra sizde, öbür gün
Dolup dolup boşalan olukları sevincin,
Yoksa biz daha önce mi varız yaşadığımızdan,
Öyleyse, kimin rüyasıdır bu izlediğimiz?..

Anlaşılmaz gerçeği tükendiğimiz yerde uyanan,
Elimizde değil mi, gücümüz yetmez mi başkasına,
İlkbahar yaz, sonbahar kış ve yeniden
Bir şey var dölümüzde bize karşı çoğalan!..

(Dünden Bugüne Türk Şiiri)

ENVER GÖKÇE

(1920-1981)

MEMLEKETİMİN ŞARKILARI

Ben, bizden olan bütün insanların dostu;
 Adı, hatıralarda bile bulunmayan
 Bir köyündenim Anodulu'nun
 Güzel şeylere hasrettir memleketim,
 Güzel şeylere hasret bu dünya.
 Yıllardır, kanda ve ateşte mısralarım
 Yanan şehirlerin,
 Ağır tankların tekerlekleri arasında.
 Biliyorum,
 Yayılm ateşlere girilmiştir gönlümüzce
 Pasifik kıyılarından Volga'ya kadar.
 Benim arzumanım kaldı
 Hürriyet boylarında tank oynatanlarda.
 Bütün kıtalarda
 Tulû arzda, islâm içinde, küffar içinde
 Mülhit, mümin ve vatanseverim.
 Fakir, cefacı topraklarım içinde
 Mendil tutanım, diz vuranım, baş çekenim
 Zeybekte, halayda, tamzarada...
 Ben küçük Yusuf'um Çit köyünde
 Çapak çapak elâ gözlerim;
 Kıl keçim kısır, annemin memesi yara.
 Benim saçlarım belik belik,
 Bıyklarım burma burma
 Gözlerim kara kıyma renginde, ama
 Erzincan oynamış, ağlamışım
 Irgatlık etmişim el kapısında.
 Dolu vurmuş bahçelerimi,
 Çekirge inmiş tarlalarım.
 Ben bir yolcuyum hemşeri
 Manisa bağlarından geçtim
 Aydın incir tarlalarından.
 Çığlıklar getirdim

Üzümleriyle beraber çürür gibi düşen
İnsanlarımdan.
Sıcak tuzsuz gevreklerinizi yemişim
Alaca karanlıkta... Buca'lı işçilerim.
Unutur muyum seni
Derdini ekmeğini bölüştüğüm
Türküleriyle bizi ağlatan memleketlim.
Karadeniz'in Rumelikârı tütünü,
Bende türküler oldu ağlamaklı,
Bende türküler oldu dizim dizim,
Doldurdum sineme, ciğerlerime,
Doldurdum derdi mihneti
Pamuk tozunu, kömür tozunu;
Memleketimin şarkıları kadar acı çektim.
Ben Ahmet Çavuş'um
"Attuğım kurşunlar gitmezdi boşuna"
"Şimdi kuzgunlar iner taze leşime"
"İki kere kesemden everdiğim"
Dost dediğim kıydı bana.
Ben Kürtoğluyum derim ki "Yigitlik kadim"
Ben Nazif'im "Urfa'ya karşı vurdular beni"
Ağlasın Urfa.
Ben şairim
Halkların emrinde, kolunda, safında.
Satırlarım vardır kahraman,
Satırlarım vardır cılız, cesur ve sıtmalı.
Ahdim var:
Terli atlet fanıhalı göğüslerden
Püfür püfür geçeceğim.
Bir de âşıkım, kanlı bıçaklı
Yar için serden geçeceğim.
İnan ki ciğerparem, inan ki sevgilim
Bu hususta:
"Üçten, beşten, senden geride kalan değilim"

(Ant, 1.7.1945)

(Yaşamı, Bütün Şiirleri)

İLK ADIM

Bir mermi de benden aslanım,
 Bir mermi de benden.
 Bir mermi de benden zafer topları
 Mukaddes namlular!
 Daha gelmesin mi bahar,
 Daha gülmesin mi ağlayanlar?
 Yıllardır kan içinde, sargı içinde
 Unuttunuz mu
 Sevmesini, şakalaşmasını?
 Çekik gözlüler,
 Kıvrıkcık saçlılar, ablak yüzlüler!
 Küller mi saz beniz etti sizi
 Yabanî güller, dost bakışlar, otlu çiçekler!
 Ve sizler:
 Adana, Aras pamuğu kadar
 Sevdığım yüzler!
 Yayla türkülerim kadar
 Memleketlilerim kadar
 Sevdığım yüzler!

Altıya mı değdi yaşlarımız
 Otuz dokuz doğumlu çocuklar?
 Ömrünüz, gözleriniz, uykularınız
 Sığınaklarda geçti harp boyunca.
 Oylum oylum ateşleri gördünüz mü,
 Cepheden dönenleri sordunuz mu?
 Tanır mısınız
 Ay nedir, gün nedir, elma nedir?
 Güneşi gözlere doldurmak güzelken
 Hey küçük kardeşler hey
 Görün ne hale koydular dünyamızı.

Şimdi zafer topları gürlüyor
 Avrupa'da.
 Ve deniz ötesi kıtalardan
 Şarkılar...
 Şimdi kazaska oynuyor Avrupa.
 Şimdi silah yerine bayrak tutanlar...
 Hiçbirini tanımadığımız
 Mişiganlılar, Oksfortlular, Ukranyalılar.

Şimdi, göz aydın etme zamanıdır.
Yeni bir dünya doğuyor.
Şorul şorul giden kan pahası.
Müjdeler, müjdeler olsun
Yeni bir dünya doğuyor
Zincir seslerinden
Verem basillerinden uzakta...

Büyük ölülerini bağrına basıp
Yaralı insanlarımız
Kahramanlarımız konuşuyor:
"Benim olsun, senin olsun, bizim olsun,
Hani kardeşlerimiz vardı ya
Bu dünyada.
– Kız kardeşlerimiz, annelerimiz, şairlerimiz –
Dumdum kurşunuyla vursalar da
Her zaman böyle dögüşecegiz:
Gırtlak gırtlığa, diş dişe, tank tanka
Demokrasi için,
Eşitlik ve hürlik uğruna"
Bir mermi de benden aslanım
Bir mermi de benden
Bir mermi de benden
Zafer topları, mübarek namlular!

(Ant, 1.6. 1945)
(Yaşamı, Bütün Şiirleri)

DOST

Ben berceste mısraı buldum
Hey ömrümce söylerim
Gözden, gezden, arpacıktan olsun
Hey ömrümce söylerim!

Bizsiz Ilgaz'ın çam ormanları güzel değildir.
Hayda günlerim hayda!
Sırtını düşmana verdikçe
Murat dağları güzel değildir,
Dost dost ille kavga!

Biz olmasak gökyüzü, biz olmasak üzüm,
 Biz olmasak üzüm göz, kömür göz, ela göz;
 Biz olmasak göz ile kaş, öpücük, nar içi dudak;
 Biz olmasak ray, dönen tekerlek, yıkanan buğday,
 Ayın onbeşi;
 Biz olmasak Taşova'nın tütünü, Kütahya'nın çinisi,
 Yani bizsiz
 Anne dizi, kardeş dizi, yar dizi
 Güzel değildir.

Gel günlerim gel de dol
 Gel Aydınım İzmirim,
 Gel aslanım Mamak'tan
 Erzincan'dan, Kemah'tan
 Düşmanlar selam ister
 Gözden, gezden arpacıktan!

Gel günlerim gel de dol
 Gel Aydınım İzmirim,
 Gel aslanım Mamak'tan
 Erzincan'dan, Kemah'tan
 Düşmanlar selam ister
 Gözden, gezden, arpacıktan!

Adana'nın pamuğu dokumada;
 Diyarbakır, Afyon, Kütahya fabrikada
 Ümit işkencede mahzun
 Emek işkencede mahzun
 Tenim, ayaklarım üryan
 Ekmek işkencede mahzun
 Ve Divrik'in demiri arabada
 İşçi-köylü ve işçi birarada
 Söyle türküler yadigârı kardeş
 Söyle ağrılar yadigârı kardeş!
 Neden alınterleri
 Nimetler, haklar haram oldu sana

Gel günlerim gel de dol
 Gel Aydınım, İzmirim
 Gel aslanım Mamak'tan
 Erzincan'dan, Kemah'tan!
 Düşmanlar selam ister
 Gözden, gezden, arpacıktan!

Sana selam olsun
Hürriyetlerin meçhul olduğu dünya
Canım Türkiye,
Memleketimiz!
Çalışan halklarıyla ümmi
Çalışan halklarıyla garip,
Irgadı, esnafı, madencisi, iptidai âletleri
Kadınları, erkekleri, hapishaneleri;
Başı boş suları, dumanlı vadileri, yoz topraklarıyla,
İşsizleri, realist şairleri, mücahitleri,
Sokak şarkısı, keten helvası,
Akşam Haberleri satanlarıyla memleketim!

Sana selam olsun
Sürgünler, mahkûmlar, hastalar!
Alacağın olsun .
Seni İstanbul seni
Seni Bursa, Çankırı, Malatya,
Sizlere selam olsun üniversiteler!
Öğretmenleri alınmış kürsüler,
Öğretmenler!
Sizlere selam olsun
Hürriyeti yazan eller, dizen eller!
Sizlere selam olsun makineler
Entertipler, rotatüfler, bobinler!
Bu gülünç, aşağılık,
Namussuz şeyler dışında,
Sana selam olsun
Zincirin, zulmün kâr etmediği,
Kırbacın kâr etmediği
Büyük tahammül!

Gel günlerim gel de dol!
Gel Aydınım, İzmirim,
Gel aslanım Mamak'tan
Erzincan'dan, Kemah'tan!
Düşmanlar selam ister
Gözden, gezden, arpacıktan!

(Gün, 15.7.1946)

(Yaşamı, Bütün Şiirleri)

HASTIR LAN

Ben gider oldum

kardaşlar.

Ve de

kız kardaşlar,

Ben gider oldum

Gayri

Haram bana

Bu toprak damlar

Bu ağaçlar,

Bu taşlar bana.

Apat dediğin

Şişirilmiş oto lastiği

Ve bir kaç

Tahtadan ibaret

Bir saldır.

Suda yüzer.

Oğul, uşak, bir de karım.

Kurt bana

Hastir çeker

Kuş bana

Yılan bana

Hastir çeker

Çiyan bana

Lan kardaş

Bu nasıl yara

Kanar her yerimden.

Döğülmüşüm

Söğülmüşüm

Koğulmuş.

Siktir çekilmişim yani

Kendi öz yurdumda.

Bir meri keklik gibi

Çeker giderim.

AHMET KÖKSAL

(1920-1997)

İLK AŞK

Bir yürek çarpar
Yüreğimin içinde
Gözlerinde bir yavru ceylan
Ürkek.

Ağzı yeni ayrılmış
Ana sütünden
Dudakları bir öpüşte
Eriyecek.

(*Yanık Sarı*)

MEHMED KEMAL
(1920-1998)

DER VASF-I STAYİŞ-İ İSTANBUL

İstanbul şehri içre serseri gezüp
Semâ vü deryayı seyr ü temaşa eyledim
Belki mahzun gönlümüz şâd
Gamlı hatırımız âbad olur dedim
Baktım şöyle evleri var
Tarz-ı kâdim kârgir bina ahşap bina
Tarz-ı cedid beton bina uzanır
Yolları var kaldırımındır parke asfalt dolanır
Sâkinleri kâfir olmuş islâm olmuş ne çıkar
Hepsi insan hepsi cana yakındır
Ben ol şehre hayran oldum tutuldum
Zira İstanbul büyüktür

Beyoğlu derler bir yer vardır gelüp durduk
Yeri güzel halkı güzel nimeti bol
Dilberleri nazlı nazlı civan civan alüfte
Âşık olmak adet olmuştur Rum kızına
Bir kavim ki ondan gelür pir-i mugan muğbece

Sual ettik bu nimetler yenilir içilir mi
Bunda bu sorulmaz dendi
Rakı dosttur oturuldu sofraya
Zira dostlar büyüktür.

Düdük çaldı iskelede bir âdem
Gemiciler seren çeküb salya demir ettiler
Bir ağızdan şarkı söyler
Ol reisler çımacılar uşaklar ve tayfalar
Ben duyarım derya duyar
Mavi sular içre kayar bir gemi
Yolcusu ver şarkısı var kömürü ve dumanı
Zira derya büyüktür.

Eyup Sultan derler ana
Sütunlar üzre kurşun kubbeler durur
Selâ verir minarede ters kasketli birisi
Güvercinler dem çeker
Yüz sürülür Eyup Pirin kabrine
Bir mezarlık sıra sıra serviler
Tabut ardı cemaat
Bu yaşama bu ölüm
Zira insan büyüktür.

(Dünya Güzel Olmalı)

KUŞ VE ÇOCUK

Bir kuş düşünür bu karanlıkta
Oğlan çocuk ılık çalar meydanlıkta

Kuş ötmeyi bilmez, oğlan sövmeyi
Bu türkü devam eder söyleyi söyleyi

Kuş der ki: “– Ulan eşşoğlu eşşek ne sen
Ne de ben adam olmayız kelle gitmeden...”

(Dünya Güzel Olmalı)

HAS BAHÇENİN GÜLÜ

Elleri deniz vurgunu,
Gözleri yaşam yorgunu,
Sormadın daha sorgunu,
Geçti salını salını.

Körpe dal mı, çiçek miydin!
Ağuyu içecek miydin?
Düş mü oldun, gerçek miydin?
Zorun gelini gelini.

Gülme çağında gülmedin!
 Ölme çağında ölmedin!
 Deneyler vardı bilmedin!
 Çektin elini elini.

Gülümüzdün has bahçede.
 Soluverdin düşüncede.
 Aman vermez bir gecede,
 Ara yolunu yolunu.

1971 (*Söz Gibi*)

ÖĞLE RAKILARI,

Buyurun içelim birer kadeh
 Güzeldir öğle rakıları efendim
 Unutulmaz
 Bir kadından söz eder gibi
 Utangaç, gizli yasak
 Burası Arnavutköy efendim,
 Eskiden ne güzel yerler vardı
 Bir şilep geçiyor, bir tanker,
 Bu Tarsus gemisi bizim
 Karadenizden, seferden dönüyor
 Sağlığa içelim, iyiliğe
 Mutluluğa diyemem, dilim varmaz
 Bugünlerde pek mutlu olanımız yok

Bakın denizin mavisi bitti
 Çerçöp döküyorlar, ne derler
 Çevreyi kirletiyorlar
 Görgüsüz oldular çok
 İttihatçılardan bu yana
 Bet bereket kalmadı
 Enver Paşa'nın mı dediniz,
 Hayır, Naciye Sultan'ın
 Kuruçeşme'deydi bilmezsiniz,
 Kömür mezarlığı bütün kıyılar
 Tekel mekel, Galatasaray adası

Onlar da öyle efendim,
Hoyrat, ne oldum delisi
Boğaz da kalmadı artık
Beşiktaş'tan başlardı
Bebek de bitti
Ya şu yeni yetmeler efendim
Boğazlı oldular
Yahya Kemal Beyle evet
Dalgın sular, körfez martular
Kalmadı efendim kalmadı
Saat başına efendim
Birkaç yunus geçerci
Ne mi oldu, öldüler
Bilir misiniz efendim öğle rakıları
Yeni resimlere benzer gündüz gözüyle
Gündüz gözüyle bakılan
Yeni resimlere inanmazsınız
Bir Asmalımescit meyhanesinde, Pera'da
Biraz küf, mazi, mahrem kokan
Biraz Tünel, Sait Faik, Mösyö Rober
Kimler yoktu buralarda
Kimler gelip geçmedi
En iyisini Fikret Adil bilirdi
Kitaplarında kaldı
Siyah-beyaz bir fotoğraf oldu

Beyoğlu geceleri mi
Kalmadı efendim nerde
Hani karanfilli Ümit Deniz
Her masada bir damla gözyaşı
Her yudumu zehir Cahit Irgat
Hacıağalardan bu yana
Dünya savaşından sonra
Her şey bitti
Yok caddeyi kebir
Banka banka banka
Sakal sakal sakal
Neden mi öğle rakıları
Gündüz gözüyle efendim
Bir kadehin özgürlüğü

Nalçalı kundura uygun adım
İçki, kadın, porselen
Ses, söz şarkı
Her şey bunadı efendim
Ben de bunadım.

(*Öğle Rakıları*)

RÜŞTÜ ONUR

(1920-1942)

İTİRAF

I

Size açabilmeliydim içimi
Geceler yalnız size
Ve yüzüm kızarmadan
Çocukluğumun küçük aşklarını
Anlatabilmeliydim
Geceler yalnız size

II

Benim de aşklarım oldu
Ve alabildiğine günahlarım.
Halbuki bigünah olmak istedim
Bütün ömrümce.

III

Anam,
Ben topaç çevirirken sokakta,
Benim güzel oğlum
Paşa olacak derdi...
Halbuki ben hâlâ
Topaç çeviriyorum sokakta.

DAVET

I

Sen açabilirsin kapımı
Benden habersiz.
Ve odama
Kendi odan gibi girebilirsin.
İstersen yatağıma
Benim gibi uzan boylu boyunca
İstersen bir cıgara yak tabakamdan.

II

Odamın duvarlarında
Zengin resimler arama.
Beyaz duvarlardaki
Kargacık burgacık resimleri o çizdi.
Ve ben son şiirimi
Odamın buğulu camlarına yazdım.

III

Kitaplarım şeker sandığında
Kendi kitapların gibi aç
Yolculuk canını sıkarsa eğer
İster götür onları beraberinde.
Bana yalnız
Yastığımın altındaki
Şiir kitabını bırak.

(Servetifünun Dergisi)

NOSTALJİ

Sen aziz şehrim,
Uykusuz yaşadığımı bilmelisin.
Bütün işçilerin
Saçak altında uyuduğu bir saatte,
Ben mızıka çalarak geçiyorum sokaktan.
Sen aziz şehrim,
Ellerim gözlerim kadar benimsin.

Ve aziz şehrim,
Şu anda seni terketmem için
Her şey tamam.
Gemi hazır, yelken fora.
Fakat neden,
Ölümlerim bırakmıyor yakamdan?

(Yeni Şiirler, 1949)

BİR HASTALIKTAN SONRA

I

Bir hastalıktan sonra,
Mektup yazdım eşe dosta
-İadeli taahhütlü-
Ve yıldırım telgraf çektim yâre
-Cevaplı-
Neler olmuş Rabbim, neler.
Ben tüberkülozdan yatarken, hastanede
Dostlar unutmuş adımı,
Yâr kocaya gitmiş...

II

Bir hastalıktan sonra,
İş başı yaptım.
Patron değişmiş,
Sarışın daktilo Fahrünnisa
Bir haftalık lohusa yatakta
Olan biten bu fabrikada
Şimdi ben
Üçüncü vardiyada çalışıyorum
Olga ile beraber.

III

Ve dünyamız Rabbim
Bir hastalıktan sonra
Eskisi gibi değil.

(*Amaç Dergisi*)

MEMNUNİYET

Benden zarar gelmez
Kovanındaki arıya
Yuvasındaki kuşa;
Ben kendi halimde yaşarım
Şapkamın altında.
Sebepsiz gülüşüm caddelerde

Memnuniyetimden;
Ve bu çılgınlık delicesine
İçimden geliyor.
Dilsiz değilim susamam
Öyle ölümler gibi
Bu güzel dünya ortasında.

(*Yeni Zonguldak, sayı 34, 23.9.1942*)

ÖMER FARUK TOPRAK
(1920-1979)

TAHTABACAKLI KAPTAN

Bir sabah, köprü açılmadan,
Demir aldık denizden.
Unkapanı'ndaki minarede
Henüz ezan okunmamıştır.
-Davranın, dedi. Tahtabacaklı Kaptan
Çocuklar erken yatmamışlardı;
Çengel Halil ile Mustafa'nın barbutu
Sürmüştü, Ferhat'ın meyhaneden döndüğü saate kadar.

Ötede Yılmaz Reis,
Ateş yakmaktadır kumların üstünde.
Biraz sonra Haliç uyanacak,
Birbirine yaslanmış ahşap evlerin
Kapıları açılacaktır.
Her gün kıyıda tahta parçalarını yüzdüren
Çıplak ayaklı çocuklar
Bulmayacaklar bizi yerimizde.
-Nasıl bağırır onlar denize, bilir misin sen?
Onların da iki katlı evlerinden içeriye,
Esvapları tuz kokan adamlar girer,
Onlar da bir kap yemeği
Bölünmüş taze ekmekle yerler;
Ama sormazlar
Ertesi günkü nafakalarını.
Sabahları güneş bir su gibi dökülür,
Kafesli pencerelerinden,
İlk defa onlar görür
Güneşin denize gömüldüğünü.

Bizim gemi
Bir ağaç teknedir bu suyun üstünde;
Boyaları dökülmüş,
Okunmaz ismi bile artık,
Kim bilir kaç yıldan...

Tahtabacaklı Kaptan,
O da denizde açmış gözlerini.
Ona deriz, sen Kaptan'sın
Bilirsin bu enginin huyunu.
Sakin ve korkusuz, ufuklara bakar,
Çok konuşmaz, gülmez o.

Bir gece sabaha yakın
Karadeniz'de, balıkta iken donmuş sağ bacağı.
Bir şarkı kadar hazindir bu hikâye
Bu acı yelkenleri dolduran
Bir rüzgâr gibi yaklaşır ona,
Dolar gözlerine
Geçmiş günlerden iki damla,
Akmaz bu yaşlar yanaklarına
Islak ve zayıf elleri kımıldamaz artık,
Dolmuştur bu göğse yılların kahrı...

Çok gün görmüş
Çok yer görmüş,
Çok insan görmüş o!
Bakar, bakar dalgaların uçlarındaki
Beyaz köpüklere.
Ne söylemiştir, bu su ona,
Hangi günün akşamını hikâye etmiştir acep?
Nasırlı avuçların kuruladığı bu mavi gözler,
Hep uzak
Hep uzak türkünün
Hüznünü yaşatır.

Şu saçlara güneş girmiş,
Su girmiş, rüzgâr.
Kırışmış alnını kapıyor,
Bir kaç zamandır.

Şimdi yürüyor gemi açıklara doğru,
Hiç korkmamış,
Hiç ağlamamış,
Hiç düşünmemiş gibi
Söylüyor bir türküyü denize

– Hani nasıl anlatmışlar ona –
Yapraklara çarparak toprağa düşen,
Meyvaların içinde kımıldanan çekirdeklerin sesi kadar
yavaş;
Karanlığın sulara yaslanması gibi
Sakin bir türküdür bu.
Bu türkü,
Tahtabacaklı Kaptan'm
Bacağını kestirdiği sabahın türküsüdür.

(İnsanlar)

YALNIZ SEN DEĞİL

bu gece tek başıma karanlıktayım
affet beni biraz kalbimi dinleyeceğim
gerçi ne varsa hürriyet keder aşk
bu katı duygulu yürekte hepsi var
güneşe karşı ya da toprağın altında
saatlerce onları konuştuğumu bilirim
ağlamayı unutmuş bu gözler beni affet
şu saatte çok şeyler dinlemenı istemiyorum geceden
saçların varsın dökülsün omuzlarına
elbet dilinden düşmemeli hürriyet şarkıları
çünkü seni bağrıma basarken de düşünmüşüm
beş kıtada hürriyet adına konuşanları
onun uğrunda kaybetti delikanlılar
bir bahar gibi çiçeklerle dolu hayatlarını
bir bahar gün ışığı ve ıslak yapraklar
ilk kez seven bir yüz umutlu bakışlarıyla
konuşmaya başladı işte tekrar

bu gece tek başıma ve karanlıktayım
ağaçlardan yıldızlardan uzakta kalbe yakın
yanan avuçların ve yüzüne dökülen saçlar
ben de çok istiyorum aşktan konuşmayı
ama çin'de daha kurtarılmamış şehir var
çekik gözleri örgülü saçlarıyla biliniyorlar
orada binlerce hektar araziye pirinç ekilir
gene binlerce hektar toprağı su basmış derler

bütün insanları seven kalbim tekrar konuşacak
 çok zahmetlerle az kazananlardan yana
 her sabah güneşle birlikte işbaşı ederler
 bıçakçı süleyman ve yeşil tulumbalı ahmet
 cömert yürekleri tertemiz bakışlarıyla
 hikâyesini anlatmışlardır manavgatlı ismail'in
 bir öğle paydosunda ya da soğuk bir akşamüstü
 çok zaman avutmuştur onları musralarımız
 bir cıgara içimi zaman geçmiş çok mu
 gözlerimi senin yüzünde dinlendirirken
 yalnız seni değil onları da düşünüyorum
 elektriksiz kasabalar çıra ışığındaki köyler
 kilometrelerce yol aşan kamyonlar
 batının postalarını taşıyor doğu şehirlerine
 kömür yüklü mavnaları ve emekçi halkıyla
 severim memleketimin alın teri kokan toprağını

bu gece tek başıma ve karanlıktayım
 biliyorum okyanustan geliyor bu rüzgâr
 yarın sabah şafakla uyandığım vakit
 hürriyete ve yaşamaya inandığım için
 seni tekrar dudaklarından öpeceğim
 yalnız sen değil bütün insanlar
 tuna üzerinde feribot işletenler dok işçisi
 düşman elindeki köprüleri alan yurtseverler
 cherbourg'ta mitralyöze göğüs geren çavuş henri
 velhasıl bütün hürriyet savaşçıları
 sizler en kutsal anılarım arasındasınız.

(Hürriyet)

YAŞADIK DİYELİM

başladı saz damlı kulübemizde akşam
 ocağın aydınlığında dudakların ıslak
 görünüyor ardına kadar açık kapımızdan
 ufukta bakır renkli bulutlar
 bakum göle düşmüş gözlerinin yeşili
 avuçların mayıs ayı kadar sıcak

bu saatte bütün umutsuzlara yaklaşmalıyım
ellerimle silmeliyim gözyaşlarını
onlara barıştan savaştan söz açamam
her şeyden önce çünkü yaşamak

gözler yollarda dağıtmış saçları rüzgâr
uzun zaman sonra gün ışığına çıkmışım
soluğunu duyuyorum yastığımda penceremde
anların kıyısında yürümüşüz beraberce
şimdi ağır bas bariton sesiyle söylüyor
santa-lucia'yı bir zenci ilerde
keten gömleğinde denizin tuzlu ağzı
gözleri gülüyor avuçları beyaz beyaz
bir ateşböceği ile bir an aydınlanan
korkmayan, yüzünü hatırlıyorum

bana yavaş sesle okuyor şiirlerini
sanki eğilmiş geceleri sulara
tenhada ağlayan bir nar ağacı
halbuki sen kahraman yüreğinle
bir kalp damarı gibi hızlı hızlı atardın
cesaretle bakardın uçurumlara
şimdi ağır ağır geçiyor beyaz bulutlar
yelkenleri ferah rüzgârlar dolduracak
yasla başını omzuma sıyrıl kederlerden
duyacaksın çünkü bu titremeyi yaşadıkça

(Dağda Ateş Yakanlar)

SUSAN ANADOLU

çatlamış topraklar üzerinde yürüyorum
dudaklarım kanyor kuru ağaçlar durgun akşamda
senin gözlerinde görüyorum sivas'ı erzincan'ı
gecenin sarktığı toprak evlere iniyorum
çıra alevinde oturuyor döne bacım susarak
alıyorum yüzünden karanlık keder bulutunu
hiçbir hazin türkü onları ağlatmıyor mutsuz da olsalar
dağlarda ırmaklarda bitkisel bir yaşantı

eğitim görmemiş insanların düşünmeyi öğreniyorlar
 rüzgâr yanığı yüzlerinden geçiyor yirminci yüzyıl
 sen içkilerle girerken akşamın turuncu bulutuna
 dikenli otlarıyla geçiyor uzak bozkırların
 haberin var mı toprağın altındaki köylerimden
 dokuz bin yedi yüz köy yirmi dört saat gecede
 beyinlerinin kıvrımlarından geçmemiş daha
 gün ışığında gelen bir okul penceresi
 oysa çekilerle dolu türkülerde duruyorlar
 saçlarını unutmuş sakallarını unutmuş uzakta doğuda
 gözlerimi yaktular göğüs tahtam paramparça
 ufukta tortum uzun bir çizgi mutsuz
 bırak beni orta anadolu unuttum ağlamayı
 kerpiç bir baca gibi düşünüyorum bulutlara karşı
 karacaoğlan'dan öğrendim doğa sevgisini
 bir gözümde siirt öbür gözümde bitlis muş
 ateş yakacağım uzak kıyılarında senin
 gelip duracaklar gözbebeklerimde gemiler
 rizeli ıslak bir akşam bırakacaklar avuçlarıma

diyarbakır'ın anlattıkları ak kâğıtta kara yazı
 mağarada yaşıyorsunuz öküz keçi koyun beraber
 kara akrep karayılan cümle haşarat yanınızda
 ötede dadaşların bebeleri mavi boncuk
 uzun süre dalıyorum erzurumlu bir kulübede
 kızgın bir akşam giriyor içeriye ansızın
 uzakta yırtıcı kuş gözündeki parıltı
 isli bakracın ateşine tutuyorum kitabımı
 pir sultan abdal'dan beri susuyorsun sivas'ta

(Susan Anadolu)

GÜN IŞIĞI

karanlık geceleri sevemem
 bir zından örtülür sanki üstüme
 ne güllerin açılışını görürüm
 ne çocukların gözlerindeki mavi gülüşü
 ıslak kıyıya dizilse bile yıldızlar

oraya doğru yürüyemem
gece başladı mı bir yerde
yarım kalır dudaklarımda türküm
karanlıkta güzel değildir gülüm
saçları başak kokan
köylü kızının yürüyüşü

sabahın ilk ışıkları nerde
bursa'nın şeftali bahçesi gibi girer
açık penceremizden kapımızdan içeri
hani gürleyen dalgalar bazen bizi sürükler
ak köpükler içinde götürür engine
sonra tekrar getirir geri
işte öyle ilk aydınlıkta
uçurmalı rüzgâr uykumuzu
doğa bir sergi uzatır
başlar cümbüşü yeşil ile mavinin
doyamazsın her birinin rengine
akmaya başlar belim kalınlıkta
yaprakları sürükleyen bir su
ahır gözlerimizden saçlarımızdan
altın çocukluğumuzu

devam eder hayat
devam eder bir okul bahçesinde
bulutlara sürtünüp geçen
meleklerin uykusu
bir park kanepesinde otururum
orda takıp iki kanat
süzülürüm uzaklara
fakir bir ev bulurum
açarım bütün pencerelerini
alıp çocukları kanadımın altına
kocaman gün ışığını yayıp parklara
onları bindirip atlı karıncalara
çimenlerin üzerinden seyre dururum

gece başladı mı bir yerde
ağır kurşun bulutlar iner üzerime
açıp penceremi sorarım

açlıkla yoksulluk kolkola durakta mı
 kaygılı bir gölge düşer gözlerime
 gün ışığının kapısında oturup
 fîrat suyunu anlatır bana karım
 orada dağlarda rüzgârı durdurup
 büyük asi ırmaktan geçer
 renk renk ışıklarım
 getirip onlardan arşın arşın
 bütün okullara dağıtırım

(*Ay Işığı*)

BEBEĞİN GÖZLERİ

bir akan ırmaklar bir göldeki su
 bir hızla giden ak bulutlar
 bir karanlıkta dağların uykusu
 oturmuş bebek anasının kucağına
 bakarım altın parıltılı yüzüne
 mavi gözlerinden geçer eli yıllık ömrüm

senin dünyana yürüyünce aydınlık
 ben belki çoktan gitmiş olacağım
 gene dizilecek dallara kuşlar
 sen eğilip bakınca aynasına
 deniz yeşili pul pul gümüşü bahk
 hızla girecek yosun dünyasına

(*Tüm Şiirleri*)

NECATİ CUMALI

(1921-2001)

KARDA AYAK İZLERİ VAR

Karda ayak izleri var
Vurulup düştükleri yere kadar
Yüzleri tanınmayacak bir halde
Öldüğü yerde kalmış cesetleri

Onlar için hatura yok
Saat durmuş
Onlar için değil
Yıldızlar ve bu gece
Onlar için değil gelen güneş
Artık onların yok
Uzak şehirlerde
Sevdikleri

Artık hepsi bitti
Açlık, susuzluk ve kin
Ne matra ne ekmek torbası lazım
Ne silah
Elbise ve düşen şapka da lüzumsuz
Artık üşümezler ki

En güzel ocak ateşleri
Artık ısıtamaz ellerini
İsimlerini en yakın tanıdık
Söylese işitmezler
Kurt mu, dost mu, düşman mı?
Bilmeyecekler baş uçlarına geleni
Artık ne tren, ne gemi
Onları getiremez bir daha

(Harbe Gidenin Şarkıları)

HÜRRİYETE ÖVGÜ

Boşuna değil dökülen kan
Hatıran daha aziz çıkacaktır
Bu felâket senelerinden
Asırlardır bu böyledir
Bütün kötülükler geçer
Yaşar iyi ve güzel olan

Sen çalışmanın ve düşünmenin hakkısın

Kanunların, nizamların üstünde
Talihisin insanlığın
Her sevgi hayatla biter
Yalnız senin aşkın kalır
Genç çocuğa babadan

Boşuna değil dökülen kan
Şehirlerde, köylerde çocuklar büyüyecektir
Daha zeki daha çalışkan
Bütün acılar unutulacak
Şarkılar daha yürekten söylenecektir

Yıkılan evler köprüler
Daha sağlam kurulacaktır tekrar
Yeniden fabrikalar yükselecek
Tarlalar genişleyecektir

Boşuna değil dökülen kan
Tarihin akışından anlıyorum
Kuvvet zamanla yıkılır
Yalnız senin uğrunda ölür insan
Yarası acımadan.

(*Harbe Gidenin Şarkıları*)

KARABATAK

Dalar gider pencereler önünde şimdi
Ilık yaz akşamlarım hatırlar
Vapurlar geçer bomboş güverteleri
Bomboş uzanan denizin üstünde
Aç bir karabatak dalar çıkar

Bilirim yalnızlık üsütür insanı
Kalp daima sevecek birini arar
Hatırlar bakışlarda kalan aşklarını
Avuçları hafif terli, yanakları al al
Ağaçlıklı yollarda akşam dolaşmalarını

İlk yıldızlar karanlık basmadan doğar
Hafif çiçek kokuları gibi uçar içiniz
Yavaşlar dönerken adımlarınız
Esen rüzgâra, durur, kulak verirsiniz
Bakışlarınız bütün kadınlarla karşılaşır

Daha önünüzde uzun bir yaz vardır
Bütün gün şurada burada gecikir oyalanır
Döner durur yatağında bütün gece
Ay ışığı, sıcak hava, tutuşturur kanını
Uykularını kaçırır en ufak bir düşünce

Şimdi rüzgârlar soğuk eser yüzünüze
Hüzün verir yağmur sularından geçen bulutlar
Bayırlarda yol alan posta arabaları
Şimdi birbirinden ayrı yaşar kurtlar, kuşlar
Sular çakıllardan ayrı akar

Dalar gider, gözleri büyür büyür de
Ilık yaz akşamlarını hatırlar
Avuçları hafif terli yanakları al al
Bomboş uzanan denizin üstünde
Aç bir karabatak dalar çıkar

(Güzel Aydınlık)

SOĞUK KIŞ GECELERİ

Soğuk kış geceleri odama
 Ansızın bir kadın hayali girer
 İlerler yavaş adımlarla
 Masamı düzeltir, omuzlarımı örter
 Elleri güller beyazlığında

Dışarda gece zifiri kara
 El ayak ortadan çekilmiştir
 Rüzgâr deli deli eser
 Dalların gölgeleri sokak boyunca
 Kaldırımlarda uzar, titreşir

Sefih yüzler, kötü kişiler
 Karanlıkta yaşıyan kim varsa
 Üşüşür peşinden camlara
 O bana şahin önünden
 Kaçan yavrular gibi gelir

Bak der, ne haldeyim
 Ne haldeyim bil
 Ne arzum kaldı, ne hevesim
 Kapılara duvarlara benzedim
 Uyurum uykularım uyku değil

Güzelim, kadını, gülüm nerkisim
 Bilemedim, bir hata ettim başışla
 Başışla, ne ettimse kendime ettim
 Sen gideli gün günden tazelandı derdim
 Sen gideli yüzüm gülmedi bir daha

Dışarda gece zifiri kara
 El ayak ortadan çekilmiştir
 Rüzgâr deli deli eser
 Dalların gölgeleri sokak boyunca
 Kaldırımlarda uzar titreşir

(Güzel Aydınlık)

LOKANTADAKİ KADIN

İçip içip bana bakıyordu
Omuzu üstünden kocasının
Saçlarından ışıklar geçiyor
Gülüyor etrafında her söylenene
Yalnız iri siyah gözlerinde
Gölgesi yer etmişti yalnızlığının

Daha görür görmez anladım
Aşksız beklediğim oydu senelerce
Uykularım arasında bütün gece
İlik sesi, kahkahaları çınladı durdu
Yanıp söndü göz kapaklarımda
Aydınlıklar içinde beyaz vücudu

Bu dünyaya insanlar eş gelir
Karanlıkta akan nehirler gibi
Kalpleri birbirinin çağırışını duyar
Olsa olsa mutluluktan bütün nasibi
Macerası onunla bana benziyenlerin
Bir gün bir tesadüfle karşılaşır, ayrılırlar.

(Güzel Aydınlık)

BİR ANA

Kadın çamaşırdan dönüyor olmalıydı
Kolunda bohça, sert soda kabartmış ellerini
O yaşta bütün yahudi kadınları gibi
Sırtunda eski bir kadife hırka
Bir şikâyet yorgunluk ifadesi bakışlarında

Küçük, çilli, dik kıızıl saç
Satılmamış gazeteleri koltuğunda
Üşüyen bütün küçük çocuklar gibi
Burnunu çeke çeke, avuçlarını hohluya hohluya
Sürterek eskimiş kunduralarını
Ayak uyduruyordu anasının adımlarına

Onlar önde, ben arkada
 Bir mart gecesi onbirden sonra
 Taksim'den Tünel'e kadar yürüdük
 Alçak sesle konuşuyorlardı aralarında
 Sanki bir değirmen ağır ağır dönüyor
 Hayat ağır ağır akıyordu
 Bulanık, kirli nehirler gibi
 Büyük, karanlık binalar arasında

(Güzel Aydınlık)

EMİNE

Abanoz'daki Emine
 On yedisinde düştü
 Afro'nun eline
 Şimdi yaşı yirmibir
 Eridi gitti dört senede
 İpek saçları, vücudu bozuldu
 Ela gözlerinin ateşi söndü
 Kalmadı eski neşesi
 Alıştı zamanla küfüre, tütüne
 Zamanla etrafına uydu
 Isındı evinin adederine
 O içimizden birinin kızı
 Birinin kardeşi
 Âşık birine

(Güzel Aydınlık)

GÜZEL AYDINLIK

Akdeniz göklerinden
 Köpüklerden, limon çiçeklerinden
 Gözlerimde kalan
 Güzel aydınlık
 – Nesrin'i bir defa öptüm

Beyaz badanalı odam
Annemin yüzüne, soframıza
Gençlik hülyalarımaya düşen
Güzel aydınlık
– Ümitsiz kaldıkça seni düşündüm

Biz fakirdik ama iyi insanlardık
Bolluk yıllarında da
Felâket günlerinde de
Seni yanı başımda gördüm
Güzel aydınlık
Tatlı aydınlık

(*Güzel Aydınlık*)

GÜNEŞ SAATİ

Darılmışım kendi kendime
Artık hiçbir şey açmaz beni
Ne kadın, ne şarkılar, ne etrafta manzara
Ah, her zaman insanın içi nasılsa
Dışı da öyle

Saatlerdir elimde değnek
Deniz kenarı sazdan bir kahvede
Toprağı eşerim
Sanki Robenson'un adası
Oturduğum masa ile iskemle

Vakit ikindi
Biri beni geçti
Seni de geçecek
Biz seninle sevişemedik
Sevişemeyeceğiz de
Gölgeler önümde bir karış ileri gitti

Ağaçlar denize doğru gidiyor
Deniz karşı dağlara doğru
Gittikçe küçülüyor, ufalıyorum

Olduğum yerde
Neredeysen uzat ellerini
Başım dönüyor.

(*Güzel Aydınlık*)

İTHAF

Küçüğüm, sen şimdi on sekizindesin
Güzelliğin gün günden dillere destan
Hatırimda herbiri seninle canlanan
İzmir'in günlerinde gecelerindesin

Sönmüş yanardağlar, kaleler eteğinde
Yüzyıllardır uyuyan şu bizim İzmir
O âşık kadınları, levent erkekleri nerde?
Sahiden yaşayıp göçtüler mi kimbilir?

Balkonlara, yalılara dalar düşünürüm
O günler uzaklaşan yelkenlerin peşisıra
Akan bulutlar gibi geçmiş: ne iz, ne hâtura!
Sır şimdi bunca güzel hayat, güzel ölüm!

Sır şimdi gözyaşları, saadet dilekleri
Bize gelen yüzyılların hikâyesi sır
Eski İzmir diye ne varsa şunun bunun bildiği
Yaşlıların kırık dökük anlattığıdır.

Aşk şehirler yaratır, şehirler yaşatır diyorum
Gün gelir aşklarıyla anılır şehirler anılırsa
Niyetim sevdalı sözler etmek de olmasa
İzmir için ne yazarsam sana adıyorum!

(*İmbatla Gelen*)

KISMETİ KAPALI GENÇLİK

Melih'e

Maçka'dan aşağı bir tütüncü tanıdık
Bir şişe rakı bir merhaba maksat hatır
Her akşam ayaküstü birkaç laf atardık
Ardımdan o kalkar dükkânını kapatar
Ben açardım İstanbul'a karşı rakımı

İstanbul'a karşı iç iç düşün bu ne iştir
Günün bir yarısı çamur öbür yarısı
Durup dururken başlayan o baş ağrısı
Bunca yıl yalan okuduk yalan dinledik
Aklına kim gelirse gelsin bağır ver ver iştir

Üzgün kismeti kapalı koca bir gençlik
Karşımızda canım İstanbul canım deniz
İçtik içtik kahrlandıık bunca yıl dilsiz
Kimdik ki yaşamımızı berbat ettiniz
Sizlere el uzattık düşman gibi itildik

Fakat İstanbul dev gibi büyük bir şehir
İyi kötü ne günler görmüş geçirmiştir
Geceleri yorgun çocuklarınm terli
Alınlarında o doğurgan ana eli
Dinlendirir dizlerinde ümitlendirir

Kimse alamaz elimizden bu ümidi
Bunca yıl bu ümit bizleri tutan dimdik
Neydik düne kadar daha üç beş kişiydik
Çektik kapıları çıktık evlerimizden
Meydanlara sığmıyoruz kardeşler şimdi

(Yağmurlu Deniz)

KAR AYDINLIĞINDA

Uyandım kar aydınlığında
 O küçük kasaba uykuda
 Uykusuz bir sıra kavak
 Hem gider hem dinlerim
 Düş önüme yol göster derem benim
 Kar mihı atının nallarında
 Cebimde bir şişe konyak

Evlerinin avlusunda ayva nar
 Sedirinde acı biber rengi bir kilim
 Odan ıslak tahta kokar biraz da toprak
 Gözlerim sana değer ısınır
 Uzattım mı mangalına ellerimi
 Her yanım tane tane mısır
 Sanırdım patladı patlayacak

Sen sıcaktın yataklar sıcak
 Pencerede aydınlık kar
 Ateşim kömürüm esmerim benim
 O günlerin tadı başka nerde var
 Gençtik âşıktık deliydik
 Seviştikçe ağardı karanlıklar
 Bunca dağın karlarını erittik

(Başaklar Gebe)

ANNA KARENİNA

Tekerler durur
 Lokomotif susar
 Leningrad garında
 Durmayan
 Anna Karenina'nın
 Kalp çarpıntılarıdır
 Bakınır
 Gülüşleri ürkek
 Giysileri

Taşan yüreğine dar
Artık ne kendine
Ne başkasına yar
Sallanır ayakta
Taşları oynamış duvar

(*Ceylan Ağdı*)

BUĞDAYDAN ÖĞRENDİM ŞİİRİ

Buğdaydan öğrendim şiiri
Canım kara buğdaydan
Tadı tat binlerce yıldır
İyilik cömertlikle alır
Sofralarda yerini.

Akan sulardan öğrendim
Kimsesiz çeşmelerden kırdı
Duru pınarlardan dağların beleninde
Denizden ya da, yazlar kışlar geçer
Tükenmez bize anlatukları.

Kır çiçeklerinden öğrendim
Ürerler dağ bayır kendiliğinden
Renkleriyle kurumlanmadan
Ayırmadan çobanı beyi
Sunarlar güzelliklerini.

Köy kahvelerinde öğrendim
Yağmur, toprak, kadınlar, severek
Bir ömür sözünü ettikleri
Ne kıtlıklar kırar umutlarını
Ne istekleri biter tükenir.

Çarşıda pazarda öğrendim şiiri
Küfürlerinden balıkçıların şoförlerin
Saysam ustalarım hep böyle gider
Adsız ağaçlar, göğün değişimleri
İçgüdülerini kuşların böceklerin...

Nasıl renk renk açarsa kır çiçekleri
Kayanın dibinden patlarsa kaynak
Sevince sarhoş olunca bizlerden biri
İndirir yumruğunu yırtarsa gömleğini
Şiir yazarım ben de kanımı akıtarak...

(*Bozkırda Bir Atlı*)

MUZAFFER TAYYİP USLU

(1922-1946)

KAN

Önce öksürüverdim
Öksürüverdim hafiften.
Derken ağzımdan kan geldi
Bir ikindi üstü durup dururken

Meseleyi o saat anladım
Anladım ama, iş işten geçmiş ola
Şöyle bir etrafıma baktım,
Baktım ki yaşamak güzeldi hâlâ

Meselâ gökyüzü,
Maviydi alabildiğine
İnsanlar dalıp gitmişti
Kendi âlemine.

(Şimdilik)

GÜNAYDIN

Kapalı duran pencereden
Odama giren sabah güneşi
Günaydın diyor

Sandalyanın sırtında ceketim
Dün gece olup bitenleri unutmuş
Uzun etme diyor işte

Ve bir mırıltı
Kulağımın dibinde
Ben başlıyan günüm
Aydınlığı getirdim sana
İnsanoğlu
Hadi kalksana

Peşinden lafa karışıyor pencere
 Günaydın seni bekliyor
 Sokaklar seni bekliyor
 Sokaklar beni bekliyormuş-
 Günaydın

(Şimdilik)

HÂTİRALAR

Hiç bir şeyi düşünmemeli uzun uzun
 Biliyorum ağacı
 Ağaç olarak seyretmeli
 Lâkin elimden gelmiyor bir türlü
 Ne yapahm,
 İnsan yaratılmışım çünkü
 Sırası gelmiş
 Ağlamışım
 Gülmüşüm sırasında
 Parasız kalmışım
 Aç kalmışım sonra
 Artık nereye gitsem
 Hâtıralar peşimde

(Şimdilik)

BARIŞ

Barış ilan edildi nihayet
 Her şey eski halini aldı
 Ne olduysa cephede ölene oldu
 Bir sabah aldılar evinden
 Güneşli bir gün vardı dışarda
 Ağaçlar da henüz çiçeklenmişti
 Ne kadar durgundu Allahım deniz
 Ve bir daha dönmedi geri
 İşte bütün hikâye
 Annesi ağlıyor şimdi

(Şimdilik)

BÜYÜK ŞEHİR

Büyük ve kalabalık şehirlerin
Islak asfalt caddeleri
Bol ışıklı aydınlık geceleri
Kürk mantolu güzel kadınları
Büyük ve kalabalık şehirlerin

Büyük ve kalabalık şehirlerde
Sayılmıyacak kadar insan vardır
Kaldırımlarda, tramvaylarda, otomobillerde
Apartmanlarda, evlerde ve kahvelerde
Hastanelerde, hapishanelerde
Sayılmıyacak kadar insan vardır
Büyük ve kalabalık şehirlerde

Gazete satan çocukların sesleri duyulur
Akşam olunca
Işıkları yanar meyhanelerin
Sonra bir kalabalık birikir
Sinemaların önlerinde
Ve sokaklara dökülür
Bahtı kötü kadınlar

Sokaklara dökülür
Bahtı kötü kadınlar
Güzel veya çirkin
Esmer veya sarışın
Bahtı kötü kadınlar
Ve bir takım insanlar
İplik gibi zayıf ve uzun
Anası ölmüş gibi mahzun
Bir takım insanlar

Büyük ve kalabalık şehirlerde
Zavallı işçi
Unutuvermiştir kendini
Ev ve fabrika
Fabrika ve ev arasında

GRAMER DERSİ

“Sevmek” bir kelimedir
 “Sarı saçlı” dersem bir kız için
 Sıfat söylemiş olurum.
 “Ben sarı saçlı bir kız sevdim”
 Bir cümledir, Sevda dolu bir cümle
 Nokta koymalı, durmalı zira
 Zira “açlık” da bir kelime
 Cümleye gelmez sarı saçlı kız gibi
 Ah elbet dolaşırsa ölüm sık sık dilime
 “Öleceğim, ölüyorum, öldüm”
 Diyeceğim bir gün.

(Şiirler, Yazıları, Kendisi İçin Yazılanlar)

İSTANBUL'A HASRET

Behçet Necatigil'e

İstanbul'un bir başka hâturası
 Sigara dumanı dolu kahve
 Güven olmaz erkenden gitmeli eve
 Kararsızdır eylül güneşinin seması
 Sonbahardır yağmur yağacak elbet
 Baksana, kuşlar yuva derdinde
 Sen ekmek parası peşinde
 Ah, dayanılmaz bir hale geldi gurbet
 Dayanılmaz yolumun üstünde meyhane
 “Çek canım çek
 “Çek gülüm çek,
 “Çek İstanbul aşkına bir tane.”

Ne iştir ben de bilmem
 İçtikçe hatırlıyorum
 Hatırladıkça içiyorum
 Doldur kadehi anam babam

(Şimdilik)

RÜŞTÜ'DEN GELEN MEKTUP

Oktay Rifat'a

Önce bütün şairelere selam
Sonra şunu söylemek isterim
Ölüm hiç de güzel değil
Ne sabah var ne akşam

Sokakların ellerinden öperim
Bana yaşamasını öğretmişlerdi
Dost olsun, düşman olsun
İnsanlara iyi günler dilerim

Söyle sarı saçlı daktiloya
Ben yokum artık
Vefasız dostlara hatırlat
Kimseye kalmaz o dünya

Nasıl unuturum güzeldi yaşamak
Fakat hakkı varmış Oktay'ın
"Hâtıralar da dal istiyor
"Kuşlar gibi konacak"

(*Şimdilik*)

LÜTFİ ÖZKÖK

(Doğ. 1923)

KURUNTU

Hep böyle yazıyorum şiirlerimi
Kalemim kararsız ellerim soğuk
Şarkımın ucuna koymuşum seni
Seyrediyorum saçlarında köpüren dalgaları

İçiyorum koparak tüm bağlarımdan
Olanaksız ayrılıklar taşıyor her söz
Bir ak gün gibi esrik ve çıplak
Esiyorsun sayfalarım arasında.

Kırık cam renginde yağmur yağıyor
Bunca zaman umudun ısıdığı alnıma
Bakıyorsun aramızda büyüyen sessizliğe
Sessizlik bir türküdür serüvendir seninle.

İçimde son mevsimden kalan yankı ve yara
Sana doğru yükseltiyor külden sütunlarını
Ve yazıyor öyküsünü altın düşlerimizin
Paslanmış bir güneşin kumsallarına

Ne değin dirensek ne değin zorlasak
Akacak günleriniz uzak sulara doğru
Ve titrek bir ışık düşecek omuzlarından
Pişmanlığın eşliğinde savrulan tozlara.

1948 (*İçimdeki Sıla*)

MÜLTECİNİN AĞITI

– Oktay Akbal' a–

Bir Baltık yelinde unutmuş saçlarını
Çevresinde bilmediği yüzler, sular, orman
Umut, Lapon çiçekleri gibi saydam, kokusuz
Umut, odasında başucuna çivili
Umut, karlı dalda sallanan son yaprak.

Yıllar çözmüş yumağını eksilen her mektupta
Yalnızlık yüreğinde, yalnızlık sınırlarında
Yalnızlık efkârın kumlu penceresinde
Gökkuşağın gömüldüğü eski surlar Riga'sında.

Orda köprüler, kuş tüyünden köprüler
Kıyılarında bir Van Gogh güneşi
Daracık sokakları yıkayan çan sesleri
Hasatlar, petekler, bakire beyazı geceler.

Bir Baltık yelinde unutmuş saçlarını
Şapkası bir İsveç kanalında yüzmekte

Sararan mevsimler üstünden bir el
Kayan bir yıldızın yelesini okşamakta.

(İçimizdeki Sıla)

ŞÜKRÜ ENİS REGÜ

(1923-1976)

HARB İÇİNDE

Boşuna demir atıyor vapur,
Boşuna bal yapıyor arı,
Boşuna sürülüyor toprak.
Ne çiçek koklamak istiyor canı insanın
Ne gezip dolaşmak;
Ne aşktan bahsetmek sevgilisine..

Öyle habersizce geliyor ki ölüm,
Rüyalar tamamlanamıyor,
Giyinip kuşanılmıyor,
Gülünüp ağlanamıyor.
Ve son bir defa olsun insan
Göz göze gelemiyor.

(Dünden Bugüne Türk Şiiri)

İÇİNDEKİLER

GEÇEN YÜZYIL SONLARINDAN GÜNÜMÜZE	
ÇAĞDAŞ TÜRK ŞİİRİNİN EVRELERİ	5
İKİNCİ BASIMA ÖNSÖZ	19
ALTINCI BASIMA ÖNSÖZ	20
DÖNEMLER & ŞAİRLER	22
19. YÜZYIL SONLARINDAN 1920'LERE	29
ÂKİF PAŞA	
MERSİYE	31
ZİYA PAŞA	
GAZEL	32
ŞİNASI	
ARZ-I MUHABBET	33
NAMIK KEMAL	
KASİDE	34
KİTALAR	35
EŞREF	
KİTALAR	36
RECAİZADE MAHMUT EKREM	
GÜZELİMİ	37
AH NİJADİ..	38

ABDÜLHAK HÂMİD TARHAN

FERYAD: 8	39
PERLAŞEZ	39
BAĞ-I RANÎ	40
MAKBER'DEN	41

SÜLEYMAN NESİP

DİLENCİ KIZ	43

ALİ EKREM BOLAYIR

FİRKETE	44

TEVFİK FİKRET

HALÛK'UN BAYRAMI	45
YAĞMUR	45
LEYL-İ VEDÂ	46
MAZİ..ÂTİ	47
SABAĞI OLURSA... ..	48
DEVENİN BAŞI	49
MİLLET ŞARKISI	49
DOKSAN BEŞ'E DOĞRU	50
HÂN-I YAĞMA	52
PROMETE	53

MEHMET EMİN YURDAKUL

BENİM ŞİİRLERİM	54
BIRAK BENİ HAYKIRAYIM	54

RIZA TEVFİK BÖLÜKBAŞI

GÖZ ÂŞINALIĞI	56
YUNUS EMRE'YE ARMAĞAN	56
UÇUN KUŞLAR	57
DİLEK.....	58

CENAP ŞAHABETTİN

SENİN İÇİN	59

HÜSEYİN SİRET ÖZSEVER

BOĞAZIÇI NOTLARI	60
TERENNÛM	60

MEHMET ÂKİF ERSOY

KÜFE	61
NAZIM PARÇALARI	
RESSAM HAKLI	63
İTİRAF	63

ŞARK	64
BÜLBÜL	66
KISSADAN HİSSE	67
İSTİKLAL MARŞI	67
ZİYA GÖKALP	
MEDENİYET	69
FAİK ÂLİ OZANSOY	
NE GÜZEL ŞEY	70
İHSAN RAİF	
GECE BAŞLARKEN	71
CELAL SAHİR EROZAN	
TUHFE-İ TAKDİS	72
AHMET HAŞİM	
MEHTAPTA LEYLEKLER	73
ORMAN	73
MERDİVEN	73
BİR GÜNÜN SONUNDA ARZU	74
PARILTI	74
KARANFİL	75
BİR YAZ GECEŚİ HÂTIRASI	75
YAHYA KEMAL BEYATLI	
AÇIK DENİZ	76
İ T R İ	77
ATİK-VALDE'DEN İNEN SOKAKTA	78
KAR MUSİKİLERİ	79
KOCA MUSTAPAŞA	80
AKŞAM MUSİKİSİ	82
RİNDLERİN ÖLÜMÜ	82
DENİZ TÜRKÜSÜ	83
HÜZÜN VE HÂTIRA	84
VUSLAT	84
ERENKÖYÜ'NDE BAHAR	85
GEÇMİŞ YAZ	86
HATIRLATAN	87
BÜYÜ ŞİİR	87
RUBAİ	88
SES	88
RUBAİ	88

TERCİH	88
EMİN BÜLENT SERDAROĞLU	
SANA	89
ALİ CANİP YÖNTEM	
SOKAK FENERİ	90
1920'LERDEN 1950'LERE	91
ORHAN SEYFİ ORHON	
ANADOLU TOPRAĞI	93
DİYORLAR	94
VASIYET	94
VEDA	95
O, BEYAZ BİR KUŞTU	95
ENİS BEHİÇ KORYÜREK	
HÂTIRA	96
HALİT FAHRİ OZANSOY	
ARUZA VEDA	97
BALKONDA SAATLER	98
AKŞAM	99
ŞÜKÛFE NİHAL	
DUYMAYAN KADINA	100
ALİ MÜMTAZ AROLAT	
BİR GEMİ YELKEN AÇTI	101
LEYLEKLER	102
ÖLÜM VE UNUTULMAK	102
VAZO	103
FARUK NAFİZ ÇAMLİBEL	
ŞARKIN SULTANLARI	104
ÇOBAN ÇEŞMESİ	105
TALAS BAĞLARINDA BATTI	105
ONLAR	106
ERİYEN ADAM	107
KISKANÇ	107
SAĞAT	108
YOLCU İLE ARABACI	109
KIŞ BAHÇELERİ	109
KEMALETİN KAMU	
İZMİR YOLLARINDAN SON MEKTUP	110
GURBET	111

HAZAN YOLCUSUNA	112
İRŞAD	112
KİMSESİZLİK	113
ÇİĞİLTİ	113
ZAMAN İÇİNDE	114
NÂZİM HİKMET	
KIRK HARAMİLERİN ESİRİ	116
AĞA CAMİİ	117
GÜNEŞİ İÇENLERİN TÜRKÜSÜ	118
SALKIMSÖĞÜT	121
ORKESTRA	122
BAHRİ HAZER	124
KEREM GİBİ	126
TARANTA - BABUYA BEŞİNCİ MEKTUP	131
SİMAVNA KADISI OĞLU ŞEYH	
BEDREDDİN DESTANI'NDAN	133
FEVKALÂDE MEMNUNUM DÜNYAYA GELDİĞİME	137
TÜRK KÖYLÜSÜ	138
BİR CEZAEVİNDE, TECRİTTEKİ ADAMIN	
MEKTUPLARI — 1	139
BİR CEZAEVİNDE, TECRİTTEKİ ADAMIN	
MEKTUPLARI — 3	141
BİR AKŞAM ÜSTÜ	142
YİRMİNCİ ASRA DAİR	143
FAKİR BİR ŞİMAL KİLİSESİNDE ŞEYTAN	
İLE RAHİBİN MACERASI	144
26 AĞUSTOS GECESİNDE SAATLAR İKİ OTUZDAN	
BEŞ OTUZA KADAR VE İZMİR RIHTIMINDAN AKDENİZ'E	
BAKAN NEFER	151
RUBAİLER'DEN	159
KIZÇOCUĞU	160
KAVAK	161
KARLI KAYIN ORMANINDA	162
DİKİLİ TAŞLAR	164
CEVİZ AĞACI	164
SEBASTİAN BAH'IN 1 NUMARALI	
DOMİNÖR KONÇERTOSU	165
MASALLARIN MASALI	167

SLAVYA KAHVESİNDE ŞAİR	
DOSTUM TAVFER'LE YARENLİK	168
TUNA ÜSTÜNE SÖYLENMİŞTİR	169
VERA'NIN UYKUDAN UYANIŞI	170
OTOBİYOGRAFİ	171
SAMAN SARISI	173
NE GÜZEL ŞEY HATIRLAMAK SENİ	184
KARANLIKTA KAR YAĞIYOR	185
DÜNYANIN EN TUHAF MAHLÛKU	187
DON KİŞOT	188
BİR ŞİİR KİTABININ KAPAK RESMİ	188
MEŞGALE	189
ANGİNA PEKTORİS	190
HAPİSTE YATACAK OLANA BAZI ÖĞÜTLER	191
ELLERİNİZE VE YALANA DAİR	192
LEHİSTAN MEKTUBU	194
YILBAŞI	198
YA AYNİ, YA HABİBİ..	199
ŞEHİR, AKŞAM VE SEN	200
DÖRTLÜK	200
AHMET HAMDİ TANPINAR	
NE İÇİNDEYİM ZAMANIN	201
SABAHA KARŞI	201
BİR HEYKEL İÇİN	202
BİR GÜL BU KARANLIKLARDA	202
HATIRLAMA	203
HER ŞEY YERLİ YERİNDE	204
BÜTÜN YAZ	204
MAVİ, MAVİYDİ GÖKYÜZÜ	205
AHMET KUTSİ TECER	
NERDESİN	207
BESBELLİ	207
RÜZGÂRGÜLÜ	208
BİR TOPRAK İŞÇİSİNE	208
BAĞLAMACIYA	209
HALİDE NUSRET ZORLUTUNA	
GİT BAHAR	210
NECMETTİN HALİL ONAN	

BOĞAZ RÜYASI	211
BİR YOLCUYA	211
ZEKİ ÖMER DEFNE	
ILGAZ	213
ERCÜMENT BEHZAT LAV	
KÖROĞLU'NDAN MEMİŞ'E MEKTUP	214
BİR KAHRAMANIN MİDESİ	215
TOKAT	216
ÖMER BEDRETTİN UŞAKLI	
SON DİLEK	217
BURSA'DA AKŞAM	217
BATAKLIK GÜNEŞLERİ	218
UFUK HAŞRETİ	218
ÇORUH AKŞAMLARI	219
DENİZ HAŞRETİ	220
TAHTACI GÜZELLERİ	220
SARIKIZ MERMERLERİ	221
BİR HANÇER İSTİYORUM	222
SON ŞEHİR	223
NECİP FAZIL KISAKÜREK	
AYRILIK VAKTİ	225
SAYIKLAMA	225
KALDIRIMLAR	226
OTEL ODALARINDA	228
HİRS	228
HEYKEL	229
TABUT	230
SANATKÂRIN ÇİLESİ	230
BU YAĞMUR.. ..	231
SAİT FAİK ABASIYANIK	
ŞİMDİ SEVİŞME VAKTİ	232
O VE BEN	233
BİR ZAMANLAR	234
BİR MASA	235
KÖPRÜ	235
MARİKULA DOĞUR	237
İLHAMİ BEKİR TEZ	
İKİ LAF	239

GURBET	240
SABAHA'TTİN ALİ	
HAPİŞHANE ŞARKISI	244
ASAF HÂLET ÇELEBİ	
MİSRİ KADİM	245
KUNÂLA	245
KORKUYORUM	246
MARİYYA	247
CEVDET KUDRET	
TOPRAĞA BAĞLI	249
YEDİKULE'DE AKŞAM	249
SABRİ ESAT SİYAVUŞGİL	
AKŞAM VE DEVELER	250
YOLCULUK	250
BEHÇET KEMAL ÇAĞLAR	
ÇANKIRI'DA AKŞAM	252
İKİ SES	253
BAYBURT KOŞMASI	253
YAŞAR NABİ NAYIR	
SONBAHAR	255
MUSTAFA SEYİT SUTÜVEN	
SUTÜVEN	256
SON KUMAŞ	258
SAVAŞ VE BARİŞ ÜSTÜNE	259
B-T DENİZALTISI	260
HASAN İZZETTİN DİNAMO	
YİRMİBİRİNCİ YÜZYILIN İNSANLARINA ŞİİRLER	261
MAPUSANEDEN AŞK SONNET'LERİ	262
ON BİRİNCİ SONNET	263
HALKIM	263
İNSANIN KAHPEŞİ	265
AHMET MUHİP DRANAS	
SELAM	267
SERENAD	268
OLVİDO	268
KÖPÜK	270
KAR	270
YAĞMUR, GÜL VE ELLER	271

FAHRİYE ABLA	272
BÜYÜK OLSUN	273
ATLIKARINCA	273
ŞEHRİN ÜSTÜNDEN GEÇEN BULUTLAR	273
HER ŞEYİN UZAKLAŞTIĞI SAAT	274
BİTMEZ TÜKENMEZ CAN SIKINTISI	275
AYAKLAR	275
MAŞAR DAĞI	276
DARAĞACI	276
YAĞMA	278
BİRAZ DAHA	281
HÂMİT MACİT SELEKLER	
SULH	282
ZİYA OSMAN SABA	
SEBİL VE GÜVERCİNLER	283
KANAT	283
AHRET	284
BEYAZ	284
İHTİYAR, ÇOCUK, HİZMETÇİ V.S.	285
ANA, BABA, EVLAT	285
ÇOCUK GÜLÜŞLERİ	286
PATİK YAP, KUNDURACI	287
MİSAKIMİLLÎ SOKAĞI NO.37	287
İSTANBUL	288
NEFES ALMAK	290
DENİZ KIYISINDAKİ KULÜBE	291
DİLEK	292
KİM BİLİR	292
DÜŞÜMDE	293
CAHİT SITKI TARANCI	
GÜN EKSİLMESİN PENCEREMDEN	294
KULAK VER Kİ... ..	294
KORKTUĞUM ŞEY	294
MEMLEKET İSTERİM	295
ŞAŞIRDIM KALDIM	295
ÖLÜMDEN SONRA	296
İNSANOĞLU	296
ÖYLE DALMIŞIM Kİ	297

BİR ÖLÜNÜN AĞZINDAN	297
PAYDOS	297
ABBAS	298
ANACIĞIM	298
GARİP KİŞİ	299
HAYAL ETTİĞİM ŞEY	299
OTUZ BEŞ YAŞ ŞİİRİ	300
MÜJDE	301
BAYRAM YEMEĞİ	301
MEMLEKET	302
EDA	302
KORKUNÇ GÜZEL	302
BİR ŞEY	303
RIFAT ILGAZ	
CENAZE	304
ALİŞİM	304
ÇOCUKLARIM	305
UYUSUN DA BÜYÜSÜN	306
SANATORYUMDA	307
BU DA BİR ÖZGÜRLÜK ŞİİRİDİR	309
PARMAKLIĞIN ÖTESİNDEN	310
KUŞ MİSALİ	313
KAHVELER GAZETELER	314
ZİYARET GÜNÜ NOTLARI	316
İÇELİM	318
ŞİİRDE	319
LEYLAKLARINI ANLATIYORUM	319
BİR KOZADA	320
HASAN BASRİ ALP	
MAHSUL	321
BEDRİ RAHİMİ EYÜBOĞLU	
OĞLUM MEHMEDE	322
ASLINI ARARSAN	323
HELE BİR BAŞLASIN	323
ERİMEK	324
SEVİNSİN	324
MÜJDE	325
BİR YAZ GEÇTİ	325

KARADUT	326
SAKAL MAKAL YAHUT AFERİN OĞLUM	
AHMET BU YOLDA DEVAM ET	326
TÜRKÜLER DOLUSU	326
KARABİBER	329
ZİNDANI TAŞTAN OYARLAR	330
HALİM ŞEFİK GÜZELSON	
OTOPSİ	332
SİS	332
BALIK AĞZI	333
YAZIT II	334
O BİÇİM	334
İSKENDER FİKRET AKDORA	
İNSANA DOĞRU	335
İNSANLAR VE ÖTEKİLER	335
NÂZİM'DAN ÖTE... ..	336
FAZİL HÜSNÜ DAĞLARCA	
AĞIR HASTA	337
ÇOCUK, GECE, AYAKKABILAR	337
VÜCUDU YARATMAK	338
YARI AYDINLIKLAR KI SAHİPSİZ	338
BALKON	339
NEREYE	340
DEVAM EDEN	341
KÂİNATIN AKŞAM YOKLAMASI	341
ÖLÜ	342
HAYVANLARIN PADİŞAHI GECEDİR	343
EMZİRİYORDU	344
YAĞMURSUZ KÖY	344
AĞAÇSIZ KÖY	345
KIZILIRMAK KIYLARI	345
SÖYLE SEVDA İÇİNDE TÜRKÜMÜZÜ	347
GEÇEN ŞEY	347
SULAR BİZDEN AKILLIDIR	348
DIŞARDAN GAZEL	348
SAVCT'YA	349
BİLGİSAYAR'LA KONUŞMALAR	349
ÇIPLAK'TAN	350

SAİT'E AĞIT	351
CAHİT SİTKİ'YA AĞIT	352
ORHAN KEMAL'E AĞIT	352
İPEKÇİ'NİN DÜŞÜNDÜRDÜĞÜ	353
UZUN İKİNDİ	354
TOPLUMCULARIMIZ	355
ORHAN VELİ KANIK	
OARİSTYS	356
EBABİL	357
DAR KAPI	357
AÇSAM RÜZGÂRA	358
MASAL	359
EKMEK	360
HELENE İÇİN	360
MONTÖR SABRİ	361
OKTAY'A MEKTUPLAR	361
QUANTİTATİF	362
RÔNESANS	362
KARANFİL	363
GANGSTER	363
RESİMLER	364
ÇOK ŞÜKÜR	364
RÜYA	364
HİCRET I	364
HİCRET II	365
SOL ELİM	365
DAĞ BAŞI	366
ŞOFÖRÜN KARISI	366
DEDİKODU	366
KİTÂBE-İ SENG-İ MEZAR I	367
KİTÂBE-İ SENG-İ MEZAR II	367
KİTÂBE-İ SENG-İ MEZAR III	368
SABAHA KADAR	368
İSTANBUL İÇİN	369
NE KADAR GÜZEL	369
GÜZEL HAVALAR	370
ANLATAMIYORUM	370
ESKİ KARIM	371

KASİDE	371
SÖZ	371
DELİ EDER İNSANI	372
YOLCULUK	372
TREN SESİ	373
İSTANBUL TÜRKÜSÜ	373
DEĞİL	374
GİDERAYAK	374
ESKİLER ALIYORUM	374
TAHATTUR	375
CİMBİZLİ ŞİİR	375
SERESERPE	375
DENİZİ ÖZLEYENLER İÇİN	376
KAPALI ÇARŞI	377
ÖLÜME YAKIN	377
PIRPIRLI ŞİİR	378
ALTINDAĞ	378
GÜN OLUR	379
SİZİN İÇİN	380
İSTANBUL'U DİNLIYORUM	380
HÜRRİYETE DOĞRU	382
KARŞI	382
DALGACI MAHMUT	383
AYRILIŞ	383
İÇERDE	384
VATAN İÇİN	384
PIRELİ ŞİİR	384
KUYRUKLU ŞİİR	385
CEVAP	385
RAHAT	386
GELİRLİ ŞİİR	386
AŞK RESMİ GEÇİDİ	386
OKTAY RİFAT	
ANIŞ	389
KARIMA	389
YALANCI DOLMA	390
GÜZEL	390
KADEH	391

TELEFON	391
SANDALDA	392
PEMBE YALI	393
PERÇEMLİ SOKAK VII	394
PERÇEMLİ SOKAK XXXI	394
ELLERİ VAR ÖZGÜRLÜĞÜN	394
ARABA	396
BİR AŞKA VURAN GÜNEŞ	396
BAHÇEDE	397
GÜLLERİN ARASINDAN	398
MAHALLEDE ESEN	398
AYNA	399
BANA BENZER	399
AHMET HAŞİM'İ ANIMSAMA	399
AKŞAM BALIĞIN KARNINDA BEKLİYOR	400
CELAL SİLAY	
MAVİ RANDEVU	401
GİTTİ	401
SABAH	402
KORKU	403
HİÇ YOLUNUZ ORMANA DÜŞTÜ MÜ	403
S. ALDANIR	
TAVLA ŞAMPİYONU	404
MELİH CEVDET ANDAY	
ANI	405
TEKNENİN ÖLÜMÜ	406
KOLLARI BAĞLI ODYSSEUS'TAN	410
ZAMANLAR	412
ŞAŞIRTICI KARŞILAŞMA	413
YENİ BİR DÜNYA	413
SALYANGOZ	414
ÇİFTLİKTEKİ GECE	415
BÖLLÜK	415
YAĞMUR	416
BAKİ SÜHA EDİBOĞLU	
MEZARLIK	417
GECE YAĞMURU	417
MUŞTAK ERENUS	

LORCA KARDEŞİM	419
AZİZ NESİN	
ZAHMET ETMEYİN	420
NİYAZİ AKINCIOĞLU	421
AJANS	421
BURSA	422
EDİRNE	424
İLHAN BERK	427
İSTANBUL	427
BİR ALAGEYİK	428
KIZILIRMAK	429
"NE BÖYLE SEVDALAR GÖRDÜM NE BÖYLE AYRILIKLAR."	430
PAUL KLEE'DE UYANMAK	430
SAİT FAİK	431
UZUN KARANLIK	432
BEN SENİN KIRALLIĞIN ÜLKENE YETİŞTİM	433
BEN UYANDIM BİR AŞK DEMEKTİ BU DÜNYADA	434
PAVURYA	434
ŞİİR	435
HACI BEKTAŞ VELİ	435
İSTANBUL	436
BURUN-DAĞ	440
CAHİT İRGAT	
BİZİM SOKAK	441
RIHTIM	441
PARSA	441
RÜZGÂRLARIM KONUŞUYOR XIII	442
PERİŞAN	442
UYKU	443
SOKAK	443
BİR ÇOCUK KONUŞUYOR	444
ÇAPAKLI	444
ZEYNEP İLE MUSTAFA	444
BEHÇET NECATİGİL	
EVLER	445
BARBAROS MEYDANI	446
BOŞLUK	448
GİZLİ SEVDA	448

ÇALAR SAAT	449
ENGELLER	450
SEVGİLERDE	451
EDEBİYAT MATİNESİ	451
EŞYALAR, SESSİZLİK	452
BAHARA GİRERKEN BALAD	453
TRAVERS	454
SES	454
SOLGUN BİR GÜL DOKUNUNCA	455
PANİK	456
SERĞİ İZLENİMLERİ	457
AÇIK	457
DÖŞEK	458
CELAL VARDAR	
MARİFET	459
BİZİM KÖYÜN HAVASI	459
A.KADİR	
TEBLİĞ	460
CİBALİ	461
HATIRLAMAK	462
ESİRLİĞİM ÜSTÜM BAŞIM, KARNIMDAKİ	
AÇLIK VE YAŞAMAK	462
ÇİLE	464
NÂZIM'I GÖRDÜM ÇOCUKLAR	465
FAHRİ ERDİNÇ	
TEVELLÜD	467
DENİZ	467
CAHİT KÜLEBİ	
İSTANBUL	468
TABANCA	468
SABRET	469
İSTANBUL'DAKİ	469
KUŞUN HİKÂYESİ	470
ESMA'NIN HİKÂYESİ	471
İKİNCİ KİŞİ	472
TOKAT'A DOĞRU	473
KAYIP SEVDA	474
KADINLAR, ÜLKELER, DENİZLER	475

NAHİT ULVİ AKGÜN

BİRİSİ	477
DALGINLIK	477
TEVFİK BEY TÜRKÜSÜ	478

ORHON M. ARIBURNU

LÂLE	479
MAHKÜMLER	479
KASAP	479

HASAN ŞİMŞEK

SÜRGÜN	480

SALÂH BİRSEL

BİR ŞAİRİN ÖLÜMÜ	481
KAMER HANIM	481
PENCEREDE KADINLAR	482
PİNEKLEMeye ÇAĞRI	482
PİYANOLU ASES	483
KIKIRIKNAME	483
MEYHANE	484
ATATÜRK	484

CEYHUN ATUF KANSU

ŞİMALİ ŞARKİYE DOĞRU	486
ZİLE'YE DÜŞTÜ YOLUM	486
KIZAMUK AÇIDI	487
BİR TEPEDEN BAKIP	489
CUMARTESİ GECESİ	491
GÜNEY HASTALIĞI	493
ÇOCUKLAR	494

SUAT TAŞER

UMUT	497
TÜRKÜLERİN İKİ GÖZÜ İKİ ÇEŞME	498

VEDAT TÜRKALİ

İSTANBUL	499
950'DEN NOTLAR	501
CEZAEVİNDE BARİŞ TÜRKÜSÜ	503

HALİM YAĞCIOĞLU

AŞK ŞİİRİ	505
BİR GÜL	505
MUZAFFER TAYYİB USLU	506

BUGÜN AYIN BİRİ	507
TRAHOM	508
DÜŞÜNEN AĞAÇ	508
SABAHATTİN KUDRET AKSAL	
ÖĞLE ÜSTÜ ŞİİR	510
NE TUHAF	510
TOMURCUK	510
GİDERKEN	511
ŞİİR ÜSTÜNE NOTLAR	511
SABAHATTİN BATUR	
TÜKENDİĞİMİZ YERDE ÇOĞALMAK	516
ENVER GÖKÇE	
MEMLEKETİMİN ŞARKILARI	517
İLK ADIM	519
DOST	520
HASTIR LAN	523
AHMET KÖKSAL	
İLK AŞK	524
MEHMET KEMAL	
DER VASF-I STAYİŞİ İSTANBUL	525
KUŞ VE ÇOCUK	526
HAS BAHÇENİN GÜLÜ	526
ÖĞLE RAKILARI, ...	527
RÜŞTÜ ONUR	
İTİRAF	530
DAVET	530
NOSTALJİ	531
BİR HASTALIKTAN SONRA	532
MEMNUNİYET	532
ÖMER FARUK TOPRAK	
TAHTABACAKLI KAPTAN	534
YALNIZ SEN DEĞİL	536
YAŞADIK DİYELİM	537
SUSAN ANADOLU	538
GÜN İŞİĞİ	539
BEBEĞİN GÖZLERİ	541
NECATİ CUMALI	
KARDA AYAK İZLERİ VAR	542

HÜRRİYETE ÖVGÜ	543
KARABATAK	544
SOĞUK KIŞ GECELERİ	545
LOKANTADAKİ KADIN	546
BİR ANA	546
EMİNE	547
GÜZEL AYDINLIK	547
GÜNEŞ SAATİ	548
İTHAF	549
KISMETİ KAPALI GENÇLİK	550
KAR AYDINLIĞINDA	551
ANNA KARENİNA	551
BUĞDAYDAN ÖĞRENDİM ŞİİRİ	552
MUZAFFER TAYYİP USLU	
KAN	554
GÜNAYDIN	554
HÂTİRALAR	555
BARİŞ	555
BÜYÜK ŞEHİR	556
GRAMER DERSİ	557
İSTANBUL'A HASRET	557
RÜŞTÜ'DEN GELEN MEKTUP	558
LÜTFİ ÖZKÖK	
KURUNTU	559
MÜLTECİNİN AĞITI	560
ŞÜKRÜ ENİS REGÜ	
HARB İÇİNDE	561

Büyük Türk Şiiri Antolojisi

Son Yüzyıl Büyük Türk Şiiri Antolojisi'nin gözden geçirilmiş yeni basımında, Tanzimat döneminden günümüzün en genç şairlerine kadar, 200'ü aşkın şair ve 1000'i aşkın şiir yer alıyor. Antoloji'nin giriş yazılarıyla sondaki "Biyografiler ve Değerlendirmeler" bölümünde ise, modern Türk şiirinin iki yüzyılı kapsayan oluşumları ve yaratıcılarının özellikleri irdeleniyor. Bu nitelikleriyle *Son Yüzyıl Büyük Türk Şiiri Antolojisi*, şiirseverlerin olduğu kadar, öğrencilerin ve modern Türk şiiri konusunda bütünsel bir görüş edinmek isteyen herkesin başvurması gerekli temel bir yapıttır.

TAKIM ISBN: 975-7384-16-X
ISBN 975-7384-17-8

9 789757 384175